

Atusi **Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ** **nhimromhuri na rob'ui'ééré** **Ībaihâ wasu'uzé**

Ā ĩbaihâ na Rucasi hã ma tô âma rob'ui'ééré. Zezusihi mreme wapari'wa norĩ hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'ēzani hã za we te te ĩtēme ĩsi'ra za'ra zéb zô, ĩsimipari za'ra na hã ma tô âma rob'ui'ééré. Zezusi hã ti'ai âma oto 're morĩ õ di.

Capituru 1 âma hã Rucasi ma tô wasu'u, Zezusi hã hãwa u apâ ĩmorĩzém na hã. Capituru 2 âma ma tô duré wasu'u, 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'ēzani hã ĩsazei'wa norĩ pê'ē mono bâ oto âma 're ĩsõrõwa za'ra mono na hã. Capituru 3 hawimhã ĩbaihâ 'rãsutu u hã ma tô wama rowasu'u za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ nhimromhurizém na hã, daro mono bâ Zezusihi wasu'uwē hã te te dama 're wasu'u za'ra mono ré, marĩ hã sada 're ĩhâimana za'ra mono zém na hã.

Cristuhu wasu'uwē na hã Zeruzarē 're, ma tô zudezu norĩ ma âma rowasu'u na'rata za'ra ni. Taha pari, ma tô samaritanu norĩ nhipti'ai u hã âma ropé ni. Ta hawimhã zudezu'õ norĩ u, ma tô duré te te ropé oto, Zezusi hã zudezu norĩ u si we morĩ õ wa.

¹⁻² Tezopiru, wa hã Rucasi, ĩnhimi'ui'ééré 'rata na wa tô aima rob'ui'ééré pa, Zezusi 're ĩmorĩzém na. Ti'ai âma 're morĩ ré hã ma tô te te 're da'apawapto. Ma tô duré te te dama 're arowahutu. ĩsãna'rata hawimhã, ĩ'rãsutu u wa tô aima âma rob'ui'ééré.

Hâiwa u ĩmorĩzé wasu'u na wa tô duré aima rob'ui'éré pa.

Tawamhã hâiwa u morĩ õ ré, ma tô tizadawa wasu'u'wa norĩ ma rob'ru za'ra, te te sima ĩwê za'ra zéb uwaibaba, sô ĩhârâ za'ra norĩ ma. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pê'êzani ré, 're morĩ wa, ma tô ĩsadawa para tâma rob'ru za'ra, te te duré âma 're dapawaptob za'ra mono da, duré ĩwasu'uwê te te dama 're wasu'u za'ra mono da, ĩsine. Āhãna wa za duré aima rob'ui'éré, hâiwa u morĩ za'u si, te te 're ĩpawaptob za'ra mono zé wasu'u na hã.

ZeZusi hã tizadawa wasu'u'wa norĩ ma, nasi ĩshâi'rézé wasu'u

³ ZeZusi hã dâ'â nherê, hâiwa'utu wamhã, tihâiba na u'âsi te nasi tâma sihâi'ré za'ra, tizadawa wasu'u'wa norĩ ma hã. Nasi ĩtême ĩshâi'ré za'ra zém na hã, 40 na ma tô bâdâ hã âma ne. Tô sena, ZeZusi hã hâiba ré za oto apâ 're ĩmorĩ na te te âma waihu'u za'ra da, te nasi ĩtême sihâi'ré za'ra, taré newa, te te siwi âma wawã tô za'ra da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, da'âma 're ĩsib'a'uwê mono zém na ma tô duré tâma rowasu'u za'ra.

⁴ Tawamhã nimahã bâtâ na ĩ'rata sãmra za'ra ré, te tâma roti za'ra, Zeruzarê âma simipari sina a'â hâimana za'ra da. Āne te tâma roti za'ra, ZeZusi hã:

— ĩmama, te te aima ĩropisutu za'ra wa'aba zéb zô asimipari za'ra wa'aba za a'â. Te te ĩropisutuzé hã wa tô aima wasu'u za'ra wa'wa.

⁵ Zuwã Batita hã ma tô â uptabi na si te te 're da'ahâiba ubu, â dawabzuri te te dama 're ab'manharĩ mono wamhã. Ānei õ di za oto, a norĩ wa'wa hã. Ai'âma 're ronomro za'ra wa'aba mono õ ré, te za oto 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Tipê'êzani

na te te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, ĩré 're anomro u'âsi aba mono da. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

⁶ Tawamhã siré si'ubumroi ré, te siwi sadanha, ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã:

— Wanhíb'apito, e tawamhã, āhãna te za wama asi'apito za'ra, Izarazéhé nhihudu norĩ ma hã warób 're duré wama 're roti mono da, wahi'rada Dawi hã te te dama 're ĩroti mono ne hã, romanu norĩ te te 're wawada'uri za'ra mono tō da. — Āne te siwi sadanha.

⁷ Tawamhã Zezusi te asa tãma nharĩ za'ra:

— Īmama ma si waihu'u pese di. Taha si ma tō bādâ hã sima pisutu pese, te te dama āma ĩ'uwaimramizéb da hã. A norĩ wa'wa hã bādâ hã waihu'u za'ra wa'aba da, Īmama te te aima pisutu za'ra wa'aba ō di, te te dama āma ĩ'uwaimramizéb da hã.

⁸ Tane nherē, te za Tipē'ēzani hã we aima sōmri za'ra wa'wa. Tawapsi, te za tiwaihu'u pese na asiptete za'ra wa'wa, dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tawamhã te za tō dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, Zeruzarē na 'ri nho'ōmo nhisi āma. Zudeza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma te za duré dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo, daza'rui mono bâ, Samariza na danhipti'a nho'ōmo nhisi āma zama. Uburé daza'rui mono bâ romhâ na zama te za oto dama 're ĩzadawa wasu'u za'ra wa'aba mo. — Āne te tãma roti za'ra.

Zezusi hã hãiwa u ĩmorĩzé wasu'u

⁹⁻¹⁰ Tawamhã tizadawa wasu'u'wa norĩ ma, te te tãma roti za'ra pari, ma tō Īmama hã tiwi âri za'ra, ĩsō'a za'ra, hãiwa u morĩ da oto, Zezusi hã. Morĩ ré, te te siwi sawērē za'ra. Tawamhã hãiwa'a 'rowi ma

tô tiwi tizébré za'ra oto. Te te siwi sãmri za'ra ò di oto. Tawamhã hâimo te te siwi sawērē mono ré, aibâ norĩ hã ma tô sa'rese ãna aima'wara zahuré, ĩsababab za'ra, uza hãirã ré.

¹¹ Tawamhã ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Darireza ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ, e marĩ da, te aimasap sina, hâimo ãma ĩsawērē za'ra wa'aba mo. Zezusi hã 'Re ĩhâimana u'âsi mono, hãiwa u te te aiwi ĩ'âri za'ra wa'wa hã, ta hã te za wei apã mo. Hãiwa u ãma morĩ ré, ma tô ĩsawērē za'ra wa'aba mo. Hãiwa u ãma aiwi ĩmorĩ aba ne, te za wei apã mo. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra, hãiwa hawi romhuri'wa norĩ hã.

Zeruzarē ãma Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ, nasi ĩsi'rã'õtõzé wasu'u

¹² Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã te oto apã ai'aba'ré, Oriwera na êtē 'rãihã nhisi hawi, Zeruzarē na 'ri nho'õmo nhisi u. Ta hawimhã, Zeruzarē u hã misi na ti'ai pibuzé hã.

¹³ Ma tô oto aihutu, Zeruzarē u. Sihutu wamhã, 're ĩdanhimi'wara mono zéb u te oto ai'aba'ré. Hâimo te sai'uri za'ra, tisi'ubumrozéb u sisisi da, 'ri nhisi u. ĩsadawa wasu'u'wa norĩ hã ãne ĩsisi za'ra hã: Pedru hã, duré Zuwã hã, duré Ti'adu hã, duré Adéré hã, duré Piripi hã, duré Tome hã, duré Batoromezu, duré Mateusi, duré Apezuhu 'ra Ti'adu na ĩsisi hã, duré Sima hã zeroti norĩ me aré 're ĩmorĩ hã, duré Zudasi Ti'aduhu 'ra hã. Ta norĩ hã ma tô hâimo sai'uri za'ra.

¹⁴ Tawamhã awē sidâpâsi te nasi si'rã'õtõ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da nasi, Zezusihi no norĩ me, duré ĩna zama Mariza na ĩsisi hã aimawi pi'õ norĩ me zama.

Mati'asi hã Zudasihî nhowa're're, 'Re ïhâimana u'âsi mono te te ïpisutuzé wasu'u

¹⁵ Tawamhã bâdâ hã siwaptom na ãma ne pari, ma tô ïsazei'wa norï hã si'rã'õtõ, 120 na ïhâiba za'ra hã. Tawamhã Pedru hã ma tô wahudu hâiwi, te te tãma rowasu'u za'ra da. ãne te tãma rowasu'u za'ra:

¹⁶⁻²⁰ — Wasiré Zezusihi zazei'wa norï, ïwapari za'ra wa'aba. Zudasihî wasu'u na wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa. Duréihã, 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'ézani hã ma tô Zudasi hã waihu'u siro, romhã ré. Taha wa, Dawihî ma, ma tô tinha, dama roti'wai ma, te te ïwaihu'u sirõmo zém na te te ãma rob'ui'ééré da. Tawamhã Dawi hã ma tô Zudasihî ãma rob'ui'ééré siro, poto õ ré. ãne ïbaihã na ãma ïrob'ui'ééré hã: “Ïsõrõwa ãma hã 'ri baba di za oto. 'Ri baba na te za oto 're sa. Ni'wa hã ïwa 're sãmra mono õ di za oto.” ãne Zudasihî dâ'âzé wasu'u na ma tô wama rob'ui'ééré.

— Rob'ui'ééré na ïwasu'u hã ma tô sina uwaimra Zudasi hã, tidâ'âzé wasu'u hã te te sina waihu'u ãna. Siwi ïwë'õ'wa norï hã ma tô te te sô simro, Zezusihi zô. ïsiré 're wanomro mono nherë, wasiré romhuri, Zezusi te te tãma pisutu nherë, ma tô te te sô danhimro, te te dama hâiba nhomri da. Te te dama hâiba nhomri parip si, ma tô sima uipra ti'a hã, Zezusi te te dama ïsõmrizé wa'âbâ na. Tawamhã tame ma tô dârâ, tinhipti'ai 're, Zudasi hã. Ma tô waptãrã, ti'ai wa. Waptã'ã wamhã, ma tô nomohaipo'o. Nomosipo'o wamhã, uburé ïsãna ma tiwi asa'wa. ãne ma tô Zudasi hã sina uwaimra, za ïdâ'âzé wasu'u na rob'ui'ééré zarina.

— Tawamhã ïwasu'u hã 'ri baba, ma tô te te ropé, Zeruzarë ãma. Taha wa, Asédama na ma tô ïsipti'a hã da te 're sisi za'ra, dasimremezém

na. Wamreme na ãma ãsaprĩzé hã, dawapru za'warizém na darom nhisi hã.

— Duré ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono, te te ãwaihu'u sirõmo zéb zarina ma tô rob'ui'ééré siro, Dawi hã Zudasihî wasu'u na: “Romhuri hã, ãtei õ di oto. Ni'wa te hã za oto, ãsõwa're'remhã.” ãne ma tô ãma rob'ui'ééré siro, Dawi hã.

²¹⁻²² — Taha wa, wa norĩ hã wa za aibã hã wasiwi 'maipisutu ni, Zezusi apã ãhãiwa'utuzém na wasiré te te dama 're rowasu'u mono da, Zudasihî nhowa're're. Zuwã Batita, ã dawabzuri hã te te dama 're ã'ab'manharĩ mono zém hawi, ti'ai ãma 're morĩ ré, Wanhib'apito Zezusihi siré 're ãwanomro mono norĩ zõ, wa za wanhopré ni, duré hãiwa u morĩ ré, wasiré wa te ã'madã'ã za'ra norĩ zõ. — ãne te dama rowasu'u, Pedru hã.

²³ Tawamhã aibã maparane ma tô ãsisi na pisutu zahuré ni, Zuzé Zusitu na ãsisi hã, duré ãhãiba amo hã, Mati'asi na ãsisi hã. Zuzé Zusitu hã, Basaba na ãsisi amo hã.

²⁴⁻²⁵ Taha pari, te oto tiwi rowaptẽrẽ za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi, ãne:

— Wanhib'apito, a hã aima dawaihu'u pese di. Taha wa, ma'ãpé wei wama waihu'u za'ra na. E niha aibã hã te asima ãwẽ, ãpisutu da hã, wasiré Zezusihi zadawa wasu'u'wa da hã. Zezusihi ma, te te 're ãromhuri mono zéb da hã Zudasi hã ma tô tirẽ. Taha wa, a hã tãma ãpisutuzéb u, ma tô mo. E 'wa hã te za ãpisu, Zudasihî nhowa're're, wasiré ãsadawa wasu'u'wa da hã. — ãne ma tô tiwi rowaptẽrẽ za'ra.

²⁶ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te ãpisudu hã te te waihu'u za'ra da, ma tô marĩ hã sima me za'ra, te te siwi ãma uwaimrami da.

Tawamhã ma tô siwi ãma uwaimra oto. Mati'asi hã ma tô oto siwi waihu'u za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu na hã, Zudasihhi nhowa're'reb da hã. Tawamhã Mati'asi hã aibã 11 na ãsadawa wasu'u'wa da hã, Zezusi te te ãpisutu za'ra norĩ me, te za oto 're mo. Taha wa, 12 na ãhãiba za'ra hã oto apã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã.

2

'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Tipẽ'ẽzani we te te dama ãsõmrizé wasu'u

¹⁻⁵ Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô 're si-hutu Zeruzarẽ u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa 'madã'ã'wa norĩ hã, tisiré norĩ u. Daro mono bã ma tô 're dasihutu, Pẽtecoti na bãtã nhisi u, 're danho ahã za'ra mono wẽ te, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're dawata za'ra mono da.

Tawamhã Pẽtecoti na bãtã nhisi na Zezusihi zazei'wa norĩ hã ma tô sina ubumro. Siré si'ubumroi ré, awa'awi ma tô marĩ hã wapari za'ra, hãiwa hawimhã. Rowa'u'u wawẽ pupu'u ne hã 'ri 're wa'wa mono bã ma tô marĩ hã wapari za'ra, aihĩni. Unhama ro'o ne hã ma tô marĩ hã sina sãmri za'ra. ãhãiba mono bã ma tô te te ropé, ãtẽme, unhama ro'o ne hã. Tawamhã ã'rãi mono bã, ma tô simasa. 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ma tô ãtẽme tiwisi za'ra, ãsazei'wa norĩ u. ãhãiba mono bã, ma tô ãpẽ'ẽ 're sisisi, ãpẽ'ẽzani hã. Taha na si ma tô oto damreme mono bã dama rowasu'u za'ra, timreme nai õ nherẽ, ãpẽ'ẽzani te te tãma ãwaihu'u za'ra zéb zarina.

⁶ Tawamhã Zeruzarẽ u 're ãdasi'rã'õtõ mono norĩ hã ropupu hã da te wapari za'ra wamhã, da'ahã na ma tô ãtẽme dasito, Pedru norĩ u. ãdasito mono hã,

damreme mono bâ da te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni, ãmreme za'ra na hã.

⁷⁻⁸Tawamhã ãne te dasima rowasu'u za'ra ni:

— Pra. E niha, wa bété wamreme mono bâ wapari za'ra ni, õ norĩ hã, Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're hâimana za'ra mono nherẽ. E niha, ma tô bété õ norĩ hã wamreme hã waihu'u za'ra. — ãne te dasima rowasu'u za'ra ni.

⁹Taha pari, te duré dasima nharĩ za'ra ni, ãne:

— Wa norĩ hã darob amoi hawimhã wa we aihutu ni, Patiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Mediza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Erã na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Mesapotamiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Capadosiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Põtu na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã,

¹⁰⁻¹¹ duré Prizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Pãpiriza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, duré Ezitu na romnhisi hawimhã, duré Ribiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawimhã, tame Sireni na 'ri nhisi 'rata daza'rui hawimhã. Nima norĩ hã Roma na 'ri nho'õmo nhisi hawimhã ma tô we aihutu. Duré nima norĩ hã Cereta na romnhisi hawi ma tô we aihutu. Duré nima norĩ hã Arabiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, ma tô we aihutu. Nima norĩ hã zudezu norĩ hã. Duré nima norĩ hã zudezu'õ norĩ, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono norĩ hã. E niha bété, wa wapari za'ra ni, wamreme mono bâ, aibã norĩ hã te te wama ãrowasu'u za'ra na hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono, tiwaihu'u pese na te te dama

're ĩ'ab'manharĩ wẽ uptabi mono wasu'u na hã. —
 ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

¹² Tawamhã damreme mono bâ da te wapari
 za'ra wamhã, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. Da te
 ãma rosa'rata waihu'u za'ra õ di. Taha wa, te ãne
 ãma tasisadhanharĩ za'ra ni:

— E niha te te wama ĩrowasu'u za'ra zém na wa
 za wasina rosa'rata za'ra ni. Wa te waihu'u za'ra õ
 di, wa te ĩwaihu'u za'ra zéb da hã. — ãne te dasima
 nharĩ za'ra ni.

¹³ Tawamhã ni'wam norĩ si ma tô Pedru norĩ
 ãma tiwa'ẽ za'ra. Taha wa, te ãne sima rowasu'u
 za'ra:

— Oro õ norĩ hã wamreme mono bâ, te te
 waihu'u za'ra za, ma uwa 'rãĩ wa'u ĩsé na si'uĩhã
 idi'iti za'ra. — ãne te sima rowasu'u za'ra.

Pedru te te dama ĩrowasu'uzé wasu'u

¹⁴ Tawamhã Pedru hã ma tô hãĩwi za. ĩsiré
 Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô duré
 ĩsiré hãĩwi aimasa, 11 na ĩhãiba za'ra hã. Tawamhã
 mreme 'rãihã na te dama rowasu'u Pedru hã, da te
 wapari za'ra da. ãne te dama tinha:

— Wasiré zudezu norĩ, ĩwapari pese
 za'ra wa'aba za, duré uburé Zeruzarẽ ãma
 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ zama,
 ĩnhimirowasu'u hã waihu'u za'ra wa'aba da.

¹⁵ A norĩ wa'wa hã te ĩsiré ĩsimasam norĩ ãma
 ĩrosa'rata wasété za'ra wa'wa. Uwa 'rãĩ wa'u ĩsé
 na wasi'uĩhã idi'iti za'ra newa, te wa'ãma ĩrosa'rata
 wasété za'ra wa'wa. Mare di. ãnei õ di. Rob'rãĩ
 wa'u zé na wa'uĩhã idi'iti za'ra õ di. Zahadu bádã
 we sõ're za'a õ di. ãne ré, da te 're âhuri mono õ di,
 rob'rãĩ wa'u ĩsé hã.

¹⁶ ãhãna ĩsadawa wasu'u 'rata 'wai mreme hã ma
 tô wama ãma uwaimra oto, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono

hã. Zuwéhé mreme hã ma tô wama ãma uwaimra, ãsawawa wasu'u 'rata 'wai mreme hã. Taha wa, te ãne wa'ãma asõpré wa'wa. Taha wa, te duré ãne ãwawapari za'ra wa'wa. Duréihã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme hã ma tô wahi'rata norĩ ma, te te 're awaihu'u, Zuwé hã. ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono mreme hã:

- 17 “Rob'rãsutu u ti'a si'utõrĩ õ ré, wa za ãpẽ'ẽzani hã te dama 're anhomri, daro mono bã. Tawamhã asihudu za'ra wa'wa hã, aibã norĩ hã pi'õ norĩ zama te za te te 're ãzadawa wasu'u za'ra. ãhi norĩ ma, sõtõ 'rowi te te 're ãrosawêrê za'ra mono na wa za tãma 're ãsiwaihu'u za'ra, ãnhimiroti na. Duré, ãprẽduptém norĩ ma zama 're sõtõ za'ra mono õ nherê, sõtõ 'rowim ne te te 're ãrosawêrê za'ra mono ne, wa za tãma 're ãsiwaihu'u za'ra, ãnhimiroti na.
- 18 ãma romhuri'wa norĩ ma, wa za te tãma 're anhomri, ãpẽ'ẽzani hã aibã norĩ ma, pi'õ norĩ ma zama. Tawamhã te za te te dama 're ãzadawa wasu'u za'ra.
- 19 Hãiwa na wa za marĩ dama ãwaihu'u'õ hã 'manha, ãma ãdatob'uzu za'ra zéb da hã. Ti'ai ãma zama wa za duré marĩ hã dama ãwaihu'u'õ hã 'manha. Dawapru te za puru. Duré uzã te za ãro. Tawamhã ãsizé sa'êtê na watobrowamhã, te za rob'utõ.
- 20 Bãdã te te rob'uiwê õ di za. Te za tirobra. A'amo zama te za titõmo wapru. ãne wa za 'manha, uburé Danhib'apito nhibãdã hã ãwa waptã'ã õ ré, ãpire uptabi hã.
- 21 Tawamhã te dapawaptob da, da te ãwi waptêrê za'ra wapsi, wa za tô sena da'anho'reptu.”

Ãne Zuwé hã ma tô 'Re ãhãimana u'âsi mono mrepe hã wahi'rata norĩ ma, te te 're awaihu'u. — Ãne ma tô Pedru hã Zuwéhé nhimirowasu'u na dama rob'rãzarõtõ.

²² Tawamhã Pedru hã ma tô duré ãma uzusi, tinhimirowasu'u na, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ãwapari pese za'ra wa'aba za. Zezusi hã Nazaré ãma aré 're ãsãmra mono hã, ta hã, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa para, ma tô te te 're da'apawapto, danho'a. Marĩ ãwê hã dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã ma tô te te dama 're ab'manharĩ. Tô sena, õ hã 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa para, te te dama 're ã'ab'manharĩ mono zém na da te 're waihu'u za'ra mono da, ma tô Timama waihu'u pese zarina marĩ ãwê hã te te dama 're ab'manharĩ. Ai'rata 're hãimana za'ra wa'aba mono wa, ma tô ãne na hã asiwi ãwaihu'u za'ra wa'wa.

²³ 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ma tô tiwaihu'u pese na waihu'u siro romhá ré, Zezusihi dá'ázé hã. Te te ãwaihu'u sirõmo zéb uwaibaba, duré te te sima ãwézéb uwaibaba, ma tô aima pisutu za'ra wa'wa, Zezusi hã dama 'ru za'ra wa'aba da, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti waihu'u'õ'wa norĩ ma, ai'upana za'ra wa'aba, te te siwi wĩrĩ da. Taha wa, ma tô siwi sasõ, wedepo'o nhonhi'rãmi na. Taha na ma siwi tĩwĩ.

²⁴ Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ma tô hãiwa'utu, ab're hawi watobro da, dá'ã uptabi nherẽ. Ma tô duré pawapto, dá'ã u'âsi nomro tõ da. ãdá'ázé tãma wapure wa, dá'ã u'âsi nomro waihu'u õ di, Zezusi hã.

²⁵ Taha wa, wahi'rada Dawi hã ma tô Zezusi wasu'u duréihã, ãne:

“Wanhib'apito, te za ĩ'rata 're asãmra u'âsi mo.
Taha wa, ĩpahi õ di za.

26 Taha wa, ĩto sina, wa 're ĩhâimana, ĩpẽ'ẽ 'remhã.
Īmreme toi u'âsi na, wa 're ĩmreme. Īhâiba
ré 're ĩmorĩ u'âsi dai õ nherẽ, ĩpahi âna wa
za asõ ĩsina 're ĩnhimipari u'âsi.

27 Īdâ'â nherẽ, ĩrẽme õ di za, adâ 're ĩhâimana
za'ra mono zéb ãma hã. Wa hã te aima 're
romhuri wẽ u'âsi mono wa, ĩdâ'â wamhã,
ĩhâiba 'roi õ di za. Taha wa, wa hã ĩdâ'âzé
hã te pipa õ di za.

28 'Re ĩmorĩ wẽ u'âsi da, ma tô ĩma ĩwaihu. Taha wa,
ĩto sina wa za 're mo, asõ'a 're ĩmorĩ wa.”

Ãne ma tô Dawi hã wahi'rata norĩ ma, Zezusi
wasu'u siro. — Ãne ma tô Pedru hã dama sadawa
'rãzarõtõ.

29 Taha pari, te duré dama tinha, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ĩwapari pese
za'ra wa'aba za. Wahi'rada Dawi hã wa za aima
wasu'u za'ra wa'wa oto sõ'awi. Tô sena, ma tô dêrâ,
Dawi hã. Dâ'â wamhã, êtẽ zahâpâ wa, ab're 're, ma
tô dasiwi sêrẽ ni. Da te ĩsêrêzé hã wama waihu'u
pese za'ra di, ãhãna hã.

30 Ta hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u
'rata 'wa, te 're hâimana. Tawamhã 'Re ĩhâimana
u'âsi mono, ma tô tãma ropisutu, ĩsihudu hã ĩsine
dama si'apito da, zahadu wapsi, ĩ'uirĩ na te te dama
're aroti mono da.

31-32 Taha wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te
tãma ĩwaihu'uzéb zarina, ma tô wasu'u siro Dawi
hã, Danho'reptui'wa da, te te ĩpisudu hã apâ za
ĩhâiwa'utuzém na hã, ãne:

“Dâ'â nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te rẽme õ di
za. Īhâiba hã 'roi õ di za.”

Ãne ma tô Dawi hã wahi'rata norĩ ma rowasu'u za'ra, apâ za ãhâiwa'utuzém na hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô Zezusi hã hãiwa'utu. Apâ te te hãiwa'utu wamhã, wa norĩ hã wa tô sabu za'ra ni. Taha wa, wa wa te dama 're wasu'u za'ra, ãhâiwa'utuzém na hã.

³³ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô sitême ti'â apâ, ãsimire niwĩ oto 're sãmra u'âsi mono da. Tawamhã Tipẽ'ezani hã ma tô ti'ra ma tisõ, te te tãma ãma ãropisutu siro hã, te te sima 're ãda'awẽ mono zéb uwaibaba, te te dama 're anhomri mono da. Ãhãna, Zezusi hã ma tô wama sãmri za'ra, Tipẽ'ezani hã. Taha wa, ma tô ãne wa'ãma asõpré wa'wa. Ma tô duré ãne ãwawapari za'ra wa'wa, aimreme mono bâ wa'aba.

³⁴ Dawi hã dâ'â wamhã, hãiba wahuré morĩ õ di, hãiwa u hã. Cristuhu si ma tô hãiba wahuré mo, hãiwa u apâ. Taha wa, ãne ma tô duré wahi'rata norĩ ma Cristu wasu'u wẽ, Dawi hã:

“'Re ãhâimana u'âsi mono te roti, ãnhib'apito ma:
 'Ve aimorĩ, ã'rata 're asãmra mono da,
 ãnhimire niwĩ.

³⁵ Zahadu, wa za aipawapto. Siwi aiwẽ'õ'wa norĩ ma, asiptete di za. Taha wa, a hã tô sena Danhib'apito uptabi na te te siwi aiwaihu'u wa, te za aima 're 'rã po za'ra. Asisiti te za duré 're ã'azatõrĩ mo.' ”

Ãne ma tô Dawi hã wahi'rata norĩ ma waihu'u, 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme hã.

³⁶ Taha wa, wa hã wa aima rowasu'u za'ra wa'wa, waihu'u pese za'ra wa'aba da, duré uburé wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ te te waihu'u pese za'ra da. Zezusi hã da te dasiwi sasãmri da, dama ã'ru za'ra wa'wa hã, ta hã 'Re ãhâimana u'âsi mono

te te ãpisudu, uburé Danhib'apito da hã, duré Danho'reptu'wa da hã. Ma'ãpé ãhã wasu'u hã tô sena na waihu'u pese za'ra wa'aba. — ãne ma tô dama rowasu'u, Pedru hã.

³⁷ Tawamhã Pedruhu mreme, da te wapari za'ra wamhã, ma tô tapẽ'ẽwara za'ra ni. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra ni, Pedru norĩ ma, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ ma hã:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, e niha za, tawamhã. E marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni. — ãne te tãma nharĩ za'ra ni asa.

³⁸ Tawamhã Pedru te duré asa dama tinha:

— Aiwasété wi, te za aipizari za'ra wa'wa, rême pese za'ra wa'aba da, Zezusihi nhimiroti na si oto 're anomro aba mono da. Zezu Cristuhu zazei uptabi 'wa na asiwasu'u za'ra wa'aba sina, te za â dawabzuri hã ã'manharĩ za'ra wa'wa. Aihâiba mono bâ te za ãne ã'manharĩ za'ra wa'wa, aiwasédé hã te te aima pari za'ra wa'aba da, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Tawamhã Tipẽ'ẽzani hã te za aima sômri za'ra wa'wa.

³⁹ ãne ma tô aima ropisutu sirõmo za'ra wa'wa, te te aima 're sômri za'ra wa'aba mono da, asihudu norĩ ma zama. Wasiré'õ norĩ ma zama ma tô tãma ropisutu sirõmo za'ra. Wanhib'apito, 'Re ãhâimana u'âsi mono, za sitême sô 're ãhârâ za'ra mono norĩ ma, ma tô ropisutu sirõmo za'ra, Tipẽ'ẽzani na hã.

⁴⁰ — Taha wa, wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ 're ãhâimana wasété za'ra mono zém na 're aihâimana za'ra wa'aba mono õ di za. ãhãna tiwi aipizari za'ra wa'aba, 're ãdanomro wẽ mono zém niwĩ oto 're anomro aba mono da, asisõ'reptu za'ra wa'aba da, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã te te dasiré aiwẽ'õ

pese za'ra wa'aba tō da. — Āne ma tō dama rowasu'u pese, Pedru hã. Simiroti za'ētē uptabi di.

⁴¹ Tawamhã da'ahã na ma tō Zezusi hã saze za'ra ni, Pedru te te dama ĩsadawa wasu'uzém na hã. Taha wa, ma oto â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra ni, 3 miu na dahãiba hã. Tawamhã Zezusihi zazei na'rata 'wa norĩ me, ma tō oto sitême atob za'ra. Tawamhã ahã uptabi di oto, ĩsazei'wa norĩ hã.

Īsaze na'rata 'wa norĩ 're ĩhãimana za'ra mono zé wasu'u

⁴² Tawamhã Zezusihi zazei'wa norĩ hã ĩsadawa wasu'u'wa norĩ nhimirowahudu hã te te 're wapari pese za'ra. Te te rême za'ra ō di. Ma tō 're sisawi pese za'ra. Ma tō 're si'rã'õtō, tisa da, duré 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, 're mreme zusi mono da.

⁴³ Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã marĩ ĩwē hã ahã na ma tō te te dama 're 'manharĩ za'ra, dama ĩ'manharĩ waihu'u'ō hã. Taha wa, ma tō âma 're datob'uzu za'ra.

⁴⁴ Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã te oto siré 're hãimana za'ra, aihĩni. Tinhibrom na tite da si, te te âma 're rosa'rata za'ra mono ō di oto.

⁴⁵ Ni'wam norĩ hã ma tō tinhipti'a hã te te dama 're wede za'ra, duré tinhibrob zama, ĩwa'âbâ zô. Tawamhã ĩwa'â hã ma tō te te sima 're po'o za'ra, marĩ zô tiwi 're ĩro'wanhi'riti za'ra mono zéb zarina.

⁴⁶ Awē sidâpâsi ma tō duré 're si'rã'õtō, 'Re ĩhãimana u'âsi mono âma 're ĩdawata za'ra mono zé 'ri 'wawi wa'ra 're, 're mreme zusi mono da, tãma. Tinhorōwa mono bâ, ma tō duré 're si'rã'õtō, ĩ'u'ētē wapu na siré 're saihuri mono da. Sima 're sōprub za'ra mono wa, ma tō to sina tisa na siré 're saihuri.

⁴⁷ 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma te duré siré ãma 're wata za'ra, uburé ìsôprubzém na hã. Tawamhã aihîni, ma tô ìsazei'wa norî hã wêsâmri za'ra ni. Tawamhã awê sidâpâsi, ma tô ìsazeté'wa sidâpâ dasina tahâ'â ni, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã rowasété hawi te te 're ì'anho'reptui mono norî hã.

3

Pedru hã ìhi'rê te te ìpesezé wasu'u

¹ Tawamhã nimahã bâta na ma tô Pedru norî hã dame tineb zahuré, Zuwâhã me, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb u hã. Bâdâ sipi'rai wi, te dame tineb zahuré, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé bâta na.

² Tame te aibâ hã nhamra, ìpotozém hawi ìmorîõ hã. ì'madâ'â ze na 'ridawa nhisi u te ta hã nasi dasiwi mrami ni, rob'uiprazém na te te 're da'awari mono da, 're danhisisi mono sidâpâsi.

³ Tawamhã Pedru norî hã 'ri 'wawi wa'ra u zasi zahuré õ ré, ìhi'rê hã ma tô sãmri zahuré. Te te sãmri zahuré wamhã, te nasi 'mahârâ zahuré, marî te te tâma sômri zahuré da.

⁴ Tawamhã Pedru norî hã ma tô 'madâ'â pese zahuré, Zuwâhã me. Tawamhã Pedru te tâma tinha:

— Wei wa'madâ'â. — ãne te tâma tinha.

⁵ Tawamhã ma tô 'madâ'â zahuré, marî te te tâma sômri zahuré da newa.

⁶ Tawamhã Pedru te duré tâma tinha:

— Wa hã ìnhimarî õ di. Rob'uiprazé hã robaba di, ìte hã. Tane nherê, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìma ìsômri na wa za aipawapto. Zezu Cristu, Nazaré ãma aré 're ìsâmra mono zadawa para, wa za aima tinha: Aiwahutu, aipara na 're aimorî da oto. — ãne te tâma tinha, Pedru hã.

⁷ Taha pari, Pedru hã ma tô pa'â ïsimire niwĩ, ïhi'r   hã te te wahutu da. Te te wahutu wamhã, awa'awi ma tô parahaptete, ïpara' t  zama.

⁸ Tawamhã ma tô dar no. Hãwi te oto za. Tame ma timorĩ na sãna'rata oto. Tawamhã Pedru norĩ me, ma tô sir  asisi, 'Re ïhãimana u' si mono  ma 're ïdawata za'ra mono z  'ri 'wawi wa'ra u. Tawamhã morĩ sina te sar t , row  te. 'Re ïhãimana u' si mono  ma te dur  tiwata.

⁹ Tawamhã aihĩni ma tô 'mad '  za'ra ni, aib  hã sar t  mono r  hã, dur  'Re ïhãimana u' si mono  ma wata r  hã.

¹⁰ Morĩ w  wa, ma tô dur   ma tatob'uzu za'ra ni. Tawamhã  ne te dasima nharĩ za'ra ni:

— Oro   hã ïhi'r  hã s mra sina, rob'uipraz m na te te nasi da'awari za, morĩ w  di oto. ï'mad '  ze na 'ridawa nhisi  ma 're ïs mra mono ar . —  ne te dasima nharĩ za'ra ni, morĩ w  wa oto.

'Re ïhãimana u' si mono nhor wa  ma, Pedru te te dama ïrowasu'uz  wasu'u

¹¹ Tawamhã aib  hã ma tô Pedru norĩ hã te te 're pat t  zahur , Zuw h  me, Saromah  nhisi na 'ri zah p  nhisi  ma. Te te 're pat t  zahur  mono r , da te 'mad '  za'ra wa, ma tô aihĩni ït me dasisa're. Tawamhã ma tô  ma tatob'uzu za'ra ni.

¹² Tawamhã Pedru te te da'mad '  wamhã, te dama tinha,  ne:

— Wasir  Izaraz h  nhihudu norĩ, e marĩ wa, ma wa' ma atob'uzu za'ra wa'wa. Wasi'uih  na ïhi'r  hã wa te morĩ w  newa, te wei wa' ma as pr  wa'wa. Wasi'uih  na wa te pese   di, wa norĩ hã. 'Re wane w  wa, wa te pese newa, te wei ïwa'mad '  za'ra wa'wa. Mare di.  ne wab   di.

¹³ 'Re ïhãimana u' si mono, wahi'rata norĩ nhib'apito, Abra' h  nhib'apito, dur  Izatihi

nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito. Ta hã ma tô Zezusi hã wēsã, tãma ïromhuri wē 'wa hã. Tane nherē, Zezusi hã ma tô asiwi ïwē'õ za'ra wa'wa. Ma tô asiwi ïsõmri 'wa, Piratuhu ma. Taha nho'a, ma tô asiwi ïwē'õ za'ra wa'wa, te te sima wē nherē Piratu hã, morĩ da apâ, dazazém hawi.

¹⁴ Zezusi hã 're morĩ wē uptabi nherē, ma tô asiwi ïwē'õ za'ra wa'wa. Rob'manharĩ wasété'wa si ma tô asima ïwē za'ra wa'wa, dazazém hawi da te dasiwi wazere da, Zezusihi upana.

¹⁵ Dahâimana wē zéb da, dapē'ewē hã za te te dama 're ï'anhomri mono 'wa hã, aima za'ra wa'aba, da te dasiwi wĩrĩ da, ma tô dama ï'ru za'ra wa'wa. Tazahã 'Re ïhâimana u'âsi mono, ma tô apâ hâiwa'utu, dâ'â uptabi nherē. Wa norĩ hã Zezusi apâ hâiwa'utu wa, wa te ïsabu za'ra hã wa tô wa te dama 're wasu'u za'ra.

¹⁶ Zezusi hã tiwaihu'u pese na ma tô ïhi'rê hã pese, ïmreme te te sazei wa. Taha wa, ma tô aptete oto. Ma tô ï'madâ'â za'ra wa'wa. Ma tô ïwaihu'u za'ra wa'wa oto. Tô sena te te sazei wa, morĩ wē di oto wanho'a.

¹⁷ — Wasiré Izarazéhé nihudu norĩ, ïwapari pese za'ra wa'aba za. Wa hã wa tô aiwaihu'u za'ra wa'wa. Asiwĩ waihu'u aba ãna, ma tô dama ï'ru za'ra wa'wa, Zezusi hã. Aima ïpire za'ra wa'aba norĩ zama te te siwi waihu'u ãna, ma tô ta norĩ zama dama 'ru za'ra, Zezusi hã da te dasiwi wĩrĩ da.

¹⁸ Taha zarina, ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã timreme hã ãma uwaimra, duréihã ïsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã wahi'rata norĩ ma, te te ãma 're ï'awaihu'u sirõmo mono zéb zarina, Cristu hã za te te ïrobzépatazém na hã, Danho'reptui'wa da, te te ïpisudu hã.

19-20 Taha wa, te za aiwasédé hã 're ãrẽme za'ra wa'aba mo, 'Re ãhãimana u'âsi mono u 're aipizari za'ra wa'aba mono da, aiwasédé hã te te aima 're pari za'ra wa'aba mono da. Tawamhã 'Re ãhãimana u'âsi mono, te za te te 're aipawaptob za'ra wa'wa, aipê'ê 're, asiptete u'âsi ãma 're anomro aba mono da. Zezusi hã te za we apâ satõ, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te aima ãpisutu za'ra wa'wa hã.

²¹ Tane nherẽ, te za hãiwa ãma 're hãimana a'â, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te te a'â ropese da, duréhã ãsada wa wasu'u 'rata 'wa norĩ, wahi'rata norĩ ma, te te 're ã'awaihu'u mono zéb zarina.

²² Duréhã, Mozési ma tô wahi'rata norĩ ma rowasu'u siro, ãne: “Uburé Danhib'apito uptabi, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ma tô ãpisutu, tizadawa wasu'u'wa da, Asib'apito za'ra wa'wa hã. ãne ni'wa hã asiré wa'wa hã te za ãza'u si aima pisutu za'ra wa'wa, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã, ãsine te te aima 're sadawa wasu'u za'ra wa'aba mono da. Tawamhã te za ãsimirowasu'u na 're ãwapari pese za'ra wa'aba mo.

²³ Ni'wa hã ãmreme te te wapari õ wamhã, te za dasiwi wê'õ ni. 'Re ãhãimana u'âsi mono nhib'a'uwê nhiti, te za satõrĩ ni. 'Re ãhãimana u'âsi mono zama te za siwi wê'õ pese.” ãne ma tô rowasu'u, Mozési hã.

²⁴ Duréhã uburé 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ hã ma tô ãne na te te tãma 're ã'apisutu mono zéb uwaibaba, te te dama ãma 're rowasu'u za'ra. Samuwé hã uimrehene ma tô ãsada wa wasu'u na ãma sãna'rata, wahi'rata norĩ ma. Taha za'u si ma tô duré ãsada wa wasu'u'wa sidâpâsi te te dama ãma 're rowasu'u sirõmo za'ra. Uburé ma tô duré ã nimosi ãromhãimanazém na

zama, te te dama 're rowasu'u sirõmo za'ra.

²⁵ A norĩ wa'wa hã, wasiré wahi'rata norĩ nhi-hudu te 're aihâimana za'ra wa'aba mo. Taha wa, wahi'rata norĩ ma, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te 're ã'apisutu mono zé hã te duré wama 're hâimana za'ra. Abra'ãhã ma, uimrehêne ma tô tãma ropisutu 'rata. ãne ma tô tãma ropisutu: “Romhutu'õpsi te za ni'wa hã asihudu hã te te 're da'apawapto, daro mono bâ rowē na 're danomro mono da.” ãne ma tô taha ma ropisutu na'rata.

²⁶ — Taha wa, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã tinhimiropisudu hã ãma uwaimra. Ti'ra hã ma tô we atēme uimrehêne satõrĩ za'ra wa'wa, te te 're aipawapto za'ra wa'aba mono da. Te te tãma 're ãromhuri mono da hã te te pisutu wamhã, ma tô we atēme satõrĩ za'ra wa'wa, 're anomro wasété aba mono zé hã 're rēme za'ra wa'aba mono da, rowē na ãma 're anomro aba mono da. — ãne ma tô Pedru hã dama rowasu'u.

4

*Pedru norĩ hã Zuwãhã me dama roti'wa norĩ
nho're ãsima'warazé wasu'u*

¹ Tawamhã Pedru norĩ hã Zuwãhã me, zahadu te te dama rowasu'u zahuré ré, ma tô sasedoti norĩ hã aihutu, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb 'madã'ã'wa norĩ nhib'apito me, sadusezu norĩ zama. Sadusezu norĩ hã apã dahãiwa'utuzé wasu'u wē'õ'wa norĩ.

² Ta norĩ hã ma tô sada ab'ru za'ra, Pedru norĩ zada, apã 're ãdahãiwa'utu za'ra mono zém na te te dama rowasu'u zahuré wa. ãne ma tô dama rowasu'u zahuré: “Dadã'ã nherē, te za apã te te 're da'ahãiwa'utu, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, Zezusi

te te ãhâiwa'utu ne.” Æne na te te dama rowasu'u zahuré 'ru te, ma tô sada tizahi za'ra.

³ Tawamhã ma tô dasiwi mrami zahuré ni. Hâiwahã pesere wa, ma a'â siwi tiza, dazazéb 're, awêpsi te te siwi sani zahuré da, ãwasété na te te dama rowasu'u zahuré ré ne, te te tãma nharĩ za'ra da.

⁴ Tane nherẽ, da'ahã na ma tô saze za'ra ni, Zezusihi wasu'u'uwẽ hã da te ãwapari za'ra norĩ hã. ãsazei'wa norĩ hã ahã uptabi di oto. Aibã norĩ za'rata si hã 5 miu na ãhãiba za'ra hã.

⁵ Tawamhã ma tô da'ãma ti'awẽ za'ra. Da'ãma awẽ za'ra wamhã, ma tô si'rã'õtõ, Zeruzarẽ ãma sasedoti ãpire norĩ hã. Zudezu norĩ ma, roti'wa norĩ hã ma tô ãme si'rã'õtõ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére na dama rowahutu'wa norĩ me zama.

⁶ Anasi norĩ hã ma tô duré datẽme aimasisi zahuré, Caipasihĩ me. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire uptabi Anasi hã, sasedoti ãpire uptabi. Duré ni'wam norĩ hã ma tô dame aimasisi zahuré, Zuwã hã Aresãdirihĩ me. Anasihĩ sisãnawã zahuré, ta norĩ hã. Duré Anasihĩ sisãnawã hãiba amo norĩ hã ma tô ãsiré ubumro, Zeruzarẽ ãma dama ãpire za'ra norĩ hã.

⁷ Tawamhã dama ãpire norĩ hã ma tô dama 'ru zahuré, Pedru norĩ hã da te sani zahuré da, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, ãsõ'reb za'ra da te dasiwi simizusi zahuré da.

Tawamhã ma tô sadanharĩ zahuré ni, ãne:

— E niha ma tô bété ãne ãmanharĩ 'wa. E 'wa sadawa para, ma bété a norĩ wa'wa hã ãhi'ré hã ãpese 'wa. — Æne te sadanharĩ zahuré ni.

⁸⁻⁹ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pê'ẽzani na ma tô Pedru hã aptete, dama pahĩ tõ da, te te dama

rowasu'u wě da. Taha wa, te ãne tãma rowasu'u za'ra, dama ĩpire norĩ ma hã:

— Dama ĩpire norĩ, ãne te ĩwazadanharĩ za'ra wa'wa: “E niha, ma tō bété ãne hã ĩ'manharĩ 'wa. E 'wa sadawa para, ma tō bété a norĩ wa'wa hã ĩhi'ré hã ĩpese 'wa.” ãne ma tō ĩwazadanharĩ za'ra wa'wa. Taha wa, wa za aima rowasu'u za'ra wa'wa.

¹⁰ Tawamhã a norĩ wa'wa hã te za ĩwaihu'u pese za'ra wa'wa, aihãiba mono bâ wa'aba. Uburé wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ zama te za duré waihu'u pese za'ra. Zezu Cristuhu zadawa para, wa tō pese ni, ĩhi'ré hã. Zezusi hã Nazaré ãma aré 're ĩsãmra mono hã asiwi wĩrĩ aba da, ma tō dama ĩru za'ra wa'wa. Tawamhã ma tō dasiwi sasõmri ni, wedepo'o nhonhi'rãmi na. Ma tō dârã. Dã'ã nherẽ, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono, ma tō apã hãiwa'utu. Taha zadawa para, te aibã ĩhi'ré hã ãme za, rowě na. Ma tō tipese oto.

¹¹ Duréhã ma tō Zezusihi wasu'u na wahi'rata norĩ ma rob'ui'ééré siro, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa hã. Êtẽ na ma tō ãma simiré'é, ãne:

“Êne hã wě nherẽ, ma tō 'ri'wa norĩ hã siwi wě'õ za'ra, taré nomro da. Tane nherẽ, te te siwi wě'õ nherẽ, taré nomro õ di, êne hã. Ni'wa hã ma tō ti'ã, 'ri uparizéb da hã, wě uptabi wa.”

ãne ma tō Zezusihi wasu'u na wahi'rata norĩ ma rob'ui'ééré siro, ĩbaihã na hã.

— A norĩ wa'wa hã êtẽ wě'õ'wa norĩ ne hã. Duré Zezusi hã êtẽ ne hã.

¹² Tane nherẽ, Zezusihi si Danho'reptui'wa hã. Ni'wa hã, aimawi hã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono te te dama pisutu õ di, ti'ai ãma te te 're ĩda'anho'reptui mono da hã. Taha wa, Zezusihi si

uburé Danho'reptui'wa hã. — ãne te dama ĩpire za'ra norĩ ma rowasu'u, Pedru hã.

¹³ Pedru norĩ hã mreme pahi zahuré õ di. Te te datõmo pipa zahuré õ di. Taha wa, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã ma tô ãma titob'uzu za'ra. Rowahutu'wa da, te te dame 're romnhoré zahuré mono õ nherẽ, mreme pahi zahuré õ di. Tawamhã ma tô ãma tipo're pu'u za'ra oto, Zezusihi siré 're ĩneb zahuré na, ti'ai ãma 're morĩ ré hã.

¹⁴ Aibã ĩhi'ré hã, Pedru norĩ te te ĩpese zahuré hã te ĩsiré tizab zahuré, danho're. Taha wa, dama ĩpire za'ra norĩ hã asa te te tãma nharĩ waihu'u za'ra õ di oto.

¹⁵ Tawamhã ma tô tãma rob'ru za'ra, dasi'rã'õtõzém hawi pusi da. Pusi za'u si, ma tô ãma sisadawa pibu za'ra, dama roti'wa norĩ hã.

¹⁶ ãne te sisandanharĩ za'ra:

— E marĩ, wa za 'manharĩ za'ra ni, aibã norĩ ma hã. Tô sena, marĩ hã dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã ma tô 'manharĩ zahuré, danho'a. ĩhi'ré hã ma tô pese zahuré. Aihĩni Zeruzarẽ ãma 're ĩdahâimana za'ra mono hã ma tô wapari za'ra ni, ĩhi'ré wasu'u hã. Taha wa, wa norĩ hã ĩwasu'u, wa te dawĩ 're udã waihu'u za'ra mono õ di za.

¹⁷ Tane nherẽ, ĩwasu'u hã daza'rui mono bã te te ropé tã da, wa za tãma amhãzépa za'ra ni, te te dama 're rowasu'u zahuré mono tã da oto, Zezusi 're ĩmorizém na hã. — ãne ma tô ãma sisaze za'ra, dama ĩpire za'ra norĩ hã.

¹⁸ Tawamhã ma tô sô tihârã za'ra, apã ĩtẽmeb za'ra neb zahuré da. ĩtẽmeb za'ra zasi zahuré wamhã, ma tô sadawa uwati zahuré ni, Zezusihi hãimanazém na te te dama 're rowasu'u zahuré

mono tō da, duré ĩsadawa para te te dama 're rowahutu zahuré mono tō da.

¹⁹⁻²⁰ Tawamhã Pedru norĩ hã te asa tãma nharĩ za'ra, Zuwãhã me:

— E ma hã bété, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, ĩwẽ. E ĩmreme, wa za wapari ni. E aimreme za'ra wa'wa, wa za wapari ni bété. 'Re ĩhãimana u'âsi mono mreme si, wa za wapari ni. Ma'ãpé, asima ãma rosa'rata za'ra wa'aba, waihu'u za'ra wa'aba da. Wa norĩ hã wa za wa te dama 're rowasu'u u'âsi za'ra, uburé wa te 're ĩ'madá'â za'ra mono zém na hã, wa te 're ĩwapari za'ra mono zém na zama. Wa te dawi 're udã waihu'u za'ra mono õ di za. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra, Pedru hã.

²¹⁻²² Aibã ĩhi'ré hã pese õ ré hã, 40 na ma tō ãma tiwahu. Taha wa, aihĩni 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma te tawata za'ra ni, aibã ĩhi'ré hã morĩ wẽ wa oto. Taha wa, da te dasiwi ahãri da, te te dama 'ru waihu'u za'ra õ di, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã. Taha wa, te taré duré tãma amhãzépa zahuré ni, Pedru norĩ ma, Zuwãhã me, te te dama rowasu'u zahuré tō da oto, Zezusihi wasu'u na. Taha parimhã, ma tō tãma rob'ru zahuré ni, neb zahuré da oto.

Zezeusihi zazei'wa norĩ hã ĩmreme zusi zé wasu'u

²³ Tawamhã Pedru norĩ hã zudezu norĩ ma, ĩpire za'ra norĩ hawi pusi wamhã, ma tō tineb zahuré, tisiré ĩsazei'wa norĩ u, Zuwãhã me. Tawamhã ma tō tãma rowasu'u za'ra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ĩpire norĩ mreme na, dama ĩpire za'ra norĩ mreme na zama.

²⁴ ãne hã da te wapari za'ra wamhã, aihĩni ma tō dasiré ãma tawata za'ra ni, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma. Te oto tiwi rowaptẽrẽ za'ra ni, ãne:

— 'Re ìhâimana u'âsi mono, a hã Wanhib'apito uptabi. A hã Ropoto na'rata 'wa. Uburé, ma tô marĩ hã ì'apoto mo, hâiwa hã, duré ti'a hã, duré âporé hã. Uburé ìwa 're ìdanomro mono da hã ma tô duré ìpo.

²⁵ A hã ma tô Aipê'êzani hã Dawihi ma ìsõ, wahi'rata ma, aima romhuri'wai ma, aimreme hã wahi'rata norĩ ma, te te 're wasu'u mono da. ãne ma tô tâma rowasu'u za'ra Dawi hã, wahi'rata norĩ ma:

“E marĩ wa, zudezu'õ norĩ hã ma tô sada tizahi pese za'ra, daro mono bâ. E marĩ wa, ìsimirosa'rata za'ra hã tô senai õ di.

²⁶ Roti'wa norĩ hã te sada aimasa. Ìsadawa para da'uwati'wa norĩ me, ma sada atob za'ra, Wanhib'apito 'Re ìhâimana u'âsi mono zada, duré Danho'reptui'wa da, te te ìpisutu zada.”

ãne te tâma rowasu'u za'ra, Dawi hã.

²⁷ — ãhãna, tô sena Zeruzarê ãma ma tô tasi'rã'õtõ ni, aima romhuri wê 'wa zada, Zezusihi zada, Danho'reptui'wa da ìpisutu zada. Erodi norĩ hã ma tô sitême ubumro, Põsi'u Piratuhu me. Ta norĩ hã zudezu'õ norĩ me duré Izarazéhé nhihudu norĩ me, ma tô sada si'rã'õtõ, te te siwi wĩrĩ da.

²⁸ A hã romhâ ré, ãma ìropisutuzéb zarina ma tô si'uihâ na ãma siwi uwaimra tô, te te waihu'u za'ra õ nherê, Erodi norĩ hã.

²⁹ ãhãna dama ìpire za'ra norĩ hã te duré wama amhâzépa za'ra. Wa norĩ hã aima romhuri'wa norĩ. Wei wapawaptob za'ra na, ai'umnhasi sina aimreme hã wa te dama 're wasu'u za'ra mono da, wapahi ãna.

³⁰ Zezusihi zadawa para, wa te 're dapese za'ra mono da, wei wapawaptob za'ra na. Zezusi hã

aima romhuri wē 'wa, taha zadawa para, marĩ ãwē hã dama ĩ'manharĩ waihu'u'õ hã wa te dama 're 'manharĩ za'ra mono da, wei wapawaptob za'ra na. — ãne ma tô tãma mreme zu, ĩsazei'wa norĩ hã.

³¹ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi pari, 'ri ma tô ĩré sãsã'ã za'ra. Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono pē'ēzani na ma tô aptete za'ra, ĩpē'ē mono bâ. Pahi ãna, ma tô dama sadawa wasu'u za'ra oto, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã.

ĩsazei'wa norĩ hã, sõprum na 're ĩhâimana za'ra mono zé wasu'u

³² Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã uburé, ma tô sisaze za'ra, tinhimirosa'rata za'ra na hã. Ni'wam norĩ hã tinhibro te te sima 're sawĩ za'ra mono õ di, tite da si. Uburé, ma tô ĩsibrob'õ norĩ udãna te te 're po'o za'ra.

³³ Mreme prédup sina, ma tô Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã te te dama 're rowasu'u za'ra, Wanhib'apito Zezusi apã ĩhãiwa'utuzé wasu'u na. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô Zezusihi zazei'wa norĩ ma 're sõprub za'ra, ĩwē na si.

³⁴⁻³⁵ Tawamhã 'ri tede'wa norĩ hã duré ti'a tede'wa norĩ hã ma tô tinhorõwa hã duré tinhipti'a hã te te dama 're wede za'ra, ĩwa'ãbã zô. Tawamhã ĩwa'ã hã ma tô te te 're sõmri za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ ma. Tawamhã, ĩsazei'wai mono bâ marĩ zô tiwi 're ĩro'wanhi'riti za'ra mono zéb zarina, ma tô te te tãma 're po'o za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Taha wa, ni'wa hã simarĩ ãna 're hãimana mono õ di oto.

³⁶⁻³⁷ Tawamhã aibã hã Zuzé na ĩsisi hã ma tô tinhipti'a hã dama wede, ĩwa'ãbã zô. Roti wē 'wa, ta hã. Taha wa, Banabé na ma tô siwi sisi, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã. (Banabéhé

nhisi hã dama rowẽ zani'wa, te wasu'u, ãsisi hã.) Réwihî nhihudu, ta hã. Sipri na rob'rê za'iti nhisi ãma ãpotozê hã. Tinhipti'a hã te te dama wede wamhã, ãwa'ã, ma tô uburé ti'ã, Zêzusihi zadawa wasu'u'wa nori u.

5

Ananizaha wasu'u, Sapiraha me

¹ Aibã hã Ananiza na ãsisi hã tinhipti'a hã ma tô ãwa'ãbã zô dama wede zahuré timro me, Sapiraha me.

² Tawamhã ti'ai wa'ã hã ma tô sima po'o zahuré, pi'uriwi. Ìrãsutu si ma tô Ananiza hã ti'ã uburé newa, Zêzusihi zadawa wasu'u'wa nori u, wahuré newa.

³ Tawamhã Pedru te tãma tinha:

— Ananiza, e marĩ da, ma tô Satanasihi nhimi-wada'uri zarina ãmanha. Taha wa, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani ma, asadawa nhipe. Asipti'ai wa'ã hã pi'uriwi ma tô asima ãpo'o 'wa.

⁴ Asipti'a, da te aiwi uipra õ ré hã, ate hã. Duré, da te aiwi uipra wamhã, ãwa'ãbã zama ate hã. E marĩ da, ma tô bété wama asadawa nhipe. E wama si ma tô asadawa nhipe. Mare di. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma zama ma tô asadawa nhipe. — ãne te tãma tinha, Pedru hã.

⁵⁻⁶ Tawamhã Pedruhu mreme te te wapari wi, ma tô waptãrã ti'ai wa, Ananiza hã. Waptã'ã wamhã, ma tô dãrã. Tawamhã ãpréduptém nori hã ma tô sô tiwahutu za'ra. Ma tô siwi ubu. Taha pari, ma tô siwi ti'ã, te te siwi sêrê da. Tawamhã taha wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, aihĩni ma tô tapẽ'ẽwara za'ra ni.

⁷ Tawamhã ãsa'u si, te duré ãmro hã mo, Zesusihi zadawa wasu'u'wa norĩ u. Timro dâ'âzé te te waihu'u ãna, ma âzé, 'ri para u.

⁸ Sébré wamhã, Pedru te 'mahâ:

— We ãma wasu'u na. E niha ma tô asipti'ai wa'wa hã dama ãwede 'wa. E õhõ na si ãwa'â hã tô.
— ãne te sadanha, Pedru hã.

Tawamhã asa te tãma rowasu'u:

— ãhe, tô õhõ na si ãwa'â hã. — ãne te tãma wasu'u.

⁹ Tawamhã Pedru te tãma tinha, ãne:

— Te asima ãrosa'rata wasété 'wa, 'Re ãhãimana u'âsi mono pê'êzani hã tô sena ãwaihu'u pese zô pibui wa'aba da. E marĩ da, ma bété ãne hã ã'manharĩ 'wa. Õhõta, wapari. Aimro nherẽ'wa norĩ hã te we para'rasi za'ra. Ta norĩ hã te za siwi ai'â.
— ãne te tãma tinha, Pedru hã.

¹⁰ Tawamhã awa'awi ma duré waptãrã, pi'õ hã, Pedruhu papara. Ma tô duré dârã. ãpréduptém norĩ hã ma tô duré apã asisi. Ma tô duré sabu za'ra, pi'õ ãdã hã. Ta hã ma tô duré siwi tisẽ, ab're 're ãmro zu.

¹¹ Tawamhã uburé pese, ma tô tapẽ'ẽwara za'ra ni oto, ãsazei'wa norĩ, siré 're ãsi'rã'õtõ mono norĩ hã. Duré ãwasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, aihĩni ma tô tapahi za'ra ni.

Zesusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã dama ãwaihu'u'õ te te dama 're ã'manharĩ za'ra mono zé wasu'u

¹² Tawamhã Zesusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, marĩ ãwẽ hã ahã na ma tô te te dama 're 'manharĩ za'ra, dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã. Duré ãsazei'wa norĩ hã ma tô 're si'rã'õtõ u'âsi aihĩni, Saromahã nhisi na 'ri zahãbã, da te 're ãsisi za'ra mono u hã.

13 Tawamhã ãsazei'õ'wa norĩ hã, ãsazei'wa norĩ me 're hãimana za'ra mono da, te te sima 're rosa'rata za'ra mono nherẽ, pahi za'ra di oto. Tazahã te oto ãsazei'wa norĩ hã da te 're wẽsãmri za'ra, 're hãimana wẽ za'ra mono wa.

14 Taha wa, ma tô da'ahâ uptabi na saze za'ra ni, Wanhib'apito niwĩ 're danomro mono da oto. Aibã hã ahâ uptabi na ma tô saze za'ra, pi'õ zama. Taha wa, ãsazei'wa norĩ hã ma tô sina hã.

15 Æne hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã te te dama 're 'manharĩ za'ra mono wa, ma tô ãhãzé ré norĩ hã da te 're sa'ra, 'ri nhi'riti wa, 're simi'wara mono da, ãsa'warizé wa, duré wetenhamri wa. Pedru hã ãwa'wai baba za'ra te te ro'razãri wa, ã'awã hã te te hãiba upsibi za'ra da, te tame 're simi'wara, te te pese za'ra da.

16 Zeruzarẽ 'rata 'ri wa'õtõ mono hawi, ma tô da'ahâ na dasito, Zeruzarẽ u. ãhãzé ré norĩ hã ma tô dasiré 'wasari ni. Duré wa'uburé ré 're ãhãimana za'ra mono norĩ zama, ma tô 'wasari ni, dasiré. Tawamhã aihĩni ma tô tapese za'ra ni oto.

Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã dama ãpire za'ra norĩ nho're ãsimasabzé wasu'u

17 Tawamhã sasedoti ãpire uptabi hã, duré uburé ãsiré sadusezu norĩ me, ma tô ta norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã ãma sõ'ru za'ra. Tawamhã ma tô sima ãma roti za'ra, niha te te tãma rob'manharĩ za'ra da.

18 Taha wa, ma tô dama 'ru za'ra, da te dasiwi waibu da, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Tawamhã dazazéb 're, ma tô dasiwi séme ni.

19 Tawamhã barana Wanhib'apito ma, hãiwa ãma romhuri'wa hã ma tô ãtẽme si'ra za'ra, te te tãma 'ridawa za'ra da. Te te tãma 'ridawa za'ra

wamhã, ma tô sani za'ra, rob u. ãne te tãma nharĩ za'ra:

²⁰ — Mo oto ai'aba'rúi wa'aba, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u, 're ãdanomro mono zép tém na dama rowasu'u za'ra wa'aba da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

²¹ Tawamhã, ãne hã te te wapari za'ra wamhã, bådã 'rãiwatobro wi, ma tô asisi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa ãma 'ri 'wawi wa'ra u. Tame ma tô rowahutu na dama ãma sãna'rata za'ra.

Tawamhã sasedoti ãpire uptabi hã, ãsiré 're ãnomro mono norĩ zama ma tô zudezu norĩ ma ãpire za'ra norĩ zô da'mazatõ, Zeruzarẽ ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ zô. Tawamhã ma tô ãtẽme ubumro uburé. Tawamhã dazazéb u ma tô Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ zô tihãrã za'ra, da te ãtẽme simroi mono da.

²² Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhorõwa 'madã'ã'wa norĩ hã ma tô sô ai'aba'rúi, dazazéb u. Sô sisisi wamhã, 'ri 're baba di. Taha wa, te apã ai'aba'rúi ubana, dama roti'wa norĩ u.

²³ ãtẽme sihotu wamhã, te ãne tãma rowasu'u za'ra:

— Pra. E niha bã. Dazazé hã, baba di. 'Ridawa nhitop tete uptabi nheré, duré dazazé 'madã'ã'wa norĩ hã 'ridawa ãma simasam nheré, wa te 'ridawa za'ra wamhã, 'ri 're baba di. Ni'wai õ di. Robaba na wa sô rob'madã'ã za'ra ni. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

²⁴ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé 'madã'ã'wa norĩ nhib'apito hã, duré sasedoti ãpire norĩ hã ãne hã te te wapari za'ra wamhã, te te waihu'u za'ra õ di oto. Taha wa, ma tô sô amrami za'ra, tinhimirosa'rata na, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ zô.

²⁵ Taha ré, ni'wa hã te wei mo, aibã hã. Ta hã ma tô tãma rowasu'u za'ra, ãne:

— Ìwapari pese za'ra wa'aba. Aibã norĩ hã dazazéb 're, Ìséme 'wa hã, 'Re Ìhâimana u'âsi mono ãma 're Ìdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, te dama rowahutu za'ra. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

²⁶ Tawamhã 'Re Ìhâimana u'âsi mono ãma 're Ìdawata za'ra mono zé 'madâ'â'wa norĩ hã ma tô sô ai'aba'ré tinhib'apito norĩ me, apã te te simroi mono da. Ìsimroi mono 'wa norĩ hã êtẽ na da te hã za'ra mono õ'umhasite, ma tô pawasisi ãna te te simro.

²⁷ Te te simroi mono wamhã, te tãma nharĩ za'ra, dama roti'wa norĩ nho're simasab da. Tawamhã 'Re Ìhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa Ìpire uptabi hã te tãma nharĩ za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ ma:

²⁸ — Wa tô aré aiwi sawi za'ra wa'aba ni, Zezusihi nhimiroti na dama 're rowahutu tã za'ra wa'aba mono da. Tazahã dama 're wasu'u za'ra wa'aba mono wa, Ìwasu'u hã ma tô te te ropé 'ri pâ, ãme Zeruzarẽ ãma hã. Taha wa, ma tô da te dasima 're wawasu'u za'ra. Wa norĩ hã, u, Zezusihi wĩrĩ'wa. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

²⁹ Tawamhã Pedru norĩ hã te asa tãma nharĩ za'ra, tisiré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ me:

— 'Re Ìhâimana u'âsi mono mreme si wa za wa te 're 'madâ'â pese za'ra. Aimawi mreme hã wa te 're 'madâ'â za'ra mono õ di za.

³⁰ 'Re Ìhâimana u'âsi mono, wahi'rata norĩ nhib'apito hã ma tô hãiwa'utu Zezusi hã, asadawa para wa'aba, da te dasiwi Ìwĩrĩ hã. Wedepo'o nhonhi'rãmi na asiwi Ìsasõmri 'wa hã ma tô hãiwa'utu.

31 Ta hã ma tô 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ti'ã apã, ãsimire niwĩ 're sãmra u'âsi mono da oto, dama ãpire na 're hãimana mono da, duré tiwaihu'u pese zarina te te 're da'anho'reptui mono da. Taha wa, te za te te 're wapawaptob za'ra, wasiré Izarazéhé nhihudu mono bâ, wawasédé hã wa te 're rême za'ra mono wa, te te wama 're aparĩ mono da.

32 Wa norĩ hã wa tô ãne na hã watõmo na 'madã'ã za'ra ni. Taha wa, wa za wa te dama 're wasu'u u'âsi za'ra. 'Re ãhãimana u'âsi mono hã da te 're wapari za'ra mono wamhã, te za Tipê'êzani hã te te dama 're anhomri. Taha zama te za duré ãne uburé te te dama 're awaihu'u, Zesusihi wasu'uwê hã. — ãne te tãma nharĩ za'ra, Pedru norĩ hã.

33 Tawamhã dama roti'wa norĩ hã ãne te te wapari za'ra wamhã, ma tô sada tizahi za'ra. Taha wa, ma tô sima ãma roti za'ra, te te dama 'ru za'ra da, da te dasiwi simro da.

34 Tane nherê, aibã ãwê hã Damarizé na ãsisi hã ma tô hãwi za. Ta hã parisezu norĩ niwĩ te 're mo, dama ãwazé pe hã. 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti na dama rowahutu'wa, te 're hãimana. Tawamhã ta hã ma tô oto dama 'ru za'ra, Zesusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã da te sani za'ra da, dama ãpire norĩ nhiti si'ubumro da, syry na.

35 Taha pari, ma tô dama roti'wa norĩ ma tinha, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ãwapari pese za'ra wa'aba, ãma asõpré wa'aba da, aibã norĩ ãma. E marĩ te za tãma ã'manharĩ za'ra wa'wa. ãma rosa'rata pese za'ra wa'aba.

36 Aibã hã Te'udasi na ãsisi hã duréihã, waihu'u pese newa, ma tô dama ãpire na dama siwasu'u. Tawamhã aibã ahã na ma tô ãsiré 're nomro, 400

na ìhâiba hã. Tane nherẽ, da te wĩrĩ wamhã, ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã ma tô te te ropé. Robaba di oto.

³⁷ Te'udasihì uirĩ na si ma tô duré Zudasi hã datẽme wi, Darireza ãma aré 're ìsãmra mono hã. Romanu norĩ nhìb'apito hã dahâiba za'rada hã te te waihu'u da, danhisi mono bâ da te tãma ubumro za'ra ré, ma tô Zudasi hã datẽme wi. Tawamhã da'ahâ na ma tô duré ìsiré 're danomro, Te'udasihì ne. Ìsine, ma tô duré wĩrĩ ni, Zudasi hã. Tawamhã ìsiré 're ìnomro mono norĩ hã ma tô duré te te ropé.

³⁸⁻³⁹ Taha wa, ãhãna hã wa te hãiba upi za'ra wa'aba tõi, Pedru norĩ hã. Tô'ã. Ta norĩ hã si'uihã na te te 're rowahutu za'ra mono wamhã, ìsimirowahutu za'ra hã te za ìsarina 're si'utõrĩ za'ra. Tazahã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa para te te 're rowahutu za'ra mono wamhã, tiwi uprosi waihu'u za'ra wa'aba õ di za, ìsimirowahutu za'ra hã. Taha wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã 'wapé za'ra wa'aba õ'umhasite, te za aibã norĩ ma ìwaprosi waré za'ra wa'wa, si'aba'ré da. — ãne te dama roti'wa norĩ ma roti, Damarizé hã.

Tawamhã ìsimiroti hã ma tô saze za'ra.

⁴⁰ Tawamhã Zesusihì zadawa wasu'u'wa norĩ zõ ma tô sitẽme tihârã za'ra apã. Ma tô dama hãiba 'ru za'ra, taré da te dasiwi hã za'ra da. Taha pari, ma tô duré sadawa uwati za'ra, te te duré dama 're rowasu'u tõi za'ra mono da, Zesusihì wasu'u na hã. Taha parip si, ma tô tãma rob'ru za'ra, apã si'aba'ré da.

⁴¹ Tawamhã ma tô dawì wairé, dama roti'wa norĩ hawi. Da te hã za'ra nherẽ, to za'ra di, Zesusihì zadawa wasu'u'wa norĩ hã. Ìsazei'wai wa, Zesusihì ne te te 're robzépata za'ra mono da, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te tãma ìpisutu za'ra zém

na hã ma tô sina waihu'u za'ra. Taha wa, tãma rowẽ za'ra di.

⁴² Tawamhã awẽ sidâpâsi ma tô te te dama 're rowahutu za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're. 'Ri baba, ma tô duré te te dama 're rowasu'u za'ra, Zezusihi wasu'uwẽ na. Zezusi hã tô sena, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te wama ãpisutu na ma tô duré te te dama 're rowasu'u za'ra.

6

Aibã norĩ hã 7 na ãhãiba za'ra hã dapawapto'wa da, da te dasiwi ãpisutu za'ra zé wasu'u

¹ Tawamhã ahã uptabi na ma tô zudezu norĩ hã saze za'ra, deredu norĩ mreme na 're ãmreme zusi mono norĩ hã, duré ebreusi norĩ mreme na 're ãmreme zusi mono norĩ zama. Tawamhã deredu norĩ mreme na 're ãmreme zusi mono norĩ hã ma tô aiwapsari za'ra, dazari'wa norĩ hã deredu norĩ ãmrotõ norĩ ãma 're po're simrami u'âsi za'ra mono wa. Awẽ sidâpâsi, ãsazei'wa norĩ hã ro te te sima 're waibui mono wamhã, te ãma 're po're simrami u'âsi za'ra. Taha wa, ma tô dama nharĩ za'ra, aibã norĩ hã deredu norĩ mreme na 're ãmreme zusi mono norĩ hã.

² Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, 12 na ãhãiba za'ra hã ma tô sô tihârã za'ra, tisiré ãsazei'wa norĩ zô. Hãiba mono bâ ãtẽme si'aba'ré da, te sô tihârã za'ra. ãtẽme sihutu wamhã, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Wasiré Zezusihi zazei'wa norĩ, e 'Re ãhâimana u'âsi mono wasu'uwẽ hã wa za dawĩ wasu'u zazãri za'ra ni, taha upana wa te 're ãdazari za'ra mono da si. Mare di. Wa te dama ãma 're rowasu'u za'ra

mono õ wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te wama 're arowaré mono õ di za.

³Ma'ãpé, sô asõpré wa'aba mono, aibã 7 na ãhãiba norĩ zô. Aibã norĩ hã da te ãwẽsãmri za'ra zô, te za sô asõpré wa'wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani na si 're ãnomro mono norĩ zô, hãwa hawi dahãimanazém na rowaihu'u ré 're ãhãimana za'ra mono norĩ zô. Ta norĩ ma, wa za romhuri hã pisutu za'ra ni, awẽ sidãpãsi te te 're dazari za'ra mono da.

⁴Tawamhã wa norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, wa za 're wamreme zusi u'ãsi. ãmreme na wa za wa te 're dapawaptob u'ãsi za'ra. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁵Tawamhã ãsimiroti za'ra hã aihĩni ma tô saze za'ra, ãsazei'wa norĩ hã. Taha wa, ma tô aibã norĩ zô rob'madã'ã za'ra. Tawamhã ma tô sãmri za'ra, Esitéwã hã. Ta hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma te te ãsasõmri. ãpẽ'ẽzani na si te 're hãimana. Tawamhã ma tô duré sãmri za'ra Piripi hã, duré Procoru hã, duré Nicano hã, duré Timo hã, duré Pamenasi hã, duré Nicorazu hã. ãtizotiza na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ãsãmra mono aré, Nicorazu hã. Zudezu'õ aré, ma tô sizudezu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma oto dame 're wata mono da.

⁶Tawamhã ã norĩ hã ma tô oto te te simro, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ u, tinhib'rada te te ãma sa'ra za'ra da, ãrã nhisiwi, ãma mreme zusi da. ãne Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô romhuri hã tãma pisutu za'ra.

⁷Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã ma tô duré te te ropé, 'ri baba. Zezusihi nhirã zarina 're ãnomro mono norĩ hã ma tô sina hã, Zeruzarẽ ãma hã. Sasedoti norĩ hã ahã na ma tô duré Zezusi hã saze za'ra oto.

Esitéwã, da te dasiwi ã'ârizé wasu'u

⁸ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô Esitéwã hã te te 're pawapto pese, tiwaihu'u pese na. Taha wa, ãwaihu'u pese na si te 're hâimana, Esitéwã hã. Taha zarina ma tô marĩ ãwẽ hã te te dama 're ab'manharĩ, dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã, danho'a.

⁹ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã ma tô sada 're hâimana za'ra, ãmreme te te 're wẽ'õ za'ra mono wa. Ta norĩ hã darob amoi hawi, Zeruzarẽ u 're ãsihutu mono aré, Sireni na 'ri nho'õmo nhisi hawi, duré Aresãdiriza na 'ri nho'õmo nhisi hawi, duré Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, duré Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Ta norĩ hã ma tô 're si'rã'õtõ u'âsi, rowahutuzéb u dasi'uihã na 're ãdahâimana za'ra mono zém na rowahutuzém nhisi u hã. Tawamhã ta norĩ hã, Esitéwãhã mreme te te siwi wẽ'õ za'ra wa, te nasi aimawi na tãma nharĩ za'ra.

¹⁰ Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'êzani hã ma tô tite hã rowaihu'u pese zé hã tãma tisõ, Esitéwãhã ma, mreme waihu'u pese da. Taha wa, aibã norĩ ma, te te asa tãma ãma wa'rãmi za'ra wamhã, ma tô nasi mreme nhihãri za'ra.

¹¹ Taha wa, ta norĩ hã ma tô ni'wam norĩ hã sada wada'uri za'ra pi'uriwi, Esitéwã te te siwi wasu'u wasété za'ra da, dama. Rob'uiprazé ma tô tãma sõmri za'ra, sada simasab da. ãne te tãma roti za'ra:

— ãne te za Esitéwã hã dama ãwasu'u za'ra wa'wa: “Esitéwã hã wa tô wãpãri za'ra ni. Mozési hã te te dama 're wasu'u wasété. 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma, te te duré 're wasété.” ãne te za dama ãwasu'u wasété za'ra wa'wa, Esitéwã hã. — ãne ma tô aibã norĩ hã sada wada'uri za'ra.

¹² Taha wa, ma tô âne hã dama wasu'u wasété za'ra, Esitéwã hã. Duré 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ééré na dama rowahutu'wa norĩ ma zama, ma tô âne wasu'u wasété za'ra, dama roti'wa norĩ ma zama. Aihĩni sada danhiti'rui wairébé da, ma tô âne dama wasu'u wasété za'ra. Tawamhã ma tô oto sô ai'aba'ré, Esitéwãhã zô. Taha wa, ma tô siwi ti'â. Te te siwi âri wamhã, ma tô siwi saprõ, zudezu norĩ ma, ãpire za'ra norĩ u.

¹³ Tawamhã, Esitéwãhã mreme te te siwi ãwẽ'õ za'ra norĩ zô, ma tô sô tihârâ za'ra, taré te te siwi ãwasu'u wasété 'wa norĩ zô, Esitéwã te te tãma wasu'u wasété za'ra da. ãne te dama ãpire za'ra norĩ ma, Esitéwã hã taré wasu'u za'ra:

— Ô hã aibã hã, rowasu'u wasédé hã te te sazãri õ di, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zém na hã. Duré 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti wẽ wa'rãmi, ma tô te te dama 're rowasu'u wasété u'âsi.

¹⁴ Wa norĩ hã wa tô wapari za'ra ni, ãmreme hã. Zezusi hã Nazaré ãma aré 're ãsãmra mono hã te za, u, 'ri hã uprosi, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zé hã. Duré, roti hã Mozési te te aré wama ãsõmri hã 're ãwahãimana za'ra mono zéb da hã te za, u, wawi ãma saprĩ. — ãne ma tô Esitéwãhã wasu'u wasété za'ra taré.

¹⁵ Tawamhã zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã, duré aihĩni ãsi'ubumrozéb ãma ãhâimana za'ra norĩ hã te ãma tinhopré, Esitéwãhã ubu ãma hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, hãiwa ãma romhuri'wai ubu ne, Esitéwãhã ubu hã.

7

Dama ãpire norĩ nho're, Esitéwã dama ãsiwasu'uzé

wasu'u

¹ Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire uptabi hã te tãma tinha, Esitéwãhã ma:

— E tô sena aiwasu'u hã.

²⁻³ Tawamhã Esitéwã ma tô tãma rob'rãzarõtõ za'ra, dahi'rata norĩ wasu'u na hã, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, wamama norĩ zama, ãwapari za'ra wa'aba. 'Re ãhâimana u'âsi mono hã, rowa'a na 're ãsãmra mono hã duréhã ma tô Abra'ãhã ma sihãiré, wahi'rata ma. Mesopotamiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're sãmra mono ré, ma tô ãtẽme wi, zahadu Harã na 'ri nho'õmo nhisi u morĩ õ ré. ãne te tãma tinha: “Ma'ãpé airom nhiti aiwatobro, asisãnawã norĩ nhiti aimorĩ da. Airop téb u wa za asaprõ, tamomo 're aihãimana mono da oto.” ãne ma tô tãma roti.

⁴ Taha wa, tisiré cadeza norĩ nhipti'ai hawi ma tô watobro. Harã na 'ri nho'õmo nhisi ãma te oto 're sãmra, Abra'ã hã. Tame, ãmama hã ma tô tiwi dãrã. Tiwi dã'ã parip si, ma tô 'Re ãhãimana u'âsi mono hã saprõ, ãroptéb u, Abra'ã hã. Taha wa, te oto a norĩ wa'wa hã ãwa 're aihãimana za'ra wa'aba mo, ãsipti'ai ãma.

⁵ Tane nherẽ, we te te saprõni nherẽ, te te tãma sõmri uptabi õ di, ti'a hã ãte da hã. Taha wa, te ãne hã tãma tinha: “Tô sena, ti'a, wa za aima tisõ, ate da, asihudu sidãpãsi, asihudu norĩ te da.” ãne ma tô tãma ropisutu, Abra'ãhã ma, 'ra õ ré.

⁶ Te duré tãma tinha: “Apto'oré hã asihudu norĩ hã te za dasiré 're si'ubumro, darob amoi ãma tinhipti'ai ãmai õ nherẽ, tisiré'õ norĩ siré. Tawamhã ti'a tede'wa norĩ nhimiwada'uri zarina si te za 're hãimana za'ra, te te tãma 're romhuri pese za'ra

mono da taré, wa'âbâ ãna. Si'uuihâ na si'ãma 're hâimana waihu'u za'ra mono õ di za. Da te 're ãhâ za'ra mono zé hã te za duré te te 're sépata za'ra. ãne te te 're robzépata za'ra mono ré hã, te za ãma tiwahub ahâ za'ra, 400 na.

⁷ Tawamhã wa za te 're 'ruiwa'âbâ za'ra. Marĩ, wa za asa te 're ab'manharĩ, daza'ru tede'wa norĩ ma hã asihudu norĩ wi, 're robzei'õ za'ra mono wa. Taha parip si, asihudu norĩ hã te za wei wairé apã. Tawamhã ãne te za ã'ãma 're dawata za'ra oto." ãne te tãma ropisutu, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã.

⁸ — Te duré tãma roti, ãne: “Te za 're asihâiwata nhihâri za'ra wa'aba mo, ãzazei'wa na aipibui pese aba zéb da hã.” ãne ma tô tãma roti. Taha wa, Izati hã waptã'ã wamhã, ma tô sihâiwata nhizã, ãmama hã, Abra'ã hã. 8 na ãma mara wapsi, ma tô sihâiwata nhizã. Izati hã ma duré ti'ra hã sihâiwata nhizã, Zaco hã. Zaco hã ãsarina ma duré ti'ra hã te te 're anhihâiwata nhihâri, poto sidâpãsi, 12 na ãhãiba norĩ hã. Ta norĩ hã Zacoho 'ra norĩ hã, wahi'rata na'rata uptabi. — ãne te Esitéwã hã rob'rãzarõtõ, dama ãpire za'ra norĩ ma.

⁹ Tawamhã Esitéwã hã ma tô duré tinhimirob'rãzarõtõ na tãma ãma uzusi za'ra, ãne:

— Ta norĩ hã wahi'rata norĩ hã ma tô tinoire hã dama wede za'ra, Zuzé na ãsisi hã. ãhãimanazém na te te siwi 're 'ruiwapari za'ra mono wa, ma tô dama wede za'ra. Taha wa, ãuipra'wa norĩ hã ma tô siwi saprõni za'ra, Ezitu u, tame danhimi-wada'uri zarina si te te dama 're romhuri mono da, pawa'âbâ ãna. Tane nherẽ, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô ãsiré 're hâimana u'âsi.

¹⁰ Taha wa, te te ãrobzépata mono zéb sidâpãsi ma tô nasi pawapto, tiwi robzei'õ tõ da. Tawamhã

apito Para'oho ma, sihâi're wamhã, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma tô tiwaihu'u pe hã tâma tisõ, ãhâimana wẽ zéb da hã. Taha wa, apito Para'o hã ma tô wêsã, Zuzé hã. Taha zarina ma tô tâma pisutu, Ezitu âma roti'wa da oto, ãsadowa para. ãsibro hã duré ãsõrõwa zama te te tâma 're 'madâ'â mono da zama, ma tô duré pisutu.

¹¹ Tawamhã nimahã wahum na dasa hã poto õ di, Ezitu âma hã duré wahi'rada 're ãhâimana za'ra mono zéb âma hã, Cana'ã na romnhisi âma hã. Taha zarina, ma tô oto mra hã da te 're sépata za'ra. Marĩ õ di, te te 're ãhuri mono da hã, wahi'rata norĩ hã.

¹² Tawamhã wahi'rada Zaco hã ma tô dasai wasu'u hã wapa, Ezitu âma buru nho wasu'u hã, tamep si da te 're ãsa'wari mono na hã. Taha wa, ma tô ti'ra norĩ hã wahi'rata norĩ hã satõrĩ za'ra, Ezitu u si'aba're da, mra hã te te 'mai'uipra za'ra da. Tawamhã ãmorĩ'rata na si'aba'rei wamhã, ma tô aihutu apâ, timama u. Mra hã ma tô te te awisi.

¹³ Taha parip si, ma tô duré sô ai'aba're, Ezitu u, maparane âma. Tawamhã Zuzé hã ma tô tâma siwasu'u za'ra oto, tidub'rata norĩ ma. Tawamhã apito Para'o hã ma tô wapa, Zuzéhé sisãnawã norĩ wasu'u hã. Taha wa, ma tô oto waihu'u za'ra, ãsisãnawã za'ra na hã.

¹⁴ Taha wa, ma tô Zuzé hã timama zô hã, Zacoho zô, aihĩni pese ãtẽme si'aba're da, ãmro norĩ hã ã'ra norĩ zama, duré uburé ãsiré 're ãdahâimana za'ra mono norĩ zama. ãne dahâiba za'ra hã, 75 na.

¹⁵⁻¹⁶ Tawamhã Zaco norĩ hã te oto zãmo, Ezitu u, tame 're si'ubumroi mono da oto. Tame ma oto Zaco hã dãrã. Tame ma tô duré ã'ra norĩ hã 're dã'ã za'ra. Tawamhã ãmama hã tiwi dã'ã za'ra wamhã,

ĩhi hã ma tô siwi ti'â apâ, ĩrob u, Sitẽ na danhipti'a nho'õmo nhisi u, tame te te siwi séme da. Ti'a hã Abra'ã hã dâ'â õ ré, Hamohõ nhihudu norĩ wi, te te sisada ĩ'uipra sirõmo ãma, ma siwi sé, ĩhi hã. 'Re dâ'â za'ra mono sidâpâsi, ma tô wahi'rata norĩ hi zama apâ da te 're 'wasari tamomo, Zacoho 'ra norĩ hi hã, tame da te 're séme mono da, êtẽ zahâpâ wa, ab're 're.

17 — Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Abra'ãhã ma, te te ĩropisutuzé hã te te tãma ãma ĩ'uwaimramizéb u hã, romhuture di oto. ĩsihudu norĩ hã wahi'rata norĩ hã ma tô oto sina hã, Ezitu ãma. Da'ahâ uptabi di oto.

18 Tawamhã roti'wa aimawi hã ma tô oto ãzé, si'apito da, Ezitu ãma, Zuzéhé waihu'u'õ'wa hã.

19 Tawamhã tizadawa nhipese na si ma tô wahi'rata norĩ ma 're hâimana ta hã. Ma tô te te tãma 're rob'manharĩ wasété u'âsi za'ra. Ma tô damama norĩ ma roti za'ra, rowi te te 're sa'ra za'ra mono da, ai'uté hã, 're dâ'â za'ra mono da.

20 Taha ré, ma tô Mozési hã podo, ai'utépré ĩwẽ uptabi hã. A'amo si'ubdatõ ma tô ãma ai'utõ, ĩmama norĩ te te ĩ'madâ'â zahuré zém na hã, 'ri para.

21 Tawamhã 'ri nhiti ma tô ĩna hã tihi. Taha wa, apito Para'oho 'ra sipi'õ hã ma tô ãma ti'ra, Mozésihi ãma. Ti'ra uptabi newa, ma tô prédu.

22 Taha wa, Ezitu ãma danhimirowaihu hã ma tô uburé dawi waihu'u, Mozési hã. Oto prédu wamhã, te te waihu'u pese wa, uburé te te rob'manharĩ wẽ di. ĩsimiroti hã wẽ wa, dama mreme pire di. — Āne te dama ĩpire za'ra norĩ ma, rob'rãzarõtõ, Esitéwã hã, dahi'rata wasu'u na hã.

23 Āne te duré tãma rob'rãzarõtõ za'ra:

— Tawamhã Mozési hã 40 na ãma wahu wamhã, ma tô sima rosa'rata, tisiré norĩ hã te te waimrami mono da, Izarazéhé nhihudu norĩ hã.

²⁴ Tawamhã te te ab'madâ'â mono wamhã, ma tô 'mai'hâiba pibu tisiré hã, ezipsiu hã te te 're pré'é mono ré hã. Taha wa, ma tô ítême mo, ãma sisapri da. Tawamhã te te 're pré'é mono 'ru te, ma tô tiwĩ, i'azâri'wa hã, tisiré hã te te 'ruiwa'âbâ da.

²⁵ Mozési hã ma tô tisiré norĩ ãma rosa'rata, ãne: “İsiré norĩ hã âté te za siwi iwaihu'u, 'Re ihâimana u'âsi mono te te tâma ipisutu za'ra zém na Ezitu hawi te dawi ubumroi mono da.” ãne te tisiré norĩ ãma rosa'rata. Tane nherê, te te siwi waihu'u ô di, isiré norĩ hã.

²⁶ Tawamhã awêm na hã ma tô duré mo, tisiré norĩ u. Morĩ wamhã, te duré isiré norĩ hã isô'a si'wapé zahuré, maparane. Taha wa, ma timreme hã tâma 'marõwĩrĩ zahuré, ãne: “Tô'ã. Asi'wapéi wa'aba tõ. Oro asiré 're anomro aba mono za, te asi'wapéi wa'wa.” ãne ma tô timreme hã tâma 'marõwĩrĩ zahuré.

²⁷ — Tawamhã ãma isãna'rata'wa hã ma tô Mozésihi mreme hã wê'õ. Taha wa, ma tô mreme sina sa'ré, ãne: “E 'wa sadawa para we aimorĩ bâ, wanhib'apito da, duré wama rowairébé'wa da hã.

²⁸ E izama te za iwĩ, ezipsiu hã iwĩrĩ ne, ahâmhã.” ãne te tâma tinha, Mozésihi ma.

²⁹ Tawamhã imreme hã te te wapari wamhã, ma tô Ezitu hawi aimani Mozési hã, Midi'ã na romnhisi u, tame 're hâimana mono da oto. Tame ma timro. İ'ra maparane oto, aibâ norĩ hã.

³⁰ — Midi'ã ãma 're sãmra mono ré hã, ma tô ãma tiwahu, 40 na. Tawamhã nimahã bâtâ na ma tô 'Re ihâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã ítême

sihâi'ré, hâiwa hawimhã. Sina'i na êtê 'râihâ nhisi 'rata, ma tô ãtême sihâi'ré, a'ubuni u, wede zapore ro'o wa'wa.

³¹ Tawamhã Mozési ma tô ãma titob'uzu, te te sãmri wa. Taha wa, ma tô ãtême ai'ré, 'râwi te te sabu da. Tawamhã 'Re ãhâimana u'âsi mono mreme ma tô wapa. ãne te tãma tinha:

³² “Wa hã 'Re ãhâimana u'âsi mono, aihirata norĩ nhib'apito, Abra'ãhã nhib'apito, duré Izatihi nhib'apito, duré Zacoho nhib'apito.” ãne ma tô tãma si'mahã, Mozésihi ma. Tawamhã Mozési hã ãmreme te te wapari wamhã, te tãma rêrê, pipa te. Tãma pahi wa, te te 'madã'ã waihu'u õ di.

³³ Tawamhã Wanhib'apito te duré tãma tinha: “ãnho'a asabzé hã wê uptabi di, ti'a hã. Aima ãpire uptabi wa, ãma asiséb zarina te za aipara'uza hã ãsani.

³⁴ Wa hã wa tô ãnhib'a'uwê norĩ hã te 're 'madã'ã za'ra. Romhuri pire na te te 're rob'ma'wamarĩ mono wa, te robzei'õ u'âsi 're hãimana za'ra, Ezitu ãma hã. Taha wa, ma tô romhuri pire te, 're 'wab'êtê u'âsi za'ra. ã'wab'êtê za'ra hã wa tô te 're wapari u'âsi za'ra. Taha wa, wa we oto ãtême si'ra za'ra, te sõ'reptu za'ra da, Ezitu hawi. A hã wa za oto asatõ, Ezitu u apã aimorĩ da.” ãne ma tô tãma rob'ru, Mozésihi ma.

³⁵ — Tawamhã te oto mo apã, Mozési hã Ezitu u, tisiré norĩ te te sõ'reptu za'ra da. Tane nherê, Izarazéhé nhihudu norĩ hã ma tô aré siwi watawa, ãne: “E 'wa sadawa para we aimorĩ bã, wanhib'apito da, duré wama rowairébé'wa da.” ãne ma tô aré siwi wê'õ. Tane nherê, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô apã ãtême satõrĩ za'ra, Mozési hã.

Tawamhã hâiwa ãma 'Re ãhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã, wedezapore ro'o wa'wa sô ãsãmra hã ma tô Mozési hã pawapto, Ezitu hawi te te danhimroi mono da apã, danhipti'ai u.

³⁶ Taha wa, ma tô Mozési hã te te danhimro tô, Ezitu hawi. Duré Ezitu ãma zahadu 're sãmra mono ré, ma tô marĩ hã dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ. Â pré na â poré nhisi ãma, ma duré dama rob'manha, ãwaihu'u'õ na. A'ubuni wi siwa'ru 're danomro mono ré, ma duré marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ, 40 na da'ãma wahub za'ra ré.

³⁷ Ta hã ma tô tisiré Izarazéhé nhihudu norĩ ma rowasu'u, ãne: “Re ãhâimana u'âsi mono hã te za ni'wa hã asiré wa'wa hã we aima pisutu za'ra wa'wa, ãsine, te te aima 're ãsada wa'wa wasu'u za'ra wa'aba mono 'wa da hã.” ãne te tãma rowasu'u za'ra, Mozési hã. — ãne ma tô Esitéwã hã dahi'rata wasu'u na tãma rob'rãzarõtõ za'ra, dama ãpire za'ra norĩ ma.

³⁸ ãne te duré tãma rob'rãzarõtõ za'ra:

— Izarazéhé nhihudu norĩ hã a'ubuni wi 're nomro mono ré, ma tô Mozési hã dasiré 're mo, wahi'rata norĩ siré. Nimahã bãtã na siré si'rã'õtõ wamhã, ma tô hâiwa ãma 'Re ãhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã tãma rowasu'u, Mozési ma, Sina'i na êtê 'rãihã nhisi ãma. 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimipisutu zarina, robzei u'âsi ã'rata 're ãdanomro u'âsi mono zé wasu'u hã ma tô tãma tisõ, Mozési ma, ta hã te te wama 're anhomri mono da, ãsipai u.

³⁹ Tazahã wahi'rata norĩ hã te te wapari ze za'ra õ di, Mozési mreme hã. Ezitu u apã ãsi'aba'rã da si, ma tô tinhimirosa'rata na sisaze za'ra.

40 Taha wa, te Arãhã ma nharĩ za'ra, ãne: “Ma'ãpé, marĩ hã romhãiba hã wama 'ma'manharĩ za'ra na, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ne ãwaih'u'upe hã, te te ãwanhimroi mono da hã.” ãne ma tã tiwi waptêrê za'ra, romhãiba hã te te 'manharĩ za'ra da. Te duré ãne tãma nharĩ za'ra: “Mozési hã ma wawi aimani, Ezitu hawi we ãwanhimroi mono 'wa hã. Wa te sa'rese za'ra õ di oto.” ãne te wahi'rata norĩ hã tãma nharĩ za'ra, Arãhã ma.

41 Taha wa, tame ma tã powawê 'ra hãiba ne hã tãma 'manharĩ za'ra, ãma 're ãwata za'ra mono zéb da hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono upana. Tawamã ma tinhimizama hã oto siwi simro, tinhimirob'manharĩ ãma wata za'ra da. Aimawi te te sima rob'manharĩ za'ra wê te, ma tã duré dasa hã siwi 'manha.

42 Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ma tã tiwi aipi'ra za'ra, aimawi na si si'uihã na za 're wata za'ra mono da, ã'upana. Bãtã ãma ã'upana 're wata za'ra mono da, ma tã duré tiwi aipi'ra za'ra, duré a'amoi ãma, duré wasi ãma zama. Taha na ma tã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ãma rob'ui'ére, duréihã ãmreme na:

“Izarazéhé nhihudu norĩ, e ã'ãma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tã ãnhimipodo hã asiwi 're ãsimroi wa'aba mo, a'ubuni wi 're anomro aba mono ré hã. Mare di. ã'upana aimawi ãma si 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tã ãne hã 're ã'manharĩ za'ra wa'aba mo. ãne 're anomro aba mono ré, ma tã 40 na ai'ãma tiwahub za'ra wa'wa.

43 ã'upana ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, ma tã romhãiba hã asima ã'manharĩ za'ra wa'wa, waihu'u pese newa, Moroti ãhãiba'õ na romhãiba 'manharĩ nhisi ãma. Duré Rêpã

na wasi nhisi ãma ma tô 're aiwata za'ra wa'aba mo, waihu'u pese newa ãhâiba'õ ãma hã. Ta hã ma tô asiwi 're ãmrami aba mo, ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono da, a'ubuni wi. Taha wa, wa za oto airom nhiti asatõrĩ za'ra wa'wa, Babironiza na 'ri nho'õmo nhisi nhipai u ai'aba'rúi wa'aba da.”

Ãne ma tô wahi'rata norĩ ma rowasu'u, ãsada wasu'u'wa nhimi'ui'ére na, 'Re ãhâimana u'ãsi mono mreme zarina. Timreme, ma tô wahi'rata norĩ ãma uwaimra. — ãne te Esitéwã hã zahadu dama ãpire norĩ ma rob'rãzarõtõ za'ra, dahi'rata norĩ wasu'u na hã.

⁴⁴⁻⁴⁵ Te duré tãma rob'rãzarõtõ za'ra, ãne:

— 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã ma tô tãma pisutu, Mozésihi ma, wahi'rata norĩ hã te te siwi 'ri mono zéb da hã, a'ubuni wi. Tawamhã Mozésihi ma, te te ãpisutuzéb zarina ma tô da te dasiwi simizusi romhã 'manharĩ na 'ri hã, dasiré ãwa simasisi mono da, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã. Taha wa, ma tô 'rizé hã te te siwi 'wapé siré, danhimizahãri sidãpãsi te te siwi simizusi mono da. Tawamhã ta norĩ uirĩ na si ma tô wahi'rata norĩ hã siwi ãwisi, tirop téb u sihutu wamhã, Zuzuwéhé siré. Sihutu wamhã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã ma tô wahi'rata norĩ hã pawaptob za'ra, dasi'wapé na. Ma tô te te tãma dazate za'ra, tame 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã. Tawamhã wahi'rata norĩ hã ma tô asisi oto, tirop téb u. Sisisi wamhã, ma tô siwi tisã 'ri hã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono ãwa 're ãsãmra mono zéb da hã. Tame te oto 're sab u'ãsi, Dawi za ãpotozéb u hã.

⁴⁶⁻⁴⁷ Tawamhã Dawi hã ma tô tiprédu. Prédu wamhã, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã ma tô wësã.

Taha wa, Dawi hã ma tô tiwi waptẽ, 'ri ãté hã te te tãma sãrĩ da, ãwa 're ãsãmra mono zéb da hã. ãne te tiwi waptẽ: “E te za ãma ãru, 'ri té, te aima sãrĩ da. A hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono, Zacoho nhib'apito. Taha wa, wa ãsima wẽ, 'ri hã te aima sãrĩ da.” ãne ma tô tiwi waptẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono wi. Tane nherẽ, Dawi hã te te tãma 'ri õ di. ãra si, ma tô tãma 'ri, Saroma hã tipoto'wa uirĩ na si.

⁴⁸ – E tawamhã 'ri hã da te dasiwi ãsãrĩ 'rep si te 're sãmra u'ãsi, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Mare di. 'Ri 'rep si 're sãmra mono õ di. ãne ma tô duréihã ãma rob'ui'éré, ãsada wa wasu'u 'rata 'wa hã: “Wanhib'apito, ma tô ãne ãma siwaihu'u:

⁴⁹⁻⁵⁰ Wa hã hãiwa nhipai ãma, Apito. Ti'ai ãma zama, Apito. ãwaihu'u pese wa, wa hã uburé Apito. ãwétési uburé marĩ hã te 'manharĩ waihu'u pese di. E niha te za tawamhã ãnhorõwa hã ãma ãri za'ra wa'wa, ãwa 're ãnhamra u'ãsi mono zéb da hã. Mare di. 'Re ãnhamra u'ãsi mono zéb da hã ãma 'ri waihu'u za'ra wa'aba õ di za.”

ãne ma tô Wanhib'apito mreme hã wama wasu'u, ãsada wa wasu'u'wa hã. — ãne ma tô Esitéwã hã dama ãpire za'ra norĩ ma rob'rãzarõno hã 'rãsutu za'ra, dahi'rata norĩ wasu'u na hã.

Esitéwãhã dãázé wasu'u

⁵¹ Tawamhã Esitéwã hã te duré tãma nharĩ za'ra, dama ãpire za'ra norĩ ma:

— A norĩ wa'wa hã aipo're za'ra wa'aba õ di. Aipẽ'ẽ tete za'ra wa'aba di. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã aipo'reptõ newa, 're wapari za'ra wa'aba mono õ di. Aihirata norĩ wa'wa hã 're ãhãimana za'ra mono zém ne, te 're aihãimana za'ra wa'aba mo. 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ezani

hã te asiwi 're ãwẽ'õ za'ra wa'aba mo, aihirata norĩ wa'aba ne hã.

⁵² Aihirata norĩ wa'wa hã ma tô sada 're sib'ru za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ zada. 'Re ãmorĩ wẽ uptabi hã za we ãwisi wana, ma tô aré te te dama 're wasu'u za'ra, ãsada wasu'u'wa norĩ hã. Tane nherẽ, ma tô aihirata norĩ wa'wa hã te te 're simro, ta norĩ hã. Aihirata norĩ wa'wa hã ãne te te 're ãmanharĩ za'ra mono ne, ma tô duré a norĩ wa'aba zama dama ãsa'ré za'ra wa'wa, 're ãmorĩ wẽ uptabi hã da te dasiwi wĩrĩ da.

⁵³ 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, hãiwa ãma romhuri'wa norĩ, ãsimiroti hã te te aima 're sãmri za'ra wa'aba mono nherẽ, ãsimiroti na 're wapari za'ra wa'aba mono õ di. — ãne te tãma nharĩ za'ra, dama ãpire za'ra norĩ ma, Esitéwã hã.

⁵⁴ Tawamhã zudezu norĩ ma roti'wa norĩ hã Esitéwãhã mreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô sadawa 'ru za'ra. Taha wa, te 'wasitete za'ra, Esitéwãhã ãma.

⁵⁵ Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani na ma tô aptete, Esitéwã hã. Taha wa, hãimo ma tô 'mazawẽ. Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono hãiba na rowa'a za'ene hã ma tô 'madã. Zezusi hã ma duré tisã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimire niwĩ te za.

⁵⁶ Tawamhã Esitéwã te 'mahã, ãne:

— 'Madã'ã za'ra wa'aba. Õhõta hãiwa, ma we 'ridawa. Tã'ai ãma dasiré ãpodo hã wa tô sabu. 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimire niwĩ te za. — ãne te tãma 'mahãrã za'ra.

⁵⁷ Taha wa, tinhib'rata na ma tô tiwi sipo're nhidã za'ra, dama roti'wa norĩ hã. Asa tãma 're

sipari za'ra mono sina, ma tô sô rere, te te siwi âri da.

⁵⁸ Sa'êtê te siwi 'mapra, 'ri nho'ômo babarâi u, êtê na te te siwi wĩrĩ da. Tawamhã ti'uza ãsisiwimhã, ma tô sada sani za'ra, Esitéwãhã 'ruiwapari'wa norĩ hã te te nasi siwi ahâri pibui pese da. Saru na aibã ãpréduptém nhisi 'rata, ma tô ti'uza hã sa'ra za'ra, ta hã te te sa 'madâ'â za'ra da.

⁵⁹ Tawamhã êtê na te te nasi siwi ahâri ré, ma tô Esitéwã hã mre, Zesusihi ma. Âne ma tô sina 'mahâ:

— Wanhib'apito Zesusi, ãpê'êzani te za ãwi ã'â, ãma atême ãmorĩ da.

⁶⁰ Tawamhã hi'rãtitô ma tô nhamra, Esitéwã hã. Mreme 'rãihã na ma tô duré tãma mre, ãne:

— Wanhib'apito, tiwasédé te te ã'ãma 'manharĩ za'ra nherê, tãma pisutu za'ra ô di za, rowasédé hã.

Tawamhã mreme pari, ma tô dêrâ oto, Esitéwã hã.

8

Saru hã ãsazei'wa norĩ ãma te te ãrowasutu na'rata zé wasu'u

¹⁻³ Esitéwã hã da te ãwĩrĩzém na hã ma tô Saru hã dapa'uze.

Tawamhã aibã norĩ hã ma tô Esitéwã siwi tisê, 'Re ãhãmana u'âsi mono zadawa 'madâ'â pese 'wa norĩ hã. Te te siwi sêrê wamhã, te ãma ti'ry'ry, wawai 'rãihã na. Tawamhã Esitéwã dê'â parimhã, bêtã na ma tô awa'awi sada tazahi za'ra ni, ãsazei'wa norĩ zada. Taha wa, ãsazei'wa norĩ hã Zeruzarê ãma 're ãsi'ubumroi mono zô, ma tô rowasédé hã sô tiwatobro na'rata za'ra, sada dazahi za'ra wa. Saru hã Zesusihi zazei'wa

norĩ ãma ma tô rowasutu, ãsazei'wa hãimanazé hã si'utõrĩ da. 'Ri baba te nasi zasi, ãsazei'wa norĩ zô. Tawamhã rob u te te nasi da'anhamra, aibã hã duré pi'õ zama. Taha pari, te nasi te te da'ãma arobãdã, te te nasi da'a'maza da, dazazéb 're. Taha wa, ãsazei'wa norĩ hã ma tô te te siwi ropé, Zeruzarẽ hawi. Ta hawimhã Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi u ma tô te te ropé, duré Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi u zama, daza'rui mono bã. Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ si te zahadu 're si'ubumro, Zeruzarẽ ãma hã.

Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Piripi hã ãwasu'uwẽ na te te dama ãrowasu'u za'ra zé wasu'u

⁴ Tawamhã daro mono bã, ãsazei'wa norĩ te te ãropéi mono hã sihutu sidãpãsi, ma tô te te dama 're rowasu'u za'ra, Cristuhu wasu'uwẽ na.

⁵ Tawamhã Piripi hã Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, ma tô mo. Tame ma tô Cristu hã te te dama 're wasu'u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisudu hã, Danho'reptui'wa da.

⁶ Marĩ ãwẽ hã dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã ma tô te te dama 're ab'manharĩ. Piripihĩ mreme hã da te wapari za'ra wamhã, aihĩni ma tô ãmreme na 're danhopré, marĩ ãwẽ hã te te 're ã'ab'manharĩ mono hã da te sabu za'ra wamhã.

⁷ Wa'uburé ré 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã ahã na ma tô apese. Sadari sina te nasi wairé, wa'uburé hã. ãmorĩ waihu'u'õ hã ahã na ma duré pese za'ra, Piripi hã. ãhi'ré zama ma tô ahã na apese.

⁸ Taha wa, datoi uptabi za'ra di, 'ri nho'õmo ãma 're ãdahãimana za'ra mono norĩ hã.

⁹ Tame te aibã hã 're sãmra, Sima na ãsisi hã. Romhõsi pese 'wa, ta hã. Taha ãma ma tô aré

're tob'uzu za'ra, samaritanu norĩ hã. Sima hã ãwaihu'u pese newa, te dama 're siwasu'u u'âsi, dama ãpire na.

¹⁰ Aihĩni ma tũ Simahã mreme na 're danhopré aré. ãne te da te dasima 're rowasu'u za'ra, õ hã 'Re ãhãimana u'âsi mono newa:

– “Õhõ ma hã, aibã ma hã ãwaihu'upe te tãma tihãiba. 'Re ãhãimana u'âsi mono waihu'u pe hã sa'ëtẽ na te tãma tihãiba.” – ãne te da te dasima 're wasu'u za'ra.

¹¹ Wahub ahã na ma tũ ãma 're datob'uzu za'ra, te te dama 're ã'aromhõsi mono zém na hã. Taha wa, te ãma 're danhopré pese.

¹² Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na, duré Zezu Cristuhu wasu'u na, Piripi hã te te dama rowasu'u wamhã, ma tũ saze za'ra ni. ãsimirowasu'u hã da te saze za'ra wamhã, ã dawabzuri ma tũ 'manharĩ za'ra ni, aibã norĩ hã, duré pi'õ norĩ zama.

¹³ Simahã zama ma tũ saze. ã dawabzuri ma duré dame 'manha. Te te 'manharĩ parimhã, te oto Piripihĩ siré 're mo. Tawamhã te nasi ãma titob'uzu, dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te nasi dama ab'manharĩ wa, Piripi hã.

¹⁴ Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã zahadu Zeruzarẽ ãma hãimana za'ra ré, ma tũ samaritanu norĩ wasu'u hã wapari za'ra, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u, da te ãsaze za'ra zém na rowasu'u hã. Taha wa, ma tũ Pedru norĩ hã siwi satõrĩ zahuré, Zuwãhã me. Samariza u datẽme neb zahuré da, ma tũ satõrĩ zahuré ni.

¹⁵ Tawamhã ma tũ datẽme aimasisi. Simasisi wi, ma tũ 'Re ãhãimana u'âsi mono ma timreme zahuré, da'ãma, Tipẽ'ẽzani hã te te dama sãmri da.

¹⁶ 'Re ìhâimana u'âsi mono pē'ēzani hã zahadu datēme wisi ò di, tamomomhã. Wanhìb'apito Zezusihi nhisi na si ma tô â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra ni.

¹⁷ Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô tinhib'rata na da'a'rã upi zahuré. Te te âma da'a'rã upi zahuré mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô Tipē'ēzani hã dama sômri za'ra.

¹⁸ Tawamhã Sima hã ma tô sabu, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ, da'rã nhisiwi tinhib'rada hã te te nomri zahuré mono ré hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, Tipē'ēzani te te dama ì'anhomri mono zé hã. Taha wa, ma tô sima wẽ, rob'uiprazé hã te te tãma sômri zahuré da.

¹⁹ ãne te tãma nharĩ zahuré:

— ã. Rob'uiprazé, wa za aima sômri 'wa, asine wa'aba, ìnhìb'rada hã da'rã nhisiwi te 're aza'ra mono da, aiwaihu'u pese 'wa hã we ìma sômri aba da, asine wa'aba te 're da'a'rã upi mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono, Tipē'ēzani te te dama 're anhomri mono da. — ãne te tãma nharĩ zahuré, Sima hã.

²⁰ Tawamhã Pedru te asa tãma tinha, ãne:

— E niha ma tô ìrosa'rata wasé, rob'uiprazém na asima uipra da, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã tiwaihu'u pe te te wama ìsômri hã. Mo oto aimorĩ ropipa u, ate rob'uiprazéb ré.

²¹ 'Re ìhâimana u'âsi mono, ma tô aiwaihu'u, asima asimirosa'rata wasété na hã. Taha wa, a hã wanhimìromhuri zarina, romhuri waihu'u ò di za. Ta hã atei ò di.

²² Aiwasété wi aipi'ra na. Wanhìb'apito ma, aimreme. Tãma asiwasu'u na asimirosa'rata wasédé hã te te aima pari da.

23 Wa tô ĩsina aiwaihu'u. Zahadu asimi'ru hã sa'ětē di. Žahadu te Satanasi hã atété, aiwasété hawi aiwatobro tō da. — Āne te Simahã ma tinha, Pedru hã.

24 Tawamhã Sima te asa tãma tinha:

— A norĩ wa'wa hã te za ĩ'ãma aimreme 'wa, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, ropipa hã uburé ĩma ĩrowasu'u na te te ĩma ãma uwaimrami tō da. — Āne te Sima hã asa tãma nharĩ zahuré, Pedru norĩ ma, Zuwãhã me.

25 Tawamhã Pedru norĩ hã Wanhib'apito mreme na te te dama rowahutu zahuré pari, ma tô apã tineb zahuré, Zeruzarẽ u. Neb zahuré wamhã, te sipa zahuré, daza'rui mono bâ, Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, Zezusihi wasu'uwẽ na te te dama rowasu'u zahuré mono da.

Piripi hã aibã te te ĩsõpētēzé wasu'u, Etizopizaha nhihuđu hã

26-28 Tawamhã aibã hã ma tô mo, Zeruzarẽ u. Etizopiza na darom nhisi ãma Cãdasi na pi'õ siroti'wa nhisi ma, rob'madã'ã'wa hã. Etizopiza ãma dama pire di, ta hã. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma wata da, ma tô mo. Āma wata pari, te oto mo apã tirob u, awaru na wedewara zapore na. Morĩ sina te te romnhoré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'ééré na, Iza'izaha nhimi'ui'ééré na.

Tawamhã hãiwa ãma Wanhib'apito ma, romhuri'wa hã ma tô Piripihi ma rob'ru, ãne:

— Aiwahutu, pi'reba aimorĩ da, Daza na 'ri nho'õmo nhisi u bãdãdi tum na aimorĩ da, Zeruzarẽ hawi. — Āne te tãma tinha.

Taha wa, te Samariza hawi oto mo Piripi hã, Daza u bådâdi na morĩ da. Tawamhã morĩ ré, ma tô tisã aibã hã, Zeruzarẽ hawi apã ãmorĩ hã.

²⁹ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pê'ẽzani hã ma tô tãma tinha Piripihĩ ma, ãtẽme si'rẽ da, ãsababa morĩ da, awaru na wedewara zapore zababa.

³⁰ Tawamhã ma tô ãtẽme sina rotété, Piripi hã. Tawamhã ma tô te te wapari, te te romn-horé mono ré, aibã hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa nhimi'ui'éré hã te te sõré, Iza'izaha nhimi'ui'éré hã. Tawamhã Piripi te ãma 'mahã, aibã hã:

— E ãwasu'u hã ma tô ãwaihu, ã'ui'éré, ãsõré mono hã. — ãne te ãma 'mahã.

³¹ Tawamhã asa te tãma tinha:

— E 'wa te te ãma waihu'u bã, wa za waihu'u. — ãne te asa tãma tinha.

Tawamhã ma tô 'mahã, ãtẽme sarõtõ da, awaru na wedewara zapore 're, siré neb da.

³² Rob'ui'éré te te ãsõré mono hã ãne:

“Pone'ẽrebã, da te wĩrĩ da, da te dasiwi ãsaprõni ne, ma tô dasiwi sãprõni ni, da te dasiwi wĩrĩ da. Tawamhã dawĩ sisawi ãna ma tô dama mo. Duré pone'ẽrebã 'ra hã da te séré nhihãri wamhã, ãsadari õ ne, ari'iwi ma tô tihãiba.

³³ Wẽ nherẽ, ma tô dasiwi wĩrĩ ni, wasété newa. Ni'wa hã te te dawĩ sawĩ õ di, da te dasiwi wĩrĩ tõ da. Ti'ai ãma 're morĩ õ di oto. 'Ra ãna ma tô dãrã. Sihudu õ di. Sihudu õ wamhã, da te wasu'u waihu'u õ di, ãsihudu wasu'u hã.”

ãne ãbaihã na rob'ui'éré, aibã te te ãsõré mono hã.

³⁴ Tawamhã aibã te oto sadanha, Piripi hã:

— Īsadawa wasu'u 'rata 'wa hã e 'wa hã te wasu'u. E te siwasu'u. E aimawi hã te wasu'u. Ma'ãpé, ĩma wasu'u na. — Āne te sadanha.

³⁵ Tawamhã Piripi, rob'ui'ééré te te ĩsõré mono zém na ma tô tãma rowasu'u na'rata. Zezusihi wasu'uwē hã ma tô tãma waihu'u, aibã ma.

³⁶ Tawamhã bådâdi na neb zahuré ré, ma tô â u aimasisi zahuré. Tawamhã aibã hã ma tô â hã tãma 'mahã, Piripihĩ ma:

— Āhãta â. E wanhimizahãri õ di za a'â, â dawabzuri hã ĩma 'manharĩ da. — Āne te aibã hã sina 'mahã.

³⁷ Taha wa, te Piripi hã asa sadanharĩ pese:

— E tô sena, ma tô ĩsazei pe. Sazei pese wamhã, â dawabzuri te za tô ĩ'manha. — Āne ma tô Piripi hã tãma tinha asa.

Tawamhã aibã, te duré tãma tinha:

— Tô sena wa saze, Zezu Cristu, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono 'ra hã. — Āne te tãma tinha.

³⁸ Taha wa, aibã hã ma tô tãma ĩromhuri'wai ma tinha, awaru na wedewara zapore hã a'â simizazãri da. Taha wa, ma tô ĩré mazazãri za'ra. Āi ba, ma tô oto si'ra zahuré. Tawamhã â dawabzuri, ma tô Piripi hã tãma 'manha, aibã ma. Tawamhã apã ma tô pu.

³⁹ Ā hawi pusi wamhã, Wanhib'apito pē'ēzani hã awa'awi ma tô Piripihĩ ãma aimani. Te te sãmri õ di oto, aibã hã. Tane nherē, ma tô rowē na tirob u hã wara apã, to sina.

⁴⁰ Tawamhã Piripi hã sisa'rese ãna ma tô wi, Azotu na 'ri nho'õmo nhisi u hã. Siwaihu'u õ di. Tawamhã ta hawi te oto mo, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi u. Tamomo morĩ ré, 'ri nho'u hã te te anhopētē mono sidãpãsi ma tô sipa,

Zezusihi wasu'uwě hã te te dama wasu'u mono da.
Tawamhã ma tô oto wi, Sézareza u.

9

*Saru hã tihâimanazém na te te ĩsaprĩzé wasu'u
Atusi 22.6-16; 26.12-18*

¹ Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã Zezusihi wasu'uwě na daro mono bâ te te siwi âma 're ropéi mono ré, te zahadu Saru hã te te tãma 're amhâzépa za'ra, ĩsazei'wa norĩ ma. Wanhib'apito Zezusihi nhirã zarina 're nomro mono 'ru te, te te tãma 're amhâzépa za'ra, te te uprosi da. Tawamhã nimahã bâtã na sasedoti ĩpire uptabi u ma tô mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa hã ĩpire uptabi u, rob'ui'ééré hã te te tiwi waptērē da.

² Ta hã rob'ui'ééré hã Damasitu na 'ri nho'õmo nhisi u te te âri da, ma tô tiwi waptē, tame zudezu norĩ te, rowahutu'wa norĩ ma, te te sõmri za'ra da, sasedoti ĩpire zadawa para ĩtēme ĩmorĩ za'ra na rob'ui'ééré hã. Tawamhã Wanhib'apito 're ĩhâimana mono zém na 're ĩnomro mono norĩ hã, rob'ui'ééré'wa zadawa para te za Saru hã we te te simro, Zeruzarē u pawasisi ré, aibã hã, pi'õ zama.

³ Tawamhã Damasitu u te te rosahutu wamhã, waptu na ma tô hãiwa hawi rowa'a za'ēne hã tãma ai'ubuzi, Saruhu ma. ĩhãiba nho'õmo, ma rob'uuiwě.

⁴ Taha wa, ma tô waptārã, ti'ai wa. Ni'wai mreme hã ma tô wapa. Āne te 'mahã:

— Saru. Saru. E marĩ wa, te ĩwi 're ĩrowasutu u'âsi mo. — Āne te 'mahã.

⁵ Tawamhã Saru hã te asa 'mahã:

— Apito, e 'wa hã, a hã. — Āne te sadanha.

Asa te duré tãma tinha:

— Wa hã Zezusi, wa ai'mahâ. Te ĩwi 're ĩrowasutu u'âsi mo.

⁶ Ma'âpé âhãna aiwahutu, 'ri nho'ômo u aimorĩ da. Tame te za ni'wa hã aima roti, marĩ 'manharĩ da. — ãne te tãma tinha, Wanhíb'apito hã.

⁷ Tawamhã aibâ ĩsiré ĩsi'aba'ré norĩ hã õne haré ma mazahãri za'ra. Ari'iwĩ te aimasa. Sadaihu'u âna ma tô ni'wa hã âma mreme wapari za'ra. Tane nherẽ, ni'wa hã te te âma sâmri za'ra õ di, ta norĩ hã.

⁸ Tawamhã Saru, ma tô wahudu oto. Wahutu wamhã, ma tô toporo. Tane nherẽ, te te rob'madâ'â waihu'u õ di. Tob a di. Taha wa, ĩsiré ĩsi'aba'ré norĩ hã ma tô te te siwi patété, te te siwi saprõni da, Damasitu u.

⁹ Tame bâdâ hã si'ubdatõ te âma ne, te te rob'madâ'â waihu'u âna hâimana ré hã. Marĩ na si'upari õ di. Sai âna te nasi da'wa. Te te hã'rêne õ di duré.

¹⁰ Tawamhã Damasitu âma aibâ hã te 're sâmra, Zezusihi nhirã zarina 're ĩmorĩ hã, Ananiza na aibâ nhisi hã. Tawamhã sõtõ õ nherẽ, sõtõ 'rowi te te ĩrosawẽrẽ ne, ma tô Wanhíb'apito hã tãma sihã'ré. ãne te 'mahâ:

— Ananiza.

Tawamhã asa ma sada'â:

— E marĩ, ĩnhíb'apito.

Tawamhã Wanhíb'apito te tãma tinha:

¹¹ — Aiwahutu, Zudasihĩ nhorõwa u aimorĩ da, “Awa'awi” 'ri nho'ômo nhi'riti nhisi âma ĩsõrõwa u. Tame te za aibâ zõ asinha, Saru na aibâ nhisi zõ, Tasu na 'ri nho'ômo nhisi âma ĩpoto zõ. ãhãna te we ĩma mre.

¹² Sõtõ õ nherẽ, sõtõ 'rowi te te ĩrosawẽrẽ ne, ma tô aiwaihu'u, ĩtẽme aiwisi õ ré. Te te rob'madâ'â

hã. Asib'rada ã'rãĩ ãma hiri da, tõmo wẽ da, ãtẽme ã'aimorĩzẽm na hã ma tõ waihu'u siro. — ãne te Ananizaha ma tinha, Wanhib'apito hã.

¹³ Tawamhã Ananiza te asa tãma tinha:

— ãnhib'apito, da'ahã na ma tõ ãma wasu'u za'ra ni. Õ hã, u, Zeruzarẽ ãma ma tõ ãwasédé hã te te ãma 're ab'manharĩ, asazei'wa norĩ ãma.

¹⁴ ãme te za oto, u, sasedoti ãpire norĩ zadawa para dapawasisi za'ra, ai'ãma 're ãdawata za'ra mono norĩ hã apã te te simroi mono da. — ãne te asa tãma tinha.

¹⁵ Tawamhã Wanhib'apito te asa tãma tinha:

— Mo oto ãtẽme aimorĩ. Õ hã, Saru hã wa tõ ãsima pisutu, ãzadawa wasu'u'wa da. Zudezu'õ norĩ ma, te za te te 're ãzadawa wasu'u, duré dama roti'wa norĩ ma, duré ãzarazéhé nhihudu norĩ ma zama.

¹⁶ Tawamhã, te te dama 're ãzadawa wasu'u mono wamhã, te za oto te te 're robzépata. Uburé za te te 're ãrobzépata mono zẽm na wa za tãma awaihu'u siro, Saruhu ma. — ãne te tãma tinha, Wanhib'apito hã.

¹⁷ Taha pari, ma tõ mo Ananiza hã, Zudasihĩ nhorõwa u. Tawamhã ma tõ 'ri para u ãzé. Sébré wamhã, ma tõ tinhib'rada hã tino, ã'rã nhisiwi, Saruhu 'rãĩ ãma. ãne te tãma tinha:

— ãsisãnawã Saru, Wanhib'apito hã ma tõ we atẽme ãzatõ, tõ õ hã Zezusi hã, Damasitu u we aimorĩ ré, bãdãdi wa, aima ãsihãi'rẽ hã. Ta hã ma tõ we atẽme ãzatõ, atõmo wẽ da, apã rob'madã'ã hã, duré ãpẽ'ẽzani ré si 're aihãimana mono da, aipẽ'ẽ wẽ na si. — ãne te tãma tinha.

¹⁸ Tawamhã awa'awi pe'a hã ne hã ma tõ ti-zarõtõ zahuré, ãtõmo hawi. Ma tõ apã tãma

tiromnho'a. Tõmo wẽ di oto. Tawamhã ma tô wahudu. Wahutu wamhã, â dawabzuri ma tô tâma 'manharĩ ni awa'awi.

¹⁹ Â dawabzuri te te 'manharĩ parip si, ma tô ai'upa. Taha wa, apâ ma tô aptete oto.

Saru hã Damasitu ãma ãsãmrazé wasu'u

Tawamhã bâdâ umro na ma tô ãma ne, Damasitu ãma ãsazei'wa norĩ 'rata sãmra ré, Saru hã.

²⁰ Tawamhã awa'awi ma tô ãwasu'uwẽ na dama ãma sãna'rata oto, rowahutuzé mono bâ, Zezusi hã 'Re ãhãmmana u'ãsi mono 'ra, 're ãhãmmana mono na hã.

²¹ Da te wapari za'ra wamhã, aihĩni, ma tô ãma tatob'uzu za'ra ni. Taha wa, te ãne dasima nharĩ za'ra ni:

— Oro õ hã Zezusihi zazei'wa te te 're 'mapãrĩ mono za, Zeruzarẽ ãma hã. Oro we wisi za duré ãwa, Zezusihi zazei'wa norĩ zõ, pawasisi ré apâ te te simroi mono da, sasedoti ãpire norĩ u. — ãne te dasima nharĩ za'ra ni.

²² Saru hã te te rowasu'u waihu'u pese di. Simirowasu'u pire di duré. Tawamhã tinhimirowasu'u pire na ma tô te te ãma rosa'ré. Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãmmana u'ãsi mono te te ãpisutu wasu'u na ma tô mreme pire na tâma rowasu'u za'ra, zudezu norĩ ma. Tawamhã te te rowasu'u pire wa, zudezu norĩ hã te te sada'ãbã waihu'u za'ra õ di.

²³⁻²⁴ Tawamhã Damasitu ãma hãmmana ré, bâdâ ahã na ãma ne pari, ma tô zudezu norĩ hã sada si'rã'õtõ, Saruhu da. Tawamhã ma tô dama ãma rowairébé za'ra, te te siwi dama hãiba 'ru za'ra da, da te dasiwi wĩrĩ da. Taha wa, bâtã bâre ma tô sõ tinhopré, 'ri nho'õmo 'wawi wa'ra 'ridawa

ãma, te te siwi wĩrĩ da. Barana zama, te duré sô rob'madâ'â za'ra. Tawamhã da te dasima ã'ru za'ra zé wasu'u hã ma tô sina wapa, Saru hã.

²⁵ Taha wa, nimahã mara na Saruhu siré 're ãnomro mono norĩ hã ma tô Saru hã si'õtõ 're siwi ãma si'ra 'ri zadazâri hawi, 'ri nho'õmo uirĩzém na'rata ãma 'ri mana u te te siwi hiri da, dawí.

Saru hã Zeruzarẽ ãma ãsãmrazé wasu'u

²⁶ Tawamhã Zeruzarẽ u te oto mo, Saru hã. Tamomo oto wisi wamhã, Zezusihi nhirã zarina 're ãnomro mono norĩ siré 're hãimana mono neza. Tane nherẽ, ta norĩ hã te te pipa za'ra di. Saru hã ãsazei uptabi 'wa na tãma siwasu'u za'ra wamhã, te te ãma saze za'ra õ di, ãsiwasu'uzém na hã.

²⁷ Tawamhã Banabé hã ma tô Saruhu ãma aime. Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ u ma tô saprõ, te te tãma wasu'u za'ra da, bâdâdi wa Wanhib'apito te te ãsabuzém na hã. Duré Saruhu ma, Wanhib'apito te te ãrowasu'uzém na ma tô tãma wasu'u za'ra. Damasitu ãma pahi ãna Zezusi te te dama ãwasu'uzém na, te duré tãma rowasu'u za'ra.

²⁸ Taha parip si, ma tô dasiré 're mo oto Saru hã, Zeruzarẽ ãma ãsazei'wa norĩ siré. Pahi ãna, ma tô Wanhib'apito hã te te dama 're sadawa wasu'u, Zeruzarẽ 're, 'ri wa'õno 're ãhãimana za'ra mono 'remhã.

²⁹ Zudezu norĩ, deredu norĩ mreme na 're ãmreme zusi mono norĩ ma, ma tô duré te te 're rowasu'u. Ta norĩ hã ma tô nasi asa tãma nharĩ za'ra, ãsimirowasu'u wa'rãmi. Tawamhã ta norĩ hã te sima 'ru za'ra, te te siwi wĩrĩ da.

³⁰ Tawamhã ãsazei'wa norĩ hã da te dasima ã'ru za'ra zé hã te te waihu'u za'ra wamhã, ma tô Saru hã siwi saprõ, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi u. Ta

hawi ma tô duré siwi satõ, Tasu na 'ri nho'õmo nhisi u morĩ da.

³¹ Tawamhã ãsazei'wa norĩ ma, rowẽ di oto, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, duré Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma, duré Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma zama. Uburé tãma rowẽ za'ra di oto, siré 're ãsi'rã'õtõ mono norĩ ma hã daro mono bâ. 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani nhimipawaptobzẽm na ma tô ãsazei'wa norĩ hã 're hãimana nhiptete za'ra. Taha zarina, ma tô duré ãsazei'wa norĩ za'rada hã sina hãimo. Ta norĩ hã ma tô Wanhĩb'apito Zezusi hã te te 're wazé pese za'ra.

Pedru hã Rida ãma ãhi'rẽ te te ãpesezẽ wasu'u

³² Tawamhã Pedru hã ma tô 're mo, daza'rui mono bâ. 'Re morĩ wamhã, nimahã bãtã na ma tô wi, Rida na 'ri nho'õmo nhisi u, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhĩb'a'uwẽ, tame 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã te te waimrami mono da.

³³ Tame ma tô aibã hã sõpẽtẽ ãmorĩ'õ hã, Ene'asi na ãsisi hã. 8 na ma tô ãma tiwahu, waptãp si 're sa'wari mono rẽ hã.

³⁴ Tawamhã Pedru te tãma tinha:

— Ene'asi, Zezu Cristu ma tô aipese. Aiwahutu. Asa'warizẽ hã sa'ra pese. — ãne te tãma tinha.

Tawamhã awa'awi ma tô wahudu, Ene'asi hã.

³⁵ Tawamhã uburé Rida ãma 're ãdahãimana za'ra mono hã, duré Sarõ na romhãpã nhisi ãma 're ãdahãimana za'ra mono hã te 'madã'ã za'ra ni, ãhi'rẽ pesezẽ hã. Taha wa, ma tô aipizari za'ra ni, Wanhĩb'apito niwĩ oto 're danomro mono da.

Pedru hã Zopi ãma pi'õ te te ãhãiwa'utuzẽ wasu'u

³⁶ Tawamhã pi'õ hã Zezusihi nhirã zarina 're ãmorĩ hã te 're hãimana, Zopi na 'ri nho'õmo nhisi ãma. Tabita na pi'õ nhisi hã. Deredu norĩ nhim-inhisizém na Docasi na ĩsisi amo hã. ĩsibrob'õ norĩ ãma te 're siwãrĩ u'âsi, Docasi hã. Marĩ ĩwẽ si te te dama 're ab'manharĩ u'âsi.

³⁷ Tawamhã Rida ãma Pedru hã zahadu sãmra ré, ma tô tihâzé, Docasi hã. Hâzé pire wa, ma tô dêrâ. Taha wa, ma tô dasiwi hãiba upsõ ni. Da te dasiwi hãiba upsõ pari, ma tô dasiwi hiri ni, 'ri 're wa'wa u hãimo.

³⁸ Tawamhã Pedru hã Rida ãma zahadu ĩhãimana na ma tô ĩwasu'u hã wapari za'ra, Zezusihi nhirã zarina 're ĩnomro mono norĩ hã. Rida u hã, romhuture di, Zopi hawimhã. Taha wa, ĩwasu'u te te wapari za'ra wamhã, ma tô aibã norĩ hã 'mazatõrĩ zahuré ni sô, te te tãma sadawa wasu'u zahuré da, Zopi u ĩtẽme morĩ su'u za'ra da.

³⁹ Tawamhã Pedru te sima rowẽ, ĩme morĩ zahuré da. Tawamhã tamomo wisi wi, ma tô siwi saprõ hãimo, 'ri 're wa'wa u. Tame, uburé pi'õi mrotõ norĩ hã ma tô siwi uirĩ Pedru hã, siwa'õ za'ra sina. 'Ry'ry sina, te nasi zazahã hã tãma wẽ za'ra, te te 'madã'ã za'ra da, hãiba ré ré te te dama 're ĩ'ahã're mono hã, Docasi hã.

⁴⁰ Taha wa, ma tô Pedru hã tãma rob'ru za'ra, aihĩni wairébé da. Wairébé za'u si, ma tô hi'rãtitõ nhamra, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, mreme da. Tawamhã ma tô aipi'ra, pi'õ ĩdã'ã u. Te tãma tinha, ãne:

— Tabita, ai'utu. — ãne te 'mahã.

Tawamhã pi'õ hã ma tô toporo. Pedru te te 'madã'ã wamhã, ma tô udu.

⁴¹ Taha wa, Pedru hã ma tô pa'â, te te pawaptob da, para na sab da hãwi. Tawamhã, wahutu wamhã, Pedru ma tô dazô hã, uburé Zezusihi zazei'wa norĩ zô, duré ìmrotô norĩ zô zama, ìhãwa'udu hã te te sabu za'ra da. Taha wa, ma tô sabu za'ra ìhãwa'udu hã, tihãibazém na apã hãimana wa.

⁴² Tawamhã 'ri pâ ma tô pi'õi wasu'u hã te te ropé, Zopi ãma hã. Ìwasu'u da te wapari za'ra wamhã, da'ahã na ma tô saze za'ra ni, Wanhib'apito hã.

⁴³ Tawamhã Pedru hã bătâ ahã na ma tô tame tihãiba a'â, Zopi ãma. Sima na romhã su'u'wa nhisi nhorôwa ãma te nhamra.

10

Conerizu hã, Pedruhu zô ìhârâzé wasu'u

¹ Sézareza na 'ri nho'ômo nhisi ãma te aibã hã 're sãmra, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã, Conerizu na ìsisi hã. Ta hã romanu. Da'wapéi'wa norĩ hã, ìsimi'ubumro norĩ hã Itarianu na ìwaptêrê zara hã. Ta norĩ zama romanu.

² 'Re ìhãimana u'âsi mono zadawa 'madâ'â'wa te 're hãimana Conerizu hã, duré ìsôrôwa ãma ìsiré 're ìhãimana za'ra mono norĩ zama. Zudezu norĩ, ìsibrob'ô norĩ ãma ma tô 're siwãrĩ u'âsi ta hã, zudezu ô nherê. Te duré 're mreme u'âsi, 'Re ìhãimana u'âsi mono ma.

³ Tawamhã nimahã bătâ na bådâ sipra wi, ma tô marĩ hã sabu, sôtô ô nherê, sôtô 'rowi te te ìrosawêrê ne. Hãwa ãma 'Re ìhãimana u'âsi mono ma, romhuri'wa hã ma tô sabu. Ma tô we ìtême sina rotété. Taha wa, te oto 'mahã:

— Conerizu. — ãne te 'mahã.

4 Tawamhã tãma pẽ'ẽwara nherẽ, te te 'madâ'â pese sina, ma sada'â asa:

— E marĩ na te we ĩ'mahã.

Tawamhã asa te tãma tinha, hãwa ãma romhuri'wa hã:

— 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tô te te 're aiwari ze, tiwi 're ĩrowaptẽre mono zẽm na hã. Durẽ da'ãma 're aiwãrĩ pese mono na zama ma tô aiwaihu'u. Taha wa, te ai'ãma 're po're pu'u u'âsi.

5 Taha wa, te za ĩda'mazatõ, Zopi u Sima Pedru na aibã nhisi zõ.

6 Tinhipsara 'rata te a'ã nhamra, romhã su'u 'wai 'rata. ĩsõrõwa hã âporẽ zaihã na te 're sa, 'ri hã. — ãne te tãma tinha.

7 Tawamhã ãne na te te tãma rowasu'u pari, ma tô apã mo ĩhawi, hãwa ãma 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, romhuri'wa hã.

Taha wa, te Conerizu hã sitẽme sõ tihãrã zahurẽ, ĩsõrõwa 're, tãma ĩromhuri'wa norĩ zõ. Tizadawa zapari'wa zõ zama te hã, da'wapẽi'wa zõ. 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa 'madâ'ã'wa, da'wapẽi'wa hã.

8 Marĩ te te ĩ'madâ'ãzẽm na te tãma rowasu'u za'ra. Taha parimhã, ma tô satõrĩ za'ra, Zopi u si'aba'rẽ da.

9 Tawamhã si'aba'rẽi rẽ, ma tô tiwi ti'awẽ za'ra. Awẽ bãtã na te durẽ ai'aba'rẽ, Zopi u. Tawamhã tamomo ma tô oto rosahutu za'ra.

Tawamhã ta norĩ hã, Conerizu te te ĩsatõrĩ za'ra norĩ hã ĩtẽme sihutu õ rẽ, abzuma ma tô Pedru hã sai'u 'ri nhisi hãpã u hãimo, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, mreme da.

10 Tawamhã mra hã ma tô tĩwĩ. Sa neza. Tawamhã sô danhipi ré, ma tô duré marĩ hã sabu, sôtõ õ nherẽ, sôtõ 'rowi te te ãrosawẽrẽ ne.

11 Hãiwa 'ridawa, ma tô sabu. Marĩ hã te we si'ra ti'ai u, zazahã hã wawẽ ne hã. Ìhã nhipti na ma we 'rà'õtõ.

12 Abaze hã te ã're daba'wara, ãnhize hã ãnhi zeĩ'õ zama siwazari, ti'ai baba di'ĩ na te te sina 're ãrobãdã za'ra mono norĩ zama. Si zama te siwazari daba'wara.

13 Tawamhã Pedru, ma tô wapa, ni'wai mreme hã. ãne te 'mahã:

— Pedru, aiwahutu, asima 'maiwĩrĩ da, asai hã.
— ãne te 'mahã.

14 Tawamhã asa te tãma tinha:

— ãnhib'apito, mare uptabi di. Marĩ ãwasétère hã te 're 'masi mono õ di, wahi'rada Mozési hã te te wawi ãwẽ'õ hã.

15 Tawamhã tãma ãrowasu'u'wa te duré tãma tinha:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono, marĩ hã ãwẽ na te te aima wasu'u wamhã, wasété õ nherẽ, asiwi wẽ'õ õ di za.

16 Tô õhõ na si ma duré tãma ãma sahu, maparane. Taha pari, ma tô ti'ã apã, hãiwa u zazahã hã wawẽ ne hã.

17 Tawamhã Pedru te zahadu ãma rosa'rata, te te ã'madã'ãzém na hã marĩ te te tãma ãwasu'u hã te te waihu'u õ wa. Te te ãma rosa'rata ré, Conerizu te te ãsatõrĩ za'ra norĩ hã ma tô aihutu, 'ri nho'õmo u. Tawamhã Simahã nhorõwa zô ma tô dazadanharĩ za'ra. 'Ridawa, te aimasa oto.

18 Tawamhã te sô da'mahãrã za'ra:

— E Sima Pedru hã te nhamra. — ãne te dazadanharĩ za'ra.

19 Zahadu te Pedru hã ãma rosa'rata, te te ï'madâ'âzém na. Tawamhã 'Re ïhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipê'êzani na tãma waihu'u, ãne:

— Õhõta, aibâ norĩ hã te we asô sinharĩ za'ra, si'ubdatõ ïhâiba norĩ hã.

20 Taha wa, ma'âpé aiwahutu, ïtême si'ra za'ra da. Ta norĩ hã zudezu'õ na 're hâimana za'ra mono nherê, tiwi aiwairĩ za'ra õ di za, wa hã te we atême ïsatõrĩ za'ra na dâ'âsina. — ãne ma tô Pedruhu ma waihu'u, 'Re ïhâimana u'âsi mono pê'êzani hã.

21 Tawamhã Pedru, ma tô si'ra oto, aibâ norĩ u. Te tãma siwasu'u za'ra, ãne:

— Wa hã Sima Pedru na ïnhisi hã. E marĩ da, te ïzô asinharĩ za'ra wa'wa. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

22 Tawamhã asa te tãma nharĩ za'ra:

— Da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô wei wazatõrĩ za'ra atême, Conerizu na ïsisi hã. Ta hã aibâ ïwê, 'Re ïhâimana u'âsi mono ãma 're ïwata u'âsi mono. Duré zudezu norĩ te te 're ï'awêsãmri mono. Hâiwa ãma 'Re ïhâimana u'âsi mono ma romhuri'wa hã ma tô po're pu'u Conerizu hã, asô hârâ da, asimirowasu'u hã te te wapari da. — ãne ma tô tãma sadawa wasu'u za'ra, Pedruhu ma.

23 Tawamhã Pedru te tãma rob'ru za'ra, 'ri para u sisisi da, sõtõ za'ra da a'â.

Tawamhã ma tô ãma ti'awê za'ra. Awêpsi, te ïme timorĩ za'ra, aibâ norĩ me. Zezusihi zazei'wa norĩ zama te duré umro na ïsiré ai'aba're, Zopi ãma 're ïhâimana za'ra mono norĩ hã.

24 Awêpsi te za aihutu, Sézareza u hã. Tame Conerizu hã te zahadu sô mapa. Sô ïhârâ za'ra norĩ hã te duré ïsiré sô mapari za'ra, ïsisânawã norĩ hã, duré ïsiwadi norĩ zama.

Tawamhã Pedru norĩ hã ma tô aihutu. Sihutu wi, Pedru hã te 'ri tẽme mo.

²⁵ 'Ri para u sébré õ ré, ma tô sina uzusi 'ridawa u, Conerizu hã. Tawamhã Conerizu hã 'rã po sina, ma tô aime ãpapara hi'rãtitõ, Pedruhu papara, tãma wapu wa, ãma wata da.

²⁶ Tane nherẽ, Pedru hã ma tô wahutu. ãne te tãma tinha:

— Aiwahutu. Wa hã asine hã a'uwẽ. — ãne te tãma tinha, Pedru hã.

²⁷ Tawamhã te te sima rowasu'u zahuré sina, ma tô oto si'mazasi zahuré, 'ri para u. Da'ahã na ma tô sô tasi'rã'õtõ ni.

²⁸ Tawamhã Pedru hã te te da'madâ'â wamhã, te dama tinha, ãne:

— A norĩ wa'wa hã ma tô ãwaihu'u pese za'ra wa'wa, 're ãwahãimana za'ra mono zém na hã. Wa norĩ hã zudezu norĩ hã, zudezu'õ norĩ nhorõwa u 're wanhisisi waihu'u mono õ di. Wa norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ 're wahãimana za'ra mono wa, wa tiwi 're wasi'uwati pese za'ra, zudezu'õ norĩ wi. ãne 're ãwahãimana za'ra mono zé hã. Tane nherẽ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô ãma waihu'u pese oto, ni'wa, ãwẽ na 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãma wasu'u wamhã, zudezu'õ nherẽ, te ãsiwi wẽ'õ tõ da. ãne ma tô ãma waihu'u.

²⁹ Taha wa, ãma ãzõ aihãrã za'ra wa'aba wa, awa'awi wa tô we atẽme ãmorĩ za'ra wa'wa, ãsiwairĩ ãna. Ma'ãpé, ãma rowasu'u za'ra wa'aba. E marĩ da, te ãma ãzõ ãda'mazatõrĩ za'ra wa'wa, we ãmorĩ da, atẽme za'ra wa'aba. — ãne te dama tinha, Pedru hã.

³⁰ Tawamhã Conerizu te asa tãma rowasu'u oto, ãne:

— Bâdâ si'ubdatõ ma tô ãma ai'utõ, aibâ ãtẽme ãwisizẽm na hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, ãmreme ré, ma tô ãtẽme wi, bâdâ sipra wi. Ti'uzã hãirã na ma tô rob'uiwẽ, rowa'a nherẽ.

³¹ Tawamhã te ãma tinha, ãne: “Conerizu, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're aimreme mono ré, ma tô te te 're aiwapari ze. Duré da'ãma 're aiwãrĩ pese mono na ma tô aiwaihu'u.

³² Ma'ãpé da'mazatõrĩ, Zopi u. Sima Pedruhu zõ aihãrã. Sima na romhã su'u'wa nhisi nhorõwa ãma te nasi da'wa. Á poré zaihã na te ãsõrõwa hã 're sa, 'ri hã.” ãne te ãma tinha.

³³ Taha wa, wa tô ãsi'aba'rẽ na ãma asõ da'mazatõ, we aimorĩ da. Taha wa, ma tô we oto watẽme aiwi. Rowẽ di oto. ãhãna wa tô ãme wasi'rã'õtõ ni, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nho'a, Wanhib'apito te te aima ãpisutuzéb zarina, wa te wapari za'ra da, ãsimiroti hã. — ãne te Conerizu hã tãma rowasu'u, Pedruhu ma.

Pedru hã Conerizu norĩ ma, te te ãrowasu'uzé

³⁴⁻³⁵ Tawamhã Pedru hã timreme na ma oto ãma tãma sãna'rata za'ra, ãne:

— Tô ta, ãhãna wa tô waihu'u. Tô sena 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô si'ãma ropisutu, dawĩ 're sisawi tõ mono da, zudezu nherẽ, duré zudezu'õ nherẽ. Daro mono bã, ãwẽ si da te 're 'manharĩ za'ra mono da, ãmreme, da te 're wapari za'ra mono wamhã, te za tô te te sima 're da'awẽ aiwapsi. Misi, ma tô te te da'ãma sima 're rosa'rata, dawĩ 're sisawi tõ mono da.

³⁶ 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã ma tô ãwaihu'u za'ra wa'wa. Tizadawa wasu'u hã ma tô wama waihu'u za'ra, wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ ma. Zezu Cristu hã ma tô watẽme satõrĩ za'ra,

te te wama rowasu'u za'ra da, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma rowẽ na 're ãdanomro mono zém na hã. Zezu Cristu hã, uburé Danhib'apito uptabi. Taha wasu'u ma tô ãwaihu'u za'ra wa'wa.

³⁷ Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai ãma 're ãhâimana mono zém na hã ma tô duré ãwaihu'u za'ra wa'wa, Zezu Cristu hã. Zuwã Batita hã ma tô dama rowasu'u, â dawabzuri hã da te 're 'manharĩ za'ra mono da. Taha parip si, wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai mono bâ, ma tô 're mo, Zezu Cristu hã. Darireza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ãmorĩzém na ma tô sãna'rata.

³⁸ 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipẽ'ẽzani hã tãma tisõ, Zezusihi ma, Nazaré ãma aré 're ãsãmra mono ma. Tiwaihu'u pese zama ma tô tãma tisõ. Taha wa, wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai wa'wai baba, ma tô 're mo, marĩ ãwẽ hã te te dama 're ab'manharĩ mono da, dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã. Duré, Wa'uburé nhimi-wada'uri nhiptete zarina 're ãhâimana siwamnarĩ za'ra mono norĩ hã ma tô te te 're apese. ãne ma tô ãwẽ hã te te dama 're ab'manharĩ, ãmama hã ãsiré 're morĩ u'âsi wa, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. ãne Zezu Cristu 're ãhâimana mono zém na ma tô ãwaihu'u za'ra wa'wa.

³⁹⁻⁴⁰ Wa norĩ hã Zeruzarẽ ãma duré daza'rui mono bâ, Izarazéhé nhihudu norĩ nhipti'ai ãma uburé Zezusi te te dama 're ã'ab'manharĩ wẽ mono na watõmo na wa te 're ã'madã'ã za'ra mono zéb zarina, wa tô wa te dama ãma 're rowasu'u za'ra. — ãne te tãma rowasu'u za'ra, Pedru hã.

Te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Ta hã, Zezu Cristu hã wedepo'o nhonhi'rãmi na da te dasiwi ãsasõmrizém na ma tô dasiwi wĩrĩ ni. Tane nherẽ, bâdã maparane ãma si'utõrĩ õ ré, ma

tô apâ hâiwa'utu, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Taha pari, ma tô tãma pisutu Zezusihi ma, wama sihãire' za'ra da.

⁴¹ Aihĩni, da te sabu za'ra õ di. Wa norĩ si wa tô wahãiba pisutu sabu za'ra ni. Romhã ré, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã sima wawẽ za'ra, Zezusihi hãiwa'utuzém na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da. Taha wa, watēmep si ma tô satõ, Zezusi hã hãiwa'utu parimhã. Wa tô ãsiré wasaihuri ni. Wa tô duré ãsiré áhuri ni, apâ hãiwa'utu parimhã.

⁴² Taha wa, ma tô wama pisutu za'ra, ãwasu'uwẽ na wa te dama 're rowasu'u za'ra mono da. Ma tô duré wapisutu za'ra, Zezusi hã 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisutu na, wa te dama 're wasu'u u'âsi za'ra mono da, dama rowairébé'wa da hã. Tawamhã dahãiba ré 're ãdahãimana za'ra mono norĩ ma, te za te te dama 're arowairébé, duré 're ãdadã'ã za'ra mono norĩ ma zama.

⁴³ Duréhã 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa sidãpãsi, ma tô Zezusi za te te dama 're ã'ab'manharĩ wẽ mono zém na wahi'rata norĩ ma, te te 're wasu'u sirõmo za'ra, ãne: “Õ hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, dawasédé hã te za te te dama 're apari, te te da'ãma 're ab'madã'ã mono tõ da oto.” ãne ma tô wahi'rata norĩ ma, te te 're wasu'u za'ra, ãsadawa wasu'u'wa norĩ hã. — ãne ma tô tãma rowasu'u za'ra, Pedru hã.

'Re ãhâimana u'âsi mono hã zudezu'õ norĩ ma, Tipẽ'ezani te te tãma ãsõmri za'ra zé wasu'u

⁴⁴ Tawamhã Pedru hã zahadu te te tãma rowasu'u za'ra ré, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã Tipẽ'ezani hã tãma sõmri za'ra, Pedruhu mreme

wapari'wa norĩ ma hã. Taha wa, ĩpẽ'ẽ mono bã ma tô sisisi, hãiwa hawimhã.

⁴⁵⁻⁴⁶ Tawamhã zudezu norĩ, Zezusihi zazei'wa 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã, Pedruhu siré, Zopi hawi ĩsi'aba're norĩ hã ma tô ãma titob'uzu za'ra, zudezu'õ norĩ ãma, 'Re ĩhãimana u'âsi mono, Tipẽ'ẽzani hã ta norĩ ma zama, te te oto sômri za'ra wa. Taha wa, te zudezu'õ norĩ hã damreme amo na sima robzanhamri za'ra, timreme nai õ nherẽ. 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma, te duré tiwata za'ra, ĩwaihu'u pese na. ãne hã te te wapari za'ra wamhã, te zudezu norĩ hã sima nharĩ za'ra, ãne:

— Oro õ norĩ hã zudezu'õ za, ma 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã Tipẽ'ẽzani hã tãma sômri za'ra. — ãne te zudezu norĩ hã sima nharĩ za'ra.

Taha wa, te Pedru hã tãma nharĩ za'ra, ãne:

⁴⁷ — 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã ma tô Tipẽ'ẽzani hã tãma sômri za'ra, te te wama ĩsômri za'ra ne hã. E 'wa hã te za tawamhã â hã tiwi sawi za'ra, â dawabzuri hã te te 'manharĩ tõ za'ra da, ĩwa. Mare di. Te za tô 'manharĩ za'ra, ta norĩ hã. — ãne ma tô tãma nharĩ za'ra.

⁴⁸ Tawamhã ma tô tãma 'ru za'ra, Zezu Cristuhu nhisi na, ĩsadawa para â dawabzuri hã te te 'manharĩ za'ra da, zudezu'õ norĩ hã. Tawamhã Pedru te siwi waptẽ, ĩ'rata sãmra za'ra da a'â.

11

Pedru hã zudezu'õ norĩ u timorĩzém na ĩsiwasu'uzé

¹ Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ĩhãimana za'ra mono norĩ hã, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ me, ma tô wapari za'ra, ãne: “Zudezu'õ norĩ zama ma tô, u, 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã saze

za'ra, Zezusihi wasu'uwẽ hã.” ãne ma tô ãsazei'wa norĩ hã rowasu'u hã wapari za'ra, daza'rui mono bã.

² Tawamhã Pedru hã ma tô apâ mo, Zeruzarẽ u. Wisi wamhã, ni'wam norĩ hã ma tô tãma nharĩ za'ra. Zudezu'õ norĩ ãma te ãne sima rosa'rata za'ra, ta norĩ hã: “Zezusi hã da te saze za'ra nherẽ, danhihãiwata nhihãri õ wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te 're da'anho'reptui mono õ di za.” ãne te sima rosa'rata za'ra.

³ Taha wa, ma tô tãma nharĩ za'ra, Pedruhu ma, ãne:

— Zudezu'õ norĩ ãma te nasi asõ, ãsihãiwata nhihãri'õ norĩ nhorõwa ãma. Ma tô duré nasi ãsiré asa za'ra. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

⁴ Tawamhã Pedru hã ma tô tãma siwasu'u za'ra, ãsãna'rata hawi uburé ãma ãromhãimana mono zém na hã. ãne te tãma siwasu'u za'ra:

⁵ — Zopi ãma ãnhamra ré, wa tô marĩ hã 'madã, ãnhotõ õ nherẽ, ãnhotõ 'rowi te ãrosawêrẽ ne. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, ãmreme ré, wa tô 'madã. Zazahã hã wawẽ ne hã ma tô we ãtẽme si'ra, hãiwa hawi. ãhã nhipti wahuré na ma tô we ãma wasisi. Tawamhã ãnho're ma tô nomro.

⁶ ãremhã te 'madã'ã wa, wa tô ropodo hã ab'madã, ãpoto mono bã. Abaze hã siwazari, wa tô ab'madã, ãsahi zama. Ti'ai baba di'i na te te sina 're ãrobãdã za'ra mono norĩ zama, duré hãiwi 're ãsisa'rei mono zama, si hã wa tô ab'madã, siwazari.

⁷ Ni'wai mreme hã wa tô duré wapa. Te ãma tinha, ãne: “Pedru, aiwahutu. Asima 'maiwĩrĩ da, asai hã.” ãne ma tô ãma tinha.

⁸ Tawamhã wa tô asa tãma tinha: “ãnhib'apito, mare uptabi di. Marĩ hã ãwasétère hã te 're 'masi

mono õ di, wahi'rada Mozési hã te te wawi ãwẽ'õ hã." ãne wa tô asa tãma tinha.

⁹ Tawamhã hãwa hawi te we duré ãma tinha, ãne: "'Re ãhãimana u'ãsi mono, marĩ hã ãwẽ na te te aimã wasu'u wamhã, wasété õ nherẽ, asiwi wẽ'õ õ di za."

¹⁰ Tô õhõ na si si'ubdatõ ma tô ãma tinha. Tawamhã apã ma tô ti'ã, hãwa u.

¹¹ Apã te te ãri parip si, aibã norĩ hã si'ubdatõ ma tô ãzõ 'maihaihuu, ãza'warizéb u hã. Sézareza hawi da te ãma ãtẽme ãsatõrĩ za'ra hã ma tô ãzõ aihuu.

¹² Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ma tô ãma waihu'u, awa'awi ãme ãmorĩ za'ra da. Taha wa, wa tô ãme ãmorĩ za'ra. ãsazei'wa norĩ hã, Zopi hawi ãsiré we ãsi'aba'ré norĩ hã 6 na ãhãiba hã, ta norĩ hã ma tô duré ãsiré ai'aba'ré, Sézareza u. Wasihuu wamhã, aibã hã ãzõ ãhãrã nhorõwa u wa tô asisi ni, 'ri para u, Conerizuhu nhorõwa u.

¹³ Ta hã ma tô wama rowasu'u za'ra, hãwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa 'ri para u ãtẽme ãsihãiré na. ãtẽme wisi wamhã, ma tô ãne tãma rowasu'u: "Ma'ãpé, da'mazatõrĩ, Zopi u da'maimorĩ da, Sima Pedruhu zõ.

¹⁴ Ta hã te za Zezusihi wasu'uwẽ na aimã rowasu'u za'ra wa'wa, taha zarina 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te asõ'reptu za'ra wa'aba da, ãihĩni asõrõwa ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ zama." ãne 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa nhimirowasu'u hã, aibã ma.

¹⁵ — Tawamhã wa hã wa tô tãma rowasu'u na sãna'rata oto. Te rowasu'u ré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô Tipẽ'ẽzani hã tãma sõmri za'ra, ãsãna'rata hawi te te wama ãsõmri za'ra ne hã.

¹⁶ Tawamhã Wanhib'apito mreme na wa tô

po're puru, ĩwana te te wama ĩrowasu'u za'ra hã, ãne: “Zuwã Batita hã ma tô â uptabi na si te te 're da'ahâiba ubu, â dawabzuri te te dama 're ab'manharĩ mono wamhã. Tanei õ di za oto. 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã te za oto Tipê'êzani na te te 're aihâiba ubu za'ra wa'wa, ĩré 're anomro u'âsi aba mono da.” Æne ma tô wama rowasu'u.

¹⁷ Wanhĩb'apito Zezu Cristu, wa te 're saze za'ra mono wamhã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô Tipê'êzani hã wama sômri za'ra. Misire õhõ si we te te wama ĩsômri za'ra ne, ma tô tãma sômri za'ra, ta norĩ ma. E marĩ, wa za tawamhã wa hã 'manha. E 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩ'manharĩ, wa za ĩsiwi wê'õ. E wa za ĩsiwi dawê'õ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, te te sima dawê nherê. Mare di. Te dawê'õ õ di za. — Æne te tãma nharĩ za'ra, Pedru hã.

¹⁸ Æne hã te te wapari za'ra wamhã, asa te te tãma nharĩ waihu'u za'ra õ di oto. Taha wa, ma tô ãma tiwata za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma. Tawamhã te oto sima rowasu'u za'ra, ãne:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ma tô zudezu'õ norĩ zama pisutu za'ra, tiwasété wi 're sipizari za'ra mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono siré, rowê na 're hâimana u'âsi za'ra mono da. — Æne te sima rowasu'u za'ra, zudezu norĩ, ĩsazei'wa norĩ hã.

Ãtizotiza ãma Zezusihi zazei'wa norĩ 're ĩhâimana za'ra mono zé wasu'u

¹⁹ Tawamhã Esitéwã da te dasiwi ĩwĩrĩzéb zarina, ĩsazei'wa norĩ ãma da te rowasété za'ra wa, ma tô da te ropé, ĩsazei'wa norĩ hã Zeruzarê hawi. Penisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u, ma tô da te ropé, duré Sipri na danhipti'a nho'õmo nhisi u, duré Ætizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u zama. Si'aba'réri ré, zudezu norĩ ma si ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi

mono zadawa wasu'u na rowasu'u za'ra, Zezusihi wasu'uwẽ na. Zudezu'õ norĩ ma, zahadu te te ãma rowasu'u za'ra õ di.

²⁰ Tane nherẽ, ãhâiba amo norĩ hã, Sipri na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma aré 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã, duré Sireni ãma danhipti'a nho'õmo amoi ãma aré 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã, ma tô ai'aba'ré, ãtizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u. Ta norĩ hã zudezu norĩ ma si, te te rowasu'u za'ra õ di, Wanhíb'apito Zezusihi wasu'uwẽ na hã. Zudezu'õ norĩ ma zama, ma tô ãma rowasu'u za'ra.

²¹ Tawamhã Wanhíb'apito hã ma tô õ norĩ hã pawaptob za'ra, tiwaihu'u pese na. Taha wa, da'ahã na ma tô saze za'ra ni oto, Wanhíb'apito niwĩ 're dahâimana za'ra mono da oto.

²² Tawamhã taha wasu'u hã ma tô ãsazei'wa norĩ hã wapari za'ra, Zeruzarẽ ãma siré 're ãsi'rã'õtõ mono norĩ hã. Te te wapari za'ra wamhã, Banabé hã ma tô satõrĩ za'ra, ãtizotiza u morĩ da.

²³ Tamomo wisi wamhã, ma tô waihu'u, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã ãwẽ na dama 're ãsõpru mono zém na hã tame. Taha wa, toi uptabi di, Banabé hã. Tawamhã ma tô dama roti, ãne:

— Aihĩni, aipẽ'ẽ na sada 're asimi'ẽ za'ra wa'aba mono, Wanhíb'apito niwĩp si 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mono da. — ãne te dama roti, ãtizotiza ãma hã.

²⁴ Banabé hã, aibã ãwẽ. 'Re ãhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani na si 're ãmorĩ u'â, ta hã. Wanhíb'apito te te sina 're ã'umnhasi u'âsi mono, ta hã. Taha wa, ma tô Wanhíb'apito zazei'wa hã dasina tahã'ã ni, Banabéhé nhimirowasu'u zarina.

²⁵ Banabé hã te oto mo Tasu u, Saruhu zô te te robzabu da.

26 Tawamhã tamomo wisi wamhã, ma tô sôpêtê. Ta hawi, ma tô apâ saprõ, ãtizotiza u. Tame te aimasisi zahuré oto. Ìsazei'wa norĩ, siré 're ìsi'rã'õtõ mono norĩ 'rata te 're simasisi zahuré, te te dama 're rowahutu zahuré mono da. Misi ma tô ãma tiwahub zahuré, te te 're da'apawaptob zahuré mono ré hã. Tame ma tô Cristuhu nhib'a'uwẽ na da te 're sisi na'rata za'ra, Zezusihi nhirã zarina 're ìnomro mono norĩ hã, ãtizotiza ãma hã.

27 Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã, ni'wam norĩ hã te ai'aba'rê, Zeruzarê hawi, ãtizotiza u.

28 Adabu na aibã nhisi hã te ìme timorĩ za'ra, tìsiré ìsadawa wasu'u'wa norĩ me. Tawamhã ãtizotiza u sihotu wamhã, Adabu hã ma tô hãwi za. 'Re ìhâimana u'âsi mono pẽ'êzani te te tãma ìwaihu'uzéb zarina, ma tô dama waihu'u siro romhã ré, amngo hã daro mono bâ za dawi ìsi'utõrĩ mono na hã. (Roma ãma danhib'apito Caradiu hã te te dama 're roti mono ré, ma tô ãne hã tô da'ãma tiromhãiba, amngo õ na hã.)

29 Taha wa, Zezusihi zazei'wa norĩ hã ma tô sima roti za'ra, ìsibro hã ìhãiba mono bâ tãma 're ìhâimana za'ra mono zéb zarina, te te po'o mono da, Zudeza ãma ìsazei'wa norĩ ma, te te tãma sômri za'ra da.

30 Tawamhã ma tô te te tãma po'o. Tawamhã Banabé norĩ hã ma tô ìré satõrĩ zahuré ni Zeruzarê u, Saruhu me, tame da'madâ'â'wa norĩ ma, te te sômri zahuré da, ìsibzari za'ra hã.

12

Pedru hã dazazém hawi 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìsõ'reptuzé wasu'u

¹ Tawamhã apito Erodihi zadawa para ma tô ãsazei'wa norĩ ma, da te tãma 're rob'manharĩ wasété za'ra.

² Taha wa, Zuwãhã dub'rada hã, Ti'adu hã ma tô dasiwi wĩrĩ ni, ãsi'uwazi 'wa pa na, apito Erodihi zadawa para.

³ Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô siwi wēsãmri za'ra, Ti'adu da te dasiwi ãwĩrízé hã. Taha wa, Erodi hã ma tô Pedruhu zama dama ti'ru, da te dasiwi âri da, dazazéb 're, da te sērē da. Ĩ'u'ētē duptoĩ'õ na dasa, da te 're ãhuri mono zé bātã na ma tô siwi ti'ã.

⁴ Te te siwi âri wamhã, ma tô siwi tisē, dazazéb 're. Pascowa na dato nhisi hã si'utõrĩ parip si, dama rowairébé'wa norĩ nho're sab da, ma tô a'ã siwi tisē, dazazéb 're, dama rowairébé'wa norĩ hã da te ãwĩrízéb da hã, te te siwi ãma rowairébé da. Taha wa, da'wapéi'wa norĩ hã te nasi 'madã'ã za'ra siwa'rãmi. Maparane si'uiwa na si mararé te ãtēme ai'aba'ré. Abzuma zama te nasi siwa'rãmi ai'aba'ré, barana zama, mara wa'wab zama, te te nasi 'madã'ã za'ra da. Uburé hã 16 na ãhãiba za'ra hã, da'wapéi'wa norĩ hã.

⁵ Pedru hã dazazéb 're, sãmra nherē, ãsazei'wa norĩ hã te sa'ētē ãma mreime zusi u'ã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, siré 're ãsi'rã'õtõ mono norĩ hã.

⁶ Pedru hã Erodi te te dama ã'ruzé hã romhuture di oto, dama rowairébé'wa nho're sab da hã oto. Awēpsi te za dasiwi wazere ni, danho'a te te siwi ãma rowairébé da, niha wamhã, da te dasiwi wĩrĩ da. Tawamhã Pedru hã te oto nhono, barana. Da'wapéi'wa norĩ wa'wa, maparane ãsi'uwazi nhorõ rutu ré te nhono, pawasisi ré. 'Ridawa ã'madã'ã'wa norĩ hã te duré aima'wara zahuré.

7 Tawamhã hâiwa ãma Wanhîb'apito ma, romhuri'wa hã awa'awi ma tô ãtême wi, mara wa'wa. Mara wa'wam nherê, dazazêb 'remhã oto robrã di, 'ri 're wa'wa ãma hã. Hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô Pedru hã rési ãsisé ãma, utu da. Te tãma tinha, ãne:

— Ai'aba'rê na aiwahutu. — ãne te tãma tinha.

Taha wa, ãpawasisizé hã si'uihã na ma tô tãma asisina, ãsi'uwazi nhorô rudu hã.

8 Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã te duré tãma tinha:

— Ai'uza hã ai'usisizém na asima wasisi. Aipara'uza zama asima za na. — ãne te duré tãma tinha.

Tawamhã Pedru, ma tô ãma saze, te te 'manharĩ da. Te duré tãma tinha:

— Ai'ubuzé ãhãpa ré, we ãzarina aimorĩ. — ãne ma tô duré tãma tinha.

9 Tawamhã sôtô 'rowim newa, ma tô ãsarina watobro Pedru hã, te te ãrosawêrê newa. Te te waihu'u ô di, tô sena 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa, ãtême ãwisi na hã, hâiwa hawi.

10 Tawamhã 'ridawa 'madã'ã'wa ãmorĩ'rada hã ma tô sa're zahuré. Taha nhana're ãsa hã ma duré sa're zahuré, Pedru norĩ hã. Tawamhã ma tô aimasisi zahuré oto, dazazé 'wawi wa'ra 'ridawa u si'uwazi 'manharĩ na 'ridawa nhito pese u. Tawamhã uihã na ma tô 'ridawa nhitobzé hã tãma aiwanhizari zahuré. Ône haré ma tô oto tipusi zahuré. Bãdãdi na ma tô tineb zahuré. Tawamhã hâiwa hawi romhuri'wa hã ma tô Pedruhu wi aimani, awa'awi.

11 Taha wa, Pedru hã ma tô 'rãwi sina rosa'rata:

— Eniha. Te rosawêrê newa. Tane nherê, tô sena ma tô Wanhîb'apito hã we ãtême satô, hâiwa hawi

tãma ãromhuri'wa hã Erodihwi, te te ãnho'reptu da, zudezu norĩ te te sima ãwẽ za'ra zẽb zarina, ãdã'ã tã da. — ãne ma tã sima tinha.

¹² Tawamhã, ãma ãromhãimanazẽm na tã sena te te oto sina waihu'u wamhã, Marizaha nhorõwa u ma tã mo, Pedru hã. Zuwã Marcusihi na, Mariza hã. Tame da'ahã na ma tã tasi'rã'õtõ ni, ãma damreme zusi da. Tamomo te oto mo, Pedru hã.

¹³ Wisi wi, ma tã 'ri 'wawi 'ridawa nhitobzẽ hã ta'a. Tawamhã dama romhuri'wa hã ma tã ãtẽme wahudu pi'õ hã, Rodi na ãsisi hã 'ridawa ta'a'wa, te te waihu'u da.

¹⁴ Tawamhã Pedruhu mreme te te waihu'u wamhã, ma tã tãma rowẽ watobro. Rowẽ te, si'aba'rẽ na apã sipi'rai wa, ma tã 'ridawa na po're ha'ã. Te te tãma 'ridawa ãna, te tisirẽ norĩ ma te te wasu'u da, wara. ãne ma tã tãma wasu'u za'ra:

— Pedru hã te za, 'ridawa. — ãne te tãma wasu'u za'ra.

¹⁵ Taha wa, te pi'õi ma nharĩ za'ra:

— Mare di. A hã asimiza'rese õ di.

Te durẽ asa tãma nharĩ za'ra:

— Tã sena te za, Pedru hã.

Tawamhã te oto nharĩ za'ra, ãne:

— ãtẽ Pedruhu 'madã'ã'wa te za, hãiwa hawi 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa hã.

¹⁶ ãne rẽ, te Pedru hã nasi 'ridawa ta'a. Taha wa, ma tã oto tãma 'ridawa za'ra. Te te sabu za'ra wamhã, uihã na ma tã ãma titob'uzu za'ra, tã sena na.

¹⁷ Tawamhã Pedru hã ma tã tinhib'rada hã tãma wẽ za'ra hãimo, ari'iwĩ si'ubumro da. Taha pari, ma tã tãma siwasu'u za'ra, Wanhib'apito hã dazazẽm hawi, te te ãwazere na. Te durẽ tãma nharĩ za'ra:

— Ti'aduhu ma, te za ïwasu'u za'ra wa'wa, duré ïsiré ïsazei'wa norĩ ma zama. — ãne te tãma sihãiba 'ru za'ra. Taha pari, ma tô tiwi timorĩ za'ra ni-momo.

¹⁸ Tawamhã ãma awẽ wamhã, awẽ wi, da'wapéi'wa norĩ hã Pedru te te siwi sa'rese za'ra õ wa, ma tô tãma tipẽ'ẽwara za'ra, da'wapéi'wa norĩ hã.

¹⁹ Pedruhu zô sôpré pese da, ma tô Erodi hã tãma sô rob'ru za'ra. Sô sôpré pese nherẽ, te te siwi sãmri õ di. Taha wa, Erodi hã ma tô ï'madâ'â'wa norĩ hã sadanharĩ pese za'ra, Pedruhu ãma. Taha pari, ma tô dama 'ru za'ra, da te simro da, dazazé 'madâ'â'wa norĩ hã.

Apito Erodihi dâ'âzé wasu'u

Tawamhã apito Erodi hã ma tô mo, Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi, Sézareza na 'ri nho'õmo nhisi u, tame sãmra da a'â.

²⁰ Tawamhã apito Erodi hã ma tô sahi u'âsi dazada hãimana, Tíru na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ïdahãimana za'ra mono norĩ zada, duré Sido na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ïdahãimana za'ra mono norĩ zada zama. Taha wa, Tíru hawi ma tô da'madâ'â'wa norĩ hã ai'aba'ré, apito Erodihi u, Sido hawi b zama. Erodi hã te te siwi sadaihu'u da, ma itême sito. Tawamhã Barasitu na Erodihi nhibrob 'madâ'â'wa nhisi u uimrehêne, ma aihutu. Tawamhã te ãne tãma siwasu'u za'ra, Barasituhu ma:

— Ma'ãpé, wa'ãma aime za'ra na, Erodihi me apâ wa te wasima ropese za'ra da, wasazé hã wa te duré wasima 're uipra za'ra mono da, ïsib'a'uwẽ norĩ wi apâ. — ãne te tãma siwasu'u za'ra, Barasituhu ma. Tawamhã Barasitu hã ma tô ãma saze

za'ra, ãma sime za'ra da. Taha pari, ma tô Erodihi u aihutu duré, te te sadawa pibu za'ra da duré ta hã, tisazé hã te te 're ã'uipra za'ra mono zéb da hã apâ.

²¹ Taha wa, Erodi hã bâdâ te te sima ãpisutuzém na ma tô ti'uza wẽ ãhâpa hã sima tisẽ. Danhib'apito 're ãsimasisi mono zéb ãma ma tô nhamra, tin-himirotizéb ãma, te te dama roti za'ra da.

²² Tawamhã te te dama roti za'ra pari, ma tô ãne ãma tawata za'ra ni, damreme 'rãihã na:

— Ôhõ mreme hã, aibã mreme õ di. ãhãiba'õ mreme, ãwaih'u'upese mreme. — ãne te ãma tawata za'ra ni, ãwaih'u'upese newa.

²³ Tawamhã awa'awi ma tô hãiwa ãma Wanhib'apito ma romhuri'wa hã azã, ãhãzé pire na, Erodi hã. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma si 're ãdawata za'ra mono zé hã te te sima sawi wa, ma tô azã. Marĩ hã ãsãna wai'u ne hã ãma sépu'u wa, ma tô dãrã, Erodi hã.

²⁴ Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u hã ma tô ropé, 'ri pã. Sadawa wasu'u za'ëtẽ di oto.

Banabé norĩ hã Saruhu me, ãtizotiza u apã ãnebzé wasu'u

²⁵ Tawamhã Banabé norĩ hã ma tô apã tineb zahuré, Saruhu me, ãtizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u. ãsazei'wa norĩ nhibzari te te ã'wapé zahuré hã te te dama sõmri zahuré pari, ma tô apã tineb zahuré, Zeruzarẽ hawi. Zuwã Marcusi hã te ãsiré timorĩ zahuré.

13

Banabé norĩ hã tinhimiromhuri na te te ĩsãna'rata zahuré zé wasu'u

¹ Tawamhã Ātizotiza āma 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ hã duré dama rowahutu'wa norĩ hã te 're si'ubumro, ĩsazei'wa norĩ wazari. Āne ĩsisi za'ra hã: Banabé hã, duré Simi'ã hã, ĩsisi amo hã Hâira na; duré Rusizu, Sireni āma aré 're ĩsãmra mono hã; duré Saru hã, duré Mana'ẽ hã, apito Erodih siwadi aré, Mana'ẽ hã, Erodih nhorõwa āma siré prédub zahuré wa.

² Tawamhã nimahã bâta na ma tô ta norĩ hã saihuri āna asimro a'â, Wanhib'apito āma wata za'ra da. Taha wa, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã āne tãma waihu'u za'ra:

— Banabé norĩ ma, wa tô romhuri hã pisutu zahuré, Saruhu me. Te te ĩma 're romhuri zahuré mono da, wa tô ĩsima pisutu zahuré, ta norĩ hã. Taha wa, te ĩpisutu zahuré zéb zarina, te za oto tãma ĩpisutu za'ra wa'wa, asiti wa'aba oto neb zahuré da.
— Āne ma tô tãma waihu'u za'ra.

³ Tawamhã 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, te duré mreme zu, saihuri āna. Tinhib'rada ma tô ĩ'rãĩ āma sa'ra za'ra, Banabé norĩ 'rã nhisiwi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te tãma ĩwaihu'u za'ra zéb zarina, te te tãma pisutu za'ra da, romhuri hã. Taha parip si, ma tô siwi satõĩ zahuré, neb zahuré da oto.

Sipri āma Banabé norĩ te te ĩromhuri zahuré zé wasu'u

⁴ Tawamhã Banabé norĩ hã ma tô tineb zahuré, Saruhu me. 'Re ĩhâimana u'âsi mono pẽ'ẽzani ré, ma tô tineb zahuré, Sere'usiza na 'ri nho'õmo nhisi u. Ta hawi, te duré tineb zahuré, Sipri na rob're za'iti

nhisi u. Rowa'u'u na uba'renem na ma tô saprĩ zahuré, dame.

⁵ Tawamhã ma tô aimasisi zahuré, Saramina na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame ma tô tinhimiromhuri na sãna'rata zahuré. Zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bâ, ma tô tame 'Re ãhãimana u'âsi mono hã dama sadawa wasu'u zahuré. Zuwã Marcusi hã ma tô ãme timorĩ zahuré, romhuri na te te pawap-tob zahuré da.

⁶⁻⁸ Sipri na rob're zaiti nhisi wa'wai baba, si'aba'rei wamhã, ma tô aihutu, Paposi na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame abzé tede'wa hã ma tô sôpêtê za'ra, zudezu norĩ siré hã, Bazesusi na ãsisi hã. Deredu norĩ nhiminhisi na hã Erima na ãsisi amo hã. 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u'wa newa, te taré te te dama 're rowasu'u. Danhib'apito siwadi, Bazesusi hã. Sézi'u Paru na danhib'apito nhisi hã. Ta hã, rosa'rata waihu'u pese 'wa. Tawamhã ma tô sô tihârã zahuré, Ban-abé norĩ zô Saruhu me, te te wapari pese da, 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã. Tawamhã Erima hã abzé tede'wa hã ma tô 'Re ãhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u hã tiwi wê'õ zahuré, danhib'apito hã Zesusihi wasu'uwê te te saze tã da.

⁹ Tawamhã Saru, Paru na ãsisi amo hã ma tô aptete, 'Re ãhãimana u'âsi mono pẽ'êzani na. Taha wa, abzé tede'wa te te 'madâ'â sina,

¹⁰ ma tô tãma tinha, ãne:

— Wa'uburé 'ra, a hã. Uburé ãwê nhitob'ru, a hã. Aihãimana nhipese di. ãwasété si, te asima 're ã'azawi pese mo. 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimiroti hã wê nherê, te dawi ãma 're ã'azaprĩ u'âsi mo, ãwasétére na.

¹¹ ãhãna, 'Re ãhãimana u'âsi mono hã te za ai'azã. Tawamhã te za a'ã atob'a. Bãtã nhimirowa'a hã

'madâ'â õ di za a'â. — ãne te tãma tinha, Paru hã.

Tawamhã awa'awi, ma tô titõmozazu, Erima hã. Ma tô tiwi tirobra duré, tob'a wa. Taha wa, ma tô te te nasi rob'upi dazô, ni'wa hã te te saprõni da.

¹² Tawamhã danhib'apito hã aibâ ãtob'a na te te 'madâ'â wamhã, ma tô saze, sena na Zezusihi wasu'uwẽ hã. Wanhìb'apito nhimiroti na ma duré titob'uzu.

Ãtizotiza amoi ãma Paru norĩ te te ãromhuri zahuré zé wasu'u

¹³ Tawamhã Paru norĩ hã te ai'aba'ré, Paposi hawi, Pãpiriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Rowa'u'u na uba'renem na te ai'aba'ré, dame. Tane nherẽ, Zuwã Marcusi, ãme morĩ zahuré õ di. Ma rẽme zahuré, Zeruzarẽ u morĩ da apã. Pãpiriza u sihutu wamhã, Peredi na 'ri nho'õmo nhisi u te ai'aba'ré, Paru norĩ hã.

¹⁴ Ta hawi, te duré ai'aba'ré, Pisidiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Tawamhã ma tô ai'hutu, ãtizotiza na 'ri nho'õmo nhisi u. Sihutu wamhã, sabadu na ma tô asisi, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u. Tame te asimro ni.

¹⁵ Tawamhã ma tô ni'wa hã dama sõré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti na Mozési te te ãrob'ui'érézém na hã. ãsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'éré hã te duré dama sõré. Te te sõré za'ra parimhã, rowahutuzéb ãma 're da'anhimi'rui mono 'wa hã ma tô Paru norĩ hã ãne 'mahârã za'ra, te te dama rowasu'u za'ra da:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, asima wẽ za'ra wa'aba wamhã, te za wama ãrowasu'u za'ra wa'wa, wama robze za'ra da. — ãne ma tô 'mahârã za'ra.

¹⁶ Taha wa, Paru hã hãwi ma tô za. Tinhib'rada, ma tô dama wẽ, ari'iwidi dasi'ubumro da. Tawamhã te dama tinha, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ïwapari za'ra wa'aba. Duré zudezu'õ norĩ, a norĩ wa'aba zama wasiré õ nherẽ, 'Re ïhâimana u'âsi mono âma 're aiwata za'ra wa'aba mono norĩ hã, ïwapari za'ra wa'aba.

¹⁷ 'Re ïhâimana u'âsi mono hã Izarazéhé nhihudu norĩ nhib'apito hã ma tô wahi'rata norĩ hã sima pisutu za'ra, âma sib'a'uwẽ za'ra da. Ïsihudu sidâpâsi, ma tô te te 're apawapto, sitébré da, Ezitu âma tisiré'õ norĩ 'rata 're si'ubumroi mono ré hã. Ta hawi, ma tô sani za'ra, tiwahu'u pese na.

¹⁸ A'ubuni wi, 're dahâimana za'ra mono ré, ma tô te te 're da'ab'madâ'â pese, âma 're dazaihâ popo'o za'ra mono nherẽ. 40 na ma tô da'âma tiwahu, a'ubuni wi te te 're da'ab'madâ'â mono ré hã.

¹⁹ Cana'ã na romnhisi âma ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã da'uprosi. 7 na dapoto mono bâ ma da'uprosi, a'uwẽ norĩ hã, ïwa 're ïdasi'ubumroi mono hã. Tawamhã tinhib'a'uwẽ ma, ma tô sômri za'ra ti'a hã, Izarazéhé nhihudu norĩ ma.

²⁰ Ïwa dawi 're rob za'ra mono ré hã, 450 na ma tô âma tiwahub za'ra.

— Tawamhã dama ïmreme pire norĩ hã misi sidâpâsi ma tô dama pisutu za'ra, ïsadawa para dama rowairébé'wa 're hâimana za'ra mono da, Samuwé hã ïpotozéb u. Tawamhã ma tô podo, Samuwé hã. Prédu wamhã, ta hã ma tô 'Re ïhâimana u'âsi mono hã te te dama 're sadawa wasu'u. Ta hã ïsadawa wasu'u 'rata 'wa, Samuwé hã.

²¹ Tawamhã Izarazéhé nhihudu norĩ hã ma tô tiwi waptẽrẽ za'ra, 'Re ïhâimana u'âsi mono wi,

ni'wa hã danhib'apito ne, te te 're ãda'uwati mono da hã, te te pisutu da. Taha wa, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã ma tô tãma hãiba nhomri za'ra, Sau hã da'uwati'wa da. Sauhu mama hã, Tisi na ãsisi hã. Bẽzamihĩ nhihudu ta hã, Tisi hã. Sau hã te te 're da'uwati mono ré hã 40 na ma tô ãma tiwahu.

²² Tawamhã te te oto 're da'uwati mono tô da, ma tô waze, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. ãsa'u hã ma tô Dawi hã dama hãiba nho, da'uwati'wa da oto. Ta hã ma tô duré wẽsã oto. ãne te te ãwẽsãmrizé hã: “Dawi hã Zéséhé 'ra hã ãma wẽ di. ãnhimiroti te te ãma uwaimrami da, te za te te 're ãwapari u'ãsi.” ãne ma tô Dawi hã wẽsã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

²³ Dawihi nhihudu uwaibaba, ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã pisutu Zezusi hã, Izarazéhé nhihudu norĩ nho'reptui'wa da hã. Wahi'rata norĩ ma, te te ãropisutuzéb zarina, ma tô pisutu.

²⁴ Zezusi hã tinhimiromhuri na te te dama sãna'rata õ ré, ma tô Zuwã Batita hã te te dama 're rowahutu, wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ ma, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, duré ã dawabzuri hã da te 're 'manharĩ za'ra mono da.

²⁵ Tawamhã tinhimiromhuri te te ãsazãrizéb u romhutu wapsi, te dama siwasu'u, ãne: “Cristuhu zô te 're asimipari za'ra wa'aba mo. Tawamhã te ããma 're ãrosa'rata za'ra wa'aba mo, Cristuhu newa, Danho'reptui'wa da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãpisutu newa. Tazahã, ta hã ã di, wa hã. ãza'u si ãma ãpire hã te za wei mo. Wei wisi wapsi, wa hã tãma ãwapure di za. Tãma ãwapure wa, ãpara'uza wasisizé, te apã tiwi wasihu waihu'u õ di za, ãnhisé wa.” ãne te dama siwasu'u, Zuwã Batita hã. — ãne ma tô Paru hã dama rob'rãzarõtõ, dahi'rata

nhihudu uwaibaba, Zezusi we ĩmorĩzém na hã.

²⁶ Te duré dama tinha:

— Wasiré Abra'ãhã nhihudu norĩ, ĩwapari za'ra wa'aba, duré zudezu'õ norĩ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono norĩ zama. Uburé wa'udâna ma tô ĩwasu'uwẽ hã wei watême satõrĩ za'ra, wahâiba mono bâ, danho'reptuzé wasu'u hã.

²⁷ Zeruzarẽ ãma 're ĩsi'ubumroi mono hã, duré tame dama ĩpire norĩ zama, Zezusi hã Danho'reptui'wa na te te waihu'u za'ra õ di. Sabadu sidâpâsi, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'ééré hã da te dasima 're sõré za'ra mono nherẽ, ĩwasu'u hã te te waihu'u za'ra õ di, ta norĩ hã. Taha wa, Zezusi hã dâ'â da, te te siwi ãma roti wamhã, te te waihu'u za'ra ãna, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u hã siwi ãma uwaimra, si'uihã na.

²⁸ Zezusi hã marĩ ĩwasédé hã te te 'manharĩ õ nherẽ, ma tô õ norĩ hã siwi waptẽ, Piratuhu wi, da'wapéi'wa norĩ hã te te siwi wĩrĩ da, wasété ré ne.

²⁹ Tawamhã Zezusihi ãma uburé 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme ui'ééré 'rada hã te te siwi ãma uwaimrami parip si, ma tô siwi si'ra, wedepo'o nhonhi'rãmi hawi. Ma tô siwi tisẽ, êtẽ zahâpâ wa, ab're 're.

³⁰ Tane nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, ma tô apâ hãiwa'utu, dâ'â uptabi nherẽ.

³¹ Tawamhã apâ hãiwa'utu pari, ma tô nasi dama sihãi'ré, bâtâ ahã na, Zezusi hã. Darireza hawi, Zeruzarẽ u aré ĩsiré ĩsi'aba'ré norĩ ma, ma tô nasi sihãi'ré. Ta norĩ hã te oto te te dama 're wasu'u wẽ za'ra Zezusi hã, Izarazéhé nhihudu norĩ ma.

³² — Wa norĩ zama ĩwasu'uwẽ hã wa te aima

sõmri za'ra wa'aba da, wa ai'rata wahâimana za'ra wa'aba ni.

³³ 'Re ãhâimana u'âsi mono, wahi'rata norĩ ma, te te ãropisudu hã ma tô wama ãma uwaimrami za'ra oto, wasiré ãsihudu norĩ ma. Zezusi hã ma tô apã hãiwa'udu. Apã ãhãiwa'utuzé wasu'u na 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma danho're na rob'ui'ééré, ãsãna'remhã, te wama wasu'u, ãne:

“A hã ã'ra. ã bâtã na aihãiwa'utuzé bâtã na wa za Aïmama na aima 're ãhâimana.”

³⁴ — Duré ãma rob'ui'ééré 'rata hãiba amo hã te duré wama wasu'u 'Re ãhâimana u'âsi mono, Zezusi dã'ã uptabi nherẽ, apã za te te ãhãiwa'utuzém na, dã'ã u'âsi nomro tõ da. 'Re ãhâimana u'âsi mono te tĩna:

“Dawihĩ ma, tô sena marĩ ãwẽ na te tãma ãropisutuzém na wa za taha u'ãbã aima ãma uwaimrami za'ra wa'wa.”

ãne ãmreme na rob'ui'ééré hã.

³⁵ ãhãiba amo na rob'ui'ééré ãsãna'remhã, te duré wama wasu'u:

“Te te aima 're ãromhuri wẽ u'âsi mono hã dã'ã wamhã, rẽme õ di za, hãiba 'ro tõ da.”

ãne te wama wasu'u. — ãne te Paru hã dama rob'rãzarõtõ, rowasu'u 'rata na hã.

³⁶ Te duré dama rowasu'u:

— Dawi hã ti'ai ãma 're morĩ ré, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono ma sina uwaimra, te te tãma ãpisutuzéb zarina. Te te sina tãma uwaimrami pari, ma tô dãrã, Dawi hã. ãhi'rata norĩ 'ru ãma êtẽ zahãpã wa ab're wa, ma dasiwi sãrẽ ni. Da te dasiwi sãrẽ wamhã, ãhãiba hã ma ti'ro.

³⁷ Tane nherẽ, 'Re ãhâimana u'âsi mono apã te te ãhãiwa'udu hã, 'roi õ di. Hãiba wẽ na ma tô apã hãiwa'utu.

38-39 Wasiré norĩ, ma'ãpé aihĩni ĩwapari pese za'ra wa'aba, tô sena na waihu'u za'ra wa'aba da. Danho'reptuzé wasu'u hã wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Zezusi hã, dawasété pari'wa. Duréihã, Mozési hã ma tô wahi'rata norĩ ma âma rowasu'u za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na. ĩsimiroti zarina 're dahâimana za'ra mono nherê, dawasédé da te dasima 're pari waihu'u za'ra mono õ di, âma. Tane nherê, ãhãna Zezusi hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono wamhã, dawasédé te te oto da'ãma 're ĩ'ab'madâ'â mono õ zarina, te za oto te te 're da'awêsãmri.

40-41 Duréihã 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ma tô âne na âma rob'ui'ééré, 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme na, âne:

“Re aihâimana za'ra wa'aba mono ré, wa za niha dama rob'manha, ĩpipa na. Tawamhã za te dama ĩrob'manharĩzém na te za âma 're asi-wawã za'ra wa'aba mo, ni'wa hã te te âma 're aipo're pu'u za'ra wa'aba mono nherê.

'Madâ'â za'ra wa'aba. A norĩ wa'wa hã ĩ'ãma aiwa'ê za'ra wa'aba norĩ hã, te za tâma 're a'rãmi za'ra wa'aba mo, ĩnhimirob'manharĩ pipa ma. Tawamhã ĩzadawa para te za ai'utõrĩ 'wa.”

Ãne 'Re ĩhâimana u'âsi mono mreme hã. Ma'ãpé âma rosa'rata pese za'ra wa'aba za âne na hã, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimirob'manharĩ pipa zé hã asina uwaimrami za'ra wa'aba tõe da. — Ãne te Paru hã dama rob'rãzarõtõ.

42 Tawamhã Paru norĩ hã zudezu norĩ te, rowahutuzém hawi pusi zahuré wi, ma tô waptêrê zahuré ni, sabadu amo na te te dama rowasu'u na sahu zahuré da.

⁴³ Tawamhã rowahutuzém hawi dawairébé wamhã, da'ahâ na te Paru norĩ siré ai'aba'ré ni, Banabéhé me, zudezu norĩ hã, duré zudezu'õ norĩ hã, zudezu norĩ hâimanazéb zarina 're ãhâimana za'ra mono norĩ zama. Tawamhã ma tô tãma roti za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na siptete sina ãma 're hâimana u'âsi za'ra mono da.

⁴⁴ Tawamhã sabadu amo na aihĩni ma tô tasi'rã'õtõ ni, 'ri nho'õmo ãma 're ãdasi'ubumroi mono hã, Wanhib'apito zadawa wasu'u hã da te wapari za'ra da. Da'umro di, da te ãwapari za'ra õ hã.

⁴⁵ Tane nherẽ, da'ahâ na ãdasi'rã'õno hã zudezu norĩ hã te te da'madâ'â za'ra wamhã, ma tô ãma da'ruiwapari za'ra. Tawamhã Paruhu mreme hã ma tô dawĩ wẽ'õ za'ra, zudezu norĩ hã. Taha wa, timreme na ma tô nasi ãma tãma wa'rãmi za'ra, Paruhu mreme wa'rãmi. Ma tô duré ãma tiwa'ẽ za'ra.

⁴⁶ Tane nherẽ, pahi ãna ma tô Paru norĩ hã tãma nharĩ za'ra, zudezu norĩ ma, ãne:

— A norĩ wa'aba ma, uimrehẽne wa tô aima rowasu'u za'ra wa'aba ni, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã. Tane hã tô, wẽ di. Tane nherẽ, taré newa, ma tô asiwi ãwẽ'õ za'ra wa'wa, ãwasu'uwẽ hã. Taha wa, ãbãi õ di, hãiwa ãma rowẽ ãma 're ãhâimana u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono 'rata. Taha wa, wa za airẽme za'ra wa'aba ni, zudezu'õ norĩ ma, wa te tãma 're rowasu'u za'ra mono da oto.

⁴⁷ Wanhib'apito hã ma tô ãne na wama roti za'ra oto:

“A norĩ wa'wa hã wa tô aipisutu za'ra wa'wa, zudezu'õ norĩ ma, 're rob'uiwẽ za'ra wa'aba mono da, ãwẽ na, taha zarina te

're ĩda'anho'reptui mono zém na daro mono
bâ ģma 're ropéi wa'aba mono da, dama.”

Āne te wama roti za'ra, Wanhib'apito hã. — Āne ma
tô Paru norĩ hã tãma rowasu'u za'ra, Banabéhé me.

⁴⁸ Tawamhã zudezu'õ norĩ hã Paruhu mreme te
te wapari za'ra wamhã, toi uptabi za'ra di. Wan-
hib'apito zadawa wasu'u na ma tô tiwata za'ra. 'Re
ĩhãimana u'ãsi mono hã, rowē na ĩ'rata 're hãimana
u'ãsi za'ra mono da, te te sima ĩpisutu za'ra norĩ hã
ma tô saze za'ra, Zezusi hã.

⁴⁹ Tawamhã Wanhib'apito zadawa wasu'u hã
ma tô ropé, daza'rui mono bâ, tame danhipti'a
nho'õmo ģma 're ĩdahãimana za'ra mono norĩ u.

⁵⁰ Tane nherē, zudezu norĩ hã ma tô tame dama
ĩpire norĩ hã wada'uri wasété za'ra, Paru norĩ zada
hãimana za'ra da. Pi'õ norĩ hã ĩmreme pire norĩ hã,
'Re ĩhãimana u'ãsi mono ģma 're ĩwata za'ra mono
norĩ, zudezu'õ norĩ, ta norĩ zama ma tô wada'uri
wasété za'ra, sada hãimana za'ra da. Tawamhã ma
tô ģma rowasété zahuré ni, Paru norĩ ģma, Ban-
abéhé me. Ma tô tãma rob'ru zahuré ni, ta hawi
danhipti'a nho'õmo hawi neb zahuré da, danhiti.

⁵¹ Tawamhã Paru norĩ hã ma tô tipara zapru hã
wamirĩ zahuré, da'ģma dâ'ã zahuré tō da. Taha
wa, õne haré ma tô tineb zahuré, Iconizu na 'ri
nho'õmo nhisi u.

⁵² Tawamhã Zezusihi zazei'wa norĩ hã Ātizotiza
ģma 're ĩsi'ubumroi mono hã te 're to za'ra. 'Re
ĩhãimana u'ãsi mono pē'ezani na ma tô aptete za'ra,
ĩpē'ē mono bâ.

14

*Paru norĩ hã Iconizu ģma te te ĩromhuri zahuré zé
wasu'u*

¹ Tawamhã Iconizu na 'ri nho'õmo nhisi u ma tô aimasisi zahuré, Paru norĩ hã, Banabéhé me. Tamomo simasisi zahuré wamhã, ãtizotiza ãma sada ãromhãimana zahuré ne, ma tô duré sada tiromhãimana zahuré. Zudezu norĩ te, rowahutuzéb u ma tô tizasi zahuré, te te dama rowasu'u zahuré da. Tawamhã simirowasu'u wẽ wa, mreme wapari ze zahuré di, dama hã. Taha wa, da'ahã na ma tô saze za'ra ni, zudezu norĩ hã, zudezu'õ norĩ zama.

² Tane nherẽ, zudezu norĩ te te 're ãsaze za'ra mono õ hã ma tô zudezu'õ norĩ hã wada'uri wasété za'ra, sada hãimana za'ra da, Paru norĩ zada, uburé siré ãsazei'wa norĩ zada zama.

³ Tane nherẽ, Paru norĩ hã te Iconizu ãma aimasisi hã zahuré. Pahi ãna ma tô Wanhib'apito hã dama wasu'u wẽ zahuré. Tawamhã ãwasu'uwẽ hã tô sena na da te waihu'u za'ra da, Wanhib'apito hã ma tô Paru norĩ pawaptob zahuré, da te 're ãwaihu'u za'ra mono zéb da hã, marĩ ãwẽ hã dama ãmanharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ zahuré mono da tame.

⁴ Tane nherẽ, õhõ na si misi da te dasima ãma rosa'rata za'ra õ di, 'ri nho'õmo ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ hã. Ma tô dasima aipo'o ni. Ni'wam norĩ hã ma tô zudezu norĩ niwĩ 're hãimana za'ra. Ni'wam norĩ hã te Paru norĩ niwĩ 're hãimana za'ra, Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ niwĩ.

⁵ Tawamhã ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã zudezu'õ norĩ me, ma tinhib'apito norĩ me ãma sisaze za'ra, Paru norĩ ãma te te rowasété za'ra da, duré êtẽ na te te siwi pãrĩ da.

⁶ Tawamhã damreme te te sina wapari zahuré wamhã, ma tô dawĩ tipusi zahuré, wara sina, Paru norĩ hã. Rica'oniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u

ma tô tineb zahuré. Tamomo neb zahuré wamhã, Risitira na 'ri nho'õmo nhisi u, ma tô aimasisi zahuré, duré Derebi na 'ri nho'õmo nhisi amoi u.

⁷ Tame ma tô oto dama rowahutu zahuré, Zezusihî wasu'uwẽ na hã.

Paru norĩ hã Risitira ãma duré Derebi ãma te te ĩromhuri zahuré zé wasu'u

⁸ Tawamhã Risitira ãma te aibã hã 're sãmra, ĩhi're hã, ĩpotozém hawi ĩmorĩ'õ hã para uwa zahuré wa.

⁹ Paru hã te te dama rowasu'u ré, ma tô ĩhi're hã mreme wapa. Tawamhã Paru, ma tô ĩtẽme rob'madã. Te te 'madã'ã wamhã, ma tô sina waihu'u, tô sena Wanhib'apito te te ĩsaze na hã, duré te te pese da, te te sina ĩ'umnhasi na hã.

¹⁰ Taha wa, te mreme 'rãihã na tãma tinha:

— Aiwahutu. Hãiwî asa na, aipara na. — ãne te tãma tinha.

Tawamhã ĩhi're, si'aba're na ma tô hãiwî za. Ma tô timorĩ wẽ.

¹¹ Taha wa, Paru te te ĩwahudu hã da te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô dasima 'mahãrã za'ra ni, ãne:

— ĩhãiba'õ norĩ, ĩwaihu'upese norĩ hã ma tô wei watẽme 'manhi'ra zahuré. Ma tô si'aibã zahuré, ãma 're ĩwawata za'ra mono norĩ hã. — ãne ma tô dasima 'mahãrã za'ra ni, dasimremezém na, Rica'oniza ãma 're ĩdasi'ubumroi mono norĩ mreme na.

¹² Tawamhã Paru norĩ hã ma tô sisi zahuré ni, Banabéhé me. ĩhãiba'õ norĩ hã waihu'u pese newa da te dasima 're ĩsisi za'ra mono zém na ma tô sisi zahuré ni. Banabé hã Zupité na ma sisi ni. Duré Paru hã Mecuriu na ma tô sisi ni, rowahutu'wai wa.

13 Zupitéhé ãma 're ïdawata za'ra mono zé hã 'ri nõ'õmo 'wawi wa'ra 'ridawa 'rata, 'ri hã. Taha wa, aibã hã Zupitéhé ma da'ãma 're ïmreme mono hã ma tô powawê hã saprõni zahuré, ãma 're ïdawata za'ra mono zéb u, 'ri nõ'õmo 'wawi wa'ra 'ridawa u hã. Tawamhã romnhirãrã na ma tô sõ'rebzu zahuré, tâma 'madã'ã ze zahuré da. We ïsaprõni zahuré 'wa hã ma tô dasine sima wê, powawê hã te te pãrĩ zahuré da, ãma dawata za'ra da, Paru norĩ ãma, waihu'u pese zahuré newa.

14 Tawamhã te te ï'manharĩ wasu'u hã Paru norĩ hã te te wapari zahuré wamhã, wara sina ma tô dawa'wa u tizasi waré zahuré. Ti'uza hã ma tô hãiwazu zahuré, tinho'utu nõ'õmoi baba, rob'ru te. Te te hãiwazu zahuré sina, ma tô hãrã 'rãihã na da'mahãrã zahuré, ãne:

15 — Aibã norĩ, e marĩ da, te za tane ï'manharĩ za'ra wa'wa. Tô'ã. 'Manharĩ za'ra wa'aba tõ. Wa norĩ hã aibã, asine wa'aba hã. Zesusihi wasu'uwê na wa te aima rowasu'u za'ra wa'aba da, wa tô we wanem ni, atême za'ra wa'aba. Wa tô aima roti za'ra wa'aba ni, taré romhãiba na ãma 're aiwata za'ra wa'aba mono zém hawi 're aipizari za'ra wa'aba mono da, ïwaihu'upese newa ãma 're aiwata tõ za'ra wa'aba mono da, 'Re ïhãimana u'ãsi mono niwĩ 're anomro aba mono da oto. Ta hã ropoto na'rata 'wa, duré hãiwa nhirõtõ 'manharĩ'wa, duré ti'ai 'manharĩ'wa, duré âporé 'manharĩ'wa. Uburé ti'ai ãma 're ïdanomro mono da hã, ma tô te te da'apoto, hãiwa nhirõtõ ãma 're ïdahãimana za'ra mono da zama, duré â 'rãwi 're ïnomro mono da zama.

16 Duréhã, dahi'rata sidãpãsi da te dasima ïwêzéb uwaibaba te 're danomro. 'Re ïhãimana u'ãsi mono hã te te 're da'ahã za'ra su'u mono õ di.

17 Tane nherẽ, ma tô dama 're siwaihu'u u'âsi, tinhoprubzém na sena 're ãhâimana mono zém na, da te 're waihu'u za'ra mono da. Tã hã ma tô pisutu, we aima 're ta'a za'ra wa'aba mono da, te te aima 're robdi'i za'ra wa'aba mono da. Buru nho hã te duré te te aima 're sômri za'ra wa'wa, 're ãrã za'ra mono zéb da hã, te te ãpisutu zarina, ãma 're asaihuri aba mono zéb da hã, aima ãma 're ãrobzei u'âsi za'ra wa'aba mono zéb da hã. — ãne ma tô Paru norĩ hã dapo're pu'u zahuré, Banabéhé me.

18 ãne Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã te te dawi sawi zahuré nherẽ, da te ãma rosahãri waihu'u za'ra õ di aré. Powawẽ hã te aré tô dasiwi pãrĩ ni, Paru norĩ ãma ãdawata za'ra zéb da hã. Tane nherẽ, dama mreme pire zahuré wa, ma tô ãma rosahãri za'ra ni oto, da te dasiwi pãrĩ tã da, ãwaihu'upese zahuré newa, ãma dawata tã zahuré da, Paru norĩ ãma hã.

19 Tawamhã zudezu norĩ hã ãtizotiza hawi te ai'aba're, Paru norĩ zarina, Iconizu hawib zama. Sihutu wamhã, ma tô ãma dawada'uri wasété za'ra, aihĩni sada danhiti'ru za'ra da. Tawamhã, ma tô ãma tasisaze za'ra ni. Taha wa, êtẽ na ma tô dasiwi hã ni, Paru hã da te dasiwi wĩrĩ da. Tawamhã, dã'ã newa, ma tô ãma rosa'rata za'ra ni. Taha wa, ma tô da te ãma robãdã, 'ri ahã nhiti.

20 Tawamhã ãsiré ãsazei'wa norĩ hã ma tô siwi uirĩ. ãrata simasab ré, ma tô udu, Paru hã. Tawamhã 'ri nho'õmo u te apã mo. Tame awẽm na te oto ne Paru norĩ hã, Banabéhé me. Derebi na 'ri nho'õmo nhisi u te tineb zahuré.

21 Tame ma tô dama rowahutu zahuré, ãwasu'uwẽ na. Tawamhã dã'ahã na ma tô saze za'ra ni, Zezusihi nhirã zarina 're danomro mono da. Taha pari, te oto apã tineb zahuré dahawi,

siwa'rãmi.

Paru norĩ hã Ātizotiza u, siwa'rãmi ñeb zahuré zé wasu'u

Tawamhã Paru norĩ hã Risitira wa'wai baba te apâ tineb zahuré siwa'rãmi, duré Iconizu wa'wai baba, duré Ātizotiza wa'wai baba.

²² 'Ri nho'õmo wa'wai baba neb zahuré wamhã, ma tô ãsazei'wa norĩ hã pawaptob za'ra, hâimana nhiptete na 're nomro mono da, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma te te 're sasõmri u'âsi za'ra mono da. Āne te duré tãma nharĩ za'ra:

— A norĩ wa'wa hã Zezusihi zazei'wai wa, marĩ ãwasédé hã da te aima 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono wamhã, tãma 're aipahi za'ra wa'aba mono õ di za. Āne na hã te za tô 're ãrobzépata za'ra wa'aba mo. Tane nherẽ, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ oto 're anomro aba mono wa, te za niwapsi hãiwa ãma ãrata 're aihâimana u'âsi za'ra wa'aba mo, rowẽ na. — Āne te tãma nharĩ za'ra.

²³ Tawamhã 'ri nho'õmo mono bâ ãsazei'wa norĩ hã siré 're ãsi'rã'õtõ mono sidâpâsi ma tô da'madâ'â'wa da hã te te 're apisutu zahuré, Paru norĩ hã. Sai ãna, te duré ta norĩ hã timreme zahuré, Wanhib'apito ma, te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono ma, ãwasété wi da'wawi 're ãsimapa za'ra mono zém na te te 're pawaptob u'âsi za'ra mono da, da'madâ'â'wa norĩ hã.

²⁴ Pisidiza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, te oto tineb zahuré Paru norĩ hã, Pãpiriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u.

²⁵ Tame, ma tô Zezusihi wasu'uwẽ na dama rowahutu zahuré, Peredi na 'ri nho'õmo nhisi ãma. Taha pari, ma tô duré tineb zahuré, Atariza na uba're nhimizahãrizém nhisi u.

²⁶ Ta hawi te duré tineb zahuré, rowa'u'u na uba'renem na, dame. Tawamhã apâ ma tô aimasisi zahuré ãtizotiza u, Siriza na danhipti'a nho'ômo nhisi âma timorĩ na te te ãsãna'rata zahuré zéb u. Ta hawi neb zahuré õ ré, ma tô Paru norĩ âma tamreme zusi ni, 'Re ãhãimana u'âsi mono ma. Te te tâma 're romhuri wê zahuré mono da, te te 're pawaptob u'âsi zahuré mono da, ma tô âma tamreme zusi ni, ãtizotiza hawi neb zahuré õ ré. Te te dama 're rowahutu zahuré mono parimhã, ma tô apâ aimasisi zahuré.

²⁷ ãtizotiza u apâ simasisi zahuré wamhã, ma tô ãsazei'wa norĩ zô tihârã zahuré, te te ãtême ubumro da. Taha wa, ma tô dama siwasu'u zahuré, 'Re ãhãimana u'âsi mono nhimipawaptobzém na. ãne te tâma rowasu'u za'ra:

— 'Re ãhãimana u'âsi mono, ma tô wapawapto, marĩ ãwê hã wa te dama 're 'manharĩ mono da, ãwasu'uwê hã wa te dama ãwisi da, zudezu'õ norĩ ma zama. Tawamhã ta norĩ zama ma tô te te 're sazei pese za'ra. — ãne te tâma rowasu'u za'ra, ãsazei'wa norĩ ma.

²⁸ ãtizotiza âma te oto aimasisi hã zahuré, Zezusihi nhirã zarina 're ãnomro mono norĩ 'rata, Paru norĩ hã.

15

Zeruzarê âma ãdasi'rã'õtôzé wasu'u

¹ Tawamhã aibã norĩ hã ma tô aihutu ãtizotiza u, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi hawi. Tawamhã ãsazei'wa norĩ ma, te roti za'ra, ãne:

— Zudezu'õ norĩ hã, Mozési hã wahi'rata norĩ ma, te te ãpisutu zarina, 're sisihãiwata nhihãri za'ra mono õ nherê, 'Re ãhãimana u'âsi mono te te 're

sõ'reptu za'ra mono õ di za. — ãne te tãma nharĩ za'ra, aibã norĩ hã.

² Tawamhã Paru norĩ hã Banabéhé me, ma tô wẽ'õ zahuré, ãsimirowasu'u za'ra hã. Taha wa, te simreme wa'rãmi sa'ëtê ãma sima nharĩ za'ra. ãne wa, ãsazei'wa norĩ hã ma tô ni'wam norĩ hã pisutu za'ra, Paru norĩ siré si'aba'ré da, Zeruzarẽ u, tame da'madã'ã'wa norĩ me duré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ me, te te sima ãma romnhoré za'ra da.

³ Tawamhã ãsazei'wa norĩ hã siré 're ãsi'rã'õtõ mono norĩ hã ma tô ãma ana, ãsi'aba'rézém na hã. Ma tô si'mazatõrĩ za'ra, ãme 'masi'aba'réi hutu da. Tawamhã Paru norĩ hã Zeruzarẽ u si'aba'réi ré, Penisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, te ai'aba'ré, duré Samariza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba zama. Taha wa'wai baba, si'aba'réi ré, ma tô ãsazei'wa norĩ ma, te te rowasu'u za'ra, zudezu'õ norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono u, 're ãsipizari za'ra mono na hã. Tawamhã aihĩni ma tô dama ãma rowẽ zani za'ra, tame ãsazei'wa norĩ ma.

⁴ Tawamhã Zeruzarẽ u ma tô oto aihutu. Sihutu wamhã, ãsazei'wa norĩ hã, duré Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, duré da'madã'ã'wa norĩ hã ma tô siwi waibui wẽ, Paru norĩ hã. Tawamhã Paru norĩ hã ma tô dama rowasu'u za'ra aihĩni, 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimipawaptobzéb zarina uburé ãsadawa para te te dama 're ã'ab'manharĩ zahuré mono zém na hã.

⁵ Tawamhã ni'wam norĩ hã ma hãiwi aimasa, parisezu norĩ hã te te dama rowasu'u za'ra da. Tawamhã te dama nharĩ za'ra, ãne:

— ãsazei'wa norĩ ma, wa te roti za'ra wa'aba, zudezu'õ norĩ hã, dame 're sisihãiwata nhihãri

za'ra mono da, uburé 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina 're nomro mono da. — Àne te dama nharĩ za'ra.

⁶ Tawamhã Zekusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã ma tô si'rã'õtõ, da'madã'ã'wa norĩ me, te te sima ãma romnhoré za'ra da niha.

⁷ Tawamhã te te sima ãma romnhoré hã za'ra pari, ma tô Pedru hã hãwi za. Àne te tãma nharĩ za'ra:

— Wasisãnawã norĩ, ìwapari za'ra wa'aba. Duréihã 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô sima ìpisutu, ìhãiba pisutu zudezu'õ norĩ ma, Zekusihi wasu'uwẽ na te tãma 're rowasu'u za'ra mono da, te te 're wapari za'ra mono wa, te te 're saze za'ra mono da. Àne na ma tô ìãma ìwaihu'u za'ra wa'wa.

⁸ 'Re ìhâimana u'âsi mono hã dap'ê 'remhã danhimirosa'rada hã te te waihu'u pese di. Zudezu'õ norĩ hã te te 're saze za'ra mono wamhã, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te 're ìwẽsãmri za'ra mono zéb zarina, ma tô Tipê'êzani hã ta norĩ ma zama te te 're anhomri, ìsãna'rata hawi te te wama 're ì'anhomri mono ne.

⁹ Ta norĩ hã Zekusi te te sina 're ì'umnhasi za'ra mono zéb zarina si, ma tô ìwasédé hã te te tãma 're apari, wa norĩ hã wa te wasina 're umnhasi za'ra mono wa, wawasédé hã te te wama 're ì'apari mono ne hã aiwa. Aimawi hã te te tãma 're apisutu mono õ di, zudezu'õ wa.

¹⁰⁻¹¹ E marĩ da, ma tô bété asima ìwẽ za'ra wa'wa, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã pibu za'ra wa'aba da, niha te te aima ìrob'manharĩ za'ra wa'aba õ zéb zõ. 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozési te te ãma ìrob'ui'ééré hã wa te tãma ãma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ di, taha zarina 're ìwasisõ'reptu za'ra mono da hã. Wahi'rata norĩ

zama te te tãma ãma 're uwaimrami waihu'u za'ra mono õ di duré. Taha wa, e marĩ da, wa za bété wasiré ãsazei'wa norĩ ma, wa te 're roti za'ra, Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina 're nomro mono da, zudezu'õ nherê. Ni'wa hã marĩ ãpire uptabi hã te te danhoihi waptob ãna, te te dama ãsibu 'rãihã ne, ma tô a norĩ wa'wa hã ãpire uptabi hã tãma ãpisutu za'ra wa'wa, zudezu'õ na ãsazei'wa norĩ ma hã. Tane nherê, tinhoprubzém na si ma tô Wanhíb'apito Zezusi hã te te 're wa'anho'reptu. Õhõ na si te duré ta norĩ zama te te 're anho'reptu, zudezu'õ norĩ hã.
— ãne te tãma nharĩ za'ra, Pedru hã.

¹² Tame ãsi'ubumro norĩ hã te ari'iwĩ asimro, Banabé norĩ mreime hã te te wapari za'ra da, Paruhu me. Uburé zudezu'õ norĩ ma, 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa para, marĩ dama ã'manharĩ waihu'u'õ hã te te 're ã'ab'manharĩ zahuré mono zém na te dama siwasu'u zahuré.

¹³ Ta norĩ hã te te dama rowasu'u zahuré parimhã, te duré Ti'adu hã dama rowasu'u, ãne:

— Wasisãnawã norĩ, ãwapari za'ra wa'aba.

¹⁴ Sima Pedru, ma tô wama rowasu'u pari za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono, tinhoprum na zudezu'õ norĩ ãma ãsime na'rata zém na. Tinhíb'a'uwẽ da, ma tô ni'wam norĩ si te te 're awaibu, zudezu'õ norĩ hã.

¹⁵ ãne na ma tô 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa hã ãma rob'ui'ééré, tô ãsarina. ãne duréhã rob'ui'ééré hã, uburé Danhíb'apito mreime na hã:

¹⁶ “Zahadu wa za apã ãsina siri, Dawi na aihĩ'rata nhisi nhimirotizéb zarina ni'wa hã ãsihudu uwaibaba hã siroti'wa da.

'Ri siprum nherê, ti'ai u'ẽne hã te za ubumro ni, da te dasiwi ãma 'ri téb da apã. Tane duré, Dawi

hã duréihã pire na te te 're ãda'ab'madâ'â mono zé hã si'utõrĩ nherẽ, wa za ãsihudu hã pisutu, apâ Dawihi nhimiroti zarina te te 're 'mairoti mono da.

17 Tawamhã zudezu'õ norĩ zama te za ãzõ 're sõpré, ãnhib'a'uwẽ da, te ãsima ãpisutu za'ra norĩ hã te te 're ãzaze za'ra mono da.

18 Wa hã uburé Danhib'apito, wa tô ãne hã ãsãna'rata hawimhã dama waihu'u pa.”

Ãne ãsawã wasu'u ui'ééré 'rada hã. — ãne ma tô Tãadu hã tãma rob'rãzarõtõ za'ra.

19 Te duré tãma nharĩ za'ra:

— ãhãna ãnhimirosa'rada hã wa za aima waihu'u za'ra wa'wa. Zudezu'õ norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono u 're ãsipizari za'ra mono norĩ wi, wa te tiwi 're ro'wa'rutu za'ra mono õ di za.

20 ãne si wa za 'manharĩ za'ra ni. Wa za tãma rob'ui'ééré za'ra ni, marĩ ãwasété uptabi si, wa te tiwi sawi za'ra da, romhãiba 'manharĩ ãma 're ãdawata za'ra mono zéb da, abaze da te 're simroi mono wamhã, taha nhi hã te te 're huri tõ mono da, duré siwa'ru tihãimanazé ãwasédé hã te te 're 'manharĩ za'ra mono tõ da, pi'õ na aibã na zama, duré danhimizama hã da te 're ãsõ'reti za'ra mono nhi hã wapruĩ ré te te 're huri tõ mono da, duré danhimizama wapru hã te te duré 're ãhuri tõ mono da. ãne si wa za dawi sawi za'ra ni.

21 Rowahutuzé mono bã, sabadu sidãpãsi Mozésihi nhimi'ui'ééré hã da te 're sõré za'ra mono ré hã, ma ãma tiwahub ahã. Te duré da te dasima ãma 're rowahutu u'ãsi za'ra, 'ri nõ'õmo mono bã. Taha wa, Mozésihi nhimi'ui'ééré hã dama waihu'u pese za'ra wa, te za ã norĩ hã roti hã te te wama 're 'madâ'â za'ra, zudezu'õ norĩ hã, rowẽ na wasiré

're wahâimana za'ra mono da. — ãne ma tô Ti'adu hã dama rowasu'u 'rãsutu.

Zudezu'õ na, Zezusihi zazei'wa norĩ ma, da te ãrob'ui'ére za'ra zé wasu'u

²² Tawamhã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã, da'madâ'â'wa norĩ me, ma tô aihĩni ãma sisaze za'ra, ãsiré ãsazei'wa norĩ me, ãtizotiza u tisiré norĩ hã te te siwi 'mazatõrĩ zahuré da, Paru norĩ siré 'maneb zahuré da, Banabéhé me. Tawamhã Zudasi hã ma tô siwi pisutu, Basaba na ãsisi amo hã, ãsiré neb zahuré da, Siraha me. Ta norĩ hã simiroti prédub zahuré di, ãsazei'wa norĩ ma hã.

²³ Tawamhã ãsiré neb zahuré wamhã, rob'ui'ére, ma tô siré ãri zahuré. ãne rob'ui'ére hã:

“Wasiré ãsazei'wa norĩ, zudezu'õ na 're aipoto za'ra wa'aba mono hã, wa ãma asawi za'ra wa'aba ni, ãtizotiza na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, duré Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã, duré Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're aihâimana za'ra wa'aba mono norĩ hã. Wa norĩ hã Zezusihi zadawa wasu'u'wa norĩ hã duré ãme da'madâ'â'wa norĩ zama wa tô wasisãnawã na wa te 're asisi za'ra wa'wa, wasiré Zezusihi zazei'wai wa.

²⁴ Wa norĩ hã wa tô romreme hã wapari za'ra ni. Aibã norĩ hã, aré wasiré 're ãsi'ubumroi mono hã ma tô, u, ãma ai'aba'ré, atême za'ra wa'aba, wazadawa para õ nherẽ. Si'uihã na ma te u, tinhirowasu'u na aiwi ro'wa'rutu za'ra wa'wa. Ma duré asimirosa'rada hã aiwi 'wa'rutu za'ra wa'wa.

²⁵ Taha wa, aihĩni wa tô ãma wasisaze za'ra ni, aibã norĩ hã maparane wasi'upana wa te wasiwi ãma satõrĩ zahuré da, atême za'ra wa'aba. Aibã norĩ hã Banabé norĩ siré te za ãma tineb zahuré.

Banabé norĩ hã Paruhu me, wama ãsawi pese zahuré.

²⁶ Ta norĩ hã Wanhíb'apito Zezu Cristu te te dama 're wasu'u wẽ zahuré mono da, 're neb zahuré ré, ma tô da te dasima 're 'ru zahuré, da te dasiwi pãrĩ da. Tane nherẽ, ma tô Zezusi hã te te dama 're sadawa wasu'u u'âsi zahuré.

²⁷ Áhãna, wa Paru norĩ me wasiwi ãma satõrĩ zahuré ni Zudasi norĩ hã, Siraha me. Wanhimi'ui'ére zarina te za 'rãwi aima wazadawa wasu'u za'ra wa'wa.

²⁸ Re ãhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã ma tô wanhimirosa'rata waihu'u pe hã wama sãmri za'ra, ãsimirosa'rada hã wa te waihu'u za'ra da. Tawamhã wa tô ãma saze za'ra ni, wanhimiroti ahã na wa te aima 're roti za'ra wa'aba mono tõ da. ãne si wa za aima roti za'ra wa'aba ni:

²⁹ 'Danhimizama hã romhãiba 'manharĩ ãma 're dawata za'ra mono da, da te 're ãsimroi mono nhi hã 're huri aba mono õ di za. Duré ãwapru hã 're ahuri aba mono õ di za. Duré danhimizama da te 're ãsõ'reti za'ra mono nhi hã 're huri aba mono õ di za. Duré siwa'ru aihãimanazé ãwaséde hã 're 'manharĩ za'ra wa'aba mono õ di za, pi'õ na aibã na zama.' ãne na si wanhimiroti za'ra hã, aima za'ra wa'aba hã. ãne na wanhimiroti zarina 're anomro aba mono wamhã, aima 're rowẽ za'ra wa'aba mono di za. Wa ãma asawi za'ra wa'aba ni, ãrẽme ma." — ãne ma tô tãma rob'ui'ére za'ra, Zeruzarẽ ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ hã.

³⁰ Tawamhã Zeruzarẽ hawi, dasi'upana da te ãsatõrĩ zahuré hã ma tô tineb zahuré, ãtizotiza u. Paru norĩ me te tineb zahuré. Sihutu wamhã, ãsazei'wa norĩ zõ hãrã za'ra wa, ma tô ubumro. Rob'ui'ére, ma tô tãma sãmri za'ra.

³¹ Taha wa, ma tô sôré za'ra. Te te sôré za'ra wamhã, toi uptabi za'ra di, roti hã wẽ wa.

³² Zudasi norĩ hã Siraha me, 'Re ãhãmãna u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa zahuré. Tawamhã ta norĩ hã ma tô ãsazei'wa norĩ ma roti zahuré. Simiroti hã zahuré di, ta norĩ hã. Taha wa, ma tô ãsazei'wa norĩ hã ãma aptete za'ra, ãsimiroti zahuré na. Marĩ ãwẽ hã te te 'manharĩ ze za'ra di.

³³⁻³⁴ Taha wa, ma tô bãdã hã nasi ãma si'utõrĩ zahuré, Sira norĩ ãma ãtizotiza ãma simasisi zahuré ré hã. Tawamhã ãsazei'wa norĩ hã ma tô apã siwi satõrĩ za'ra, rowẽ na apã neb zahuré da, te te siwi ãsatõrĩ za'ra norĩ u.

³⁵ Paru norĩ hã te a'ã aimasisi zahuré, ãtizotiza ãma, Banabéhé me. Tame ni'wam norĩ me te te dama 're rowahutu zahuré mono da, duré Wanhib'apito zadawa wasu'u na te te dama 're rowasu'u zahuré mono da, ma tô a'ã aimasisi zahuré.

Paru norĩ hã siwi ãsiwanhizarizé wasu'u

³⁶ Tawamhã ãma ronomro pese zahuré pari, te Paru hã Banabéhé ma tinha:

— Oto wane na apã, 're ãwanebzé na'rata niwĩ. 'Ri nho'õmo u datẽme 're ãwaneb na'rata zéb uwaibaba, Wanhib'apito, wa te dama ãsadawa wasu'u na'rata zéb u, wa za wanem ni, ãsazei'wa norĩ hã wa te duré sabu na sitéb za'ra da, rowẽ na 're hãmãna za'ra mono zõ. — ãne te tãmã tinha.

³⁷ Tawamhã Banabé hã ma tô sima wẽ, Zuwã Marcusi hã ãsiré morĩ zahuré da.

³⁸ Tane nherẽ, Paru hã ma tô wẽ'õ, ãsiré morĩ zahuré tõ da, ãwana wamhã, Zeruzarẽ u Pãpiriza hawi apã morĩ sirõmo da, te te rẽme zahuré wa, Zuwã Marcusi hã. Timorĩ hã te te ãme 'rãsutu zahuré õ wa, ma tô siwi wẽ'õ.

39 Tawamhã te sima ãma nharĩ zahuré, Zuwã Marcusihi hãiba na. Siwapari zahuré õ di. Taha wa, ma tô siwi aiwanhizari zahuré, ãma sisaze zahuré õ wa. Tawamhã Banabé hã ma tô Zuwã Marcusi hã saprõ. Rowa'u'u na uba'renem na te tineb zahuré dame, Sipri na rob're za'iti nhisi u.

40 Tawamhã Paru hã ma tô Sira hã pisutu, ĩsiré morĩ da. ĩsazei'wa norĩ hã ma tô ãma mreme zu, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma, ta hã te te pawaptob zahuré da, ĩneb zahuré zém na hã.

41 Taha parimhã, ma tô tineb zahuré Paru norĩ hã, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, duré Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba. Tinhimiroti na ma tô te te 're da'apawapto, ĩsazei'wa hãimanazém na danhiptete na 're dahãimana za'ra mono da, dasiré 're ĩdasi'rã'õtõ mono bâ.

16

Timotiu hã ĩme morĩ zahuré da, Paru te te sima ĩwězé wasu'u

¹ Tawamhã Derebi na 'ri nho'õmo nhisi u ma tô aimasisi zahuré, Paru norĩ hã. Taha pari, ma tô duré aimasisi zahuré, Risitira na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame te aibã hã 're sãmra, Zezusihi zazei'wa hã, Timotiu na ĩsisi hã. ĩna hã zudezu, Zezusihi zazei'wa, ta hã. Tane nherẽ, ĩmama hã zudezu õ di, deredu norĩ siré hã, ta hã.

² ĩsazei'wa norĩ hã uburé ma tô Timotiu hã wěsãmri za'ra, Risitira ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã, duré Iconizu ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã.

³ Tawamhã Paru hã ma tô sima wě, Timotiu hã ĩsiré morĩ da. Tane nherẽ, zudezu norĩ hã uburé

tãma waihu'u pese za'ra di, Timotiuhu mama hã deredu norĩ siré na hã. Taha wa, Paru hã ma tô Timotiu sihâiwata nhizâ, sizudezu da, te te ãma siwi wẽ'õ tã da, zudezu norĩ hã.

⁴ Tawamhã Paru norĩ hã daza'rui mono bâ ma tô te te dawaimrami za'ra, Zezusihî zadawa wasu'u'wa norĩ nhimirosa'rata na, te te dama rowasu'u za'ra mono da, duré Zeruzarẽ ãma da'madâ'â'wa norĩ nhimirosa'rata na zama. Ma tô duré dama roti za'ra, ta norĩ nhimirosa'rada hã da te 're 'madâ'â pese za'ra mono da, ãsazei'wa norĩ hã.

⁵ Taha zarina, ma tô Wanhîb'apito te te sina 're ã'umnhasi za'ra mono zém na 're siptete za'ra, ãsazei'wa norĩ hã daza'rui mono bâ siré 're ãsi'rã'õ tã mono hã. Awẽ sidâpâsi ma tô sina hã, ãsazei'wa hã.

Paru hã Torowadi ãma marĩ hã sõtõ 'rowim ne te te ãsabuzé wasu'u

⁶ Tawamhã Paru norĩ hã ma tô ai'aba'ré, Prizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, duré Darasiza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba. Tane nherẽ, 'Re ãhâimana u'ãsi mono pê'êzani hã ma tô sadawa uwati za'ra, Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma ãwasu'uwẽ na te te dama rowasu'u za'ra tã da a'â.

⁷ Tawamhã ma tô aihutu, ti'a nhizârizéb u, Mizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Bitinha na danhipti'a nho'õmo nhisi u sisisi neza. Tane nherẽ, Zezusi hã ma tô Tipê'êzani na tiwi rosawi za'ra, tamomo si'aba'ré tã da.

⁸ Taha wa, Mizi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma tô ro'rahâri waré za'ra. Tawamhã Torowadi na 'ri nho'õmo nhisi u, ma tô aihutu, uba're za'êtẽ nhimizahârizéb u.

⁹ Tawamhã sõtõ õ nherẽ, sõtõ 'rowi te te ãrowawẽrẽ ne, ma tô marĩ hã sabu Paru hã, barana. Aibã hã Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ãsãmra mono hã te ãrãta za, sa'ëtẽ te te waptẽrẽ da, ãne:

— Wei watẽme aimorĩ, Masédoniza u wa'ãma aime za'ra da. — ãne te tãma tinha.

¹⁰ Tawamhã ãne hã Paru hã sõtõ 'rowim ne te te 'madã'ã wamhã, wa tô wasima ro'ubumro za'ra ni, Masédoniza u wasi'aba'rẽ da. E marĩ wa. Zezusihi wasu'uwẽ na tame wa te dama rowasu'u za'ra da, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te ãwapisutu za'ra na wa te wasina waihu'u za'ra wa.

Paru norĩ hã Piripu ãma te te ãromhuri na'rata za'ra zẽ wasu'u

¹¹ Tawamhã Torowadi hawi, wa tô ai'aba'rẽ ni, rowa'u'u na uba'renem na. Samotarasisa na rob'rẽ za'iti nhisi u, ma tô warẽ tiwara warẽ za'ra. Ta hawimhã awẽpsi wa tô saprĩ za'ra ni zara u, Ne'apuri na 'ri nho'õmo nhisi u hã.

¹² Tawamhã Ne'apuri hawi, wa tô aihutu ni, Piripu na 'ri nho'õmo nhisi u, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 'ri nho'õmo u hã. Tame te romanu norĩ hã 're si'ubumro. Tame wasi'ubumroi rẽ, ma tô bãdã hã umro na wa'ãma ai'utõrĩ za'ra.

¹³ Tawamhã sabadu na wa tô wawairẽbé ni, 'ri nho'õmo hawi, pazaihã u 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, wamreme zusi da. Tame, zudezu norĩ hã tãma 're ãmreme zusi mono zẽm na wa te wasima rosa'rata za'ra wa, wa tamomo ai'aba'rẽ ni. Tame ma tô pi'õ norĩ hã ubumro, ãdawa. Tawamhã wa norĩ hã wa tô ãrãta asimro ni, pi'õ norĩ 'rata, wa te wasima rowasu'u za'ra da.

14 Tame te pi'õ hã nhamra, Ridiza na ãisi hã. Ti'atira na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ãsãmra mono aré ta hã, Ridiza hã. Zazahã ãwẽ hã te te dama 're ã'awede mono, ãhãpré pe hã. Ta hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãwata mono duré. Tawamhã Paruhu nhimirowasu'u te te wapari wamhã, Wanhib'apito hã ma tô pawapto, te te ãma saze da.

15 Taha wa, ma tô â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra, Ridiza norĩ hã ãsiré ãsõrõwa ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ me. Taha pari, te duré wazõ tihãrã za'ra, ã'rata wasi'ubumro da a'ã. ãne te wazõ tihãrã za'ra:

— Wa hã, Wanhib'apito zazei'wa na sena na ãwaihu'u za'ra wa'aba wamhã, ãnhorõwa ãma te za asimroi wa'wa a'ã. — ãne ma tô wazõ tihãrã za'ra, pi'õ hã. ãne wama siwaihu'u za'ra zawi te, wa tô ãtẽme ai'aba'ré ni, ã'rata wasi'ubumro da a'ã.

Paru norĩ hã dazazéb 're, da te ãsitob zahuré zé wasu'u

16 Tawamhã nimahã bãtã na 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, 're ãdamreme zusi mono zéb u wasi'aba'réi ré, azarudu hã ma tô wawa'rãmi mo, pawã'ãbã ãna dama romhuri'wa hã. Wa'uburé ré 're hãimana mono wa, te marĩ hã romhã ré te te dama 're awaihu'u siro, ta hã. Tawamhã azarutu wada'uri'wa norĩ hã ma tô rob'ui'prazé hã ahã na ã'upana te te sima 're waibu, marĩ hã romhã ré te te dama 're ã'awaihu'u mono zé wa'ã hã.

17 Tawamhã azarudu hã ma tô Paruhu zarina mo, wazarina zama. Mreme 'rãihã na te nasi te te wa'mahãrã za'ra, ãne:

— Õ hã aibã norĩ hã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma romhuri'wa norĩ, ãwaihu'u pese uptabi ma romhuri'wa za'ra. Niha te za aima waihu'u za'ra

wa'wa, asisõ'reptu za'ra wa'aba da. — ãne te nasi te te wa'mahârâ za'ra, dama.

¹⁸ Awẽ sidâpâsi te nasi ãne te te wa'ab'mahârâ. Te te nasi wa'ab'mahârâ u'âsi mono wa, wapari a te, nimahã bêtâ na ma tô Paru hã sô aipi'ra, wa'uburé ma, te te nharĩ da. ãne te tãma tinha:

— Zezu Cristuhu zadawa para, wa aima rob'ru. Mo oto aimorĩ, azarutu nhiti. — ãne te tãma tinha, wa'uburé ma, Paru hã.

Tawamhã awa'awi, ma azarutu hawi watobro. Ma tô ãsiti mo oto.

¹⁹ Taha wa, azarudu hã marĩ hã romhã ré te te oto dama 're awaihu'u mono õ di. Taha wa, ãwada'uri'wa norĩ hã ma tô Paru norĩ zada tinhiti'ru za'ra, ãwa'â te te sima 're waibui mono õ wa oto. Taha wa, ma tô siwi pamra, Paru norĩ hã. Taha pari, ma tô siwi sari zahuré, dama ãpire norĩ u 'ri nho're u.

²⁰ Tawamhã, apito siromanu norĩ nho're te te siwi simizusi wamhã, te ãne tãma rowasu'u za'ra:

— ã hã aibã norĩ hã, zudezu norĩ siré hã 're ãwanomro mono zém na ma tô wawi ro'wa're zahuré, ãme waza'rui 'remhã.

²¹ 'Re ãdanomro mono zép tém na te dama rowasu'u zahuré, 're ãwahâimana za'ra mono zéb upana. Wa norĩ hã, romanu. Taha wa, ãsarina ãma 're ãwanomro mono da hã, wa te waihu'u za'ra õ di. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

²² Tawamhã õhõ na si ma tô da'ahã na ãma tasisaze za'ra ni, Paru norĩ ma, rowasédé hã da te dasiwi 'manharĩ za'ra da. Tawamhã apito norĩ hã ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, Paru norĩ uza hã te te tiwi hãiwazu za'ra da, Siraha me. Taha

wa, ma tô sa'ětē tiwi hâiwazu zahuré ni, ã'uza hã. Wedehu na te duré da te 're pré'é zahuré.

²³ Da te 're pré'é zahuré mono parimhã, ma tô 'mazasi zahuré ni, dazazéb u. Taha pari, dazazé 'madâ'â'wai ma, ma tô 'ru zahuré ni, te te 'madâ'â pese zahuré da, pusi õ'umhasite.

²⁴ Taha wa, ãne, da te tãma 'ru za'ra wa, ma tô 'mazasi zahuré, dazazé 'ri 're wa'wa amo nhipai u. Tame wedepo'o zapu'u 're, ma tô ãpara hã za zahuré ni, da te para'õtõ tété zahuré da.

Paru norĩ hã dazazéb 're ãsima'wara zahuré zé wasu'u

²⁵ Tawamhã mara wa'wa, ma tô Paru norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma timreme zahuré, Siraha me. Tinho're na te duré ãma tiwata zahuré. Tawamhã 'ri 're wa'wa amo niwĩ ãsimasam norĩ hã te wapari za'ra, ãsõ're zahuré hã.

²⁶ Tawamhã te awa'awi ti'a hã 're wara. Ti'ai 'rowi, 'ri na'rata tétézé hã te sãsã'ã, dazazéb 'ri hã. Tawamhã awa'awi ma uburé 'ridawa nhito-bzé hã si'ridawa za'ra. Dapawasisizé hã duré daparatétézé hã ma tô sisinarĩ, dazazéb 're ãsimasam norĩ ma, ãsi'uwazi nhorõ rudu hã.

²⁷ Taha wa, dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô udu. Utu wamhã, ma tô 'ridawa hã 'madâ. 'Ridawa haré te za, dazazé hã. Taha wa, ma tô tinhi'wa hã sisada waze, ãma siwĩrĩ da aré, ãsimasam norĩ hã wairébé newa.

²⁸ Taha wa, te Paru hã hãrã 'rãihã na 'mahã:

— Tô'ã. Asiwĩrĩ tõ. ãhãta wa aihĩni aimasam ni.
— ãne te 'mahã.

²⁹ Tawamhã ma tô dazazé 'madâ'â'wa hã rob'uiwézéb zô hã. Wara sina, ma tô ãtēme tizébré zahuré, Paru norĩ u. ãpapara, ma tô aime zahuré hi'rãtitõ, rērē'ē sina.

³⁰ Taha pari, ma tô sani zahuré, rob u. Te tãma nharĩ zahuré, ãne:

— Aibâ norĩ, e marĩ wa za 'manha, danho'reptuzé hã te ãsina uwaimrami da hã.
— ãne te sina sadanharĩ zahuré.

³¹ Tawamhã ma tô asa tãma rowasu'u zahuré:

— Wanhíb'apito Zezusi asina umnhasi. Tawamhã te za asõ'reptu, asõrõwa ãma asiré 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ me.

³² Tawamhã Wanhíb'apito zadawa wasu'u na te duré tãma rowasu'u za'ra, dazazé 'madâ'â'wai ma, duré ãsiré 're ãsi'ubumroi mono norĩ ma zama.

³³ Mara wa'wam nherê, dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô a'â Paru norĩ hã hãiba upsõ zahuré, da te dasiwi 're ãpré'é zahuré mono zém na da te ãhãhinarĩ zahuré mono zé hã. Te te upsõ zahuré parip si, ma tô â dawabzuri hã 'manha, dazazé 'madâ'â'wa hã. ãsiré 're ãsi'ubumroi mono norĩ zama ma tô 'manharĩ za'ra.

³⁴ Taha pari, tinhorõwa u te oto saprõni zahuré. ãsa hã ma tô tãma sõmri zahuré, sa zahuré da. Dazazé 'madâ'â'wa hã, toi uptabi di oto. ãsõrõwa ãma ãsiré 're ãsi'ubumroi mono norĩ zama toi uptabi za'ra di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono te te saze za'ra wa.

Paru norĩ hã dazazém hawi ãpusizé wasu'u

³⁵ Tawamhã awê mararé romanu na danhib'apito norĩ hã ma tô damrami'wa norĩ hã sô 'mazatõrĩ za'ra, Paru norĩ hã da te dasiwi sani da, Siraha me. ãne te tãma 'ru za'ra:

— Aibâ norĩ hã sani wa'aba, neb zahuré da oto.
— ãne te tãma 'ru za'ra.

³⁶ Tawamhã dazazé 'madâ'â'wa hã ma tô Paru norĩ ma rowasu'u, ãne:

— Danhib'apito norĩ hã ma tô ai'rui wa'wa, da te asani wa'aba da, ane wa'aba da oto. Rowẽ na ane wa'aba za. — ãne ma tô Paru norĩ ma tinha, dazazé 'madâ'â'wa hã.

³⁷ Tawamhã te Paru hã asa tãma nharĩ za'ra, damrami'wa norĩ ma:

— Marĩ hã wa te 'manharĩ wasété õ nherẽ, ma tô dama wa'ru, danho'a da te 're wapré'é mono da, wa norĩ hã romanu norĩ siré nherẽ. Ma tô wamrami ni, dazazéb 're, wasima'wara da. Tawamhã e pi'uriwi te za wazatõrĩ za'ra. Mare di. Apito norĩ hã te za wei wazô ai'aba'ré, si'uihã na danho'a te te siwi wazani da, waneb da. — ãne te Paru hã tãma nharĩ za'ra.

³⁸ Tawamhã damrami'wa norĩ hã ma tô Paru norĩ hã tãma sadawa wasu'u za'ra, danhib'apito norĩ ma. Romanu norĩ siré na siwasu'u zahuré wa, ma tô tipê'ẽwara za'ra.

³⁹ Taha wa, ma tô ítẽme ai'aba'ré, tãma siwasu'u za'ra da, Paru norĩ ma, ta norĩ hã te te sina 'ruiwari za'ra tõ da. Taha pari, ma tô siwi sani zahuré dazazém hawi, neb zahuré da. Tawamhã ma tô tãma rob'ru za'ra, 'ri nho'õmo hawi neb zahuré da oto.

⁴⁰ Tawamhã, dazazém hawi da te sani zahuré wamhã, ma tô tineb zahuré, Ridizaha nhorõwa u. Tame ma tô isazei'wa norĩ me sisõpêtẽ za'ra. Tawamhã tinhimirowasu'u na ma tô tãma rowẽ zani za'ra. Taha pari, te oto tineb zahuré, Piripu na 'ri nho'õmo nhisi hawi.

17

Paru norĩ hã Tesaronita ãma te te ãromhuri za'ra zé wasu'u

¹ Tawamhã Paru norĩ hã te oto ai'aba're, ãpipori na 'ri nho'õmo nhisi wa'wai baba, duré Aporoniza na 'ri nho'õmo nhisi wa'wai baba zama. Tawamhã ma tô oto aihutu, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame te rowahutuzé hã 're sa, zudezu norĩ te hã.

² Paru hã nimomo 're simasisi mono sidâpâsi, te rowahutuzéb u 're zasi, 're ãhâimana mono zéb zarina. Taha wa, Tesaronita u wisi wamhã, ma tô duré âzé, rowahutuzéb u. Tawamhã si'ubdatô romhuri 'râsutu na ma tô dama rowasu'u sabadu na, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ére 'rata na, tame 're ãsi'ubumroi mono norĩ ma.

³ ãne ma tô dama rob'rãzarõtô:

— “Cristu hã Danho'reptui'wa da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te wama ãpisudu hã te za robzépata. Te za duré dârâ. Dâ'â uptabi nherê, te za apâ hâiwa'udu.” ãne te wama ãma rowasu'u, ãrob'ui'ére 'rata na hã. Zezusi hã te aima ãwasu'u za'ra wa'wa hã wa tô waihu'u pese za'ra ni, tô õ hã Cristu, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te wama ãpisudu, Danho'reptui'wa da. — ãne ma tô Paru hã tâma rowasu'u za'ra.

⁴ Tawamhã ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã ma tô saze za'ra, Paru norĩ te te tâma ãrowasu'u za'ra zéb zarina. Taha wa, ma tô ãsiré tihâimana za'ra, Paru norĩ siré, Siraha me. Duré deredu norĩ zudezu'õ norĩ hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãwata za'ra mono norĩ hã, ahâ na ma tô duré saze za'ra. Pi'õ norĩ zama ma tô saze za'ra, dama ãmreme pire za'ra hã. Ta norĩ zama ma tô oto ãsiré tihâimana za'ra.

⁵ Tane nherê, zudezu norĩ, ãsazei'õ'wa norĩ hã ma tô ãma 'madâ'â wê'õ za'ra, Paru norĩ hã. Taha wa, ma tô 'ri nhi'rity na aibâ ãwasété norĩ ma si'upana 'ru za'ra, ãwa'a norĩ ma hã. Tawamhã ta norĩ hã ma

tô sitême sito, Paru norĩ zada hâimana za'ra da. Ta norĩ hã ma tô ãma siwi ro'wa'rutu pese, 'ri nho'õmo ãma. Aibâ nhorõwa hã ma tô duré siwi uirĩ, Zasãhã nhorõwa hã. Paru norĩ zô sisisi da, ma ãré siwi uirĩ. Taha pari, ma sô asisi, te te siwi sani da, danho're u.

⁶ Tane nherẽ, oto sô sisisi wamhã, robaba zahuré di, Paru norĩ hã. Te te sa'rese za'ra õ di. Taha wa, Zasã norĩ hã ma tô Paru norĩ upana pawaubu ni, ãsiré ãsazei'wa norĩ me. Tawamhã dama ãpire norĩ nho're u ma tô te te simro. Tawamhã mreme 'rãihã na te 'mahârã za'ra, ãsaprõni'wa norĩ hã:

— Õ hã, aibã norĩ hã daro mono bâ, 're ãdahâimana za'ra mono zêm na ma tô ãma dawî saprĩ za'ra. Ma tô dawî ro'wa'rutu za'ra. ãhãna ma tô duré we aimasisi, waza'ru u.

⁷ Zasã hã ma tô tinhorõwa u 'mazasi zahuré, ã'rata simasisi zahuré da a'ã. Roma ãma danhib'apito nhimiroti wa'rãmi, te 're hâimana za'ra. ãne te wama nharĩ za'ra: “Zezusi hã, taha si danhib'apito uptabi hã.” ãne te wama nharĩ za'ra. — ãne ma tô 'mahârã za'ra, apito norĩ ma.

⁸ Tawamhã taha wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô dazahi sina nharĩ za'ra ni. Dama ãpire norĩ zama ma tô sada tizahi za'ra.

⁹ Taha wa, dama ãpire norĩ ma, ma tô Zasã norĩ hã rob'uiprazé hã sômri za'ra, ãsisani za'ra zéb da hã. Taha pari, ma tô satõrĩ za'ra, tinhorõwa u si'aba're da apã.

¹⁰ Tawamhã mara simeî wî, ma tô ãsazei'wa norĩ hã Paru norĩ hã siwi satõrĩ zahuré, Siraha me, Bereza na 'ri nho'õmo nhisi u neb zahuré da.

Paru norĩ hã Bereza ãma te te ãromhuri za'ra zé wasu'u

Tawamhã Bereza na 'ri nho'õmo nhisi u sihutu wamhã, ma tô Paru norĩ hã ai'aba'ré, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u.

¹¹ Bereza ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ nhimirosa'rada hã, wê di. Tesaronita ãma 're ãsi'ubumroi mono norĩ nhimirosa'rata nei õ di. Zezusihi wasu'uwê hã ma tô wapari pese za'ra. Awê sidâpâsi, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na rob'ui'ére 'rada hã da te 're sôre za'ra, Paru norĩ nhimirowasu'u hã tô sena zô te te ãma rosa'rata pese za'ra da.

¹² Taha wa, zudezu norĩ hã ahã na ma tô saze za'ra. Deredu norĩ si'aibã norĩ hã ma tô duré saze za'ra, ahã na. Deredu norĩ sipi'õ norĩ zama ma duré ahã na saze za'ra, ãsibro pese norĩ hã.

¹³ Tawamhã taha wasu'u hã ma tô waptãrã apã Tesaronita u, ãne: “Bereza ãma te duré u, dama rowahutu Paru hã, 'Re ãhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã.” ãne hã zudezu norĩ hã te te wapari za'ra wamhã, ma tô Paru norĩ zarina ai'aba'ré, Bereza u siti'ru sina. Tame ma tô duré timreme wasété na dawu ro'wa'rutu za'ra, sada dazahi za'ra da.

¹⁴ Tawamhã ãsazei'wa norĩ hã awa'awi ma tô oto Paru hã satõrĩ za'ra, âporé zaihã u morĩ da. Sira norĩ si Timotiuhu me te ãsa'u aimasisi zahuré, Bereza ãma.

¹⁵ Paru hãiba wapto'wa da hã ma tô duré si'mazatõrĩ za'ra, ãsazei'wa norĩ hã ãsiré 'masi'aba'ré da, Atena na 'ri nho'õmo nhisi u te te siwi saprõni za'ra da. Taha pari, ma tô apã ai'aba'ré, Bereza u. Paruhu mreme hã te apã siwi ti'ã, Sira norĩ ma, Timotiuhu me, ãtême nep su'u zahuré da, Atena u hã.

Paru hã Atena ãma te te ãromhurizé wasu'u

¹⁶ Atena ãma, Paru hã te oto sô mapari zahuré, Sira norĩ zô Timotiuhu me. Tame romhãiba 'manharĩ hã ahã na te 're simasa, ãma 're ãdawata za'ra mono zéb da hã. Taha wa, da'ãma pê'êzé uptabi di, Paru hã.

¹⁷ Taha wa, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma ma tô awẽ sidâpâsi marĩ wasu'u na te te azada'âbã, zudezu norĩ hã duré zudezu'õ norĩ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãwata za'ra mono norĩ zama. 'Ri nhĩ'riti nho'õmo na da te 're ã'ubumroi mono zéb u te te da'anhopêtẽ mono sidâpâsi, ma tô duré marĩ wasu'u na te te da'azada'âbã, Paru hã.

¹⁸ Zezusihi wasu'uwẽ na ma tô dama rowasu'u. Dã'ã nherẽ, apã ãhãiwa'utuzém na ma tô duré dama rowasu'u. Taha wa, Epiturezuhu nhimirowahutu zarina, duré etozitu norĩ nhimirowahutu zarina dama rowahutu'wa norĩ hã ma tô duré ãma sada'âbã za'ra, Paru hã. Tawamhã nima norĩ hã ma tô ãne sisadhanarĩ za'ra ãma:

— E marĩ na te wama rowasu'u. Simiza'rese bã. — ãne te sima ãma rowasu'u za'ra, dama rowahutu'wa norĩ hã.

Nima norĩ hã te duré ãne sima nharĩ za'ra:

— ãté ãhãiba'õ norĩ wasu'u na te wama rowasu'u, ãwaihu'upese hãiba amoi wasu'u na, wa te ãma 're saze za'ra mono da. — ãne te sima nharĩ za'ra.

¹⁹ Tawamhã Paru hã ma tô siwi saprõ, Are'opadu na rosa'rata'wa norĩ si'rã'õtõzém nhisi u. Tame ma tô tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E te za wama ãwaihu, asimirowahutuzép té hã. E marĩ, te wama ãwasu'u za'ra.

²⁰ ãwasu'u hã wa te waihu'u za'ra õ di. Duré wama ãma sahu na pé, wa te waihu'u za'ra da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

21 Atena ãma 're ãsi'ubumroi u'âsi mono norĩ hã, duré darob amoi hawi ãtẽme 're ãsihutu mono norĩ hã marĩ hã rowasu'u té hã te te 're wapari ze za'ra mono di. Te te sima ãma 're rowasu'u ze za'ra mono di duré. Taha wa, te ãne tãma nharĩ za'ra, Paruhu ma.

22 Taha wa, Paru hã hãwi ma tô za, danho're te te tãma rowasu'u za'ra da, Are'opadu ãma. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Aibã norĩ, ãme Atena ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ hã ma'ãpé ãwapari pese za'ra wa'aba. 'Re aihãimana za'ra wa'aba mono zé hã wa tô waihu'u. Romhãiba hã ahã na te 're simasa, ãma 're ã'awata za'ra wa'aba mono zéb da hã.

23 'Ri baba 're ãmorĩ wa, wa tô te azabu, ãma 're ã'awata za'ra wa'aba mono zé hã. Nimame, wa tô wedeza ne hã sabu, romhãiba 'manharĩ ma, marĩ hã ãsisiwimhã da te 're ãsa'ra za'ra mono zé hã. Taha ãma rob'ui'ére hã wa tô duré sabu. ãne rob'ui'ére hã: “Ûwaihu'upe hã wa te waihu'u za'ra õ nherẽ, ãma 're ãwawata za'ra mono zé, ã hã.” Waihu'u õ nherẽ, ãma 're ã'awata za'ra wa'aba mono hã wa za oto aima waihu'u za'ra wa'wa sõ'awi.

24 — 'Re ãhãimana u'âsi mono hã ma tô ti'a hã 'manha, duré uburé marĩ hã ãwa 're ãhãimana za'ra mono da hã. Ta hã Danhib'apito uptabi, hãwiwa ãma, ti'ai ãma zama. Taha wa, ãma 're ãdawata za'ra mono zéb da, 'ri hã danhib'rata na da te 're ãmanharĩ za'ra mono ãma hã, 're sãmra mono õ di.

25 Õhõ si ma tô dapẽ'ẽzanizé hã te te dama 're anhomri. Taha zarina si te 're dapẽ'ẽzani za'ra. Taha si, ma tô uburé marĩ hã te te dama 're anhomri, ãma 're ãdahãimana za'ra mono zéb da hã. Taha wa, marĩ zô tiwi 're rowaptã'ã mono õ di, da te 're ãpawaptob za'ra mono zéb da hã.

26 Īsãna'rata hawimhã, aibã misire nherẽ, ma tô ta hawimhã atébré dapoto mono bâ, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã. Taha wa, dapoto mono bâ ma tô dasitébré. Ma tô da'ãma ropé, ropã 're dasi'ubumroi mono da. 'Re ãdahãimana za'ra mono sidãpãsi, ma tô te te dama 're apisutu, ti'a hã, ãwa 're ãdasi'ubumroi mono zéb da hã. Niha wahum na ãwa 're ãdahãimana za'ra mono zéb da hã, ma tô duré te te dama 're apisutu.

27 ãne ma tô te te dama 're ab'manharĩ, sô 're danhopré mono da, niha wamhã, até te te 're sôpêtẽ za'ra mono da. Romhã na wanhiti 're hãimana mono õ di tô, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

28 Ta hã 're morĩ u'ãsi õ 'wa'ãhã, ãne aré 're wahãimana za'ra mono õ di. Duré waihu'u pese õ 'wa'ãhã, ãne aré, 're wanomro mono õ di. Asô're za'ra wa'aba na te rosawêrẽ'wa norĩ hã ãne wama rowasu'u za'ra: "Wa norĩ hã ãsimipodo, ãra."

29 Taha wa, wa norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono 'ra wamhã, e marĩ na wa za wa te ãma 're rosa'rata za'ra, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma hã. E êtẽ'ubuzi pré oru 'manharĩ na wa za wa te ãma 're rosa'rata za'ra. E êtẽ'ubuzi'a prata 'manharĩ na, e êtẽ 'manharĩ na wa za wa te ãma 're rosa'rata za'ra. Mare di. ãne, wa te ãma 're rosa'rata za'ra mono õ di za. Danhipese na da te 're ãrob'manharĩ za'ra mono nei õ di, 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã.

30 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã dama waihu'u ãna 're danomro mono ré, te te dahã za'ra sirõmo õ di, ta hã. Tane nherẽ, ãhãna ropã 're ãdasi'ubumroi mono hã te za te te 're da'awada'uri, dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, ãsiniwĩ 're danomro mono da.

31 Bãdã hã ma tô sima pisutu siro, romhã ré,

danho'a te te dama ã'arowairébézéb da hã. Taha wa, te ãne dama roti, 're dasipizari za'ra mono da. Ni'wa hã ma tô pisutu, sena na dama rowairébé'wa da hã. Dâ'â uptabi nherẽ, apâ te te ãhâiwa'udu, ma tô pisutu, 'Re ãhâimana u'âsi mono hã. Apâ te te ãhâiwa'utuzéb zarina, ma tô ãne hã dama waihu'u za'ra, õ hã dama rowairébé'wa na hã. — ãne ma tô Paru hã dama rowaihu'u siro.

³² Tawamhã dadâ'â nherẽ, apâ dahâiwa'utuzé wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô ãma tato za'ra ni. Tane nherẽ, ãhâiba amo norĩ hã te ãne tãma nharĩ za'ra:

— Nimahã bâtâ na wa za duré aiwapari za'ra ni, apâ 're ãdahâiwa'utu za'ra mono zé wasu'u na. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

³³ Tawamhã Paru ma tô tiwi timorĩ za'ra.

³⁴ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã ma tô Paruhu ãma sasõmri za'ra. Zezusi hã ma tô saze za'ra. Aibâ hã, Dizonizi'u na ãsisi hã ma tô saze, dama rowairébé'wa norĩ siré Atena ãma, dama ãpire uptabi hã. Pi'õ hã Damarisi na ãsisi hã ma duré saze. Duré ni'wam norĩ hã tamemhã umro na ma tô siré saze za'ra.

18

Paru hã Corĩtu ãma te te ãromhurizé wasu'u

¹ Tawamhã Paru hã ma tô watobro, Atena hawi. Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi u te oto mo.

² Tawamhã, Corĩtu u wisi wamhã, ma tô zudezu norĩ siré hã sõpêtê aibâ hã, ãmro me. Atira na aibâ nhisi hã. Põtu na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma ãwaptã'ãzé hã. Roma na 'ri nho'õmo nhisi hawi ma tô ãwana aimasisi zahuré, timro me, Itaria na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi. Pi'õ nhisi hã Prisira na. Caradiu na danhib'apito uptabi nhisi

hã ma tô zudezu norĩ hã satõrĩ za'ra, Roma na 'ri nho'õmo nhisi hawi, ĩsiti si'aba're da. Taha wa, ma tô Corĩtu u aimasisi zahuré, Atira norĩ hã. Ta norĩ hã te te sabu zahuré da, ma tô ĩtẽme timorĩ zahuré, Paru hã.

³ Tawamhã, tame te oto ĩ'rata tinhamra zahuré, ĩsimiromhuri za'ra hã aiwa wa. Romhã 'manharĩ na 'ri'wa, ta norĩ hã. Taha wa, ma tô siré tihãimana za'ra a'â, siré te te romhuri za'ra da.

⁴ Tawamhã sabadu sidâpâsi, ma tô nasi dama rowahutu, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma, Zezusi hã da te 're saze za'ra mono da, zudezu norĩ hã, deredu norĩ zama.

⁵ Tawamhã tamomo ma tô Sira norĩ hã ĩtẽme aimasisi zahuré, Masédoniza hawi, Timotiuhu me. ĩtẽme simasisi wamhã, Paru hã ma tô Zezusihi wasu'uwẽ na si romhuri u'âsi oto. Zudezu norĩ ma, te Zezusi hã tãma wasu'u za'ra, õ hã Danho'reptui'wa da, 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te ĩpisutu na hã.

⁶ Tane nherẽ, ĩwasu'u hã ma tô tiwi wẽ'õ za'ra. Timreme wasété na ma tô siwi azâ, Paru hã. Taha wa, Paru hã ma tô ti'uza zapru wami, damreme wasété na ãma dâ'â tõ da. Te tãma nharĩ za'ra:

— E ĩnhimirowahutuzéb zarina te za ropipa u 're anomro aba mo. Mare di. Asi'uihã na te za 're asisimini za'ra wa'aba mo. Zudezu'õ norĩ u si wa za oto 're ĩne, ta norĩ ma si te 're rowasu'u za'ra mono da oto, ĩwasu'uwẽ na hã. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

⁷ Tawamhã zudezu norĩ te, rowahutuzém hawi, ma tô oto watobro. Aibã nhorõwa u ma tô âzé, Tisizu Zusituhu nhorõwa u. Ta hã zudezu'õ, 'Re ĩhãimana u'âsi mono ãma 're ĩwata mono. Zudezu norĩ te, rowahutuzéb zababa, te 're sa, Tisizuhu nhorõwa hã.

⁸ Tawamhã rowahutuzéb ãma 're da'anhimi'rui mono 'wa hã ma tô saze Wanhîb'apito hã, Crisipu na ĩsisi hã. Duré, uburé ĩsôrõwa ãma ĩsiré 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã ma duré saze za'ra. Corĩtu ãma 're ĩdasi'ubumroi mono zama ma tô da'ahâ na saze za'ra ni, Zesusihi wasu'uwê hã da te wapari za'ra wamhã. Taha wa, ma tô â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra ni.

⁹ Tawamhã nimahã barana, Paru hã ma tô Wanhîb'apito hã sabu, danhotõ 'rowi da te 're ĩrosawêrê za'ra mono ne. Te tãma tinha, ãne:

— Aipahi tõ. Dama 're rowasu'u u'âsi mono. Sazâri tõ.

¹⁰ Wa hã wa ai'rata 're ĩnhamra. ãmemhã, ĩnhîb'a'uwê hã ahâ di. Taha wa, ni'wa hã rowasédé te te ai'ãma 'manharĩ waihu'u õ di za. — ãne te tãma tinha.

¹¹ Taha wa, te Paru hã tame 're sãmra, te te dama 're rowahutu mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na hã. Tame 're sãmra mono ré, ma tô ãma tiwahu, misi wahum na duré ĩhâiba amoi wãiwab u.

¹² Tawamhã Darizu hã ma tô si'apito, Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma. Romanu norĩ ma, roti'wa zadawa para, ma tô si'apito, tame te te dama 're roti mono da. Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô Paruhu zada si'rã'õtõ. Taha wa, ma tô siwi ti'â, dama rowairébé'wai u.

¹³ Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô Paru hã tãma wasu'u za'ra, Darizuhu ma. ãne te tãma rowasu'u za'ra:

— ã hã aibâ hã te sima wê, rosa'rata na te te dama ãma azaprĩ mono da, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zém na hã. Wanhimiroti 'rata zarina 'Re ĩhâimana u'âsi mono ãma

're wawata tō za'ra mono da, te za da'ãma azaprĩ, aibã hã. — ãne te tãma rowasu'u za'ra.

14 Tawamhã Paru hã te aré timreme hã waze, tãma siwasu'u za'ra da. Tane nherẽ, mreme õ ré, ma tô danhib'apito Darizu hã ãma sōzã, zudezu norĩ ma, te te rowasu'u da. ãne te tãma nharĩ za'ra:

— Zudezu norĩ, marĩ ãpire hã te te 'manharĩ waseté 'wa'ãhã, wa aré asadaihu'u za'ra wa'wa.

15 Tane nherẽ, ãnei õ di. Taré ãmreme zô te pibu da, ma tô we ãtẽme asiwi ãsaprõni 'wa. Asimirowasu'u za'ra wa'aba zarina, duré danhisi na, duré asimiroti za'ra wa'aba zarina ãmreme zô te ãpibu da si, ma tô we ãtẽme asiwi ãsaprõni 'wa. Taha wa, te ãma rowairébé õ di za. A norĩ wa'wa hã asi'uihã na te za ãma ãrowairébé za'ra wa'wa. — ãne ma tô tãma waihu'u za'ra.

16 Tawamhã da'wapéi'wa norĩ ma, ma tô 'ru za'ra, rob u te te sate mono da, zudezu norĩ hã.

17 Tawamhã ma tô aibã hã siwi ti'ã, rowahutuzéb ãma 're ãda'anhimi'rui mono 'wa hã, Sotẽni na aibã nhisi hã. Tawamhã ma tô siwi azã, dama rowairébézé nho're ãma. Te te siwi azãri nherẽ, te te ãma rosa'rata õ di, apito Darizu hã.

Paru hã ãtizotiza u apã ãmorĩzé wasu'u

18 Tawamhã Paru hã bãtã ahã na ma tô nhamra, Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi ãma. Tawamhã ma tô oto ãsazei'wa norĩ ma siwasu'u za'ra, morĩ da oto, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Prisira norĩ hã ma tô ãme tineb zahuré, Atiraha me, Sõtireza na 'ri nho'õmo nhisi u. Sõtireza ãma sãmra ré, ma tame 'rã pari ni Paru hã, marĩ na 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, te te ãropisutuzém na, te te sina tãma uwaimrami wa, te te ãma ãuwaimrami na ãwaihu'uzéb da.

Ta hawi rowa'u'u na uba'renem na ma tô dame ai'aba'ré, Siriza na danhipti'a nho'ômo nhisi u.

¹⁹ Tamomo si'aba'réi wamhã, ma tô aihutu, Épézu na 'ri nho'ômo nhisi u. Prisira norĩ hã te za oto ĩsa'u aimasisi zahuré tame, Atiraha me. Tawamhã tame sãmra ré, ma tô Paru hã âzé, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u. Tame ma tô zudezu norĩ me marĩ wasu'u na sima âma rowasu'u za'ra.

²⁰ Tawamhã ma tô siwi âma ropti, a'â hâimana da, ĩratab za'ra. Tane nherê, te te sina saze za'ra ô di, Paru hã.

²¹ Taha wa, ma tô tâma nharĩ za'ra asa, âne:

— 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩma waihu'u wapsi, wa za we atême ĩmorĩ 'wa apâ. — Âne te tâma nharĩ za'ra.

Tawamhã rowa'u'u na uba'renem na ma tô mo, Épézu hawi.

²² Sézareza u, ma tô oto wi. Ta hawi, te duré mo, Zeruzarê u awa'awi. Tame, ma tô si'aba'ré na sawi za'ra, ĩsazei'wa norĩ hã. Tawamhã ta hawi, ma tô duré mo, Âtizotiza na 'ri nho'ômo nhisi u, Siriza na danhipti'a nho'ômo nhisi 're, 'ri nho'ômo u. Tame te a'â nhamra oto.

²³ Tawamhã Âtizotiza âma sãmra parimhã, ma tô duré mo Paru hã, Darasiza na danhipti'a nho'ômo nhisi wa'wai baba, duré Prizi'a na danhipti'a nho'ômo nhisi wa'wai baba zama. Daza'rui wa'wai baba 're morĩ ré, ma tô Zezusihi zazei'wa norĩ hã te te 're apawapto, hâimana nhiptete na si 're nomro mono da.

Aporu hã Épézu âma duré Corĩtu âma te te ĩromhurizé wasu'u

²⁴ Tawamhã aibã hã, zudezu norĩ siré hã ma tô wi, Épézu u, Aporu na ĩsisi hã. Aresãdiriza na 'ri nho'õmo nhisi ãma ĩpodo, ta hã. Mreme wabzuri waihu'u pese di. Duré 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na ĩbaihã na da te ãma 're ĩrob'ui'éré za'ra mono hã tãma waihu'u pese di.

²⁵ Wanhib'apito 're ĩmorĩ wẽ zém na ma tô da te tãma 're romnhoré za'ra. Taha wa, mreme nhiptete na ma tô ĩ'uwaibaba si te te dama 're rowahutu, Zezusihi wasu'u na hã. Tane nherẽ, uburé Zezusihi wasu'u hã zahadu te te waihu'u õ di. Dawasété wi 're dasipizari za'ra mono da, Zuwã, â dawabzuri te te dama 're ĩwasu'u mono si ma tô waihu'u, Aporu hã.

²⁶ Tawamhã pahi ãna ma tô dama rowahutu na sãna'rata, zudezu norĩ te, rowahutuzéb ãma. Tawamhã Prisira norĩ hã Atiraha me ĩsimirowasu'u hã te te wapari zahuré wamhã, tinhorõwa u ma tô saprõni zahuré, Zezusihi wasu'uwẽ hã te te tãma waihu'u pese zahuré da, 're ĩdanomro mono zép tém na 'Re ĩhâimana u'âsi mono te te ĩpisutu na.

²⁷ Tawamhã Aporu hã ma tô sima rowẽ, Ataza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morĩ da. Taha wa, Épézu ãma ĩsazei'wa norĩ hã ma tô ãma ana, Aporuhu ãma. Rob'ui'éré hã ma tô tãma sõmri za'ra, Ataza u te te siré âri da. ĩsazei'wa norĩ hã te te siwi âri wẽ da, ma tô ãma wada'uri za'ra. Tawamhã Aporu hã Ataza u wisi wamhã, ma tô ĩsazei'wa norĩ hã pawapto pese za'ra, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimizawi pese zéb zarina te te 're ĩsaze za'ra mono norĩ hã.

²⁸ Tawamhã mreme nhiptete na te nasi zudezu norĩ ma tãma ãma wa'rãmi za'ra. 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'éré zarina, ma

tô nasi tâma rowasu'u za'ra danho'a, Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ãhâimana u'âsi mono te te ãpisutu na sena na da te 're waihu'u za'ra mono da. Zudezu norĩ hã te te ãma wa'rãmi za'ra neza, Zezusihi zazei'ô'wa norĩ hã. Tane nherê, Aporu hã ma tô aiwétési ãma ai'uté za'ra, zudezu norĩ ãma, tinhimirowasu'u na.

19

Paru hã, Épézu ãma romhuri na te te ãsãna'ratazé wasu'u

¹ Aporu hã Corĩtu na 'ri nho'õmo nhisi ãma sãmra ré, ma tô Paru hã ro'razâ, Épézu u sa'a nhisi baba. Tame ma tô Zezusihi zazei'wa norĩ hã sôpêtê za'ra.

² Taha wa, ma tô sadanharĩ za'ra:

— E saze za'ra wa'aba wamhã, ma tô 'Re ãhâimana u'âsi mono hã Tipê'êzani hã aima sômri za'ra wa'wa. — ãne ma tô sadanharĩ za'ra.

Tawamhã asa te tâma siwasu'u za'ra:

— Mare di, zahadu wa te wapari za'ra õ di, ãpê'êzani 're ãhâimana mono zé wasu'u hã.

³ Taha wa, ma tô duré sadanharĩ za'ra, Paru hã:

— E'wa simirowahutu zarina ma tô â dawabzuri hã ã'manharĩ za'ra wa'wa bété.

Tawamhã asa te duré tâma nharĩ za'ra:

— Zuwãhã nhimirowahutu zarina wa tô 'manharĩ za'ra ni.

⁴ Tawamhã ma tô duré Paru hã tâma nharĩ za'ra:

— Zuwã hã dawasété wi 're ãdasipizari za'ra mono norĩ ma si, ma tô â dawabzuri hã te te dama 're ab'manharĩ. Izarazéhé nhihudu norĩ ma, ma tô te te 're roti, ãsa'u datême ãwi hã da te dasina 're umnhasi za'ra mono da, Danho'reptui'wa na, tô Zezusi hã. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra.

⁵ Tawamhã Paruhu nhimirowasu'u hã te te wapari za'ra wamhã, tô sena Wanhib'apito Zezusihi zazei uptabi 'wa na ĩsiwasu'u za'ra zéb zarina, ma tô â dawabzuri hã 'manharĩ za'ra, ta norĩ hã.

⁶ Taha wa, Paru hã ma tô tinhib'rata na 'rã upi za'ra. Te te 'rã upi za'ra wamhã, ma tô 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã Tipẽ'ězani hã tãma sômri za'ra. Taha wa, te oto damreme tãma ĩwaihu'u za'ra õ na dama rowasu'u za'ra, hãiba mono bâ. Timreme nai õ nherẽ, 'Re ĩhâimana u'âsi mono, Tipẽ'ězani na te te tãma ĩwaihu'u za'ra zéb zarina, te oto mreme zu. 'Re ĩhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u na te duré dama rowasu'u za'ra.

⁷ Ta norĩ hã, âté 12 na ĩhãiba za'ra hã.

⁸ Tawamhã Paru hã te nasi ãza, zudezu norĩ te, rowahutuzéb u, te te dama rowahutu da. A'amo si'ubdatõ, ma tô ãma ai'utõ, tame te te dama 're rowahutu mono ré hã. Da te tãma 're nharĩ za'ra mono nherẽ, pahĩ ãna ma tô te te dama 're rowasu'u, da te 're saze za'ra mono da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono, za da'ãma 're ĩsib'a'uwẽ mono zém na da te 're saze za'ra mono da, ma tô te te dama 're roti. Taha wa, ni'wam norĩ hã ma tô saze za'ra.

⁹ Tane nherẽ, ni'wam norĩ hã te te saze za'ra õ di, pẽ'ẽ tete za'ra wa. Wanhib'apito 're ĩmorĩzéb zarina 're ĩdanomro mono zép té wasu'u hã ma tô tiwi wẽ'õ za'ra, danho'a, mreme wasété na. Taha wa, Paru hã ma tô tiwi timorĩ za'ra, rowahutuzém hawi. Zezusihi zazei'wa norĩ hã ma tô te te simro, Tiranuhu na aibã nhisi te, romnhorézéb u. Awẽ sidâpâsi, ma tô tame te te tãma 're rowahutu za'ra oto.

¹⁰ Tame te te dama 're rowahutu mono ré hã, maparane ma tô ãma tiwahu. Taha wa, aihĩni Azi'a

na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma 're ãsi'ubumroi mono hã, ma tô Wanhib'apito nhimiroti hã wapari za'ra, zudezu norĩ hã, duré zudezu'õ norĩ zama.

Sewaha 'ra norĩ wasu'u

¹¹ 'Re ãhãimana u'ãsi mono, ma tô Paru hã pawapto, marĩ dama ãmanharĩ waihu'u'õ hã te te dama 're ab'manharĩ mono da, ãwẽ hã.

¹² Romhurizéb da, ã'uza wẽ nhisiwi, te te sima 're ãmazai mono hã ma tô da te 're waibu, ãhãzé ré norĩ ma, te te 're 'wasari mono da. ãsu'u u'õzéb zama ma tô duré da te 're waibu, ãhãzé ré norĩ hã te te 're upi za'ra mono da. Te te 're upi za'ra mono wamhã, ma tô 're séptã'ã za'ra. Wa'uburé norĩ hã ma tô duré dahawi 're wairébé.

¹³ Tawamhã ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã wa'uburé te te dama 're sãmra za'ra mono da, 're ãnomro mono norĩ hã ma tô si'ãma rosa'rata za'ra, Wanhib'apito Zezusihi zadawa para, wa'uburé te te dama 're sãmra za'ra mono da oto, Paruhu ne. Ta norĩ hã Zezusihi zazei'õ'wa nherẽ, Zezusihi zadawa para newa, te oto tãma rob'ru za'ra, wa'uburé ma, ãne:

— Zezusi hã Paru te te dama ãwasu'u hã taha zadawa para, wa aima rob'ru za'ra wa'aba ni, dahawi aiwairébé aba da. — ãne te nasi tãma rob'ru za'ra.

¹⁴ Aibã norĩ hã 7 na ãhãiba hã ma tô ãne hã 'manharĩ za'ra. Séwa na ãmama nhisi za'ra hã. Sasedoti ãpire aré, ãmama hã.

¹⁵ Tawamhã, nimahã bãtã na Sewaha 'ra norĩ hã te te tãma rob'ru za'ra wamhã, wa'uburé te asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Zezusi hã wa tô waihu'u. Paruhu zama wa tô duré waihu'u. E 'wam norĩ hã bété, a norĩ wa'wa

hã. Te aiwaihu'u za'ra wa'aba õ di. — ãne te asa tãma nharĩ za'ra, Sewaha 'ra norĩ ma.

¹⁶ Tawamhã, wa'uburé ré 're ĩmorĩ hã zahadu wa'uburé te te rēme õ wa, sa'ētē, ma tô sô sime za'ra, Sewaha 'ra norĩ zô. Ĩ'uza hã ma tô tiwi hãiwazu za'ra. Ma tô duré te te hãiba hãpré za'ra. Taha wa, Sewaha 'ra norĩ hã ai'uréiwi ma tô sisa're, wa'uburé ré 're ĩmorĩ wi hã.

¹⁷ Tawamhã taha wasu'u hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô tapahi za'ra ni, Zesusihi zadawa para newa, marĩ hã duré da te 're 'manharĩ za'ra mono tã da. Aihĩni, ma tô ĩwasu'u hã wapari za'ra ni, Épézu ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã, zudezu norĩ hã, duré zudezu'õ norĩ hã. Tawamhã da te sazei uptabi za'ra õ nherē, ma tô aihĩni ãma tawata za'ra ni, Wanhib'apito Zesusihi ãma.

¹⁸ Ni'wam norĩ hã te te 're saze za'ra mono õ ré, abzé te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém na ma tô siwasu'u za'ra danho'a, tiwasédé te te 're ĩ'manharĩ za'ra mono zém hawi ĩsipizari za'ra na hã.

¹⁹ Duré ahã na abzé 'manharĩ'wa norĩ hã ma tô ĩbahĩni mono bã siwi sa'wa simisutu, abzé 'manharĩ na rob'ui'ére ré hã. Tawamhã ma tô ãma ro'o za'ra, danho'a. Wa'ãbã za'ētē nherē, ma tô ãma ro'o za'ra. 50 miu na ētē'ubuzi'a prata zapotore na ĩwa'ã hã, simisutu hã.

²⁰ Wanhib'apito mreme hã dama pire di oto. Daro mono bã ma tô da te ãma ropé. Taha wa, da'ahã na ma tô da te 're wapari za'ra oto.

Épézu ãma ro'wa'rutuzé wasu'u

²¹ Tawamhã ãne na romhãimana pari, ma tô Paru hã 'rãwi sima waihu'u, Zeruzarē u morĩ da, Masédoniza wa'wai baba, duré Ataza wa'wai baba. Taha wa, te sima tinha, ãne: “Zeruzarē u ĩmorĩ

parip si, Roma na 'ri nho'õmo nhisi u ãmorĩ da, wa duré ãsima wẽ, te dazabu da." ãne ma tô sima waihu'u.

²² Tawamhã tipawapto'wa norĩ hã ma tô satõrĩ zahuré, Timotiu norĩ hã, Erasituhu me, ãwana neb zahuré da, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Neb zahuré za'u hã Paru hã te a'â nhamra, Azi'a ãma.

²³ Tame sãmra ré, Wanhib'apito 're ãmorĩzéb zarina 're ãdanomro mono zép té wasu'u hã da te wapari za'ra wa, ma tô ro'wa'rudu hã dawiwatobro, Épézu ãma hã.

²⁴ Aibã hã Demetirizu na ãsisi hã êtẽ'ubuzi'a prata na rob'manharĩ'wa hã ma tô ro'wa'rutu na sãna'rata. Rob'manharĩ ãsyryre te te 're ab'manharĩ, Demetirizu hã. Di'ãna na romhãiba nhisi 're ãsimasa mono zém ne hã 'ri ãsyryre te te 're ab'manharĩ, êtẽ'ubuzi'a prata na. Tãma ãromhuri'wa norĩ hã pawa'ábã za'êtẽ di, rob'manharĩ ãsyryre wa'ábã zarina.

²⁵ Tawamhã Demetirizu hã ma tô tãma ãromhuri'wa norĩ zô tihãrã za'ra. Siré ã'manharĩ'wa norĩ zô zama te duré sô tihãrã za'ra. ãtẽme sihutu wamhã, te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— A norĩ wa'wa hã te za ãwapari pese za'ra wa'wa. Wanhimromhuri wa'ábã na wa tô aré wanhibro pese za'ra ni.

²⁶ ãhãna, asi'uihã na ma tô Paruhu nhimiroti hã ãwapari za'ra wa'wa. ãsimromhuri hã ma tô duré ã'madã'ã za'ra wa'wa, ãme Épézu ãma hã duré uburé Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã. Ta hã ma tô te te dama 're anharĩ, 're ãwahãimana za'ra mono zém hawi, 're dasipizari za'ra mono da. Da'ahã na ma tô saze za'ra ni, ãsimrowahutu

na hã. Marĩ hã danhib'rata na da te 're ĩ'manharĩ za'ra mono hã tô sena ĩwaihu'u pese õ di, u, ãma 're ĩdawata za'ra mono da hã. ãne te te dama 're rowahutu, ta hã.

²⁷ Taha wa, romnhimimnhasi di, wan-himiromhuri za'ra hã da te dasiwi wẽ'õ za'ra õ'umnhasite. Tawamhã e wanhimiromhuri si te za dasiwi wẽ'õ za'ra ni. Mare di. Di'ãna ĩwaihu'u pese te, 'ri wamri hã te za duré dasiwi wẽ'õ za'ra ni. Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma uburé 're ĩdasi'ubumroi mono hã, ãma 're ĩdawata za'ra mono zé hã te za da te dasima 're wasu'u wasété za'ra, daro mono bâ ãma 're ĩdawata za'ra mono zé hã, tô õ hã Di'ãna na ĩwaihu'u pese wamri hã. Ta hã dama tarére wa, te za tô da te dasiwi 're wẽ'õ pese. — ãne te tãma nharĩ za'ra, Demetirizu hã.

²⁸ ãne hã ĩmreme te te wapari za'ra wamhã, ma tô ab'ru za'ra ni. Ma tô 're hãsi, hãrã 'rãihã na:

— Di'ãna hã, ta hã ĩwaihu'upe. Danhipai u, dama siptete uptabi di. ãme, Épézu ãma 're ĩwasi'ubumroi mono hã ãma 're ĩwawata za'ra mono hã, wẽ uptabi di. — ãne ma tô 're hãsi.

²⁹ Tawamhã 'ri nho'õmo ãma ma tô dazahi hã te te ropé, 'ri wa'õtõ mono bâ. Uburé ro'wa'rutu di oto. 'Ri nho'õmo ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã te nasi tihãrã na ai'rahãri za'ra. Tawamhã Paru norĩ siré 're ĩneb zahuré hã ma tô dasiwi pamrami ni, Da'izu norĩ hã, Aritacuhu me. Masédoniza ãma 're ĩsimasisi zahuré mono aré, ta norĩ hã. Tawamhã dasi'aba're na ma tô ĩpano na dasiwi sari zahuré ni, dasi'rã'õtõzéb u, da'ahã uptabi na.

³⁰ Paru hã datême morĩ neza, te te dama nharĩ da. Tane nherẽ, Zezusihi zazei'wa norĩ hã ma tô siwi wairĩ, morĩ tã da.

³¹ Duré ĩsiwadi norĩ hã tame danhib'apito norĩ hã ma tô duré ĩtẽme da'mazatõrĩ za'ra, te te tiwi rosawi za'ra da, dasi'rã'õtõzéb u morĩ tõ da, dazahi wa.

³² Marĩ u newa, sisatõrĩ wa, ma tô tamomo ubumro ni. Tawamhã dasi'rã'õtõzéb ãma ma tô 're dahãsi, damreme aimawi na. Damreme aiwab õ di. Siwa'ru te nasi ãma ai'rahãri za'ra ni, dahãrã na.

³³ Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô aibã ma rob'ru za'ra, Aresãdiri na ĩsisi ma, danho're sab da. Ma tô siwi wada'u aré Aresãdiri hã, timreme na te te dawı robzãri da. Taha wa, ma tô tinhib'rada hã hãıwi dama wẽ, ari'iwi dasi'ubumro da, te te dama rowasu'u da.

³⁴ Tane nherẽ, zudezu na 're ĩhãimana mono na da te waihu'u za'ra wamhã, ma tô sa'ëtẽ tihãrã 'rãihã na 'mahãrã za'ra. ãne te õhõ si 'mahãrã za'ra:

— Di'ãna, ta hã ĩwaihu'upe. Danhipai u, siptete uptabi di, ãma 're ĩwawata za'ra mono hã, ãme Épézu ãma hã. — ãne te nasi sa'ëtẽ 'mahãrã za'ra ni. Dahãrã hã da te sahãri su'u za'ra õ di. Maparane bãtã pibuzé hã ma tô da'ãma ai'utõ, da te nasi 'mahãrã za'ra ré.

³⁵ Tawamhã 'ri nho'õmo ãma danhib'apito pazapari'wa hã ma tô dazadawa uwati, ari'iwi dasi'ubumro da. Tawamhã dawarõtã'ã wapsi, te oto dama roti, ãne:

— Épézu ãma 're ai'ubumroi wa'aba mono norĩ, ĩwapari pese za'ra wa'aba. Wa norĩ hã ãme Épézu ãma 're ĩwasi'ubumroi mono hã Di'ãna hã ĩwaihu'upe 're ĩsa mono zé hã wa wa te 're 'madã'ã pese za'ra, 'ri hã. Di'ãnahã hãiba ne ëtẽ 'manharĩ hã hãıwa

hawi watěme we ĩwaptã hã taha zama, wa wa te 're 'madâ'â za'ra, ãme.

³⁶ Tawamhã ãne hã ni'wa te te wawi sawi waihu'u za'ra õ di za. Taha wa, te za aiwaimri aihâimana za'ra wa'wa, marĩ na wa te rosa'rata pese za'ra ãna, wa te 'manharĩ za'ra tõ da.

³⁷ Aibã norĩ hã we asiwi ĩpamrami 'wa hã, Di'ãna ĩsabzém hawi, marĩ na sipsaihuri zahuré õ di. Pi'õ hã ãma 're ĩwawata za'ra mono hã te te wasu'u waseté zahuré õ di duré.

³⁸ Æne wamhã, Demetirizu hã, duré tãma ĩromhuri'wa norĩ zama marĩ ĩwasété na te te tãma nharĩ za'ra da, ãwa wei wama siwasu'u za'ra õ di za. Dama rowairébé'wa norĩ u si te za wasu'u za'ra. Tamep si dawasété na dama ĩnharizé hã.

³⁹ Wazadawa pibu za'ra wa'aba da, wazô aihârâ ze za'ra wa'aba wamhã, wa za ãme wasi'rã'õtõ waré ni, rowē na 're ĩwahâimana za'ra mono zéb zarina, wawaimri na.

⁴⁰ Æ bātã na wasi'rã'õtõ waré õ wa, romnhim-imnhasi di, wanhib'apito nhimiroti, wa te ĩ'madâ'â za'ra õ zarina, wazada sahi õ'umnhasite. Marĩ hã hâimana õ nherē, ma ro'wa'rudu hã watobro. Wasi'rã'õtõzém na ni'wa te te wazadanharĩ za'ra wamhã, e niha wa za asa tãma rowasu'u za'ra ni. Asa wa te tãma rowasu'u waihu'u za'ra õ di za. — Æne te dama roti, danhib'apito pazapari'wa hã.

⁴¹ Æne na te te dama roti parimhã, ma tô dama rob'ru, dawairébé da oto.

20

¹ Tawamhã damreme 'wa'rudu hã ma tô sahâri za'ra ni. Rowē di oto. Rob u'âsi nomro wamhã, Paru hã ma tô Zezusihi zazei'wa norĩ zô tihârâ za'ra. Taha wa, ma tô tãma roti za'ra, siptete sina

're hâimana za'ra mono da. Tawamhã, ma tô oto tãma siwasu'u za'ra, za oto ĩmorĩ na hã. Taha pari, te oto mo, Masédoniza u.

Paru hã Zeruzarẽ u apã ĩmorĩzé wasu'u, Masédoniza wa'wai baba

² Tawamhã Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi wa'wai baba, ma tô ro'razã, Paru hã. Daza'rui mono bâ 're morĩ ré, ma tô ĩsazei'wa norĩ hã pawaptob za'ra ĩsimiroti na, siptete sina 're hâimana za'ra mono da. Taha parip si, ma tô mo, Deresiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u.

³ Tame sãmra ré, ma tô a'amo si'ubdatõ ãma ai'utõ. Tawamhã ma tô sima rosa'rata, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u morĩ da. Tane nherẽ, rowa'u'u na uba'renem na sébré õ ré, ma tô wapa, zudezu norĩ te te sima ĩhãiba za're zé wasu'u hã. Taha wa, ma tô sima ãma saprĩ, ti'ai babap si apã morĩ da oto, Masédoniza wa'wai baba.

⁴ Morĩ wamhã, aibã norĩ hã ma tô ĩsiré ai'aba're. Ta norĩ nhisi za'ra hã, ãne: Sopaturu hã Pirõhõ 'ra hã, Bereza ãma 're ĩsãmra mono, duré Aritacu norĩ, Seduduhu me, Tesaronita ãma 're ĩsimasisi zahuré mono hã, duré Da'izu, Derebi ãma 're ĩsãmra mono hã, duré Titicu hã Toropimuhu me, Azi'a ãma 're ĩsimasisi zahuré mono hã, duré Timotiu hã.

⁵ Ta norĩ hã ma tô wawana ai'aba're, Torowadi na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame ma tô wazõ mapari za'ra.

⁶ Tawamhã ĩ'u'ëtẽ duptoi'õ na dasa da te huri parip si, Piripu na 'ri nho'õmo nhisi hawi wa tô wanem ni, Torowadi u rowa'u'u na uba'renem na. Bãdã 5 na ma tô wa'ãma ai'utõ, tamomo wasi'aba'rei ré. Tame, wa tô wasi'ãma aihutu ni apã, aibã norĩ hã wawana ĩsi'aba're norĩ ãma.

Romhuri misi, ma tô wa'ãma ai'utõrĩ za'ra, tame wasi'ubumroi ré.

Paru hã Torowadi ãma te te ïromhurizé wasu'u

⁷Tawamhã sabadu barana wa tô wasi'rã'õtõ ni, tame ãsazei'wa norĩ hã 're ãsi'ubumroi mono norĩ me, ã'u'ëtê wapu hã wa te huri da. Tawamhã Paru hã sisa'u ma tô wama roti za'ra, awẽ za oto morĩ na dâ'ãsina. Simiroti za'ëtê na te mara wa'wam nherê, zahadu wama roti za'ra.

⁸Tamemhã rob'uiwẽzé hã ahâ di, hâimo ãwasi'ubumrozéb ãma hã, si'ubdatõ 'ri 're si'uzusi ãma hã.

⁹Tawamhã 'ritéi'wa hã, Eticu na ãsisi hã ma tô 'ri zadazâri ãma nhamra, Paru hã te te wama roti za'ra ré. Simiroti za'ëtê wamhã, aptâ'â di, 'ritéi'wai ma hã. Aptâ'â uptabi wa, ma tô nhono. Sõtõ pese ré, ma tô waptârã ti'ai u, hâimo 'ri zadazâri hawi. Tawamhã dá'â sirõmo, ma tô siwi ti'â.

¹⁰Taha wa, Paru hã ma tô ãtẽme si'ra. Te te ãtẽme si'rai wamhã, ma tô tãma aiwẽ'ẽ. Tawamhã ma tô ãré pahato, te te sa'ra da. Tawamhã ãne ma tô dama tinha:

— Aipẽ'ẽwara za'ra wa'aba tõ. Hâiba ré, te nomro.
— ãne te dama tinha.

¹¹Taha pari, ma tô apâ sai'u. ã'u'ëtê wapu hã ma tô te te wẽ'ẽ oto. Taha pari, ma tô te te tãma sõmri, ãsiré ãsi'ubumro norĩ ma. Tawamhã te ãme tisa za'ra. Taha pari, te duré tãma roti za'ra. Te te tãma roti za'ra ré, ma tô tiwi tirowa'a. Rowa'a wamhã, ma tô oto tiwi timorĩ za'ra.

¹²Tawamhã 'ritéi'wa hã hâiba ré ma tô siwi saprõ, ãsõrõwa u. Ta hã ma tô tãma rowẽ wazere za'ra, ãsazei'wa norĩ ma hã.

Paru hã Torowadi hawi Miretu u ãmorĩzé wasu'u

13 Tawamhã wa norĩ hã wa tô asisi ni, rowa'u'u na uba'renem na. Taha na wa tô ai'aba'ré ni, Asôsi na 'ri nho'ômo nhisi u, Paruhu zô tame wanhimi-pari za'ra da. Paru hã ma tô sima pisutu aré, ti'ai baba ãma morĩ da. Taha wa, tamomo te za wa'ãma tiwisi za'ra.

14 Tawamhã Asôsi u wisi wi, ma tô watême tizébré za'ra, rowa'u'u na uba'renem na.

15 Tawamhã taha na wa oto ai'aba'ré ni, Mitireni na 'ri nho'ômo nhisi u. Awěpsi, ma tô duré uba'rene hã waré wara, Ti'osi na rob'ré za'iti nhisi wa'wai baba. Tawamhã awě amo na ma tô wi, Samo na rob'ré za'iti nhisi u hã. Tawamhã awěm na si wa tô oto aihutu ni, Miretu na 'ri nho'ômo nhisi u hã, uba're nhimizahârizéb u.

16 Paru hã ma tô aré sima rosa'rata, Épézu u hã sipa tō da, Zeruzarē u wisi su'u da. Taha wa, Azi'a na danhipti'a nho'ômo nhisi ãma sãmra zeĩ õ di oto. Pētecoti na bātā wana, Zeruzarē u ĩwisi su'u da si, ma tô sima wē, Paru hã.

Paru hã Épézu ãma da'madâ'â'wa norĩ ma, te te ĩrotizé wasu'u

17 Tawamhã Paru hã Miretu ãma sãmra ré, ma tô da'mazatō, Épézu u, ĩsazei'wai 'madâ'â'wa norĩ zô ĩtême si'aba'ré da.

18 ĩtême sihutu wamhã oto, ma tô ãne tãma rowasu'u za'ra, Paru hã:

— A norĩ wa'wa hã ma tô ĩnhimiromhuri na ĩwaihu'u za'ra wa'wa, asiré 're ĩhâimana za'ra wa'aba mono ré hã. Azi'a u ãma ĩwisi na'rata zém hawim haré, duré aihawi wa'aba za ĩmorizéb u hã ma tô ãne na hã ĩ'ãma ĩwaihu'u za'ra wa'wa.

19-21 ĩsina 're ĩwata mono ãna, wa tô Wanhib'apito ma si te 're romhuri u'âsi. Zudezu norĩ hã

nasi ĩzada siwada'uri za'ra wa, ĩma ropire uptabi di. Taha wa, ĩwawa sina, wa t  te t ma 're romhuri, Wanhib'apito ma. Tane nher , ĩwasu'uw  h  te aiwi wasu'u zaz ri za'ra wa'aba   di.  ne na ma t  ĩ ma ĩwaihu'u za'ra wa'wa. Danho'a wa t  te aima  ma 're rowasu'u za'ra wa'wa, 'ri baba zama. Zudezu nori ma, dur  zudezu'  nori ma zama, wa t  te t ma 're roti pese za'ra, tiwas t  wi 're sipizari za'ra mono da, 'Re ĩh imana u' si mono niw  're nomro mono da, Wanhib'apito Zezusi h  te te 're saze za'ra mono da.

²²  h na Zeruzar  u wa za mo, 'Re ĩh imana u' si mono p ' zani te te ĩma ĩwaihu'uz b zarina. Tame za mar  h  ĩz  ĩwatobro h  te waihu'u   nher , wa za mo. Tane nher , wa za mo t .

²³ 'Ri nho'omo mono b  're ĩmor  r , ma t  'Re ĩh imana u' si mono p ' zani h  te te ĩma 're awaihu'u,  ne: Tame, te za dazaz b 're ĩnher  ni. Ropire h  wa za t  te 're s pata.

²⁴ Tane nher , ĩh iba r  're ĩmor  da h , ĩh iba h  te ĩsima sawi   di. Wanhib'apito Zezusi h  ma t  ĩnhimiromhuri h  ĩma tis , 'Re ĩh imana u' si mono nhimizawi pese z  wasu'u na te dama 're sadawa wasu'u mono da.  nhimiromhuri h  te t ma  ma uwaimrami da, wa ĩsima w , taha si.

²⁵⁻²⁷ – Airo mono b , te 're aiwaimrami aba mono r  h , wa t  te aima 're rowasu'u za'ra wa'wa, 'Re ĩh imana u' si mono, da' ma 're ĩsib'a'uw  mono z  wasu'u na h . Tawamhã niwamhã 'Re ĩh imana u' si mono nhimiroti h  te aiwi wasu'u zaz ri aba   di. Mare di.  h na, wa h  Paru, wa ĩsina waihu'u, za ĩzabu na sahu za'ra wa'aba   na d ' sina. E tawamhã ĩnhimiromhuri na te ai' ma upa za'ra wa'aba b , te za as 'reptuz 

hã asiwi ï'manhimini wa'wa. Mare di. Asi'uihã na te za asisimini za'ra wa'wa 'rãwi. ãne na hã tô sena wa tô waihu'u.

²⁸ Taha wa, te za 're asi'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, 're anomro wẽ wa'aba mono da. Duré ïsazei'wa norĩ hã te za 're ï'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, siré 're ïsi'rã'õtõ mono norĩ hã. 'Re ïhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ma tô sima aipisutu za'ra wa'wa, ïsazei'wa norĩ hã tãma 're 'madã'ã za'ra wa'aba mono da. Ti'ra wapru na ma tô ïsazei'wa norĩ hã wa'ã, tite da. Taha wa, pone'ẽrebã 'madã'ã'wa norĩ ne, te za 're ïda'madã'ã pese za'ra wa'aba mo, 'Re ïhãimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã.

²⁹ Aihawi ïmorĩ za'ra wa'aba wamhã, ni'wam norĩ hã te za we asõ ai'aba'rúi wa'wa. Abaze zahi, pone'ẽrebã da, 're ïsahi za'ra mono ne, te za asada tizahi za'ra wa'wa. Tinhimirowahutu wasété na te za asada tihãimana za'ra wa'wa. Ai'ãma pẽ'ẽzé za'ra wa'aba õ di za. ãne wa tô ai'ãma waihu'u sirõmo za'ra wa'wa.

³⁰ Duré ni'wam norĩ hã asiré wa'aba nherẽ, te za aima sadawa hapese za'ra wa'wa, ïsiniwĩ 're anomro aba mono da, ïsazei'wa norĩ hã uburé ïsiniwĩ 're nomro mono da.

³¹ Taha wa, te za asimiza'rese sina 're aihãimana za'ra wa'aba mo, ta norĩ wi. Te aima 're roti za'ra wa'aba mono ré hã, ma tô si'ubdatõ ï'ãma tiwahu. Rowa'a na wa tô aihãiba mono bã te aima 're roti za'ra wa'wa, barana zama, ïwawa sina. Roti hã niwa te aiwi sazãri za'ra wa'aba õ di. Taha wa, ma'ãpé ïnhimiromhurizém na 're aipo're pu'u u'ãsi za'ra wa'aba mono za.

³² — ãhãna hã 'Re ïhãimana u'ãsi mono ma, wa za oto airẽme za'ra wa'wa, taha si te te 're ai'madã'ã za'ra wa'aba mono da oto. ïsimizawi pese zé wasu'u

na te za 're asõpré u'âsi aba mo. Ta hã te za te te 're aipawaptob u'âsi za'ra wa'wa, ãsaze za'ra wa'aba zém na aiprédup sina 're aihâimana za'ra wa'aba mono da. Uburé marĩ ãwē hã tinhib'a'uwē norĩ ma, te te 're ã'anhomri mono hã te za duré aima sômri za'ra wa'wa, ate za'ra wa'aba da oto.

³³ Wa hã danhibrob zô, te 're rob'ruiwapari mono õ di, rob'uiprazém na duré da'uza na.

³⁴ Duré ãhâimanazéb da, wa tô ãnhib'rata na te 're romhuri, ãsiré norĩ hâimanazéb da zama. ãne na ma tô a norĩ wa'wa hã asiwi ãwaihu'u za'ra wa'wa.

³⁵ ãnhiromhuri pese na wa tô aima ãma asanho za'ra wa'wa, sib'uware na 're ãhâimana za'ra mono norĩ hã wanhiromhuri na wa te ãma 're pawaptob za'ra mono da. Wanhib'apito Zesusihi mreme na te za 're aipo're pu'u u'âsi za'ra wa'aba mo. ãne ma tô wama waihu'u za'ra: “Ni'wa hã marĩ na te te dawari wamhã, da te tãma sômri wamhã, tãma rowē di. Tane nherē, te te 're ãda'azari mono ma hã ãsipai u tãma rowē uptabi di.” ãne Wanhib'apito Zesusihi mreme hã. — ãne ma tô Paru hã da'madã'ã'wa norĩ ma waihu'u za'ra.

³⁶ Tawamhã Paru hã mreme parimhã, ma tô da'madã'ã'wa norĩ me hi'rãtitõ asimro, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, mreme zusi da.

³⁷ Mreme zusi pari, wawa sina ma tô Paru hã nasi tinho'utu awaibu, te te sawi za'ra da, ãma pē'ezé za'ra wa. Ma tô duré nasi tob'rata hãrã za'ra.

³⁸ Za niwamhã te te ãhãiba pibui za'ra õ na tãma siwasu'u za'ra wa, ãma pē'ezé uptabi za'ra di. Tawamhã ma tô ãme ai'aba'ré, rowa'u'u na uba'reneb u.

21

Paru hã Zeruzarẽ u ãmorĩzẽ wasu'u 'rãsudu

¹ Tame wa tô oto wasisawi za'ra ni. Taha parip si, wa tô wasima wapã za'ra ni. Tawamhã rowa'u'u na uba'rene hã ma tô oto waré tiwara za'ra awa'awi, Cosi na rob'rẽ za'iti nhisi u. Tamomo wasihutu wamhã, awẽpsi, wa tô duré ai'aba'rẽ ni, Rodisi na rob'rẽ za'iti nhisi u, uba're nhimizahãrizéb u hã. Tawamhã ta hawi, wa tô ai'aba'rẽ ni, Patara na 'ri nho'õmo nhisi u.

² Tame, wa tô wasiwi sõpõtẽ ni, rowa'u'u na uba'rene hã, Penisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi u ãwara da hã. Tawamhã taha na wasi'aba'rẽ da, wa tô asisi ni.

³ Uba'rene hã waré wara ré, wa tô Sipri na rob'rẽ za'iti nhisi hã 'madã'ã za'ra ni, wanhimi'e niwĩ. Õne haré ma tô waré wara, Siriza na danhipti'a nho'õmo nhisi u. Taha wa, wa tô Tiru na 'ri nho'õmo nhisi u oto aihutu ni, tamomo da te ãro'wasari hã da te sa'ra za'ra da. Tame wa tô wawairébẽ ni, uba're hawi.

⁴ Tame wa tô Zesusihi zazei'wa norĩ hã sõpõtẽ za'ra ni. Wasisõpõtẽ za'ra wamhã, romhuri misi, ma tô wa'ãma ai'utõrĩ za'ra, wasiré wasi'ubumroi ré hã. Tawamhã ãsazei'wa norĩ hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani te te tãma ãwaihu'u za'ra zéb zarina, ma tô Paruhu ma roti za'ra, Zeruzarẽ u morĩ tõ da.

⁵ Tawamhã bãdã hã wasi'aba'rẽzéb da hã ãwa waptã'ã wamhã, ãsazei'wa norĩ hã ma tô wasiré ai'aba'rẽ, ã zaihã u, 'ri nho'õmo nhiti. Aihĩni ma tô wasiré ai'aba'rẽ, aibã norĩ hã duré ãmro norĩ hã, duré ã'ra norĩ me, te te wazawi za'ra da. Tame wa tô wahi'rãtitõ asimro ni, supara 'ré wa, wamreme zusi da.

⁶ Wasisawi za'ra pari, wa tô asisi ni apâ uba're wawê neb 're, wasi'aba'ré da. Ta norĩ hã 'ri tême ma tô apâ ai'aba'ré.

⁷ Tawamhã Tiru hawi, wa tô ai'aba'ré ni. Wasi'aba'rúi wamhã, Patorema'ida na 'ri nho'ômo nhisi u, wa tô aihutu ni. Tame ãsazei'wa norĩ hã wa tô sawi za'ra ni. Tame ma tô bådâ hã misi wa'ãma ai'utõrĩ za'ra, ã'rata wasi'ubumroi ré hã.

⁸ Tawamhã awêpsi, wa tô ai'aba'ré ni, Sézareza u. Tame wa tô asimro ni, Piripihĩ nhorõwa ãma. Piripihĩ Zezusihĩ wasu'uwê na ãsazei'õ'wa norĩ ma rowasu'u'wa, ta hã. ⁷ na ãsazei'wa norĩ pawapto'wa da, da te ãpisutu za'ra norĩ me, aré 're ãhãimana mono, Zeruzarê ãma.

⁹ ã'ra norĩ sipi'õ norĩ hã ãmro'õ za'ra hã maparane si'uiwa na ãhãiba hã, te 'Re ãhãimana u'ãsi mono hã te te dama 're sadawa wasu'u za'ra.

¹⁰ Tame ma tô bådâ hã nasi wa'ãma si'utõrĩ za'ra. Tawamhã aibã hã ma tô watême tiwisi za'ra, Zudeza na danhipti'a nho'ômo nhisi hawi. Aibã hã 'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa, Adabu na ãsisi hã.

¹¹ Watême wisi wi, ma tô Paruhu usisizé hã tiwi waze. Ma tô ãma sipara'õtõ wasisi. Ma tô duré ãma sipawasisi. Taha pari, ma tô wama rowasu'u za'ra, ãne:

— 'Re ãhãimana u'ãsi mono pẽ'êzani hã ãne ma tô ãma waihu'u: “Ã da'usisizép tede'wai ma, te za zudezu norĩ hã ãne 'manharĩ za'ra, Zeruzarê ãma 're ãsi'ubumroi mono hã. Zudezu'õ norĩ ma, te za hãiba nhomri za'ra.” — ãne ma tô wama waihu'u sirõmo za'ra, Adabu hã.

¹² Tawamhã ãmreme wa te wapari za'ra wamhã, tame ãsazei'wa norĩ 're ãsi'ubumroi mono norĩ me, wa

tô Paruhu wi rosawi za'ra ni aré, Zeruzarẽ u morĩ tũ da.

¹³ Tawamhã asa te wama nharĩ za'ra:

— E niha da, ma aiwa'õ na ĩwi ĩrobzei'õ za'ra wa'wa. Zeruzarẽ u hã ĩmorĩ da si, wa tô ĩsima rowẽ upta. Zezusi hã, Wanhib'apito na te 're sisi mono wa, ãté te za dasiwi ĩnherẽ ni, dazazéb 're. ãté, wa za dârâ. Tane nherẽ, ĩma wẽ di tô, tamomo ĩmorĩ da hã. — ãne ma tô wama siwaihu'u za'ra asa, wa te waihu'u za'ra da.

¹⁴ Taha wa, Zeruzarẽ u morĩ tũ da, wa te oto tiwi rosawi waihu'u za'ra õ di. Taha wa, wa tô tãma nharĩ za'ra ni oto:

— Wẽ di tô. Mo oto aimorĩ. Wanhib'apito te te aima ĩwẽzéb uwaibaba, te za tô ĩ'manha. — ãne wa tô tãma rob'ru za'ra ni.

¹⁵ Tame wahãimana za'ra ré, syry na ma wa'ãma ronomro. Tawamhã wanhibro hã wa oto wasima ubumro za'ra ni, Zeruzarẽ u wasi'aba'ré da. Taha pari, wa tô wawairébé ni oto.

¹⁶ Sézareza ãma ĩsazei'wa norĩ hã ma tô wame si'mazatõrĩ za'ra, umro na wame 'masi'aba'réri hutu da. Tawamhã Menasõhõ nhorõwa u ma tô wame ai'aba'ré, tame wasi'ubumro da a'â. Duréihã ĩsazei'wa, Menasõ hã. ĩpotozé hã Sipri na rob'ré za'iti nhisi hã.

Paru hã Zeruzarẽ ãma 're ĩsãmra mono zé wasu'u na'rada

¹⁷ Tawamhã Zeruzarẽ u wasihutu wi, ma tô ĩsazei'wa norĩ hã to sina wazawi za'ra.

¹⁸ Tawamhã awẽpsi ma tô Paru hã wame timorĩ za'ra, Ti'aduhu u. Tame, ma tô uburé pese ubumro, ĩsazei'wai 'madâ'â'wa norĩ hã.

¹⁹ Tawamhã Paru hã ma tô uburé sawi za'ra, timreme na. Te te sawi za'ra parimhã, ma tô

tinhimromhurizém na tãma siwasu'u za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono, zudezu'õ norĩ ma, uburé te te 're ã'ab'manharĩ mono zéb zarina.

²⁰ Paruhu mreme te te wapari za'ra wamhã, aihĩni ma tô ãma tiwata za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma. Taha wa, te asa tãma rowasu'u za'ra, Paruhu ma:

— Wasisãnawã, ãhãna wa za aima wasiwasu'u za'ra ni. Zudezu norĩ hã, wasiré norĩ hã ahã uptabi na ma tô Zezusi hã te te sina 're umnhasi za'ra, Danho'reptui'wa na. Aihĩni, te simi'ẽ na 're hãimana za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina.

²¹ Ta norĩ hã ma tô aiwasu'u wapari za'ra, wasiré zudezu norĩ ma, asimirowahutu wasété newa. Mozésihi nhimi'ui'éérézézé hã, te wasiré zudezu norĩ wi ãsawi za'ra, u, daro mono bâ 're ãhâimana za'ra mono wi, ãma 're hãimana za'ra mono tã da. Duré Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina, ti'ra norĩ te te 're sihãiwata nhihãri za'ra mono tã da, ma tô, u, wasiré zudezu norĩ wi ãsawi. ãne ma tô aiwasu'u hã wapari za'ra, ta norĩ hã.

²² ãhãna aihĩni, te za aiwaihu'u za'ra ni, we aiwisizém na hã. E marĩ, wa za tawamhã 'manharĩ za'ra ni, ãne aiwasu'u hã tô senai õ na da te waihu'u za'ra da.

²³ Tawamhã ãne wa za aima roti za'ra ni, marĩ 'manharĩ da, 're aihãimana wẽ mono zé hã da te waihu'u za'ra da. Wawa'wa, aibã maparane si'uiwa na ãhãiba hã marĩ na ma tô tãma ropisutu za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma.

²⁴ Tawamhã te za asiré ãsimroi mo, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u, marĩ hã Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina asiré 'manharĩ za'ra wa'aba da, 'Re ãhâimana u'âsi mono

ma, aihâiba wasété ãna aihâimana za'ra wa'aba da, tâma. Tawamhã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, pone'ërebâ te te siwi ìsimro hã te za tâma ìwa'âbâ za'ra. Tawamhã te za oto si'rãpari za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, te te ìropisutu za'ra zéb zarina, te te tâma ãma ì'uwaimrami za'ra na da te ìwaihu'u za'ra zéb da hã. Æne hã 'manharĩ wamhã, aihĩni te za aiwaihu'u za'ra ni oto, aiwasu'u hã tô senai õ na hã. Te za duré aiwaihu'u za'ra ni, 'Re ìhâimana u'âsi nhimiroti 'rata na Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina 're ì'aihâimana mono zém na hã. Æne hã 'manharĩ da, wa aima roti za'ra ni, wasiré ìsazei'wa zudezu norĩ, te te aiwaihu'u za'ra da.

²⁵ E niha tawamhã zudezu'õ nherë, ìsazei'wa norĩ 're ìhâimana za'ra mono zéb da hã. Æne wa tô tâma roti pari za'ra ni: “Danhimizama hã romhâiba 'manharĩ ãma 're dawata za'ra mono da, da te 're ìsimroi mono nhi hã 're huri aba mono õ di za. Duré ìwapru hã 're âhuri aba mono õ di za. Duré danhimizama da te 're ìsõ'reti za'ra mono nhi hã 're huri aba mono õ di za. Duré aihâiba na asiwi 're asipsaihuri za'ra wa'aba mono õ di za.” Æne wa tô tâma rob'ui'ééré za'ra ni. — Æne te Paruhu ma rowasu'u za'ra.

²⁶ Tawamhã Paru hã ma tô ãma saze za'ra, aibâ norĩ siré morĩ da. Tawamhã awëpsi, ma tô Paru hã te te simro, aibâ norĩ hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb u. Marĩ hã ma tô ìsiré 'manharĩ za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, hâiba wasété ãna tâma hâimana za'ra da. Taha pari, ma tô ãzé, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhorõwa u. Sébré wamhã, ma tô dama pisutu bâdâ hã, marĩ te te siwi ì'manharĩ 'rãsutu zéb da hã. Te te siwi 'manharĩ parimhã, te za marĩ hã ìhâiba mono bâ tâma sômri za'ra, sasedoti norĩ ma, si'udâna za'ra.

Tawamhã te za waihu'u za'ra ni, 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, te te ã'manharĩ 'rãsutu za'ra zém na hã.

Zudezu norĩ hã, Paruhu zada ãsiti'ru za'ra zé wasu'u

²⁷ Tawamhã bâdâ 7 na zahadu ãma si'utõrĩ õ di, te te siwi ã'manharĩ 'rãsutu zéb u hã, Paru norĩ hã. Romhuture di oto. Tawamhã zudezu norĩ hã Azi'a hawi ãsihudu ma tô Paru hã sima sãmri za'ra, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma. Izarazéhé nhihudu norĩ te, 'ri 'wawi wa'ra ãma sãmra ré, ma tô siwi 'madâ. Taha wa, ma tô sada dawada'uri wasété za'ra, Paruhu da. Tawamhã ma tô oto siwi pa'â, Paru hã.

²⁸ Taha wa, te si'mahârâ za'ra zudezu norĩ hã, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, wei wa'ãma ana wa'aba. ã hã aibâ hã ma tô daro mono bâ te te dama 're rowahutu, da te dasiwi wawê'õ za'ra da, duré Mozésihi nhimiroti hã da te dasiwi wê'õ za'ra da, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhorõwa zama da te dasiwi wê'õ za'ra da. Ma tô duré zudezu'õ norĩ hã we te te simro, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u. ãsõrõwa hã wê nherê, ma tô wawi wasété za'ra. — ãne ma tô da'mahârâ za'ra, tãme ãsi'rã'õtõ norĩ hã, aihĩni Paruhu zada dazahi za'ra da.

²⁹ Ta norĩ hã ma tô aibâ hã 'madâ'â za'ra aré, Toropimu na ãsisi hã, Épézu ãma 're ãsãmra mono hã. 'Ri nho'õmo nhi'riti na Paruhu siré morĩ ré, ma tô 'madâ'â za'ra. Taha wa, ma tô ãma romnomri za'ra, zudezu'õ nherê, 'Re ãhâimana u'âsi mono nhorõwa u Paru te te sãprõni 'ru te. Taha wa, te ãne da'mahârâ za'ra, zudezu norĩ hã.

³⁰ Taha wa, Zeruzarê 'remhã 'ri wa'õtõ mono bâ ma tô ro'wa'rudu hã te te ropé. Tawamhã

Paruhu zô ma tô dasitême dasisa're, 'Re ãhâimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u. Ma tô dasiwi pa'âri ni 'ri para, rob u da te dasiwi wazere da. Da te dasiwi wazere parip si, ma tô oto tiwi 'ri nhitom ni.

³¹ Tawamhã te aré dasiwi wĩrĩ ni. Tawamhã da te aré dasiwi ãwĩrĩzé wasu'u hã ma tô wapa, Roma na 'ri nho'ômo nhisi hawi da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã, Zeruzarẽ ãma 're ãdasi'ubumroi mono norĩ ãsib'ru za'ra zé wasu'u hã.

³² Tawamhã awa'awi ma tô tinhib'a'uwẽ norĩ zô hãrãhai'aba'rẽ za'ra, tiwada'uri'wa norĩ me siré sisa'rei mono da, datême. ãtême ãsisa'rei mono hã da te 'madã'ã za'ra wamhã, ma tô ãma rosahãri za'ra ni, Paruhu ãma hã.

³³ Tawamhã apito hã ma tô Paruhu u ai'rẽ 'rãwi. Ma tô pa'ã. Taha pari, ma tô duré da'wapéi'wa norĩ ma ti'ru, te te siwi pawasisi da, maparane ãsi'uwazi nhorõ rutu na. Taha pari, ma tô ãma da'azadanha, ãne:

— E 'wa hã ã hã aibã. E marĩ ma tô 'manha. — ãne ma tô ãma da'azadanha.

³⁴ Tawamhã dasiwa'rãmi te nasi tãma 'mahãrã za'ra ni, dasimana'rãmi hawi. Da te tãma wasu'u waré za'ra õ di. Dahãrã si'rahãri ahã wamhã, ãwasu'u uptabi hã te te waihu'u õ di, apito hã. Taha wa, da'wapéi'wa norĩ ma, ma tô ti'ru, Paru te te siwi saprõni da, tinhorõwa u.

³⁵ Tawamhã hãimo 'ri para u sai'urizéb u sihutu wamhã, da'wapéi'wa norĩ hã ma tô te te siwi upari, Paru hã, zudezu norĩ hã sahi sina, ãsarina si'aba'rẽi wa.

³⁶ Taha wa, ma tô nasi tãma 'ru za'ra, ãne:

— Wĩrĩ aba. Wĩrĩ aba. — ãne te nasi tãma 'ru za'ra.

³⁷ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã apito nhorõwa u te te siwi 'mazébré õ ré, Paru hã ma tô apito ma tinha, ãne:

— E aima wẽ õ di, aima ĩsiwasu'u da hã. — ãne te tãma tinha, deredu norĩ mreme na.

Tawamhã apito hã te asa tãma tinha:

— E nare aima waihu'u pese di, deredu norĩ mreme hã.

³⁸ Wa tô aré aiãma romno, a hã ezipsiu newa. Nimosi ni'wa hã ezipsiu hã ma tô aibã norĩ ãma aiwanhizari za'ra. Ta hã 4 miu na ma tô te te simro, rowasété 'manharĩ'wa norĩ hã a'ubuni u. Roma ãma apito wi sipizari za'ra da, dapãrízéb ré, ma tô te te simro. 'Wazé, a hã simroi mono õ di. — ãne te tãma tinha, apito hã.

³⁹ Tawamhã Paru hã te asa tãma tinha:

— Wa hã zudezu. Tasu na 'ri nho'u ĩsa'ětẽ nhisi ãma ĩpotozé hã, Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma hã. 'Wazé za ĩma ĩwẽ, te dama ĩrowasu'u da hã. — ãne te asa tãma tinha, Paru hã.

⁴⁰ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ma tô tãma wẽ tô, te te dama rowasu'u da.

Paru hã si'uihã na dama ĩsiwasu'uzé wasu'u na'rada

Tawamhã te te dama rowasu'u da, apito te te tãma wẽ wa, ma tô Paru hã sai'u hãimo, 'ri para u sai'urizém na hã. Tame ma tô tinhib'rada hã dama wẽ hãimo, ari'iwĩ dasi'ubumro da. Taha wa, ma tô tawarõtã'ã za'ra ni. Dawarõtã'ã za'ra wamhã, Paru hã ma tô timreme na dama rowasu'u, ebreusi norĩ mreme na.

22

¹ ãne te Paru hã dama siwasu'u:

— Īsiré norĩ, duré wamama norĩ, ma'ãpé ĩwapari pese za'ra wa'aba za. Wa za oto aima ĩsiwasu'u za'ra wa'wa, 're ĩhâimana mono zém na hã ĩwaihu'u za'ra wa'aba da. — Āne ma tô tisiwasu'u na tâma sâna'rata za'ra.

² Tawamhã ebreusi mreme na te te dama ĩrowasu'u za'ra zé hã da te wapari za'ra wamhã, ma tô tâma tawarôtâ'â pese za'ra ni oto. Tawamhã te duré tâma siwasu'u za'ra, ãne:

³— Wa hã, zudezu. Tasu na 'ri nho'õmo nhisi ãma ĩpotozé hã, Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã. Āme Zeruzarē ãma wa tô ĩprédu. Damarizé hã ma tô te te ĩma 're rowahutu, wahi'rata norĩ nhimiroti na hã. ĩnhimi'ê na wa tô te 're romhuri pese, 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma. A norĩ wa'wa hã asimi'ê na tâma 're ĩromhuri za'ra wa'aba mono ne, wa tô ôhõ ma si 're ĩsisõmri u'âsi, ĩnhimi'ê na te tâma 're romhuri pese mono da, asine wa'aba.

⁴ Wa tô te da'ãma 're rowasété aré, 're ĩdanomro mono zép tém na 're ĩdanomro mono norĩ ãma hã. ĩzadawa para ma tô aibâ norĩ hã da te 're pawasisi za'ra, pi'õ norĩ zama. ĩzadawa para, ma tô duré da te 're simro, dazazéb u hã. 'Re dâ'â za'ra mono da, wa tô ãne hã te tâma 're 'manharĩ za'ra, Zezusihi zazei'wa norĩ ma hã.

⁵ 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ĩpire uptabi hã ma tô ãne na hã ĩwaihu'u, sasedoti ĩpire uptabi hã, duré uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ zama. Ta norĩ hã ĩ'ãma sadanharĩ za'ra wa'aba wamhã, te za ãne na hã aima ĩwasu'u za'ra wa'wa, sena na. Ta norĩ hã ma tô tinhimi'ui'ére hã ĩma sõmri za'ra, Damasitu u te âri da, ĩsiré dama ĩpire norĩ ma. Taha zarina, wa tô mo, Damasitu u te we simroi mono da,

ĩsazei'wa norĩ hã. Ĩsi'uwazi nhorõ rutu na pawasisi ré, Zeruzarẽ u we te simroi mono da, wa tô sô ĩmorĩ za'ra, ãme da te hã za'ra da.

6 — Tawamhã Damasitu u te rosahutu wapsi, abzuma wa'wa ma tô hãiwa hawi rowa'a za'ẽne hã ĩma ai'ubuzi, waptu na ĩhãiba nho'õmoi baba.

7 Taha wa, wa tô waptãrã, ti'ai wa. Ni'wai mreme hã wa tô wapa. ãne te ĩ'mahã: “Saru. Saru. E marĩ wa, te ĩwi 're ĩrowasutu u'âsi mo.” — ãne te ĩ'mahã.

8 — Tawamhã wa tô asa sada'ã: “Apito, e 'wa hã, a hã.”

— Tawamhã te duré asa ĩma tinha: “Wa hã Zezusi, Nazaré ãma aré 're ĩnhamra mono. Te ĩwi 're ĩrowasutu u'âsi mo.” — ãne te ĩma siwasu'u.

9 — Rowa'a za'ẽne hã ĩma si'ubuzi wamhã, ĩsiré ĩsi'aba'ré norĩ hã ma tô 'madã'ã za'ra, rowa'a hã. Tane nherẽ, ta norĩ hã ĩmreme hã te te wapari waihu'u za'ra õ di, ĩma ĩnharĩ'wai mreme hã.

10 Tawamhã wa tô duré 'mahã, ãne: “Apito, e marĩ, wa za 'manha.”

— Tawamhã Wanhib'apito te ĩma tinha: “Ai-wahutu, Damasitu u aimorĩ da. Tame te za ni'wa hã aima roti, uburé 'Re ĩhãimana u'âsi mono te te aima ĩpisutuzé hã 'manharĩ da.” — ãne te ĩma tinha.

11 — Tawamhã rowa'a za'ẽne hã ma tô ĩtob'a. Taha wa, ĩsiré ĩsi'aba'ré norĩ hã ma tô ĩpano na siwi ĩzaprõ. Taré ta norĩ hã te te siwi ĩzaprõni na wa tô wi, Damasitu u.

12 Tame aibã hã te 're hãimana, Ananiza na ĩsisi hã. Ta hã 'Re ĩhãimana u'âsi mono nhimiroti 'rata wapari pese 'wa. Zudezu norĩ hã tame 're ĩsi'ubumroi mono hã ma tô Ananiza hã te te 're wẽsãmri za'ra.

¹³ Ta hã ma tô we ãzô rĩtĩ. Tawamhã, ãtẽme wisi wamhã, ma tô ãma tinha, ãne: “ãsisãnawã Saru, apã rob'madã'ã.” – ãne te ãma tinha, aibã hã.

– Tawamhã awa'awi, wa tô duré apã rob'madã. Taha wa, Ananiza hã wa oto 'madã.

¹⁴ Tawamhã ta hã te duré ãma tinha: “Re ãhãimana u'ãsi mono hã wahi'rata norĩ nhib'apito hã ma tô sima aipisutu, te te ai'ãma sima 're ãroti mono zé hã waihu'u da. Ma tô duré aima pisutu, Wanhib'apito Zezusi hã ãwẽ uptabi 'manharĩ'wa hã bãdãdi wa, sabu da, duré ãmreme hã wapari da.

¹⁵ A hã te za dama 're ãsadawa wasu'u mo, dahãiba mono bã. Ta hã atõmo na ãsabu hã, duré aipo're na ãmreme hã ãwapari hã te za dama 're ãwasu'u mo.

¹⁶ E marĩ zõ te bété asimipa, ãhãna hã. Ma'ãpé aiwahutu, ã dawabzuri hã da te aima 'manharĩ da, duré Wanhib'apito wi rowaptẽrẽ da, te te asõ'reptu da. Tawamhã aiwasédé hã te za aima tipa.” – ãne ma tô ãma roti, Ananiza hã.

'Re ãhãimana u'ãsi mono hã Paruhu ma, romhuri te te ãpisutuzé wasu'u

Tawamhã Paru hã dama siwasu'u 'rãsutu da, ma tô ãne dama rowasu'u:

¹⁷⁻¹⁸ – Tawamhã, Zeruzarẽ u apã ãwisi wamhã, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb u wa tô mo, tãma ãmreme da. Tawamhã tãma ãmreme sina, ãnhotõ õ nherẽ, ãnhotõ 'rowi te ãrosawẽrẽ ne, wa tô Wanhib'apito hã sabu. ãmreme hã wa tô wapa. Te ãma tinha, ãne: “Ai'aba'rẽ na aiwatobro Zeruzarẽ hawi, ãmemhã da te aiwapari za'ra õ wa za, ãwasu'u na hã.”

¹⁹ – Tawamhã wa tô asa tãma ãsiwasu'u: “ãme 're ãsi'ubumroi mono norĩ hã ma tô ãhãimanazém

na siwi ïwaihu'u. Rowahutuzé mono bâ wa tô asazei'wa norĩ zô 're ïzasi, dazazéb 're te 're 'mazai mono da, duré te 're ahâ za'ra mono da.

²⁰ Duré Esitéwã, dama aiwasu'u'wa hã da te dasiwi wĩrĩ wamhã, wa tô dasiré ïhâiba. Wa hã wa tô ãma da'ab'madã. Ìma wē di, ïdã'ázé hã. Ìwĩrĩ'wa norĩ uza, ïsisiwimhã ï'ubuzé hã, wa tô sa 'madã'ã za'ra." Æne wa tô asa tãma ïsiwasu'u, Wanhib'apito ma.

²¹ — Æne na Wanhib'apito ma, ïsiwasu'u wamhã, ma tô ïma rob'ru, ãne: "Mo oto aimorĩ. Zudezu'õ norĩ tēme, wa za asatõ, romhã na." Æne ma tô ïma rob'ru, Wanhib'apito hã. — Æne ma tô Paru hã tisiré zudezu norĩ ma hã siwasu'u.

²² Tawamhã Paru hã zudezu'õ norĩ hã te te sisi wamhã, ma tô sada tizahi za'ra, zudezu norĩ hã zudezu'õ norĩ te te sisi õ ré hã te te aré wapari wē za'ra nherē. Taha wa, te sa'ëtē sima 'mahârã za'ra, zudezu norĩ hã, ãne:

— Wĩrĩ aba. Õ hã wasétére di. Dã'ã hã.

²³ Æne ma tô zudezu norĩ hã ãma si'mahârã za'ra, hârã 'rãihã na, ïsisiwimhã ti'ubuzé hãimo te te 're wanarĩ za'ra mono sina. Ropru te duré hãimo sãmra za'ra, sada siti'ru za'ra wa.

Paru hã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito ma, ïsiwasu'uzé

²⁴ Tawamhã romanu hã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra, 'ri para u te te siwi 'mazébré da, Paru hã. Te duré tãma 'ru za'ra, te te siwi 're pré'é mono da, siwasu'u da, zudezu norĩ te te sima ï'ruzém na te te waihu'u da.

²⁵ Tawamhã ma tô siwi hiwasisi, ïsi'uwazi nhorõ rutu na te te siwi 're pré'é mono da. Tawamhã

Paru hã ma tô da'wapéi'wa norĩ nhib'apito zadawa para dawada'uri'wai ma tinha, ãne:

— E ĩwasété na asiwi ĩwaihu'u aba wa, ma tô asiwi 're ĩpré'é aba mo. E tô ĩ'uwaibaba ãne hã, wa hã romanu nherẽ. — ãne te Paru hã tãma tinha, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai ma.

²⁶ Tawamhã Paruhu mreme te te wapari wamhã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô tinhib'apito ma wasu'u:

— E marĩ ãma 'manharĩ da bâ. Ni'ã. Õ hã romanu. — ãne ma tô tãma wasu'u.

²⁷ Taha wa, apito hã ma tô mo Paruhu u, te te sadanharĩ da. Tawamhã ãne te sadanha:

— ĩma asiwasu'u na, te waihu'u da. E nare a hã romanu.

— ĩhe. Wa hã, romanu.

²⁸ Tawamhã apito hã te duré tãma siwasu'u, ãne:

— Wa hã duré, romanu. ĩpoto'wa hã romanu õ nherẽ, wa'ábã za'etẽ uptabi na wa tô ĩsiwa'ã romanu norĩ ma, ĩsiromanu da.

Tawamhã Paru te asa tãma tinha:

— Tazahã ĩpoto'wa hã romanu wa, wa hã duré romanu u'ã. — ãne te asa tãma tinha.

²⁹ Tawamhã Paru hã romanu na siwasu'u wa, awa'awi ma tô da'wapéi'wa norĩ hã tãma ai're za'ra, te te siwi sadanharĩ za'ra ãna. Duré da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ãne na te te waihu'u wamhã, ma tô pê'ẽwara, ĩsimiwada'uri zarina, te te siwi hiwasisi wa.

Paru hã dama roti'wa norĩ nho're ĩsiwasu'uzé

³⁰ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ma tô sima wẽ, zudezu norĩ hã Paruhu ãma ĩwasédé hã te te siwi ãma ĩhirizé hã sena na te te waihu'u da. Taha wa, awẽpsi ma tô 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma,

da'ãma romhuri'wa ìpire norĩ ma 'ru za'ra, uburé zudezu norĩ ma roti'wa norĩ ma zama, Paruhu zada si'rã'õtõ da. Da'wapéi'wa norĩ ma, ma tô duré 'ru za'ra, Paruhu pawasisizé hã te te tãma wasihu za'ra da, dama ìpire norĩ nho're sab da.

23

¹ Tawamhã zudezu norĩ ma roti'wa norĩ tẽme, te rob'madâ'â pese, Paru hã. Te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, wa hã wa tô 're ìsi'madâ'â u'âsi, 're ìmorĩ wẽ u'âsi da, 'Re ìhâimana u'âsi mono nho'a. Taha wa, ìpẽ'ẽ wapu na wa 'rãwi 're ìsisaze. — ãne te tãma siwasu'u za'ra.

² Tawamhã Ananiza hã sasedoti ìpire uptabi hã ma tô ti'ru, ì'rata ìsimasam norĩ ma, te te siwi sadawa pré'é da, Paru hã.

³ Taha wa, te Paru hã asa tãma tinha:

— Oro wama roti'wa za a hã, ma aiwasédé hã ì'ãma ì'manha. A hã ãme te asã, ìpibu da, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti 'rata na rob'ui'ére zarina 're ìmorizéb zô. Tane nherẽ, ìsimiroti hã ma tô ì'upa. Dã te ìzadawa pré'é da, ma tô dama ì'ru. Ta hã 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti zarina ò di. Taha wa, te za ai'azã. — ãne te tãma tinha, Paru hã.

⁴ Tawamhã ì'rata ìsimasam norĩ hã te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— E marĩ da, ma tô sasedoti ìpire uptabi ãma ìwasé.

⁵ Tawamhã Paru te asa tãma nharĩ za'ra:

— E nare ta hã sasedoti dama ìpire. Te waihu'u ò di. Te waihu'u 'wa'ãhã, te tãma nharĩ ò di aré. 'Re ìhâimana u'âsi mono mreme ui'ére 'rata na wa tô ãne hã waihu'u za'ra ni: “Ni'wa hã dama pire wamhã, tãma 're aimreme wasété za'ra wa'aba

mono õ di za.” ãne ma tô wama waihu'u za'ra. — ãne Paru te asa tãma nharĩ za'ra.

⁶ Tawamhã Paru hã ma tô waihu'u, dama roti'wa norĩ, sina ãsipo'o za'ra zé hã. Ni'wam norĩ hã sadusezu, duré ni'wam norĩ hã parisezu. Tawamhã, ma tô dama si'mahã, ãne:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ãwapari za'ra wa'aba. Wa hã parisezu. ãmama norĩ zama parisezu. Dadã'ã nherẽ, apã dahãiwa'utuzé wasu'u hã te sazei wa, wa asõ're ãzab za'ra wa'wa, asiwi ãwaihu'u za'ra wa'aba da, taha zõ si 're ãnhimipari u'ãsi mono wa. — ãne ma tô dama si'mahã.

⁷ Tawamhã mreme pari, tame ãsi'rã'õtõ norĩ hã ma tô sina ãsipo'ozéb zarina sima nharĩ za'ra, parisezu norĩ hã, sadusezu norĩ me.

⁸⁻⁹ Parisezu norĩ nhimizazezé hã, ãne: 'Re dadã'ã za'ra mono nherẽ, apã 're ãdahãiwa'utu za'ra mono na, duré hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa norĩ hã tô sena na 're ãhãimana za'ra mono na, duré dapẽ'ëzani hã dawĩ 're wairébé mono wamhã, nimomo 're ãdanomro mono na hã. ãne parisezu norĩ nhimizazezé hã. Tane nherẽ, sadusezu norĩ hã ãne na simizaze za'ra õ di, ta norĩ hã. 'Re ãdahãiwa'utu za'ra mono zé hã, mare di, u. Duré hãiwa ãma 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, romhuri'wa norĩ hã, mare di, u. Duré dapẽ'ëzani, dawĩ 're wairébé mono wamhã, nimomo 're danomro mono õ di za, u. ãne sadusezu norĩ nhimizazezé hã. Taha wa, ma tô 're sisadawa 'rui u'ãsi za'ra, parisezu norĩ hã, sadusezu norĩ me.

Tawamhã 'Re ãhãimana u'ãsi mono nhimiroti 'rata na dama rowahutu'wa norĩ hã, parisezu na 're ãhãimana za'ra mono norĩ hã hãiwi ma tô aimasa, Paru, da te dasiwi ã'ãrizé hã te te siwi wẽ'õ

wa. ãne te mreme 'rãihã na nasi ãma si'mahãrã za'ra:

— Aibã hã, õ hã wa tô waihu'u za'ra ni. Tiwasédé hã te te âri õ di. Áté hãiwa ãma 'Re ãhãmãna u'âsi mono ma romhuri'wa, ma tô tãma rowasu'u. Áté ni'wai pê'êzani, ma tô nima hawi tãma rowasu'u. — ãne te parisezu norĩ hã nasi ãma si'mahãrã za'ra.

¹⁰ Tawamhã damreme tete na dasi'wapé za'ra wa, da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ma tô ãma hãtãrã, Paruhu ãma, da te dasiwi hãiba'êi mono õ'umnhasite. Taha wa, ma tô da'wapéi'wa norĩ ma 'ru za'ra:

— Sô ai'aba'rêi wa'aba, asiwi wazere aba da, dawa'wa hawi. Tawamhã wanhorõwa u te za we asiwi ãsaprõni 'wa apã. — ãne te tãma 'ru za'ra.

¹¹ Tawamhã taha mara na Wanhib'apito hã ma tô tãma sihãi'rê, Paruhu ma. Te tãma tinha, ãne:

— Aipahi tõ. ãme Zeruzarê ãma ma tô dama ãwasu'u pa. Roma na 'ri nho'õmo nhisi ãma te za duré õhõ na si dama ãwasu'u, niwamhã.

Zudezu norĩ hã Paru te te sima ãru za'ra zé wasu'u

¹² Tawamhã awê rowa'a wi, zudezu norĩ hã ma tô pi'uriwi si'rã'õtõ. Te sima 'ru za'ra, Paru hã te te siwi wĩrĩ da. ãne te sima ãma roti za'ra:

— Paru hã wa te wasiwi wĩrĩ aba. Tawamhã 'Re ãhãmãna u'âsi mono ma, wa za wasi'ru za'ra ni, wa te wasiwi wĩrĩ õ wamhã, te te wa'uprozi da, wa te wasima ãruzé hã wa te ãma uwaimrami za'ra õ wamhã. Wa te wasima ãruzé hã wa te ãma uwaimrami za'ra õ ré, wasaihuri õ di za. Duré wa te âhuri õ di za. — ãne ma tô sima roti za'ra, Paruhu ãma.

13 Aibâ hã 40 nhipai u ãhãiba hã ma tô ãne sima 'ru za'ra.

14 Tawamhã zudezu norĩ hã ma tô ai'aba'ré, 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ãpire norĩ u, dama ãpire norĩ u zama. Te tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Paru hã wa tô wasima 'ru za'ra ni, wa te wasiwi wĩrĩ da. 'Re ãhãimana u'ãsi mono ma, wa tô duré wasi'ru za'ra ni, te te wa'uprosi da, Paru hã wa te wasiwi wĩrĩ õ wamhã. Tawamhã wa te wasiwi wĩrĩ õ ré hã, wasaihuri õ di za.

15 ãhãna, ma'ãpé da'wapéi'wa norĩ nhib'apito ma, waihu'u za'ra wa'aba, asi'rã'õtõ aba zém na. Dama roti'wa norĩ me, uburé asi'rã'õtõ aba zém na tãma waihu'u za'ra wa'aba, Paru te te ãmanharizé hã waihu'u pese za'ra wa'aba da newa, Paru hã te te we atême saprõni za'ra wa'aba da. Tawamhã wa norĩ hã bådâdi wã wa, wa za sô asimro ni, atême wisi za'ra wa'aba õ ré, wa te wasiwi wĩrĩ da. — ãne te tãma nharĩ za'ra.

16 Tawamhã 'ritéi'wa hã ma tô wapari za'ra, sô ãdanhimipari za'ra na hã. 'Ritéi'wa hã Paruhu 'ra wapté, ãhidiba 'ra. Taha wa, te Paruhu u mo, da'wapéi'wa norĩ nhorõwa u te te po're pu'u da.

17 Tawamhã Paru hã ma tô sô hã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa zõ. Te tãma tinha, ãne:

— ã hã 'ritéi'wa hã ãma saprõni, asib'apito u te te tãma rowasu'u da. Marĩ hã te te ãwaihu'uzém na te za tãma rowasu'u. — ãne te tãma tinha.

18 Tawamhã ãwada'uri'wa hã ma tô saprõ, apito u. Te tãma tinha, apito ma:

— Paru hã da'wapéi'wa norĩ te te 'madâ'â za'ra da, wanhorõwa ãma ãsa hã ma tô ãzõ hã. Ta hã ma tô ãma tinha, 'ritéi'wa hã te we atême saprõni

da. Ta hã, marĩ hã te te ãwaihu'uzém na te te aima rowasu'u da, ma tô ãma tinha, te we atême saprõni da. — ãne te tãma wasu'u.

¹⁹ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã ma tô 'ritéi'wa hã pa'â. Danhiti ma tô saprõ, te te tãma rowasu'u da, ãne:

— E marĩ te za bété ãma ãwasu'u. — ãne te sadanha.

²⁰ Tawamhã ma tô asa tãma rowasu'u:

— Zudezu norĩ hã ma tô sima 'ru za'ra, Paru hã awêpsi te te aiwi waptêrẽ za'ra da, dama roti'wa norĩ nho're sab da, ãtême satõrĩ za'ra da. Paru te te ãmanharĩzé hã te te waihu'u pese za'ra da newa, te za aiwi waptêrẽ za'ra.

²¹ Tawamhã ãtême satõrĩ za'ra da, saze za'ra õ di za. Tô'ã. Aibã norĩ hã 40 nhipai u ãhãiba hã ma tô sima 'ru za'ra, te te siwi wĩrĩ da. Te te siwi wĩrĩ õ ré hã, saihuri õ di za, u. Duré â hã te te âhuri õ di za, u. 'Re ãhãimana u'âsi mono ma, ma tô duré si'ru za'ra, te te uprosi da, te te sima ã'ru za'ra zé hã te te ãma uwaimrami za'ra õ wamhã. Te za, u, sô aima'uri za'ra. Asa tãma ãrowaihu'u za'ra zéb zô si, te ãhãna hã mapari za'ra. — ãne te tãma rowasu'u.

²² Tawamhã apito hã te sadawa uwati, 'ritéi'wa hã, ãne:

— Ni'wai ma, ãma ãrowasu'uzém na hã rowasu'u tã za. — ãne te sadawa uwati, apito hã. Taha pari, te tãma rob'ru, morĩ da.

Apito Perihi u, Paru da te ãsaprõnizé wasu'u

²³ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã te oto sô tihârã zahuré, tizapari da'wapéi'wa wada'uri'wa norĩ zô. ãne te tãma rob'ru zahuré:

— Ma'ãpé sô aihârâ aba, da'wapéi'wa norĩ zô, para na 're ãnomro mono hã 200 na ãhâiba norĩ zô, duré awaru na 're ãnomro mono hã 70 na ãhâiba norĩ zô, duré ãsi'uwazi'wa na dapãrĩ'wa norĩ hã 200 na ãhâiba norĩ zô. Mara sime na te za aiwairébé 'wa, Sézareza u ai'aba'rêi wa'aba da.

²⁴ Awaru hã te za ã'ubumroi wa'wa, Paru hã ãma ãmorizéb da. Awaru na te za asiwi ãsaprõni waré wa'wa, Peri na danhib'apito nhisi u, asiwi ãwisi wê wa'aba da. — ãne te tãma rob'ru zahuré.

²⁵ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ nhib'apito hã Zeruzarê ãma 're ãsãmra mono hã ma tô Perih ma rob'ui'ééré. ãne ãsimi'ui'ééré hã:

²⁶ “Peri, wanhib'apito, uburé na da'madâ'â'wa, wa ãma asawi.

“Wa hã, Caradiu Risi'asi.

²⁷ “ã hã aibã hã ma tô zudezu norĩ hã siwi ti'ã. Te aré siwi tiwĩ. Tawamhã wa hã wa tô ãtême wi, da'wapéi'wa norĩ me. Wa tô dawĩ ãma wasisaprĩ za'ra ni, romanu na 're ãhãimana mono na te waihu'u wa oto.

²⁸ Wa tô ãsima wê, ãwasédé hã da te ãma ãsa'razé hã te waihu'u da. Taha wa, wa tô saprõ, zudezu norĩ ma roti'wa norĩ tême.

²⁹ Taha wa, wa tô waihu'u oto. Marĩ ãwasédé hã te ãma waihu'u õ di, da te ãwĩrĩzéb da hã, duré dazazéb 're, da te dasiwi ãsêrêzéb da hã. Mare di. Zudezu norĩ 're ãhãimana za'ra mono zé wa'rãmi, 're ãhãimana mono zém na si ma tô ãwasédé hã siwi ãma sa'ra.

³⁰ Zudezu norĩ hã te te siwi wĩrĩ da, te te sima ã'ru za'ra zé hã ma tô duré ãma waihu'u ni. Te waihu'u wi, wa tô ãma atême satõ, sa'êtê. ãwasété na tãma ãnharĩ'wa norĩ ma, wa tô duré ãma rob'ru za'ra, ãma

atẽme si'aba're da, asõ'a te te ãwasédé hã ãma sa'ra da. ãne si, wa ãma aima rob'ui'ééré.”

³¹ Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã te te tãma ãru za'ra zém na ma tô ãma uwaimrami za'ra. Paru hã ma tô siwi saprõ. Tawamhã tô ã mara na ma tô aihutu, ãtipatiridi na 'ri nho'õmo nhisi u.

³² Tawamhã awẽpsi, da'wapéi'wa norĩ, para na ãsi'aba're norĩ hã ma tô apã ai'aba're, tinhorõwa u. Paru hã ma tô rême za'ra, awaru na 're ãnomro mono norĩ si te te siwi saprõni da oto.

³³ Tawamhã ta norĩ hã ma tô siwi saprõ, Sézareza u. Tamomo sihutu wi, ma tô awa'awi siwi saprõ Paru hã, apito u. Tawamhã ma tô apito ma rob'ui'ééré hã sõmri za'ra.

³⁴ Apito, ma tô sõré, rob'ui'ééré hã. Te te sõré parip si, ma tô Paru sadanha:

— E niha asipti'a nhisi hã.

Tawamhã te asa tãma tinha:

— Sirisiza na ãnhipti'a nhisi hã.

³⁵ Tawamhã te te waihu'u wamhã, apito hã te tãma tinha:

— Aiwasedé hã te te ai'ãma ãsa'ra norĩ hã we sihutu wapsi, wa za aiwapa, ta norĩ siré. — ãne te tãma tinha.

Tawamhã ma tô da'wapéi'wa norĩ ma Paru hã 'ru za'ra, Erodihi nhorõwa ãma te te siwi sêrê da. Te te duré siwi 'madã'ã pese da zama, te tãma 'ru za'ra.

24

Zudezu norĩ hã Paruhu ãma ãwasédé te te siwi ãma ãhirizé wasu'u

¹ Tawamhã bâdã hã 5 na ma tô ãma ne, Erodihi nhorõwa ãma hãimana ré hã, Paru hã. Tawamhã

Ananiza hã, 'Re ìhâimana u'âsi mono ma da'ãma romhuri'wa ìpire uptabi hã ma tô Sézareza u wi, sasedoti ìpire uptabi hã. Ni'wam norĩ hã, da'madâ'â'wa norĩ hã ma tô siré te te simro. Danhimirob'manharizém na dawasu'u'wa zama te siré saprõni za'ra, Téturu na ìsisi hã. Ta norĩ hã apito Perihi ma, ma tô ìwasédé hã siwi ãma tihi, Paruhu ãma.

²⁻³ Tawamhã apito Peri hã ma tô Paruhu zô hã, danho're sab da. Taha pari, Téturu hã ma tô oto Paruhu ãma ìwasédé hã ãma tihi. Apito ma, te rowasu'u, ãne:

— Roti'wa, a hã aiwẽ uptabi di. A hã wama 're roti wẽ u'âsi mono wa, wa rowẽ na si 're wahâimana za'ra ãhãna hã. Wa'madâ'â'wa norĩ ma, ma tô 're ìroti wẽ u'âsi mo, daro mono bâ te te 're wa'madâ'â wẽ za'ra mono da, marĩ ìwasédé hã te te wama 're pese za'ra mono da. Tawamhã waro mono bâ, asimpawaptobzém na wama 're asõpru mono wa, wa wa te 're aiwẽsãmri u'âsi za'ra.

⁴ Tane nherẽ, ìwapari wa'a õ'umnhasite, ìmreme syry na wa za aima rowasu'u. Asõpru wa, da'upana te aima rowasu'u wamhã, ãté aima wẽ di za, ìwapari da hã.

⁵ Õ hã aibã hã wa tô waihu'u za'ra ni, timreme na daré ro'wa'rutu'wa na hã. Duré daro mono bâ zudezu norĩ hã te te ìropéi mono tême 're morĩ wamhã, ma tô te te da'ãma 're aro'wa'rutu. Duré nazarenu na dasina dasipo'ozém nhisi niwĩ, 're ìnomro mono ma hã pire di, õ hã.

⁶ 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zé hã te aré wawi wasété, 'ri hã. Tazahã wa tô wasiwi âri ni.

⁷ Tawamhã apito Risi'asi hã ma tô watême wi.

Sa'ētē ma tô wawi ti'â, Paru hã.

⁸ Ta hã ma tô ĩwasété na tãma ĩnharĩ'wa norĩ ma 'ru za'ra, asõ'a simasab da, te te aima wasu'u za'ra da. Taha wa, ã hã aibã hã sadawa pibui wamhã, tô sena na te za ĩwaihu, ĩwasédé hã wa te wasiwi ãma ĩsa'razém na hã. — ãne te Téturu hã apito sada wada'u.

⁹ Tawamhã zudezu norĩ, tame ĩsimasãm norĩ hã te duré sadawa waptob za'ra, ĩwasu'u tô sena na.

Paru hã, Perihĩ uiwada ĩsiwasu'uzé

¹⁰ Tawamhã apito hã ma tô Paruhu ma tinhib'rada sarõtõ, timreme hã te te oto wazere da. Taha wa, Paru hã timreme hã ma oto waze, ãne:

— Ma tô ai'ãma tiwahub ahã, ãme dama rowairébé'wa na 're aihãimana mono ré hã. ãne hã ĩma waihu'u pese di. Taha wa, asõ'a ĩsi'uihã na aima ĩsiwasu'u da hã, ĩma wē di.

¹¹ ĩmreme hã sena na te za ĩwaihu. Nimosi, wa tô wi, Žeruzarē u hã. Bãdã 12 na ma tô ĩ'ãma ne, tame ĩnhamra ré hã. 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma ĩwata da, wa tô wi. Tawamhã 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ãma 're ĩdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, ĩnhamra ré, ĩsiré zudezu norĩ hã ma tô ĩsãmri za'ra.

¹² Tane nherē, ĩmreme na te ĩdazadawa 'razãri na hã te te ĩwapari za'ra õ di. Zudezu norĩ te, rowahutuzé mono bã ĩmreme na te dazada'rãmi õ di. Duré 'ri babab zãma te da'azada'rãmi mono õ di.

¹³ Taha wa, ĩwasété newa, tô sena na te te siwi ĩ'ãma sa'ra waihu'u õ di. Mare di.

¹⁴⁻¹⁵ ãne wa za aima ĩsiwasu'u. 'Re ĩdanomro mono zép téb zarina, wa tô te 're romhuri, 'Re ĩhãimana u'ãsi mono ma. 'Re ĩdanomro mono zép

té wasu'u hã te zudezu norĩ hã te te siwi 're wẽ'õ za'ra, senai õ newa. Tane nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono nhimiroti hã, wahi'rata norĩ nhib'apito nhimiroti hã wa tô uburé saze, Mozési te te ãma ìrob'ui'éré hã. Ìsadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimi'ui'éré hã wa tô duré saze. Ìwasédé hã te te siwi ì'ãma ìsa'ra norĩ hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma te te ìsasõmri za'ra ne, wa duré wa hã ãma sasõ. Dadâ'â nherẽ, aihĩni apâ te te 're ìda'ahâiwa'utu mono zém na wa tô ãma sasõ, ìwẽ hã duré ìwasédé hã apâ te te 're ìda'ahâiwa'utu mono zém na hã.

¹⁶ Taha wa, ìwẽ hã te 'manharĩ tõ da hã, ìwa'a õ di, ìpẽ'ẽ wapu na 're ìsi'madâ'â u'âsi mono da si, 'Re ìhâimana u'âsi mono nho'a, duré danho'a zama. — ãne te Paru hã tãma siwasu'u, apito Perihi ma.

¹⁷ Te duré tãma siwasu'u, ãne:

— Zeruzarẽ nhiti 're ìmorĩ ré, ma tô ì'ãma ti-wahub ahã. Tawamhã tamomo wa tô apâ mo, danhibzari hã te âri da, ìsiré norĩ ma, te sõmri da. Duré danhimizama hã da te ìsimro hã 'Re ìhâimana u'âsi mono ma, te sõmri da, ãma ìwata da, wa tô apâ mo.

¹⁸⁻¹⁹ ãne te 'manharĩ da, wa tô ìsipese, wasiré zudezu norĩ 're ìhâimana za'ra mono zéb zarina, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã te te ìwêsãmri da. Tawamhã zudezu norĩ hã Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi hawi ìsihudu hã ma tô ì'madâ'â za'ra, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're. Tame te te ì'madâ'â za'ra wamhã, ì'rata dasi'rã'õtõ õ di. Da te ìmreme 'razâri õ di. Rowẽ si. Ta norĩ hã te te ì'madâ'â za'ra norĩ hã marĩ ìwasédé hã te te ì'ãma waihu'u za'ra wamhã, we si'aba'rúi 'wa'âhã, aré wẽ di, asõ'a ìwasédé hã te te ì'ãma sa'ra da.

²⁰ Ta norĩ hã we si'aba'rúi õ wamhã, ãté asõ'a ïsimasam norĩ si te za aima ïwasu'u za'ra. Dama roti'wa norĩ nho're ïzab ré, marĩ ïwasédé hã te te ïãma ïwaihu'u za'ra zém na, te za ïwasu'u za'ra, ãme ïzab ré.

²¹ Wa hã wa za aima ïsiwasu'u, te ï'mahârâzém na, dama ïpire norĩ nho're ïzab ré, ãne: “Ã bâtâ na wa asõ'a ïzab za'ra wa'wa, ïpibui pese za'ra wa'aba da. Dadâ'â nherẽ, apâ dahâiwa'utuzé, te sazei wa, 'Re ïhâimana u'âsi mono nhimiroti na 're ïmorĩzéb zô te za ïpibu za'ra wa'wa.” ãne si wa tô ïsi'mahâ, dama ïpire norĩ nho'a ïzab ré. ãté ãne ïmreme wamhã, te ïãma rosa'rata za'ra, ïwasété na. — ãne te Paru hã siwasu'u, apito Perihĩ ma.

²² Tawamhã apito Peri te tãma tinha:

— Zahadu, apito Risi'asi wei wisi wapsi, wa za niha hã aima rowairébé. — ãne te tãma tinha.

Apito Peri hã ma tô waihu'u pese, 're ïdanomro mono zép té hã. Tane nherẽ, te te ãma wapari 'rãsutu õ di.

²³ Tawamhã apito Peri hã ma tô da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wai ma waihu'u, ãne:

— 'Madâ'â pese za'ra wa'aba za, ã hã aibã hã aiwi simani za'ra wa'aba tõ da. Tazahã, marĩ hã te te 'manharĩ da, te te sima wẽ wamhã, syry na te za tãma ïrowairébé 'wa. Duré, ïsiré norĩ hã ïhâimanazéb da, te te pawaptob za'ra da, we ïtẽme sisisi wamhã, wẽ'õ za'ra wa'aba õ di za, tiwi. — ãne ma tô tãma waihu'u, apito hã.

Paru hã Apito Perihĩ nho're ïsabzé wasu'u, Durusiraha nho're me

²⁴ Bâdâ hã siwaptom na ãma ne pari, ma tô apito Peri hã Paruhu zô hã, timro me, Durusiraha me.

Durusira hã, zudezu. Tawamhã Cristu Zezusi hã da te dasina 're ã'umnhasi za'ra mono zém na ma tô Paru hã tâma rowasu'u zahuré. Apito Peri hã ma tô ãsimirowasu'u hã wapari pese.

²⁵ ãwẽ na si 're ãdanomro mono zém na ma tô tâma rowasu'u, marĩ hã ãwasédé hã da te dasiwi ãwẽ'ózém na zama. 'Re danomro wasété mono wa, rob'rãsutu u 'Re ãhãmãna u'ãsi mono, za niha te te dama ãrob'manharĩ pipa zém na ma tô duré tâma rowasu'u. ãne hã te te tâma awasu'u wa, ma tô apito Peri hã tipahi. Taha wa, te tâma tinha, Paruhu ma:

— ãhãna te za aimo a'ã. Niwa te ãsima wẽ wapsi, wa za duré asô hã apã, te aiwapari da.

²⁶ Tawamhã Paruhu ãma te rosa'rata, rob'uiirazém na tâma siwa'ãbã da newa, dazazém hawi watobro da. Taha wa, te nasi sô hã, te te sima rowasu'u zahuré da.

Paru hã Pesituhu ma, ãsiwasu'uzé wasu'u

²⁷ Tawamhã maparane ma tô ãma tiwahu, Sezariza ãma sãmra ré, dazazéb 're, Paru hã. Tawamhã Posi'u Pesitu hã te za oto si'apito, Perihĩ nhowa're're. Taha wa, apito Peri hã sisa'u ma tô tizadawa ãma tirẽ, dazazéb 're, hãmãna u'ãsi da Paru hã, ãsa'u hã. Zudezu norĩ ma, rowẽzéb da, ma tô ãne hã tizadawa hã ãma tirẽ.

25

¹ Tawamhã Pesitu hã tame si'apito wamhã, bãdã si'ubdatõ ãma ne pari, te oto mo Zeruzarẽ u, Sézareza hawi.

² Zeruzarẽ u wisi wamhã, sasedoti ãpire norĩ hã duré zudezu norĩ ma, roti'wa norĩ zama ma tô tâma wasu'u za'ra Paru hã, wasété ré ne.

³ Ma tô tiwi waptērē za'ra, Paru hã te te tãma satōrĩ za'ra da, Zeruzarē u. Ta norĩ hã bådâdi wã wa, te te siwi wĩrĩ da, aré ãma siwada'uri za'ra na dâ'âsina, ma tô tiwi waptērē za'ra, Zeruzarē u te te satōrĩ da.

⁴ Tawamhã apito Pesitu hã ma tô asa tãma nharĩ za'ra, ãne:

— Paru hã Sézareza ãma te nhamra dazazéb 're, da'wapéi'wa norĩ hã te te siwi 'madâ'â pese za'ra da tame. Tamomo wa za apâ morĩ su.

⁵ Taha wa, dama ãmreme pire norĩ hã asiwa'wa hawi, asiwi satōrĩ za'ra wa'aba za, ãme si'aba'ré da. Ìwasédé hã te te ãma hiri ze za'ra wamhã, tamep si te za tãma nharĩ za'ra, ãnho'a. — ãne te apito Pesitu hã tãma nharĩ za'ra.

⁶ Tawamhã bådâ hã 8 na áté niwamhã 10 na ma tô ãma ne, Zeruzarē ãma sãmra ré hã, apito Pesitu hã. Taha pari, ma tô mo apâ, Sézareza u. Wisi wamhã, awē te oto nhamra, dapa'uwati'wa sima-sisizém na. Tawamhã Paruhu zô ma tô da'mazatô, te te ãtēme siwi saprõni da.

⁷ Tawamhã Paru hã ãtēme wisi wamhã, zudezu norĩ hã Zeruzarē hawi ãsi'aba'ré norĩ hã ma tô siwi uirĩ. Taha wa, apito ma, ma tô wasu'u wasété uptabi za'ra, Paru hã. Tane nherē, tô sena na ãwasédé hã te te siwi ãma sa'ra waihu'u ô di, zudezu norĩ hã.

⁸ Tawamhã Paru hã ma tô apito ma siwasu'u, ãne:

— Zudezu norĩ nhimiroti wa'rãmi, ãwasédé hã te 'manharĩ ô di. Mare di. 'Re ãhãimana u'âsi mono ãma 're ãdawata za'ra mono zéb ãma duré ãwasédé hã te 'manharĩ ô di. Duré Roma ãma apito Sézaha ma, marĩ hã te 'manharĩ ô di, danhipai u

danhíb'apito ma hã. — ãne ma tô Paru hã si'wawi aimapa.

⁹ Tawamhã apito Pesitu hã te asa tãma tinha:

— E Zeruzarê u aimorĩ da hã, aima wê di, tame da te asadhanarĩ za'ra da, ãnho'a. — ãne te sadanha, zudezu norĩ ma, ãmreme te te tãma ãma uwaimrami za'ra da, tãma ãrowê za'ra zéb da.

¹⁰ Tawamhã Paru, te asa tãma tinha:

— Mare di. ãmorĩ da hã, te ãsima rowê ô di. Roma ãma apito Sézaha zadawa para, te ãme 're ãda'apa'uwati mo. Taha wa, ãmep si te za siwi ãzadanha, ãhãimanazém na. Marĩ ãwasédé hã te 'manharĩ ô di, zudezu norĩ ma hã. ãne na hã aima ãwaihu'u pese di, a hã.

¹¹ Marĩ ãwasédé hã te 'manharĩ 'wa'ãhã, da te dasiwi ãwĩrĩ da hã, aré ãsisawi ô di. Tane nherê, ãwasédé hã te te siwi ããma ãsa'ra hã tô senai ô wamhã, ni'wa hã te te tãma ãza'réri waihu'u za'ra ô di. Taha wa, Roma na 'ri ãho'ômo nhisi u si te za ãzatô, apito Sézaha ãho're ãzab da, taha ma si ãsiwasu'u da, tame. — ãne te tãma si'ru, Paru hã.

¹² Tawamhã Paruhu mreme hã te te wapari wamhã, apito Pesitu hã ãsimiroti na ãma ãsime za'ra norĩ me, ma tô sima ãma roti za'ra. Taha parip si, ma tô asa Paruhu ma tinha, ãne:

— Ma tô ãma asi'ru, Roma ãma apito Sézaha u te asatôrĩ da. Tane tô. Te za tô ãtême aimo. — ãne ma tô tãma rowairébé, apito Pesitu hã.

Paru hã Apito Adaripaha ãho're ãsabzé wasu'u, Berenisihĩ ãho're me

¹³ Tawamhã, syry na ãma ronomro pari, apito Adaripa norĩ hã ma tô tihidiba me aimasisi zahuré, Sézareza u. Berenisi na ãhidiba nhisi hã.

Apito Pesitu hã te te sabu zahuré da, ma tô ãtẽme aimasisi.

¹⁴⁻¹⁵ Tawamhã tame simasisi ré, bådâ hã umro na ãma ne pari, ma tô apito Pesitu hã apito Adaripaha ma wasu'u, Paru hã. Te tãma tinha, ãne:

— ãme aibã hã te za, dazazéb 're, apito Peri hã sisa'u te te dama ã'ru hã, dazazéb 're, hãimana u'âsi da, ãsa'u hã. Tawamhã Zeruzarẽ u ãmorĩ wamhã, sasedoti ãpire norĩ hã duré zudezu norĩ ma roti'wa norĩ me, ma tô ãma wasu'u za'ra, Paru hã wasété ré ne. Te dama hãiba 'ru da, ma tô ãwasédé hã siwi ãma tihi.

¹⁶ Tane nherẽ, wa tô asa tãma nharĩ za'ra, ãne: “Mare di. Wa norĩ hã, romanu norĩ hã ãne wa te 're 'manharĩ za'ra mono õ di. Dasi'wawi 're dasimapa za'ra mono õ ré, wa te 're dahãiba za'réi waihu'u za'ra mono õ di. Te te dama 're ãnharĩ za'ra mono norĩ nho'a 're dasimasa mono wapsi, te za a'ã 're dasiwasu'u za'ra, sena zô.” ãne wa tô asa tãma nharĩ za'ra, sasedoti norĩ ma.

¹⁷ Tawamhã ta norĩ hã ma tô we ãsiré ai'aba'ré. Tawamhã awẽm na hã awa'awi wa tô sô nhamra, dapa'uwatizéb ãma. Wa tô dama ti'ru, da te we ãtẽme sãprõni da, aibã hã.

¹⁸ Tawamhã tãma ãnharĩ'wa norĩ hã ma tô sada aimasa. Tane nherẽ, marĩ na te te wasu'u wasété za'ra õ di. ãwasété uptabi newa, wa tô aré ãma rosa'rata. Tane nherẽ, ãnei õ di oto, ãnhimirosa'rada hã.

¹⁹ Zudezu norĩ nhimizazezém na sisada'ãbã za'ra wa, marĩ hã ãwasété na te te ãma hiri za'ra neza. Aibã hã Zezusi na ãsisi hã dã'ã nherẽ, apã ãhãiwã'utu na te te dama 're wasu'u u'ãsi mono wa, ma tô ãwasété na tãma nharĩ za'ra.

20 Taha wa, wa hã ĩsimi'manharĩzéb zô te pibui waihu'u õ di, âmeme hã. Taha wa, wa tô sadawa pibu aré, Zeruzarẽ u morĩ da, te te sima rowẽ zô, tame da te dasiwi sadanharĩ da.

21 Tane nherẽ, ma tô ĩwi rowaptẽ, Roma ãma apito Sézaha u si te satõrĩ da, duré da'wapéi'wa norĩ nhib'rata sãmra da a'â, tamomo te satõrĩ õ ré. Taha wa, wa tô dama ti'ru, da te dasiwi ãma ropti da, ãme sãmra da a'â Paru hã, apito Sézaha u te satõrĩ õ ré. — ãne apito Pesitu hã ma tô tãma rowasu'u, apito Adaripaha ma.

22 Tawamhã mreme parip si, Adaripa te tãma tinha, Pesituhu ma:

— Aibã mreme hã te wapari hã, wa ĩsima wẽ.

Tawamhã Pesitu te asa tãma tinha:

— Tane tô, awẽpsi te za ĩwapa.

23 Tawamhã awẽpsi apito Adaripa norĩ hã Berenisihi me, ma tô tizasi zahuré, apito te, dasi'rã'õtõzéb u. Uza wẽ ré, duré sima sipese na, ma tizasi zahuré, dama pire wẽ te, ãma datob'uzu za'ra da. Da'wapéi'wa norĩ nhib'apito norĩ me ma tô asisi, 'ri nho'õmo ãma dama ĩpire norĩ me zama. Tawamhã apito Pesitu hã ma tô Paru hã dama ti'ru, te te ĩtẽme siwi saprõni da.

24 Te te ĩtẽme siwi saprõni wamhã, Pesitu hã ma tô dama tinha, ãne:

— Apito Adaripa, duré ãme 're asimroi wa'aba mono norĩ, ĩwapari za'ra wa'aba. ãhãta te za, aibã hã. Zeruzarẽ ãma ĩnhamra ré hã zudezu norĩ hã aihĩni ma tô siwi ãma ĩwasutu. ãmeb zama te siwi ãma ĩwasutu, dâ'â da. ã hã hãiba ré 're morĩ u'âsi wamhã, te za, u, te te da'ãma 're rowasété.

²⁵ Tane nherẽ, marĩ na hã te waihu'u õ di, da te dasiwi ãwĩrĩzéb da hã. Tawamhã õ hã si'uihã na ma tô ãwi rowaptẽ, Roma ãma apito Sézaha u te satõrĩ da. Taha wa, wa tô ãma saze tô, te ãtẽme satõrĩ da.

²⁶ E niha, wa za tawamhã bété ãwasété na tãma rob'ui'ééré, Roma ãma wanhib'apito ma. Marĩ na sena na ãwasédé hã da te ãma ãsa'razém na hã te waihu'u õ di, wa hã. Baba di. Taha wa, wa tô sô hã, asõ're sab za'ra wa'aba da, apito Adaripaha nho'reb zama. Marĩ zô te za asiwi ãmadâ'ã wa pé, marĩ na pé te ãma rob'ui'ééré da, wanhib'apito ma.

²⁷ ãwasédé hã da te ãma ãsa'razém na te tãma rob'ui'ééré waihu'u õ di. E niha da, wa za bété taré ãtẽme satõ, aibã hã da'wapéi'wa norĩ me morĩ da, Sézaha nho're sab da, si'uihã na tãma siwasu'u da. Marĩ hã ãwasédé hã da te ãma ãsa'razé hã hãimana õ nherẽ, te ãtẽme satõrĩ waihu'u õ di. — ãne te apito Pesitu hã dama tinha.

26

Paru hã apito Adaripaha nho're, dama ãsiwasu'uzé wasu'u

¹ Tawamhã apito Adaripa ma tô Paruhu ma tinha, ãne:

— ãhãna, asi'uihã na te za wama asiwasu'u, aihãimanazém na.

Taha wa, Paru hã ma tô tinhib'rada hã dama wẽ, apito Adaripaha ma siwasu'u da. Taha pari, te ãne tãma siwasu'u oto danho'a:

² — Apito Adaripa, ãto ti ãhãna hã, asõ'a za oto aima ãsiwasu'u wa. Zudezu norĩ hã ãwasédé hã te te ããma ãhiri za'ra zém na wa za ãsiwasu'u na wa'rã.

³ Zudezu norĩ hã 're ãnomro mono zé hã aima waihu'u pese di. ãsada'rãmi za'ra zé hã, aima

waihu'u pese di duré. Taha wa, wa aiwi rowaptē, asimi'ē na ĭwapari da.

⁴ – ĭprédu wi, 're ĭhâimana mono zém na ma tô uburé zudezu norĩ hã ĭwaihu'u za'ra. ĭrob âma 're ĭhâimana mono ré, ma tô ĭwaihu'u za'ra, 're ĭhâimana mono zém na hã. Zeruzarē âma ma tô duré ĭwaihu'u za'ra, tame 're ĭhâimana mono ré hã.

⁵ Parisezu norĩ siré, wa tô 're ĭhâimana. Wasiré zudezu norĩ hã Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina sipai âna 're ĭhâimana za'ra mono zém nhipai u 're ĭwahâimana za'ra mono zé hã, wasiré parisezu norĩ hã. Āne ĩsâna'rata hawimhã, 're ĭhâimana mono zé hã. Zudezu norĩ hã sena na te te aima ĭwasu'u ze za'ra 'wa'âhã, âne na hã te aré aima ĭwasu'u wē za'ra.

⁶ Dadâ'â nherē, apâ te te 're ĩda'ahâiwa'utu mono zéb zô, wa 're ĭnhimipari u'âsi, 'Re ĭhâimana u'âsi mono, wahi'rata norĩ ma, te te ĩropisutu zô. Taha zarina, ma tô zudezu norĩ hã ã bâtâ na ĭwasédé hã ĩ'âma hiri za'ra.

⁷⁻⁸ Wahi'rata norĩ, 12 na ĭhâiba norĩ nhihudu mono bâ, wa wanhimi'ē na âma 're wawata za'ra, 'Re ĭhâimana u'âsi mono âma hã. Rowa'a na wa âma 're wawata za'ra, barana zama. 'Re ĭhâimana u'âsi mono te te wama ĩropisutu zô, wa wanhimipari sina âma 're wawata u'âsi za'ra. Ôhõ zô 're ĭnhimipari mono wa, te zudezu norĩ hã ĭwasédé hã ĩ'âma sa'ra. ĭwapari'wa norĩ, e marĩ wa, te 'Re ĭhâimana u'âsi mono âma 're ĩrosa'rata upa za'ra wa'aba mo, te te 're ĩda'ahâiwa'utu mono zéb da hã, tâma ĭwaihu'u õ newa.

⁹ – Wa tô aré ĩsina rosa'rata, Zezusihi zazei'wa norĩ âma te 're rowasutu u'âsi mono da, Nazaré âma aré 're ĩsâmra mono zazei'wa norĩ âma.

¹⁰ Tawamhã Zeruzarẽ ãma ma, wa tô ãne hã te tãma 're 'manharĩ za'ra. Sasedoti ĩpire norĩ zadawa para, wa tô te 're 'maza, dazazéb 're, 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhib'a'uwẽ norĩ hã. Duré da te dasiwi 're simroi mono da, da te dasima 're hãiba za'ré za'ra mono wamhã, wa tô te ãma 're dazaze za'ra.

¹¹ Taha wa, wa tô te ãma 're arowasété, rowahutuzé mono bâ, Zezusi hã te te siwi 're wẽ'õ za'ra mono da, ĩsazei'wa norĩ hã. Ta norĩ zada ĩzahi uptabi wa, wa tô 'ri nho'õmo mono bâ te ãma 're rowasété za'ra, darob amoi ãma zama.

¹² — Taha da, nimahã bătã na wa tô duré mo Damasitu u, ĩsazei'wa norĩ zô, ãne hã te tãma 'manharĩ za'ra da. 'Re ĩhâimana u'âsi mono ma, da'ãma romhuri'wa ĩpire norĩ hã ma tô ĩzatõrĩ za'ra. Rob'ui'ére ma tô ĩma sõmri za'ra, ĩsazei'wa norĩ ãma te 're rowasété za'ra mono da, ĩsadowa parab za'ra.

¹³ Apito, tane nherẽ, ma tô aimawi ĩma tiromhãiba. Damasitu u ĩmorĩ ré, abzuma wa'wa ma tô rowa'a za'ëtẽ uptabi hã ĩma ai'ubuzi, hãiwa hawi. Bătã nhimirowa'a nhipai u, rowa'a za'ëtẽ uptabi di. ĩsiré ĩsi'aba'ré norĩ uwaibaba zama ma tô ai'ubuzi.

¹⁴ Tawamhã aihĩni wa tô warere'e ni, ti'ai wa. Wa hã ni'wai mreme hã wa tô wapa. ãne te ĩma tinha, ebreusi norĩ mreme na: “Saru, Saru, e marĩ wa, te ĩwi 're ĩrowasutu u'âsi mo. Aipẽ'ẽ 'remhã ma tô 're asi'u'a u'âsi mo, powawẽ hã wedehu 'rã'wa na da te zusi wa, te te sina mei wa, ĩsi'u'a ne.”

¹⁵ — Tawamhã wa tô asa 'mahã: “Apito, e 'wa hã a hã.”

— Tawamhã Wanhib'apito te asa ĩma tinha: “Wa hã Zezusi, te ĩwi 're ĩrowasutu u'âsi mo.

16 Ma'āpé aiwahutu, hâiwi asab da. Wa we aima ĩsihâi'ré, te ĩsima aipisutu da, ĩma romhuri'wa da. Ā bātâ na ĩzabuzém na te za dama 're ĩwasu'u u'âsi mo. Duré zahadu wapsi te aima ĩwaihu'uzém na zama, te za dama 're ĩzadawa wasu'u u'âsi mo.

17 Wa hã wa za te 're ai'madâ'â, asiré zudezu norĩ, ĩsahi norĩ wi, te 're asõ'reptui mono da, duré zudezu'õ norĩ wi, te 're asõ'reptui mono da zama. Zudezu'õ norĩ tême, wa za oto asatõ.

18 Datob'a ne 're danomro mono wa, da te 're ĩdato pese za'ra mono ne, te za 'Re ĩhâimana u'âsi mono nhimiroti na 're ĩpo're pu'u za'ra mo, zudezu'õ norĩ hã. Robra na 're ĩnomro mono hã te za 're ĩ'awaibui mo, rowa'a na oto 're nomro mono da, ta norĩ hã. Satanasihi nhiptetezém hawi te za 're ĩ'apizari mo, 'Re ĩhâimana u'âsi mono niwĩ 're nomro mono da oto, te te sina 're ĩ'umnhasi za'ra mono zéb zarina, 'Re ĩhâimana u'âsi mono hã ĩwasédé hã te te tãma 're apari mono da, duré ãma 're sib'a'uwẽ za'ra mono da oto dame." Āne ma tô Wanhib'apito hã ĩma pisutu, zudezu'õ norĩ hã. — Āne ma tô Paru hã siwasu'u, apito Adaripaha ma, tihâimanazém na te te ãma ĩsaprĩzém na hã.

Paru hã tinhimromhuri na ĩsiwasu'uzé

Tawamhã Paru te duré siwasu'u, ãne:

19 — Apito Adaripa, ĩwapari. Hâiwa hawi te ĩsabui mreme hã wa hã te sadawa rême õ di.

20 Damasitu ãma uimrehêne wa tô Zezusihi zadawa wasu'u na hã dama ãma sãna'rata. Taha parip si, Zeruzarê ãma wa tô duré dama ãma rowasu'u. Taha parip si, wa tô duré Zudeza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma dama sadawa wasu'u, zudezu norĩ ma, zudezu'õ norĩ ma zama. Ta norĩ hã tiwasédé hã te te 're rême za'ra mono

da, duré 'Re ìhâimana u'âsi mono niwĩ 're nomro wẽ mono da, wa tô te tãma ãma 're rowasu'u za'ra, tô sena tiwasété wi 're ìsipizari za'ra mono na, da te 're waihu'u za'ra mono da.

²¹ Taha 'ru te, ni'wam norĩ hã zudezu norĩ hã ma tô siwi ì'â, 'Re ìhâimana u'âsi mono ãma 're ìdawata za'ra mono zéb ãma 'ri 'wawi wa'ra 're, ìnhamra ré. Te aré siwi ìwĩ.

²² Tane nherẽ, 'Re ìhâimana u'âsi mono hã ma tô te te 're ìpawaptob u'âsi. Taha wa, ã bātã na ìhâiba ré, wa zahadu 're ìhâimana. Taha wa, zahadu wa nasi dama sadawa wasu'u, dama ìwapu norĩ ma, duré dama ìpire norĩ ma zama. Uburé Mozésihi nhimirowasu'u zarina, duré 'Re ìhâimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ nhimirowasu'u zarina, wa tô te dama 're sadawa wasu'u. ìnhimizadawa wasu'uzém na ãma ìsipai õ di. Romhã ré ma tô ta norĩ hã te te dama 're wasu'u za'ra, ãne:

²³ “Danho'reptui'wa da, 'Re ìhâimana u'âsi mono te te ìpisudu hã te za robzépata za'êtẽ. Te za dasiwi wĩrĩ ni. Dadã'ã nherẽ, apã te te 're ìdahãiwa'utu mono zéb da na te za sãna'rata. Tawamhã te za dama waihu'u za'ra, rowa'a na 're ìdanomro wẽ mono zé hã. Apã ìhãiwa'utuzéb za'u si, te za ãne hã zudezu norĩ ma waihu'u za'ra, zudezu'õ norĩ ma zama.” ãne ma tô romhã ré dama sadawa wasu'u za'ra. Taha na wa tô duré wa hã dama rowasu'u. — ãne te siwasu'u Paru hã, apito Adaripaha ma.

²⁴ ãne siwasu'u ré, ma tô apito Pesitu hã sadawa 'razã. Mreme 'rãihã na te tãma tinha, ãne:

— Paru, ma tô aiwamna, ai'rãzadã'ã wa. Asimirosa'rata ahã wa, ma tô ai'rãsiwamna.

²⁵ Tawamhã Paru te asa tãma tinha:

— Īnhib'apito, mare di. Īsiwamnarĩ õ di. Īmreme hã tô sena. Īmreme wẽ di. — Āne te asa tãma tinha, apito Pesituhu ma.

²⁶ Tawamhã apito Adaripaha ma, te duré tinha:

— Apito Adaripa, Zezusi hã ti'ai ãma 're morĩ ré hã uburé marĩ hã tãma 're ĩromhãimana mono zém na hã aima waihu'u pese di, ĩdã'ázém na hã duré ĩhãiwa'utuzém na zama. Da'ahã na ma tô ãma 're danhopré. Taha wa, apito Adaripa, a zama ma tô ĩwaihu, uburé Zezusihi wasu'u hã te aima ĩwasu'u hã. Taha wa, sena na, wa aima ĩsiwasu'u ĩpahi ãna, waihu'u da.

²⁷ Apito Adaripa, e 'Re ĩhãimana u'âsi mono zadawa wasu'u 'rata 'wa norĩ ñhimirowasu'u hã sena na ma tô ĩsaze. Ma ĩsaze tô. Āne na wa tô ĩsina aiwaihu'u.

²⁸ Tawamhã apito Adaripa, ma tô mreme to na Paruhu ma tinha:

— E tane na duréi ĩma rowasu'u bâ, wa za bété ãma asaze, Cristu hã te saze da.

²⁹ Tawamhã Paru te asa tãma tinha:

— Īmreme 'rutu na niha wamhã, ĩmreme pa na te aima rowasu'u wamhã, tô marĩ õ di. Āhã si ĩpire hã, ĩsine 're ĩsazei pese mono da hã. Taha da, wa 'Re ĩhãimana u'âsi mono ma ai'ãma 're ĩmreme u'âsi, uburé ã bātã na ĩwapari'wa norĩ ãma zama, te ĩsima wẽ õ nherẽ, Cristu hã saze za'ra wa'aba 'ru te, ĩsine da te aipawasisi za'ra wa'aba da hã. — Āne te asa tãma tinha, Paru hã.

³⁰ Tawamhã apito Adaripa hã duré apito Pesitu hã duré Berenisi hã, duré uburé ĩsiré ĩsi'ubumro norĩ zama ma tô tiwahutu za'ra aihĩni.

³¹ Te oto tiwi ai'aba'ré. Tiwi si'aba'ré za'u si, ma tô sima ãma nharĩ za'ra, ãne:

— Õ hã aibã hã marĩ ãwasédé hã te te 'manharĩ ã di, da te dasiwi ãwĩrĩzéb da hã, niha wamhã, dazazéb 're, da te dasiwi ãsērē da hã.

³²Tawamhã Adaripa te tãma tinha, Pesituhu ma:

— Õ hã, aibã hã Roma ãma apito Sézaha nho're sab da, te te rowaptērē ã 'wa'ãhã, wa aré tãma rowairébé za'ra ni, apã 're morĩ da. Tane nherē, waihu'u ã di oto. — ãne te tãma tinha, Pesituhu ma.

27

Paru hã Roma u morĩ da, timorĩzém na te te ãsãna'ratazé wasu'u

¹ Tawamhã apito Pesitu hã ma tô oto tãma ropibu, Paruhu ma, Itaria na danhipti'a nho'õmo nhisi u morĩ da, rowa'u'u na uba'renem na hã. Tawamhã wa hã, Rucasi hã wa tô ãme mo. Zuri'u na da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa nhisi hã ma tô duré wame satõ, Paruhu 'madã'ã'wa da hã, duré pawasisi ré ãsiré ãsi'aba're norĩ 'madã'ã'wa da hã. Da'wapéi'wa wada'uri'wa nhimi'ubumro norĩ hã Danhipai u, Apito te na ãwaptērē hã.

² Tawamhã rowa'u'u na uba'reneb 're, wa tô asisi ni, Adaramitu hawi we ãsimizazãri na, wasi'aba're da. Azi'a na danhipti'a nho'õmo nhisi u ãzada'rei baba wara ré, uba'rene nhimizahãrizé mono bã te za simizahãri. Aibã hã Aritacu na ãsisi hã te wame mo, Tesaronita na 'ri nho'õmo nhisi ãma 're ãsãmra mono hã, Masédoniza na danhipti'a nho'õmo nhisi 'remhã. Tawamhã ma tô oto waré tiwara za'ra.

³ Tawamhã awēpsi, wa tô aihutu ni, Sido na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame, Zuri'u hã ãwē na te te pawaptob da, ma tô Paruhu ma waprosi, tame

ĩsazei'wa norĩ u morĩ da a'â, ta norĩ hã Paruhu ãma sime za'ra da, ĩhâimanazéb da hã.

⁴⁻⁵ Tawamhã Sido hawi ma tô oto waré wara, uba'rene hã. Wasi'aba'rei wamhã, rowa'u hã te we wawa'rãmi rowapõ, sa'êtê. Taha wa, Sipri na rob're za'iti nhisi uwaibaba, rowa'u'u syry niwĩ, te waré wara, â poré wa'wai baba, Sirisiza na danhipti'a nho'õmo nhisi uwaibaba. Pãpiriza na danhipti'a nho'õmo nhisi uwaibaba ma tô duré wara. Tawamhã wa tô aihutu ni, Miha na 'ri nho'õmo nhisi u. Risiza na danhipti'a nho'õmo nhisi ãma te za, Miha hã.

⁶ Tame da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô rowa'u'u na uba'reneb amo hã tisã, Aresãdiriza na 'ri nho'õmo nhisi hawi ĩwara hã, Itaria na danhipti'a nho'õmo nhisi u ĩwara da hã. Tawamhã ma tô wama rob'ru za'ra, ĩ're wanhisizi da.

⁷ Tawamhã rowa'u'u na uba'rene hã ma tô si'ãsi, waré za'ra, wara pire wa. Bãdã ahã na te ãma si'utõrĩ, si'ãsi mono ré hã. Tawamhã Sinidu na 'ri nho'õmo nhisi 'rata, ma tô waré mazazã a'â. Tawamhã rowa'u hã te zahadu wei wawa'rãmi rowapõ. Taha wa, uba'rene hã Cereta na rob're za'iti nhisi u ma tô waré wara. Tawamhã Sara-mona na romnhisi uwaibaba rowa'u'u syry niwĩ ma tô waré uirĩ za'ra.

⁸ Â zãda'rei baba te wara u'â. Wara pire di. Wara pire nherẽ, wa tô aihutu ni, Uba're nhimizahãri wẽ zém na 'ri nho'õmo nhisi u, Raséza na 'ri nho'õmo nhisi 'ratamhã.

⁹ Tamemhã wa tô asimroi hã ni. Dawasété parizém na 're ĩdasipo're pu'u za'ra mono zé bãtã za'u si, te rowa'u'u wawẽ hã 're pusi, wahup sidãpãsi. Taha wa, â wa'wai baba, 're danomro

mono õ di oto, rowa'u'u wawẽ nhimimnhasi te. Taha wa, Paru hã ma tô dama roti, ãne:

10 — Aibã norĩ, ãwapari za'ra wa'aba. Æhãna â nhisi baba wasi'aba'rêi wamhã, wama romnhimimnhasi za'ra di za. Uba'rene hã te za waré aiprub za'ra. Taha wa, ã're ãromnhimi'wara hã te za rere'e, âi ba. Duré wa norĩ hã áté wa za ai'utõrĩ ni. Æne wa tô waihu'u. — Æne te tãma nharĩ za'ra, Paru hã.

11 Tane nherẽ, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã Paruhu nhimirowasu'u hã te te sazei õ di. Uba'rene tede'wa norĩ mreme si ma tô saze, ãmapraba'wai mreme zama.

12 Tame uba'rene nhimizahãrizéb ãma, rowa'u'u wawẽ hã 're pusi mono ré, rowa'u'u na uba'rene hã nomro wẽ waihu'u õ di. Taha wa, da'ahã na ma tô dasima wẽ za'ra ni, õ hawi dasi'aba'ré da, Cereta ãma Penisi na uba're nhimizahãrizém nhisi u sihutu hã, tame uba'rene hã nomro wẽ da, rowa'u'u wawẽ hã tamemhã te te 're rowapõrĩ mono õ wa.

Â poré ãma rowa'u ãsa'êne hã te te ãrowapõrĩzé wasu'u

13 Tawamhã rowa'u ãsyryre hã hãiwa'a're nhimi'e hawi ma tô watobro. Syry na ma tô rowapõ. Taha wa, ma tô ãma rosa'rata za'ra, te te sima ãwẽ za'ra zéb uwaibaba si'aba'ré da, sihutu waré da newa. Uba're tétézé hã ma tô wazere za'ra, â 'rowi ãsimi'wara hã. Tawamhã rowa'u'u na uba'rene hã ma tô waré wara, â zada'rêi baba, Cereta na rob'ré za'iti nhisi zababa.

14 Tane nherẽ, zahadu wasina wapahã za'ra õ ré, ma tô rowa'u'u za'êne hã awa'awi wei watẽme rowapõrĩ za'ra, rob'ré za'iti hawi. Rowa'u'u za'êne

hã, Nodesiti na da te 're ĩsisi za'ra mono, bătã pusizém nhimire hawimhã 're pusi u'âsi mono wa.

¹⁵ Tawamhã â zada'rúi baba awa'awi wara da, wa aré wa te si'oto pibu za'ra. Tane nherẽ, te wawi tiwara u'âsi za'ra. Taha wa, wa tô tãma 'marême za'ra ni, si'uihã na wara da oto, rowa'u'u zarina.

¹⁶⁻¹⁷ Tawamhã Cazuda na rob'rú za'iti 'rare nhisi uwaibaba ma tô wara, rowa'u'u syry niwĩ. Tamomo wara ré, uba're 'rare hã ĩna're na wa te wasiwi ĩsi'u hã wa tô wasiwi wazere ni, â hawi, siprup tô da. Pire uptabi nherẽ, ma tô uba're na romhuri'wa norĩ hã siwi sarõtõ, uba're ĩsa'êtẽ 're, te te siwi sêrẽ da. Uba're za'êne hã ma tô duré te te siwi wasisi, wedenhorõ rutu na sipo'o tô da. Ribiza na danhipti'a nho'õmo nhisi âma â zaihã uwaibaba supara uwa niwĩ, wara õ'umnhasite, ma tô âma tihâtã'ã za'ra. Taha wa, ma tô zazahã wawẽ hã ĩmaprabazé hã siwi si'ra, tamomo wara tô da. Tawamhã rowa'u'u wawẽ zababa ma tô uba'reneb za'êne hã wara.

¹⁸⁻¹⁹ Rowa'u'u za'êne hã pupu'u za'êtẽ di. Ropupu'u za'êtẽ uptabi di. Tawamhã wa'ãma awẽ wamhã, te te dama wede za'ra da, âma ĩsihãiba waptob za'ra hã ma tô siwi sãmra na'rata za'ra, âi ba, rowa'u'u na uba'rene hã wapu na waré wara da oto. Ma duré âma ti'awẽ, rowa'u'u za'êtẽ na hã. Tawamhã ĩmapraba'wa norĩ hã ma tô ĩpru hã uba're na romhurizé hã syry na siwi sãmra, âi ba.

²⁰ Awẽ sidãpãsi te hãiwarutu u'âsi. Taha wa, bãdã hã te te urĩrĩ õ di. Wasi zama te te urĩrĩ za'ra õ di. Rowa'u'u wawẽ si te zahadu nomro. Tã hã pĩni za'êtẽ di duré. Tawamhã wasisõ'reptu za'ra zéb zô, wa te rosa'rata za'ra õ di oto. Sô wanhimipari za'ra õ di oto.

²¹ Tawamhã wasaihuri ãna wahâimana za'ra ré, wa'ãma ropsi'utõrĩ za'ra wamhã, ma tô Paru hã hâiwi za, ĩwa'wab za'ra. ãne te tãma rowasu'u za'ra:

— Aibâ norĩ, ĩwapari za'ra wa'aba. E marĩ da, ĩmreme hã saze za'ra wa'aba õ di bété. ĩmreme hã saze za'ra wa'aba 'wa'ãhã, aré Cereta hawimhã wawairébé õ di. Taha 'wa'ãhã, aré wama rowé za'ra di, ãhãna hã. Aré ãma wasi'uba za'ra õ di.

²² Tane nherẽ, sada asib'ru za'ra wa'aba. Ni'wa hã dâ'ã õ di za. Uba'renep si te za wawi aiprub za'ra.

²³ Wa hã, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono nhib'a'uwẽ, te tãma 're ĩromhuri u'ãsi mono hã. Barana, hâiwa ãma tãma ĩromhuri'wa hã ma tô we ĩtẽme wi.

²⁴ Te ĩma tinha, ãne: “Paru, aipahi tõ. Tô sena Roma ãma apito Sézaha nho're te za asa, asi'uihã na tãma asiwasu'u da. 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã aima ĩsõprubzéb zarina ma tô pisutu, aihĩni asiré ĩsi'aba're norĩ hã aiwi dâ'ã za'ra tõ da.” ãne ma tô ĩma tinha.

²⁵ Taha wa, ãhãna aipahi za'ra wa'aba õ di za. Sada asib'ru za'ra wa'aba. 'Re ĩhâimana u'ãsi mono hã ĩma umnhasi uptabi di. Uburé te te ĩma ĩwaihu'u zarina, te za tô wama ãma uwaimrami za'ra.

²⁶ Tazahã nimomo, rob're za'iti u uba'rene hã te za waré time, rowa'u hã. — ãne ma tô Paru hã po're pu'u za'ra.

²⁷ Tawamhã 14 na ma tô wa'ãma timara za'ra, rowa'u'u za'ẽne hã wawi nomro za'ra ré hã. Taha wa, te rowa'u'u na uba'rene hã zahadu waré si'ãsi za'ra siwa'ru, Mediteranizu na âporé nhisi wa'wai baba. Tawamhã mara wa'wa ma tô uba're na romhuri'wa norĩ hã waihu'u za'ra, â zadaré u ĩropsi'utõrĩ na hã.

²⁸ Taha wa, wedenhorõ na êtê nhi'õmore hã ma tô siwi time, âi ba, â 'reptõ zô te te siwi ãma pibu da. Tawamhã ma tô waihu'u za'ra, 36 na â 'rehâ pibuzé hã. Tawamhã syry na ãma ronomro pari, ma duré siwi pibu. 27 na â 'rehâ pibuzé hã oto.

²⁹ Tawamhã uba'rene hã êtê wa'wai baba wara õ'umnhasite, te sima simimnhasi za'ra, êne hã te te prob õ'umnhasite. Taha wa, ma tô ãna're hawi ãtétézé hã maparane si'uiwa na siwi wabzu âi ba, simi'wara da, uba're hã wara tã da. Tawamhã rowa'a zô te te rob'madâ'â za'ra.

³⁰ Tawamhã uba're na romhuri'wa norĩ hã ma tô sisawi za'ra, uba'renem hawi siwaprosi wairébé da. Uba're 'rare hã ma tô sisada si'ra za'ra âi ba, uba'renep tétézé hã ãwata ãma zama te te siwi wabzuri da newa.

³¹ Tane nherê, Paru hã ma tô da'wapéi'wa norĩ ma ãne hã waihu'u, ãwada'uri'wa norĩ ma zama:

— Õ norĩ hã wa'rata si'ubumroi õ wamhã, asisõ'reptui waihu'u za'ra wa'aba õ di za. — ãne ma tô Paru hã tãma waihu'u za'ra.

³² Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã ma tô wedenhorõ hã siwi sizâ, uba're 'rare nhi'õmozé hã. Baba na ma tô wawi tiwara za'ra, uba're 'rare hã.

³³ Tawamhã hãiwaza wi, ma tô Paru hã tãma roti za'ra, tisa hã te te huri da oto, siptete za'ra hã. ãne te tãma roti za'ra:

— Bãdã hã 14 na ma tô ai'ãma ai'utõrĩ za'ra wa'wa, asaihuri aba ãna hã, rowa'u te te ãsazãrizéb zô asimipari za'ra wa'aba ré hã.

³⁴ ãhãna wa za aima roti za'ra wa'wa, asaihuri aba da oto, asiptete sina aihãimana za'ra wa'aba da. Ni'wa hã dã'ã õ uptabi di za. Aihĩni te za aihãiba ré ré aiwairébé 'wa. — ãne te tãma roti za'ra, Paru hã.

35 Tawamhã mreme pari, ma tô ti'â, i'u'êne hã. 'Re ãhâimana u'âsi mono ma, ma tô mre danho'a, ãsôprum na ãma wata da. Taha pari, ma tô i'u'êne hã sima wẽ'ẽ, te te 'rêne da.

36 Tawamhã aihĩni ma tô oto sada aptete za'ra ni. Taha wa, ma tô tisa hã tihu oto.

37 276 na wahâiba za'ra hã uba'reneb 'remhã.

38 Tawamhã wasaihuri pari, uburé amnho hã uba'reneb 're ãsimi'wara hã ma tô oto siwi sa'wa âi ba, uba'rene hã wapu na waré wara da oto.

Rob u aihĩni dahâiba ré ãdawairébézé wasu'u

39 Tawamhã rowa'a pese wamhã, ro hã te te waihu'u za'ra õ di, uba're na romhuri'wa norĩ hã. Taré ma tô supara hã siwi tisã, êtẽ 'rãihã papara ãnomro hã, â zaihã na. Tawamhã ma tô ãma siwada'uri za'ra, rowa'u'u na uba'rene hã tame te te siwi hiri da.

40 Tawamhã uba're tétézé hã â 'rowi ãsimi'wara hã ma tô siwi sihãri za'ra, ãsa'u 're simi'wara mono da oto, â 'rowi. Uba're wabzurizé hã ma tô siwi wasihu, te te siwi pi'ra da. Uba're wata ãma ma tô zazahã wa'õno hã siwi sasõ, rowa'u hã te te ãma saprõni da, supara u. Tawamhã â zaihã u te oto waré wara, uba'rene hã.

41 Tazahã sitẽme â wara sitob u ma tô uba're hã âzé, supara ahã u, â 'rowi 're ãnomro mono u. Taha wa, supara hã ma tô ãwada hã ti'â. Rési waihu'u õ di oto, uba'rene hã. Tawamhã, â sisasisi za'êtẽ wamhã, te te nasi ãwabzuri na ma tô na'rehaipo'o.

42 Tawamhã da'wapéi'wa norĩ hã te ãma siwada'uri za'ra, ãpawasisi ré norĩ ãma, te te siwi simro da, tiwi zãribi za'ra wa, tiwi simani za'ra õ'umhasite.

⁴³ Tane nherẽ, ãwada'uri'wa hã te ãma pa'uwati za'ra, Paru te te sã'reptu da, te te sima wẽ wa. Tawamhã te tãma rob'ru za'ra, ãzãribi waihu'u pese norĩ hã ãi ba rere'e da, zãribi uimrehẽne za'ra da, rob u,

⁴⁴ duré ni'wam norĩ hã, ãzãribi waihu'u'õ norĩ hã wede hãpã na duré uba're ãsiprum na te te tété za'ra mono sina ãsarina zãribi za'ra da. Tawamhã aihĩni ma tô rob u wairé. Ni'wa hã dã'ã õ di. Ni'wa hã u'a õ di duré. Rowẽ na ma wairé.

28

Maruta ãma Paru norĩ ãsi'ubumrozé wasu'u

¹ Tawamhã rob u wawairébé wẽ wamhã, wa tô rowaihu'u za'ra ni oto. Maruta na rob're za'iti nhisi u wa tô wawairébé ni, rowẽ na.

² Tame 're ãsi'ubumroi mono norĩ hã ma tô siwi wawaibui wẽ. Tã hã wawi ta'a za'ra wa, duré rowahã zé wa, ma tô uzã hã wama ro'o za'ra, wahãi'ro za'ra da. Taha wa, ma tô wama tirowẽ za'ra oto.

³ Tawamhã Paru hã ma tô mi hã waibu, unhama nhisiwi te te sa'ra da. Te te sa'ra wamhã, wahi hã ma tô mimi hawi watobro. Watobro wamhã, ma ãsib'rata wi tisa, unhama wa'ro zé te. ãsib'rata na te ãma 're sipra.

⁴ Tawamhã tame 're ãsi'ubumroi mono norĩ hã, Paruhu nhib'rata na wahi hã te te sãmri za'ra wamhã, te sima rowasu'u za'ra, ãne:

— Õhõta aibã hã wahi ma te tisa, ãsib'rata wi. Te za oto dãrã. Áté tô dapãrĩ'wa. Taha wa, ã hawi sisõ'reptu nherẽ, te za áté tô dãrã. — ãne te sima rowasu'u za'ra.

⁵ Tane nherẽ, Paru hã ma tô wahi ré 're sib'ratai wẽrẽ. 'Re sib'ratai wẽrẽ mono wamhã, unhama wa'wa ma waptãrã, wahi hã. Ãma sépu'u õ di.

⁶ Te ãma rosa'rata wasété za'ra, áté sib'rata dupto da newa, áté dâ'â sirõmo da newa, õne haré. Tane nherẽ, te te siwi 'madâ'â hã nherẽ, marĩ hã ãma hãimana õ di. Rowẽ na te tihãiba, Paru hã. Tawamhã Paru hã dapãrĩ'wa na ãma Ìsimirosa'rata za'ra zé hã ma tô rẽme za'ra. Taha wa, te ãne sima wasu'u za'ra oto:

— Ta hã ìhãiba'õ, ìwaihu'upe. — ãne te sima rowasu'u za'ra.

⁷ Taha 'rata te Pubiri'u na 're hãimana, rob'ré za'iti ãma danhib'apito hã. Ìspti'a hã romhuture di. Ta hã ma tô wawaibui wẽ, ì'rata wasi'ubumro da a'â, ìsõrõwa ãma. Tawamhã bâdâ si'ubdatõ ma tô wa'ãma ne, tame wasi'ubumroi ré hã.

⁸ Ìmama hã hãzé ré te nomro, waptã. Wa'ro za'etẽ di, ìsãnapru zama. Tawamhã Paru hã ma tô ìtẽme ãzé, te te sabu da. 'Re ìhãimana u'âsi mono ma, ma tô ãma mre. ãma mre me pari, ma tô tinhib'rada hã ãma tino. Taha wa, ma tô séptãrã.

⁹ Taha parimhã, uburé ìhãzé ré norĩ hã ma tô Paruhu tẽme we si'ré. Tawamhã ma tô uburé apese.

¹⁰ ãne hã Paru te te apese pari, ma tô wama tinhoprub za'ra, marĩ ahã na. Tame wasi'ubumroi ré, a'amo si'ubdatõ ma tô wa'ãma ai'utõ, rob'ré za'iti ãma hã. Tawamhã, wasi'aba'ré da wamhã, ma tô wasazéb da hã te te wama sé, uba'reneb 're.

Roma u ìwasihutuzé wasu'u

¹¹ Tawamhã tame a'amo si'ubdatõ wa'ãma si'utõrĩ pari, wa tô uba'reneb 're asisi ni oto, ta

hawi ãma wasi'aba'ré da. Īhâiba'õ si'ubza na uba're nhisi hã. Aresãdiriza hawi ma tô wei mazazâ, rob'ré za'iti u, tame nomro da a'â, rowa'u'u wahã 're sa'wari mono ré.

¹² Tawamhã Siracusa na 'ri nho'õmo nhisi u wa tô aihutu uimrehêne ni. Tame wasi'ubumroi ré, bâdâ si'ubdatõ ma wa'ãma ne.

¹³ Ta hawi, ma tô waré si'ãsi rowa'u'u na uba'rene hã, rowa'u'u wa'râmi. Tawamhã Rezi'u na 'ri nho'õmo nhisi u, wa tô aihutu ni. Awêpsi, rowa'u ma tô we rowapõ, hâiwa'a're nhimi'e hawi, wasi'aba'rézéb zarina. Tawamhã bâdâ maparane wa'ãma ne parip si, wa tô duré aihutu ni, Pozu'ori na 'ri nho'õmo nhisi u. Tame uba'rene hã wa tô rême za'ra ni.

¹⁴ Tame wa tô sôpêtê za'ra ni, ĩsazei'wa norĩ hã. Ma tô wahâiba waptêrê za'ra, misi romhuri na ĩ'rata wahâimana za'ra da a'â. Taha parip si, wa tô Roma na 'ri nho'õmo nhisi u ai'aba'ré ni, wapara na.

¹⁵ Tawamhã ĩsazei'wa norĩ hã, Roma ãma 're ĩsi'ubumroi mono norĩ hã ma tô wawasu'u hã wapari za'ra. Taha wa, Apizu ãma rowedezém na 'ri wa'õtõ nhisi u wasihutu wamhã, Roma hawi ĩsazei'wa norĩ me wa tô wasi'uzusi za'ra ni. Duré, Si'ubdatõ Daza'warizém na 'ri wa'õtõ nhisi u wasihutu wamhã, ĩsazei'wa hâiba amo norĩ hã ma tô duré ĩsa'u hã wa'uzusi za'ra, Roma hawi. Tawamhã Paru hã te te dazabui wamhã, 'Re ĩhâimana u'ãsi mono ãma te tiwata, ĩsõprum na. Ma tô duré tãma rowê watobro.

Paru hã, Roma ãma oto 're ĩsãmra mono zé wasu'u

¹⁶ Tawamhã Roma u wasihutu wamhã, da'wapéi'wa norĩ wada'uri'wa hã ma tô Paruhu ma písutu, hâiba písutu 're hâimana mono da,

danhorõwa ãma. Da'wapéi'wa si te za ì'rata 're hâimana, te te 're 'madâ'â mono da.

¹⁷ Tawamhã bâdâ si'ubdatõ ãma ne pari, ma tô dazô hã Paru hã, zudezu norĩ ma ìpire norĩ zô, ìtême si'rã'õtõ da. Ìtême si'rã'õtõ wamhã, te tâma nharĩ za'ra:

— Wasiré Izarazéhé nhihudu norĩ, ìwapari pese za'ra wa'aba za. Wasiré norĩ ma, ìwasédé hã te 'manharĩ õ nherê, duré wahi'rata norĩ nhimiroti zarina 're ìwahâimana za'ra mono zéb ãma ìsipai õ nherê, ma tô Zeruzarê ãma siwi ì'â, wasiré norĩ hã. Romanu norĩ ma, ma tô ìnhomri za'ra.

¹⁸ Tawamhã romanu norĩ hã ìwasété zô ma tô siwi ìzadanha. Tane nherê, ìwasédé hã te te ì'ãma sãmri za'ra õ di, da te dasiwi ìwĩrízéb da hã. Taha wa, dazazém hawi te te ìwazere za'ra da, te sima ì'ru za'ra.

¹⁹ Tane nherê, zudezu norĩ hã ìwatobro tõ da, ma tô siwi ìwê'õ. Taha wa, wa tô rowaptê, we ìmorĩ da, apito Sézaha nho're ìzab da, tâma ìsiwasu'u da. Tane nherê, apito Sézaha ma, ìsiré norĩ wasété na te ìnharĩ da hã, we ìmorĩ õ di.

²⁰ Taha wa, wa tô asô ìhârâ za'ra wa'wa, te asabu za'ra wa'aba da, aima ìsiwasu'u za'ra wa'aba da. Izarazéhé nhihudu norĩ hã sô ìsimipari za'ra ãma te sasõmri wa, wa ìpawasisi ré 're ìnhamra. — ãne ma tô tâma waihu'u za'ra.

²¹ Tawamhã te asa tâma nharĩ za'ra, Paruhu ma:
— Zudeza hawi rob'ui'ére na aiwasu'u hã da te wei watême 'mai'ãwisi za'ra õ di. Duré wasiré norĩ hã we watême nasi sihutu nherê, aiwasu'u wasédé hã we te te 'mai'ãwisi õ di.

²² Tane nherê, wa tô wasima aiwê za'ra ni, asimirosa'rada hã wa te wapari za'ra da, duré wa te waihu'u za'ra da. A hã dasima ìdasipo'ozép tém

niwĩ, te 're aihâimana mo. Ta niwĩ 're ãdahâimana za'ra mono hã, te ãwasété na da te dasima 're rowasu'u za'ra, daro mono bâ. ãne hã wa te waihu'u za'ra wa, wa tô wasima aiwẽ za'ra ni, wa te aiwapari za'ra da. — ãne te asa tâma nharĩ za'ra.

²³ Tawamhã ma tô sima pisutu za'ra, nimahã båtã na ãtême dasi'rã'õtõ da. Taha wa, ma tô da'ahã na ãtême tasi'rã'õtõ ni, Paru hã ãsãmrazéb u hã. Båtã bâ ma tô dama romhu, 'Re ãhâimana u'ãsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na. Mozésihi nhimi'ui'ééré zarina, duré 'Re ãhâimana u'ãsi mono zadawa wasu'u'wa norĩ nhimi'ui'ééré 'rata zarina, ma tô tâma ãma rowasu'u pese za'ra, Zezusi hã Danho'reptui'wa da, 'Re ãhâimana u'ãsi mono te te ãpisutu na da te saze za'ra da.

²⁴ Tawamhã, ãmreme da te wapari za'ra wamhã, ni'wam norĩ hã ma tô saze za'ra. Aimawi norĩ hã te te ãma saze za'ra õ di.

²⁵ Tawamhã tiwi si'aba'rúi õ ré, ma tô Paru hã duré tâma nharĩ za'ra:

— Duréhã 'Re ãhâimana u'ãsi mono pẽ'ẽzani hã ma tô tizadawa wasu'u'wai ma waihu'u, Iza'izaha ma, aihirata norĩ ma, te te sadawa wasu'u za'ra da.

²⁶ ãne ma tô Iza'izaha ma waihu'u, 'Re ãhâimana u'ãsi mono hã:

“Aimorĩ oto, asiré norĩ tẽme, tâma ãzadawa wasu'u za'ra da. ãne te za tâma ãzadawa wasu'u za'ra: ‘ãnhimiroti hã aipo're na 're wapari u'ãsi za'ra wa'aba mono nherẽ, taré te za 're ãwapari za'ra wa'aba mo, ãma 're waihu'u za'ra wa'aba mono ãna. Duré ãnhimiromhuri hã atõmo na 're 'madã'ã u'ãsi za'ra wa'aba mono nherẽ, taré te za 're

ĩ'madâ'â za'ra wa'aba mo, ãma 're waihu'u za'ra wa'aba mono ãna.' ãne te za tãma ĩzadawa wasu'u za'ra.

27 E marĩ wa, te za ãne hã tãma ĩzadawa wasu'u za'ra. Ta norĩ hã tipẽ'ẽ 're, te te 're ĩrosa'rata za'ra mono zé hã te sitom haré ĩré 're hãimana u'âsi za'ra, te te ĩ'ãma 're rosa'rata wẽ za'ra mono õ wa. Po're sitom haré, te duré 're hãimana za'ra, ĩnhimiroti hã te te 're wapari ze za'ra mono õ wa. Duré tōmo sitom haré te 're hãimana za'ra, ĩnhimirohuri hã tãma 'madâ'â ze za'ra õ wa.

ãnei õ 'wa'ãhã, te aré ĩnhimirohuri hã te te 're 'madâ'â ze za'ra, titōmo na. Te aré duré te te 're wapari ze za'ra, ĩnhimiroti hã. Te aré duré te te 're ĩwaihu'u pese za'ra, tipẽ'ẽ 're, te te ĩ'ãma 're rosa'rata wẽ za'ra mono wa. Taha zarina si, te aré duré ĩtẽme 're sipizari za'ra, tiwasété wi hã. Tawamhã dahâzé wa, da te 're ĩdapese za'ra mono ne, wa aré ĩwasédé hã te tãma 're apari, te ãma 're ab'madâ'â tō mono da oto.”

ãne ma tō 'Re ĩhãimana u'âsi mono pẽ'ẽzani hã Iza'izaha ma waihu'u, sena na, ĩsiré zudezu norĩ ãma hã. — ãne ma tō Paru hã tãma rowasu'u za'ra, zudezu norĩ ma.

28 Tawamhã Paru te duré tãma rowasu'u za'ra:

— Taha wa, ma'ãpé waihu'u pese za'ra wa'aba. 'Re ĩhãimana u'âsi mono hã te za oto zudezu'õ norĩ ma waihu'u, tinhiminho'reptuzé wasu'u hã. Ta norĩ hã te za oto te te 're wapari za'ra. — ãne ma tō Paru hã timreme hã tãma 'rãsutu za'ra.

29 Tawamhã ãne na te te tãma rowasu'u za'ra pari, zudezu norĩ hã ma wairé, si'aba're da oto.

Tawamhã si'aba're sina, ma tô Paruhu mreme na sa'êtẽ sisada'rãmi za'ra.

³⁰ Tawamhã maparane ma tô ãma tiwahu, Paruhu ãma, danhorõwa hã taré te te sima ãwa'âbâ mono zéb 'remhã. Tame, da'ahâ na ma tô ãtẽme 're dasihutu. Dasihutu sidâpâsi, ma tô te te 're da'awaibui wẽ, ãtẽme 're danhisisi mono da.

³¹ Pahi ãna, duré da te tiwi 're sadawa uwati za'ra mono ãna, ma tô te te dama 're rowasu'u, 'Re ãhâimana u'âsi mono, da'ãma 're ãsib'a'uwẽ mono zé wasu'u na hã, duré Wanhib'apito Zezu Cristuhu wasu'u na zama.

'Re ãhãimana u'ãsi mono zadawa wasu'u
New Testament in Xavãnte (BR:xav:Xavãnte)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Xavãnte

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Xavãnte [xav], Brazil

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 1882536746

The New Testament

in Xavãnte

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

744f0b3a-210f-53c7-b3a1-39b62617ba0c